

คำนำ

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ (ใช้เพื่อกลาง) พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บังคับบัญชา ฝ่ายเสนาธิการและหน่วยที่เกี่ยวข้องใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ ในระดับยุทธศาสตร์ และยุทธการ โดยสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานทั้งในด้านการวางแผน และการปฏิบัติจริงในสนาม

การจัดทำหลักนิยามฯ ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพฉบับนี้ กรมยุทธการทหารได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้แทนกรมฝ่ายเสนาธิการร่วม กรมฝ่ายเสนาธิการของเหล่าทัพ และสถาบันการศึกษาทางทหาร ทั้งในกองบัญชาการกองทัพไทย และเหล่าทัพ ร่วมกันทำงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ จึงนับได้ว่าหลักนิยามฯ ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพฉบับนี้ ได้ผ่านการพิจารณา กลั่นกรองอย่างรอบคอบ สามารถนำไปใช้อ้างอิงในการปฏิบัติงานได้

กรมยุทธการทหาร ขอขอบคุณคณะทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้เสียสละ และอุทิศตนในการจัดทำหลักนิยามฯ ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพฉบับนี้ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปรับปรุงย่อมเกิดขึ้นได้ภายหลังจากการนำไปปฏิบัติงานแล้ว กรมยุทธการทหาร ขอความกรุณาท่าน หรือหน่วยงานของท่านแจ้งคำแนะนำเพื่อปรับปรุงหลักนิยามฯ ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพฉบับนี้ โดยขอความกรุณาส่งคำแนะนำไปที่ ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ กรมยุทธการทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

พลโท

(เผด็จการ จันทร์เสวก)

เจ้ากรมยุทธการทหาร

 กันยายน ๒๕๕๒

คำปรารภ

สภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงของโลกในยุคปัจจุบันที่มีความซับซ้อน เปราะบาง และแปรปรวน อันเนื่องมาจากปัจจัยในมิติต่างๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคง สังคมจิตวิทยา ผลประโยชน์ของประเทศที่ทับซ้อนกันหรือแม้แต่ภาวะโลกาภิวัตน์ ซึ่งเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ ส่งผลให้บทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมถูกพัฒนาวัตถุประสงค์และรูปแบบไปอย่างมาก ประเทศต่างๆ หันมาให้ความสนใจอย่างจริงจังกับการพัฒนาบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรม ทั้งนี้ เนื่องจากบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรม มีมิติเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ และความมั่นคงของชาติหรือแม้กระทั่งเป็นบทบาทที่สร้างสภาพแวดล้อมให้ยุทธศาสตร์มิติอื่นๆ ของชาติ อาทิ การเมือง เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการต่างประเทศ ให้สามารถแข่งขันในเวทีสากล ในยุคแห่งการแข่งขันได้

กองทัพไทยได้สนับสนุนสหประชาชาติในบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๓ อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และได้เห็นความจำเป็นในบทบาทดังกล่าว จึงได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ กรมยุทธการทหาร ขึ้นเพื่อเป็นหน่วยรับผิดชอบในกระบวนการทั้งปวง อันจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพและบทบาทของกองทัพไทยในด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรม

เอกสารหลักนิยามฉบับนี้ถือเป็นเรื่องเป็นครั้งแรกอย่างเป็นทางการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมของกองทัพไทย ซึ่งมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นหลักนิยามในระดับยุทธศาสตร์และยุทธการ เหมาะสำหรับผู้รักษาสันติภาพทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บังคับบัญชา และฝ่ายอำนวยการที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมของกองทัพไทย เพื่อทำความเข้าใจหาความรู้เพิ่มเติม หรือถ่ายทอดความรู้ให้กับกำลังพล อันจะทำให้กำลังพลกองทัพไทยในภาพรวมมีองค์ความรู้ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมเพิ่มขึ้น สามารถตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลาและมีประสิทธิภาพต่อไป

พลเอก

(ทรงกิตติ จักกาบาตร์)

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด

ตุลาคม ๒๕๕๒

การแก้ไข

ข้อเสนอ ความคิดเห็น และการแก้ไขใดๆ สำหรับหลักนิมกองทัพอไทยสายยุทธการ
ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ (ใช้เพื่อพลาถ) พ.ศ. ๒๕๕๒ สามารถติดต่อได้ตามที่อยู่ข้างล่างนี้

๑๒๗ หมู่ ๓ ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ
กรมยุทธการทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๕๗๕ ๐๔๓๑ ต่อ ๒๐๐
Email: thaipeace@hotmail.com

เอกสารหลักนิมฉบับนี้ทบทวนครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒
เอกสารนี้จะได้รับการทบทวนทุกปี ทั้งนี้ความเห็นต่างๆ และคำแนะนำสามารถนำเสนอได้
ที่ <http://poc.j3schq.org/>

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ สหประชาชาติกับการรักษาสันติภาพ	
๑.๑ กล่าวนำ	๑-๒
๑.๒ ระบบของสหประชาชาติ	๑-๒
๑.๓ สหประชาชาติกับการรักษาสันติภาพ	๑-๖
๑.๔ หลักพื้นฐานในการดำเนินงานด้านการปฏิบัติการ เพื่อสันติภาพของสหประชาชาติ	๑-๑๒
๑.๕ วิวัฒนาการของกระบวนการรักษาสันติภาพ	๑-๑๒
๑.๖ กระบวนการจัดตั้งภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ	๑-๑๓
๑.๗ แนวโน้มพัฒนาการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของ สหประชาชาติ	๑-๑๕
๑.๘ วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ด้านสันติภาพ	๑-๒๑
๑.๙ สรุป	๑-๒๔
บทที่ ๒ ไทยกับการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ	
๒.๑ หลักการและเหตุผลที่ประเทศไทยต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับบทบาทด้าน การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ	๒-๒
๒.๒ หน่วยงานหลักของประเทศไทยในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ	๒-๓
๒.๓ กระบวนการตัดสินใจเข้าร่วมในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ	๒-๕
๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ	๒-๕
๒.๕ ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัด	๒-๕
๒.๖ บทบาทและทิศทางของประเทศไทยในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ ของสหประชาชาติในอนาคต	๒-๑๒
บทที่ ๓ หลักการสำคัญในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ	
๓.๑ การควบคุมบังคับบัญชา	๓-๒
๓.๒ การติดต่อสื่อสาร	๓-๓
๓.๓ การงบประมาณ	๓-๔
๓.๔ การข่าวในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ	๓-๖
๓.๕ การส่งกำลังบำรุง	๓-๑๒
๓.๖ ความสัมพันธ์ระหว่างทหาร – พลเรือน	๓-๒๒
๓.๗ หน้าที่และเทคนิคทางทหาร	๓-๓๑
๓.๘ เอกสารสำคัญในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ	๓-๓๓

บทที่ ๔ ยุทธศาสตร์การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรม

๔.๑	หลักการและเหตุผล	๔-๒
๔.๒	ยุทธศาสตร์ด้านการเข้าร่วมปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในช่วง
พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗	๔-๓
๔.๓	ยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรม
ของกองทัพไทย (๒๕๕๒-๒๕๕๖)	๔-๓
๔.๔	การทบทวนและประเมินกรอบยุทธศาสตร์	๔-๔
๔.๕	โครงการ/แผนงานเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการเพื่อ
สันติภาพและมนุษยธรรมของกองทัพไทย	๔-๔

ผนวก

ก	การเข้าร่วมในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของกองทัพไทย	ก-๑
ข	สมาชิกสหประชาชาติ	ข-๑
ค	การจัดฝ้ายปฏิบัติการรักษาสันติภาพสหประชาชาติ DPKO	ค-๑
ง	อภิธานศัพท์	ง-๑

บทที่ ๑

สหประชาชาติกับการรักษาสันติภาพ

- ๑.๑ กล่าวนำ
- ๑.๒ ระบบของสหประชาชาติ
- ๑.๓ สหประชาชาติกับการรักษาสันติภาพ
- ๑.๔ หลักพื้นฐานในการดำเนินงานด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติ
- ๑.๕ วัฒนาการของกระบวนการรักษาสันติภาพ
- ๑.๖ กระบวนการจัดตั้งภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ
- ๑.๗ แนวโน้มพัฒนาการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติ
- ๑.๘ วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ด้านสันติภาพ
- ๑.๙ สรุป

“Why was the UN established, if not to act a benign policeman or doctor? Can we really afford to let each state be the judge of its own right, or duty, to intervene in another state’s internal conflict?”

If we do, will we not be forced to legitimize Hitler’s championship of Sudeten Germans, or Soviet intervention in Afghanistan? Most of us would prefer, I think – especially now that the Cold War is over – to see such decisions taken collectively, by an international institution whose authority is generally respected.”¹

๑. สหประชาชาติกับการรักษาสันติภาพ

๑.๑ กล่าวนำ

สหประชาชาติเป็นองค์กรความร่วมมือพหุภาคีของประชาคมโลกที่ได้รับการยอมรับให้เป็นกลไกหลักในการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งที่ส่งผลกระทบต่อสันติภาพและความมั่นคงของประชาคมโลก โดยข้อเท็จจริงแล้วสหประชาชาติมิได้ดำเนินบทบาทในด้านการรักษาสันติภาพเพียงบทบาทเดียว สหประชาชาติยังมีบทบาทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คน ไปจนถึงเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา สันติภาพ และความมั่นคงของโลก เนื่องจากภารกิจของสหประชาชาติได้กำหนดขอบเขตไว้อย่างกว้างขวาง คือ “การช่วยเหลือพลเมืองโลกให้มีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น มีความปลอดภัย มีเกียรติและศักดิ์ศรี” ปฏิบัติการของสหประชาชาติมีความหลากหลายตั้งแต่ปฏิบัติการขนาดใหญ่และซับซ้อน จนถึงโครงการขนาดเล็ก ซึ่งถูกดำเนินการอยู่ในทุกภูมิภาคทั่วโลก แต่ทุกบทบาท ทุกภารกิจ จะถูกดำเนินการภายใต้กรอบแนวทางของกฎบัตรสหประชาชาติ (UN Charter) ดังนั้นสหประชาชาติจึงมีภาระหน้าที่หลักในการดูแลแก้ไข และธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

๑.๒ ระบบของสหประชาชาติ (United Nations System)

กำเนิด

สหประชาชาติมีกำเนิดมาจากการประชุมของประชาคมโลก ๕๐ ประเทศ ณ กรุงซานฟรานซิสโก สหรัฐฯ เมื่อปี ค.ศ.๑๙๔๕ ภายหลังจากการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ ๒ เพื่อพิจารณาข้อเสนอ ซึ่งพัฒนาโดยผู้แทนของจีน สหภาพโซเวียต สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร ในความพยายามร่วม (Collective Effort) ที่จะป้องกันชนรุ่นหลังให้พ้นจากภัยของสงคราม ณ จุดเริ่มต้นของการกำเนิดสหประชาชาติได้กำหนดให้ ๕ ชาติมหาอำนาจหลักที่เป็นแกนนำของฝ่ายพันธมิตรในการสู้รบในสงครามโลกครั้งที่ ๒ จนได้ชัยชนะ มีบทบาทนำในการดูแลสันติภาพและความมั่นคงของประชาคมโลก บทบาทนำของแกนนำทั้ง ๕ ชาติ ได้ถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบันด้วยสถานะภาพของสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ซึ่งเป็นองค์กรที่ทรงอิทธิพลที่สามารถอนุมัติมาตรการแทรกแซงประเทศที่คณะมนตรีฯ เห็นว่าเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงของประชาคมโลกได้ จุดเริ่มต้นของสหประชาชาติ จึงเริ่มต้นจากปฏิญญาที่เรียกว่ากฎบัตรสหประชาชาติ (UN Charter) มีผลบังคับใช้ เมื่อ ค.ศ. พ.ศ.๒๔๘๘ (ค.ศ.๑๙๔๕) และกฎบัตรดังกล่าวได้กลายมาเป็นรากฐานของการดำเนินงานของสหประชาชาติจนถึงปัจจุบัน

¹ Kofi – Anan, UNSG, in address at Ditches Park, 26 June 1998

สมาชิกของสหประชาชาติ

สหประชาชาติจัดตั้งขึ้นโดยมีสมาชิกในหัวเริ่มต้น ๕๕ ประเทศ เมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๘ (ค.ศ.๑๙๔๕) จนถึงปัจจุบัน สหประชาชาติมีสมาชิกรวม ๑๙๑ ประเทศ นอกจากนั้นยังมี ๑๑ ประเทศที่มีใช้ชาติสมาชิก และองค์กรระหว่างประเทศจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีสถานภาพเป็นผู้สังเกตการณ์ ณ สำนักงานใหญ่ในนครนิวยอร์ก

องค์กรที่เป็นกลไกในการปฏิบัติงานของสหประชาชาติ

สหประชาชาติในปัจจุบันมีโครงสร้างขนาดใหญ่และซับซ้อน ประกอบด้วยองค์กรหลัก ๖ องค์กร ตามที่บัญญัติไว้ในกฎบัตร ทบวงการชำนาญพิเศษ (Specialized Agencies) จำนวนมาก รวมทั้งโครงการและกองทุนต่าง ๆ (Programmes and Funds) และองค์กรที่เกี่ยวข้องที่สหประชาชาติปฏิบัติการอยู่ทุกภูมิภาค

องค์กรหลักและหน่วยงานนานาชาติของสหประชาชาติ (Major Organs and UN Agencies)

กฎบัตรหมวดที่ ๓ มาตรา ๗ กำหนดโครงสร้างของสหประชาชาติ และอำนาจหน้าที่ที่โดยประกอบด้วยองค์กรหลัก ๖ องค์กร ได้แก่ (มาตรา ๗)

- สมัชชาใหญ่ (General Assembly) กฎบัตรหมวดที่ ๔
- คณะมนตรีความมั่นคงฯ (Security Council) กฎบัตรหมวดที่ ๕
- คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Council) กฎบัตรหมวดที่ ๑๐
- คณะมนตรีภาวะทรัสตี (Trusteeship Council) กฎบัตรหมวดที่ ๑๒
- ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) กฎบัตรหมวดที่ ๑๒
- สำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ (Secretariat)

นอกจากองค์กรหลักที่กล่าวข้างต้นแล้ว กฎบัตรหมวดที่ ๓ มาตราที่ ๗ ข้อ ๒ ยังให้อำนาจสหประชาชาติสามารถจัดตั้งองค์กรรอง (Subsidiary Organs) ทั้งรูปแบบองค์กรเฉพาะกิจหรือองค์กรถาวร ตามที่พิจารณาเห็นว่าสอดคล้องกับกฎบัตรฉบับปัจจุบัน จึงเป็นที่มาของหน่วยงานต่างๆ ของสหประชาชาติที่รับผิดชอบเฉพาะด้านที่กล่าวแนะนำข้างต้น รวมไปถึงการจัดตั้งภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในพื้นที่ (Field Mission) ทุກภารกิจอัยการในบทบัญญัติดังกล่าว อาทิเช่น

- UNICEF (United Nations Children's Fund)
- UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development)
- UNDP (United Nations Development Program)
- UNEP (United Nations Environment Program)
- ODCCP (Office of Drug Control and Crime Prevention)
- UNRWA (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East)
- UNHCR (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees)

- ILO (International Labors Organization)
- FAO (Food and Agriculture Organization of the UN)
- UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
- ICAO (International Civil Aviation Organization)
- WHO (World Health Organization)
- World Bank
- IMF (International Monetary Fund)
- UPU (Universal Postal Union)
- ITU (International Telecommunication Union)
- WMO (World Meteorological Organization)
- IMO (International Maritime Organization)
- WIPO (World Intellectual Property Organization)
- IFAD (International Fund for Agricultural Development)
- UNIDO (United Nations Industrial Development Organization)
- IAEA (International Atomic Energy Agency)

โดยมีหน่วยงานที่สำคัญที่ควรกล่าวถึง ดังนี้

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (Office of the United Nations High Commissioner for Refugees : UNHCR) ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณตามความสมัครใจ ปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองครอบคลุมผู้ลี้ภัยกว่า ๑๘ ล้านคนทั่วโลก และเพื่อให้มั่นใจว่าได้รับรองสถานะความเป็นผู้ลี้ภัยและสถานะทางกฎหมายที่เหมาะสมของผู้ลี้ภัยในประเทศที่สาม หน่วยงานนี้มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ กรุงเจนีวา โดยมีเจ้าหน้าที่มากกว่า ๔๐๐ คน ปฏิบัติงานในศูนย์อพยพมากกว่า ๒๗๐ แห่ง ใน ๑๒๐ ประเทศทั่วโลก

องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nation Children's Fund : UNICEF) เช่นเดียวกับหน่วยงานแรก หน่วยงานนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณตามความสมัครใจ เป็นหน่วยงานกึ่งอิสระ (Semi-autonomous Organization) ช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาตามคำร้องขอเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชน โดยการให้บริการสังคมอย่างประหยัดในด้านสุขอนามัยของแม่และเด็ก และการศึกษา รวมทั้งการบรรเทาเหตุฉุกเฉิน หน่วยงานนี้มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่นครนิวยอร์ก แต่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ภาคสนามอยู่ในประเทศต่างๆ มากกว่า ๑๖๐ ประเทศทั่วโลก

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme : UNDP) เป็นช่องทางที่ใหญ่ที่สุดในการช่วยเหลือทางเทคนิค และการสนับสนุนก่อนการลงทุนต่อประเทศกำลังพัฒนา ขณะนี้มีโครงการสนับสนุนกว่า ๖,๐๐๐ โครงการในกว่า ๑๕๐ ประเทศทั่วโลก สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

ในฐานะผู้แทนหลักทางการเมืองต่อประเทศกำลังพัฒนามีหน้าที่ประสานงานในนามของสหประชาชาติ กับผู้แทนประเทศนั้นๆ รวมถึงการประสานงาน กิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ ภายใต้สหประชาชาติในแต่ละประเทศ

โครงการอาหารโลก (World Food Programme : WFP) คือ โครงการให้ความช่วยเหลือทางอาหารที่ใหญ่ที่สุดในโลก รับผิดชอบในการส่งมอบอาหารช่วยเหลือกว่า ๑ ล้านเมตริกตันต่อปี ด้วยอาณัติที่มุ่งช่วยเหลือผู้ยากไร้ในประเทศกำลังพัฒนา ด้วยการต่อสู้กับความอดอยาก วิกฤติภัยทางธรรมชาติและความยากไร้ ในแต่ละปีโครงการอาหารโลกให้ความช่วยเหลือด้านอาหารต่อประชากรกว่า ๑๕ ล้านคน ในกว่า ๖๖ ประเทศทั่วโลก

หน่วยงานระหว่างประเทศและหน่วยงานสำคัญของสหประชาชาติอื่นๆ ก็ให้การสนับสนุนต่อสันติภาพและความมั่นคง การพัฒนาและการช่วยเหลือทางมนุษยธรรม อย่างเป็นรูปธรรมทั่วโลก เช่น องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) และสำนักงานบรรเทาทุกข์และจัดหางานของสหประชาชาติ (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East : UNRWA) ฯลฯ

สำหรับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งไม่ได้้อยู่ภายใต้สหประชาชาติ แต่มีหน้าที่และปฏิบัติงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน และมีความจำเป็นจะต้องทราบ อาทิเช่น องค์การกาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ

องค์การกาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ

กำเนิดขององค์การกาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ (International Red Cross and Red Crescent Movement) โดยองค์การกาชาดฯ ประกอบด้วยสามส่วนคือ คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) สภากาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดง (National Societies) และสหพันธ์สภากาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ (International Federation) โดยสามส่วนมีหน้าที่รับผิดชอบที่แตกต่างกัน ดังนี้

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC)

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) ตั้งอยู่ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ อาณัติของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ คือการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งและความไม่สงบภายใน แต่เดิมงานหลักของคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ คืองานคุ้มครองและประชาสัมพันธ์ให้คู่ขัดแย้งแต่ละฝ่ายทราบและเข้าใจในสนธิสัญญาเจนีวา โดยเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติต่อพลเรือนและเชลยศึก ในระยะหลังกิจกรรมการจัดหาความช่วยเหลือในสถานการณ์ฉุกเฉินอันซับซ้อนต่างๆ ได้กลายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ขัดแย้ง (และในพื้นที่ของทั้งสองฝ่ายที่มีความขัดแย้ง)

เมื่อเริ่มต้นนั้นคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศเป็นองค์กรสัญชาติสวิตเซอร์แลนด์ ส่วนหนึ่งก็เพื่อการสนับสนุนหลักการพื้นฐานแห่งความเป็นกลาง ความไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด และเป็นอิสระ ปัจจุบันประกอบด้วยเจ้าหน้าที่หลากหลายสัญชาติทั้งทางแพทย์และช่างเครื่องกล อย่างไรก็ตามตัวแทนหลักขององค์กรผู้รับผิดชอบกิจกรรมที่มีความละเอียดอ่อนต่างๆ ยังคงเป็นชาวสวิสฯ ทั้งหมด

สหประชาชาติและสภาเลี้ยววงเดือนแดง (National Societies)

สหประชาชาติและสภาเลี้ยววงเดือนแดงปฏิบัติงานในพื้นที่มากกว่า ๑๖๐ ประเทศทั่วโลก (โดยใช้สัญลักษณ์เลี้ยววงเดือนแดงในประเทศที่เป็นอิสลาม) สภาฯ นี้ทำหน้าที่เหมือนเป็นผู้ช่วยเหลือให้กับองค์กรสาธารณะในประเทศที่ปฏิบัติงานอยู่ โดยให้การสนับสนุนรวมถึงการบรรเทาภัยพิบัติ การช่วยเหลือด้านสุขภาพ และการสังคม หลักสูตรการปฐมพยาบาล ในภาวะสงครามสภาฯ นี้ อาจมีหน้าที่สนับสนุนการบริการทางการแพทย์ของทหารด้วย

สหพันธ์สหประชาชาติและสภาเลี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ (IFRC)

สหพันธ์สหประชาชาติและสภาเลี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ (IFRC) ปฏิบัติงานทั่วโลก เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของสหพันธ์ฯ และสนับสนุนการประสานงานช่วยเหลือระหว่างประเทศ ภายในกรอบขององค์กรกาชาด ต่อผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ และผู้ประสบภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำมือมนุษย์ภายนอกพื้นที่ขัดแย้ง

๑.๓ สหประชาชาติกับการรักษาสันติภาพ

“ We reaffirm our faith in The United Nations and our commitment to the purposes and principles of the charter of the UN and international law, which are indispensable foundations of more peaceful, prosperous and just world and reiterate our determination to foster strict respect for them.”

“We reaffirm that our common fundamental values, including freedom, equality, solidarity, tolerance, respect for all human rights, respect for nature and shared responsibility are essential to international relations.”

“We are determined to establish a just and lasting peace all over the world in accordance with the purposes and principles of the charter.”²

บทบาทหลักประการหนึ่งของสหประชาชาติคือการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงนานาชาติ (The maintenance of international peace and security) ได้ถูกกำหนดไว้เป็นข้อแรกในกฎบัตร หมวดที่ ๑ มาตราที่ ๑ ทั้งนี้ การดำเนินการใดๆ จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Purposes) และหลักการ (Principles) ของกฎบัตร

กฎบัตรสหประชาชาติ (The UN Charter) ถือเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่ผูกพันทุกชาติ ทั้งที่เป็นสมาชิกสหประชาชาติและมิได้เป็นสมาชิกสหประชาชาติ กำหนดไว้ในหมวดที่ ๑ (Chapter 1) มาตรา ๒ (Article 2) ข้อ ๖ ที่กล่าวว่า “สหประชาชาติจะประกันว่ารัฐฯ ที่มีใช้สมาชิกสหประชาชาติทั้งปวงจะปฏิบัติตามหลักการเหล่านี้ ครอบคลุมที่จำเป็นต่อการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงนานาชาติ” นอกจากนั้นกฎบัตรยังให้การรับรองกฎหมายระหว่างประเทศอื่นๆ ที่ได้บัญญัติขึ้นมาตั้งแต่อดีตและได้รับการปฏิบัติและยอมรับจนถึงปัจจุบัน กฎบัตรสหประชาชาติจึงเป็นหัวใจสำคัญที่เป็นแนวทางในการกำหนด โครงสร้างองค์กร บทบาท ขอบเขต อำนาจหน้าที่ และกลไกของสหประชาชาติ

² World Summit 2005 Plenary Meeting pledge

วัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ

วัตถุประสงค์ (Purposes) ของการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติกำหนดไว้ในหมวดที่ ๑ มาตราที่ ๑

๑. เพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของประชาชาติ (International Peace and Security) โดยมาตรการร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ (Effective Collective Measures) สำหรับการป้องกัน (Prevention) การกำจัดภัยคุกคามต่อสันติภาพ (Removal of Threats to the Peace) และการปราบปรามการกระทำในลักษณะรุกราน (Suppression of Acts of Aggression) หรือการกระทำใดๆ ในลักษณะทำลายสันติภาพ (Any Breaches of Peace)

๒. เพื่อพัฒนามิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างชาติสมาชิกบนพื้นฐานการเคารพหลักการสิทธิความเท่าเทียมกันและการปกครองตนเองของประชาชน (Principles of Equal Rights and Self-Determination of Peoples)

๓. เพื่อบรรลุความร่วมมือระหว่างนานาชาติในการแก้ปัญหาประชาชาติในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม มนุษยธรรม และการส่งเสริม/กระตุ้นการเคารพในสิทธิมนุษยชน (Human Rights) และเสรีภาพพื้นฐาน (Fundamental Freedoms) โดยไม่มีการแบ่งแยกเผ่าพันธุ์ เพศ ภาษา ศาสนา

๔. เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับการประสานสอดคล้องการดำเนินการของชาติสมาชิกอันจะบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

หลักการ (Principles) ขององค์การสหประชาชาติกำหนดไว้ในหมวดที่ ๑ มาตราที่ ๒

๑. ความเสมอภาคในอธิปไตยของชาติสมาชิก (๑ ชาติ ๑ เสียง)

๒. เพื่อประกันสิทธิและผลประโยชน์จากสมาชิกภาพ สมาชิกทั้งปวงจะต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันที่กำหนดไว้ในกฎบัตรโดยสุจริตใจ

๓. การแก้ไขปัญหาคือพิพาทระหว่างชาติด้วยสันติวิธี โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสันติภาพ ความมั่นคง และกระบวนการยุติธรรมระหว่างประชาชาติ

๔. ละเว้นการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในลักษณะที่คุกคามหรือใช้กำลังหรือคุกคามต่ออธิปไตยในดินแดนหรือเอกราชของชาติอื่นๆ ด้วยการกระทำใดๆ ที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสหประชาชาติ (หมายรวมถึงสมาชิกทุกชาติ)

๕. การให้ความช่วยเหลือในหลายๆ การปฏิบัติที่สหประชาชาติดำเนินการและหลีกเลี่ยงการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศ ซึ่งสหประชาชาติกำลังดำเนินมาตรการป้องกันหรือมาตรการบังคับ

๖. ประกันว่าชาติที่ไม่ใช่สมาชิกสหประชาชาติปฏิบัติตามหลักการของสหประชาชาติตราบเท่าที่จำเป็นแก่การธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของประชาชาติ

๗. ไม่มีบทบัญญัติใดในกฎบัตรที่จะให้อำนาจสหประชาชาติแทรกแซงในเรื่องที่อยู่ในเขตภายในเขตอำนาจของประเทศ หรือต้องการให้สมาชิกต้องส่งเรื่องดังกล่าวให้ตัดสินภายใต้กฎบัตรนี้ แต่หลักการนี้จะไม่กระทบถึงการใช้มาตรการบังคับตามหมวดที่ ๗

กลไกของสหประชาชาติกับกระบวนการรักษาสันติภาพ องค์ประกอบหลักในกระบวนการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติประกอบด้วยองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมัชชาใหญ่ (General Assembly) คณะมนตรี

ความมั่นคงฯ (Security Council) และสำนักงานเลขาธิการฯ (Secretariat) และกฎบัตรในหมวดที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ในกระบวนการรักษาสันติภาพได้แก่ หมวด ๖, ๗, ๘ และ ๑๒

สมัชชาใหญ่ (General Assembly)

สมัชชาใหญ่เป็นองค์กรหลักของสหประชาชาติ ซึ่งเปรียบเหมือนสภาโลกหรือเวทีจำลองการเมืองโลก ซึ่งมีผู้แทนของชาติสมาชิกสหประชาชาติทุกชาติเป็นสมาชิกฯ แต่ละชาติจะส่งผู้แทนมาประจำสมัชชาใหญ่ชาติละไม่เกิน ๕ คน (แต่อาจมีผู้แทนสำรองได้อีกชาติละ ๕ คน) ทุกชาติมีสิทธิมีเสียงเท่าเทียมกัน ๑ ชาติ ต่อ ๑ เสียง สมัชชาใหญ่จะพิจารณาหลักทั่วไป ของความร่วมมือในการรักษาความมั่นคงและสันติภาพนานาชาติ การควบคุมการปลดอาวุธ กฎข้อบังคับในการครอบครองอาวุธ และผลิตข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าวให้กับชาติสมาชิกหรือคณะมนตรีความมั่นคงฯ

สมัชชาใหญ่อาจถกแถลงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการธำรงรักษาความมั่นคงและสันติภาพของโลก ซึ่งถูกเสนอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาโดยชาติสมาชิก คณะมนตรีความมั่นคงฯ หรือชาติที่มีใช้สมาชิกสหประชาชาติก็ได้ (มาตรา ๑๕ วรรค ๒) และผลิตข้อเสนอแนะ (Recommendation) ยกเว้นสถานการณ์หรือความขัดแย้ง ซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงฯ กำลังดำเนินมาตรการภายใต้กฎบัตรฉบับปัจจุบัน สมัชชาใหญ่ไม่มีอำนาจพิจารณาหรือผลิตข้อเสนอแนะเว้นคณะมนตรีความมั่นคงฯ ร้องขอ หากปัญหาที่ถูกส่งเข้าสู่การพิจารณาเป็นประเด็นที่ปฏิบัติการมีความจำเป็น ปัญหาดังกล่าวต้องถูกส่งต่อไปยังคณะมนตรีความมั่นคงฯ ก่อนหรือหลัง การหารือถกแถลงของสมัชชาใหญ่ก็ได้

การตัดสินใจกระทำโดยระบบเสียงส่วนใหญ่ (Majority Vote) เว้นกรณีที่เป็นเรื่องสำคัญ เช่น ปัญหาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างชาติ การรับสมาชิกใหม่ การขับไล่สมาชิก การพิจารณาขบประมาณ การเลือกตั้งคณะมนตรีทรัสต์ การขับสมาชิกออก ซึ่งต้องใช้เสียง ๒ ใน ๓ ไม่มีกระบวนการใช้สิทธิยับยั้ง (VETO)

วาระการประชุมปกติของสมัชชาใหญ่กำหนดไว้ปีละ ๑ ครั้ง หัวง ก.ย. – ธ.ค. แต่หากมีวาระสำคัญที่ต้องการการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ เลขาธิการสหประชาชาติสามารถเรียกประชุมได้ในกรณีดังนี้

- คณะมนตรีความมั่นคงฯ ร้องขอ
- ประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ร้องขอ

เนื่องจากเรื่องราวที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของสมัชชาใหญ่ มีขอบเขตกว้างขวาง จึงมีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะ เพื่อพิจารณาเรื่องราวเฉพาะด้าน คณะกรรมการดังกล่าวได้แก่

- คณะกรรมการชุดที่ ๑ รับผิดชอบด้านความมั่นคงและการลดอาวุธ
- คณะกรรมการชุดที่ ๒ รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจและการคลัง
- คณะกรรมการชุดที่ ๓ รับผิดชอบด้านสังคมมนุษยธรรมและวัฒนธรรม
- คณะกรรมการชุดที่ ๔ รับผิดชอบการเมืองและดินแดนที่ยังไม่ได้ปกครองตนเองและการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ
- คณะกรรมการชุดที่ ๕ รับผิดชอบปัญหาการบริหารงานภายในองค์กรและการงบประมาณ

คณะกรรมการชุดที่ ๖ รับผิดชอบด้านกฎหมาย

นอกนั้นยังมี คณะกรรมการที่ปรึกษาปัญหาด้านการบริหารจัดการและการงบประมาณ

ACABQ (Advisory Committee on Administrative and Budgetary Questions)

คณะมนตรีความมั่นคงฯ (Security Council)

คณะมนตรีความมั่นคงฯ มีความรับผิดชอบหลักในการธำรงและรักษาไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ (International Peace and Security)

คณะมนตรีความมั่นคงฯ ประกอบด้วยสมาชิกถาวร ๕ ชาติ (สหรัฐ, รัสเซีย, สหราชอาณาจักร, ฝรั่งเศส, จีน) และสมาชิกไม่ถาวร ๑๐ ชาติ ซึ่งจะดำรงตำแหน่งวาระละ ๒ ปี จัดโดยกำหนดสัดส่วนตามภูมิภาค ดังนี้ แอฟริกา ๓ ที่ เอเชีย ๒ ที่ ยุโรป ๓ ที่ และละตินอเมริกา ๒ ที่ แต่ละชาติมี ๑ คะแนนเสียง การตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญจะต้องมีเสียงสนับสนุน ๙ ใน ๑๕ ในจำนวน ๙ เสียง จะต้องรวมสมาชิกถาวร ๕ ชาติ โดยไม่มีชาติใดชาติหนึ่งในชาติสมาชิกถาวรใช้สิทธิยับยั้ง (VETO)

คณะมนตรีความมั่นคงฯ ได้รับมอบอำนาจพิเศษตามหมวด ๖, ๗, ๘ และ ๑๒ เพื่อจัดการกับความขัดแย้งโดยสันติวิธี (article 24) และอำนาจในการตัดสินใจว่าการกระทำใดเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพ การละเมิดและทำลายสันติภาพ และการกระทำในลักษณะรุกราน รวมถึงรับผิดชอบในการดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อรักษาและสถาปนาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ (article 39)

คณะมนตรีความมั่นคงฯ มีสิทธิตามกฎหมายที่จะอนุมัติการใช้กำลังทหารกรณีจำเป็น การปฏิบัติการใดๆ ของ คณะมนตรีความมั่นคงฯ ถือว่าเป็นการปฏิบัติการในนามสมาชิกสหประชาชาติทั้งหมด (article 24) และถือว่าสมาชิกเห็นชอบและให้การยอมรับการตัดสินใจนั้นๆ (article 25)

การดำเนินการต่อภัยคุกคามต่อสันติภาพ คณะมนตรีความมั่นคงฯ จะมอบหมายให้เลขาธิการสหประชาชาติ จัดทำแผนในการจัดการกับปัญหาและ คณะมนตรีความมั่นคงฯ จะเป็นผู้อนุมัติอำนาจในการปฏิบัติตามแผน ซึ่งเรียกว่าข้อมติคณะมนตรีความมั่นคง (Resolution) กรณีที่สมาชิกของ คณะมนตรีความมั่นคงฯ ไม่เห็นชอบในร่างข้อมติ (เช่นมีการใช้สิทธิยับยั้ง (Veto) จาก ๑ ใน ๕ ชาติ สมาชิกถาวร) คณะมนตรีความมั่นคงฯ อาจเสนอประเด็นดังกล่าวเข้าสู่สมัชชาใหญ่เพื่อพิจารณา สมัชชาใหญ่อาจใช้กระบวนการพิเศษที่เรียกว่า “Uniting for Peace” อนุมัติภารกิจรักษาสันติภาพ อย่างไรก็ตามสมัชชาใหญ่ไม่มีอำนาจอนุมัติการปฏิบัติการใดๆ ในลักษณะบังคับให้เกิดสันติภาพภายใต้หมวด ๗ ของกฎบัตร

จากอำนาจดังกล่าวทำให้สหประชาชาติเป็นองค์กรเดียวในโลกที่มีอำนาจตามกฎหมายในการใช้กำลังทหารหรือกระทำการแทรกแซงต่ออำนาจอธิปไตยของประเทศได้ หากพิจารณาว่าเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงนานาชาติ

สำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ (Secretariat)

สำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ มีเลขาธิการสหประชาชาติเป็นหัวหน้าองค์กร มีหน้าที่ดูแลประสานงานเครือข่ายต่างๆ ของสหประชาชาติและความรับผิดชอบจัดตั้ง ประสานงานและอำนวยความสะดวกด้านธุรการสำหรับปฏิบัติการรักษาสันติภาพ (Peacekeeping) รวมทั้งการบริหารองค์การสหประชาชาติโดยมี เลขาธิการสหประชาชาติปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของสหประชาชาติ ซึ่งแต่งตั้งโดยสมัชชาใหญ่ โดยการแนะนำ (Recommend) ของคณะมนตรีความมั่นคงฯ มีวาระการปฏิบัติงาน ๕ ปี สำนักงานเลขาฯ มีหน้าที่ให้บริการองค์กรรองอื่นๆ ของสหประชาชาติและบริหารอำนาจการโครงการและนโยบายของสหประชาชาติ

ภารกิจทั่วไปของสำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติโดยมากเป็นภารกิจในลักษณะงานธุรการ ได้แก่

- จัดทำรายงานเสนอองค์กรที่ใช้อำนาจ
- งานบริการด้านเลขาธิการ
- จัดการประชุม
- ดำเนินงานศึกษาวิจัย
- ผลิตเอกสารเผยแพร่เอกสารทางสถิติ
- รณรงค์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ให้การบริการด้านการวางแผน การเงิน กำลังพล กฎหมาย

ภารกิจสำคัญของสำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสันติภาพ

• วางแผน, เตรียมการ, บังคับบัญชาและอำนวยความสะดวกภารกิจสนามทั้งปวง (Field Mission) ของสหประชาชาติ โดยเฉพาะภารกิจรักษาสันติภาพ ปัจจุบันภารกิจด้านสันติภาพที่สำนักเลขาธิการฯ อำนาจการ ประกอบด้วย ๓ ลักษณะหลักคือ

- ภารกิจรักษาสันติภาพ (Peacekeeping Mission) มี DPKO (Department of Peacekeeping Operations) เป็นองค์กรรับผิดชอบ

- ภารกิจสนับสนุนการทางการเมือง (Political Mission) โดย DPA (Department of Political Affairs) เป็นองค์กรรับผิดชอบ ครอบคลุมกระบวนการ Preventive Diplomacy, Peacemaking, Peace - building

- ภารกิจสนับสนุนการปฏิบัติการภาคสนาม โดย DFS(Department of Field Support) เป็นองค์กรรับผิดชอบ ดำเนินการด้านการจัดการและบริหารการส่งกำลังบำรุงทั้งปวงแก่ภารกิจรักษาสันติภาพ ตลอดห่วงเวลาของวงรอบการปฏิบัติการ

ข้อสังเกต

๑. แม้โดยหลักการสหประชาชาติยึดถือความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันของชาติสมาชิกไม่ว่าจะเป็นประเทศเล็กหรือใหญ่ ประเทศพัฒนาแล้ว กำลังพัฒนา หรือด้อยพัฒนาทุกชาติถือว่าเสมอภาคกัน แต่ในความเป็นจริง องค์กรที่มีอำนาจและทรงอิทธิพลในการกำหนดทิศทางของประชาคมโลก ได้แก่ คณะมนตรี

ความมั่นคงฯ ซึ่งอำนาจหลักจะขึ้นกับ ๕ ชาติ สมาชิกถาวร และแม้อีก ๑๐ ชาติสมาชิกไม่ถาวรจะหมุนเวียน โดยมีการเลือกตั้งโดยสมัชชาใหญ่ (GA) แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการอุดหนุนหรือมีส่วนร่วมของชาติในการรักษา สันติภาพและความมั่นคงของนานาชาติด้วย (Article 23) ดังนั้นการเมืองระหว่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางของสหประชาชาติ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจที่สามารถใช้บทบาทของ สหประชาชาติเพื่อเอื้ออำนวยต่อการปกป้องผลประโยชน์ของชาติตน

๒. แม้โดยหลักการสหประชาชาติยึดถือหลักการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี การเคารพในอธิปไตย ของนานาชาติและความยินยอม แต่หมวด ๗ ของกฎบัตรได้ให้อำนาจสหประชาชาติอย่างกว้างขวาง ในการเข้าไปแทรกแซงโดยไม่ต้องได้รับการยินยอม และกลับเป็นหมวดที่ถูกนำมาใช้ในการจี้รักษา สันติภาพอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน และหากอิทธิพลของชาติมหาอำนาจหรือการเมืองระหว่างประเทศยังคง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสหประชาชาติ มีความเป็นไปได้ที่บทบาทของสหประชาชาติอาจสูญเสียความเป็นกลาง และถูกแสวงประโยชน์ไปเป็นเครื่องมือในการแผ่ขยายอิทธิพลและอำนาจเหนือภูมิภาค รวมถึงการ แทรกแซงเหนือดินแดนอธิปไตยโดยอ้างความชอบธรรม

กฎบัตรในหมวดที่เกี่ยวข้องกับอำนาจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

หมวด ๖ การระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธี (Peaceful Settlement of Disputes)

กำหนดวิธีการจัดการกับความขัดแย้งด้วยหลายๆ มาตรการสันติวิธี ได้แก่ การเจรจาต่อรอง (Negotiation) การสอบสวน (Enquiry) การไกล่เกลี่ย (Mediation) การประนีประนอมปรองดองกัน (Conciliations) การใช้อำนาจตุลาการ (Arbitration) และตัดสินปัญหาโดยศาล (Judicial Settlement) คณะมนตรีความมั่นคงฯ มีอำนาจเรียกคู่กรณีความขัดแย้งเพื่อมาร่วมกันแก้ปัญหาโดยสันติวิธีหรือให้คำแนะนำ (Recommendation) มาตรการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้กับคู่กรณีนำไปปฏิบัติ (article 33)

หมวด ๗ มาตรการจัดการเกี่ยวกับการคุกคามต่อสันติภาพ การละเมิดสันติภาพและการกระทำในลักษณะรุกราน (Action with respect to threats to peace, Breach of peace, and Act of aggression)

เป็นการใช้อำนาจบังคับอย่างจำเป็น ออกแบบเพื่อจัดการกับภัยคุกคามต่อสันติภาพ (Threats of Peace) การละเมิดสันติภาพ (Breach of Peace) และการกระทำในลักษณะรุกราน (Act of Aggression) ภายใต้แนวทางของหมวด ๗ คณะมนตรีความมั่นคงฯ จะตัดสินว่าเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพที่เป็นการละเมิด สันติภาพ หรือ การกระทำในลักษณะรุกรานหรือไม่ และจัดทำข้อเสนอแนะหรือตัดสินใจว่ามาตรการใด จะนำมาใช้เพื่อธำรงและสถาปนาสันติภาพและความมั่นคงนานาชาติ (article 39) ก่อนการจะสถาปนา มาตรการบังคับ คณะมนตรีความมั่นคงฯ อาจเรียกร้องให้ทุกฝ่ายปฏิบัติตามมาตรการเฉพาะที่กำหนดขึ้นหาก เห็นว่าจำเป็น มาตรการดังกล่าวได้แก่ การคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจบางส่วนหรือทั้งหมด การโดดเดี่ยวโดยการ ตัดขาดการสื่อสารคมนาคม เช่น การจราจรทางอากาศ รถไฟ การไปรษณีย์ โทรเลข วิทยุและวิธีการ ติดต่อสื่อสารอื่นๆ และตัดความสัมพันธ์ทางการทูต (article 41) เพื่อรักษาไว้หรือสถาปนาสันติภาพและ ความมั่นคงนานาชาติ

หมวด ๘ การจัดการระดับภูมิภาค (Regional Arrangement)

สนับสนุนมาตรการจัดการในระดับภูมิภาค สำหรับการจัดการกับความขัดแย้งอย่างสันติวิธีของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ก่อนที่ความขัดแย้งนั้นจะถูกเสนอเข้าสู่คณะมนตรีความมั่นคงฯ ด้วยมาตรการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และหลักการ (Purposes and Principles) ของสหประชาชาติ (article 52) เมื่อเห็นเหมาะสม คณะมนตรีความมั่นคงฯ อาจแสวงประโยชน์จากการดำเนินการขององค์กรภูมิภาค เพื่อบ่งคับให้เกิดสันติภาพภายใต้อำนาจขององค์กรภูมิภาคเอง

๑.๔ หลักพื้นฐานในการดำเนินงานด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติ

๑.๔.๑ ความยินยอมของประเทศเจ้าบ้าน (Consent) สหประชาชาติจะต้องได้รับความยินยอมจากประเทศเจ้าบ้านให้เข้าไปจัดตั้งภารกิจหรือกองกำลังก่อนที่จะมีการจัดตั้งภารกิจปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในพื้นที่ความขัดแย้ง ซึ่งความยินยอมจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลหรือฝ่ายการเมืองในฐานะผู้กุมอำนาจรัฐยินยอมให้มีกองกำลังปฏิบัติการเข้าไปในประเทศของตน อาทิ รัฐบาลอินโดนีเซียเป็นผู้เชิญให้กองกำลังรักษาสันติภาพเข้าไปปฏิบัติการในติมอร์ตะวันออกภายใต้ฉันทมติของสหประชาชาติ

๑.๔.๒ การไม่เข้าข้างฝ่ายใด (Impartiality) เมื่อสหประชาชาติเข้าไปมีบทบาทในพื้นที่ความขัดแย้งแล้ว ต้องดำรงสถานะเป็นคนกลางไม่เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเพื่อให้เกิดความชอบธรรมในการยุติความขัดแย้ง

๑.๔.๓ การไม่ใช้กำลัง (Non use of force) สหประชาชาติจะเข้าระงับความขัดแย้งในพื้นที่ โดยเป็นผู้ไกล่เกลี่ยและแสวงหาช่องทางต่าง ๆ เพื่อยุติความขัดแย้งโดยสันติวิธี ดังนั้น กองกำลังหลายหน่วยของสหประชาชาติจะไม่มีอาวุธประจำการ เช่น การกิจสังเกตการณ์การเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม หน่วยกำลังพลทหารราบที่มีหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยสามารถถืออาวุธเพื่อป้องกันตนเองได้

๑.๕ วิวัฒนาการของกระบวนการรักษาสันติภาพ (Evolution of Peacekeeping)

เทอมของการรักษาสันติภาพ (Peacekeeping) หรือการบังคับให้เกิดสันติภาพ (Peace Enforcement) ไม่ปรากฏในกฎบัตรของสหประชาชาติ โดยข้อเท็จจริงแล้วการรักษาสันติภาพ การบังคับให้เกิดสันติภาพเป็นเทคนิค วิธีการ และมาตรการที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อจัดการกับความขัดแย้งภายใต้หลักการและแนวทางที่กฎบัตรสหประชาชาติในหมวดที่ ๖ ๗ ๘ และ ๑๒ กำหนดไว้ โดยมีการพัฒนาารูปแบบไปตามสภาพแวดล้อมของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัย

๑.๕.๑ การรักษาสันติภาพแบบดั้งเดิม (Classical Peacekeeping) (พ.ศ.๒๔๕๑ - ๒๕๑๒)

ในยุคสงครามเย็น การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพมีขอบเขตหน้าที่จำกัดและจำนวนภารกิจไม่มากนัก เนื่องจากแต่เดิมสหประชาชาติจะส่งเจ้าหน้าที่/กองกำลังเข้าไปในพื้นที่ความขัดแย้งได้ก็ต่อเมื่อเป็นความขัดแย้งระหว่างรัฐ (Inter-State Conflict) ซึ่งมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งของอุดมการณ์ทางการเมืองซึ่งขับเคลื่อนโดยอุดมการณ์ที่แตกต่างกันของค่ายเสรีและค่ายสังคมนิยม ผ่านสงครามตัวแทน (Proxy war) การรักษาสันติภาพในยุคสมัยนั้นจึงจำกัดขอบเขตเพียงการใช้กำลังไม่ติดอาวุธ หรือติดอาวุธเบา เข้าไปวางระหว่างสองฝ่ายที่ขัดแย้งโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย เพื่อสังเกตการณ์การละเมิดสัญญาหยุดยิงโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การแก้ปัญหาทางการทูตดำเนินไปได้ นอกจากนี้การใช้สิทธิยับยั้ง (Veto) ของประเทศสมาชิกถาวรในคณะมนตรีความมั่นคงฯ (ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส จีน และสหภาพโซเวียต (หรือรัสเซียปัจจุบัน)) ซึ่งทำให้การจัดตั้งภารกิจปฏิบัติการเพื่อสันติภาพมีจำนวนจำกัด

ภารกิจรักษาสันติภาพภารกิจแรกที่สหประชาชาติจัดตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๗ ได้แก่ภารกิจ
อำนวยความสะดวกยุติสงครามระหว่างอาหรับและอิสราเอล (United Nations Truce Supervision Organization :
UNTSO) ซึ่งเป็นภารกิจสังเกตการณ์และไม่ติดอาวุธ ภารกิจการรักษาสันติภาพในรูปแบบดังกล่าวดำเนินไป
จนถึงประมาณ ค.ศ. ๑๙๕๕ ในห้วงดังกล่าว นาย Dag Hammarskjold เลขานุการสหประชาชาติในสมัยนั้น
ได้วางหลักการของภารกิจรักษาสันติภาพด้วยปัจจัย ๓ ประการ ได้แก่ ความเป็นกลาง (Impartiality) ความยินยอม
(Consent) และการไม่ใช้กำลัง (Non – use of Force) สหประชาชาติได้เริ่มจัดตั้งภารกิจรักษาสันติภาพที่มีการ
ติดอาวุธเป็นครั้งแรก เมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๖ ในภารกิจสังเกตการณ์การถอนทหารของฝรั่งเศส อิสราเอล และอังกฤษ
ออกจากดินแดนอียิปต์ (United Nations Emergency Forces : UNEF)

รูปแบบของการรักษาสันติภาพแบบดั้งเดิม ได้ถูกใช้เป็นต้นแบบเรื่อยมา ห้วง ค.ศ. ๑๙๗๔ –
๑๙๘๘ มีภารกิจรักษาสันติภาพเพียง ๒ ภารกิจ ที่ถูกจัดตั้งขึ้นในตะวันออกกลาง ได้แก่ ภารกิจ UNDOF
และภารกิจ UNIFIL ทั้งสองภารกิจเป็นภารกิจสังเกตการณ์ที่ไม่ติดอาวุธทั้งสองภารกิจ ภารกิจ UNIFIL ในขณะนั้น
ได้รับการประเมินว่ามีอำนาจ (Mandate) ที่ไม่มีประสิทธิภาพ จึงประสบความล้มเหลวในการยับยั้งการรุกรานของ
อิสราเอลในปี ค.ศ. ๑๙๘๒ และสูญเสียกำลังรักษาสันติภาพของสหประชาชาติถึง ๒๕๖ นาย ภารกิจ UNIFIL
ถูกวิเคราะห์ในเวลาต่อมาว่า ความล้มเหลวเกิดจากการไม่ได้รับการยินยอม (Consent) จากคู่กรณีความขัดแย้ง
 อีกทั้งกำลังรักษาสันติภาพถูกจัดตั้งในดินแดนที่ไม่มีอำนาจรัฐปกครอง เหตุการณ์ดังกล่าวจึงเป็นการจุดประกาย
ให้เกิดการพัฒนาแบบการรักษาสันติภาพในเวลาต่อมา

๑.๕.๒ ยุคหลังสงครามเย็น (พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๓๘)

เมื่อสิ้นสุดความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ทางการเมือง การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพกลับมีจำนวน
มากขึ้นเพื่อระงับความขัดแย้งภายในภูมิภาคต่างๆ เช่น แองโกลา โมซัมบิก กัวเตมาลา และกัมพูชา
ประกอบกับความสำเร็จของภารกิจรักษาสันติภาพในช่วงที่ผ่านมาส่งผลให้บทบาทของสหประชาชาติได้รับ
ความคาดหวังเพิ่มขึ้นในฐานะองค์กรระดับโลกว่าจะสามารถแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนได้ทุกระดับ
 ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะมนตรีความมั่นคงฯ จึงเริ่มมีการทบทวนบทบาทของการปฏิบัติการ
เพื่อสันติภาพและได้จัดทำระเบียบวาระเพื่อสันติภาพ (Agenda for Peace) เพื่อเป็นกรอบแนวทาง
ในการดำเนินงานด้านสันติภาพและความมั่นคงของสหประชาชาติ

การรักษาสันติภาพของสหประชาชาติได้ถูกพัฒนาปรับเปลี่ยนไปอย่างมากในห้วงหลังสงครามเย็น
 ห้วงประมาณ ค.ศ. ๑๙๙๑ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของปัญหาความขัดแย้งยุคหลังสงครามเย็นได้เปลี่ยน
 จากความขัดแย้งระหว่างประเทศ (Interstate Conflict) อันเกิดจากความขัดแย้งของ ๒ ขั้วมหาอำนาจผ่านสงคราม
ตัวแทน (Proxy Wars) เป็นความขัดแย้งภายใน (Intrastate Conflicts) หรือหากยังคงมีความขัดแย้งระหว่างรัฐ
 ก็มิได้ขับเคลื่อนด้วยพลังทางอุดมการณ์และชาตินิยม (Nationalism) เช่นสมัยสงครามเย็น หากแต่เป็นเรื่องของ
ผลประโยชน์ทับซ้อนของนานาชาติ และการช่วงชิงทรัพยากร ปัญหาที่สะสมและถูกกดดันไว้ในห้วงของสงครามเย็น
 อันได้แก่ ปัญหาความแตกแยกด้านเชื้อชาติ ศาสนา โดยเฉพาะในรัฐอิสระที่ได้รับเอกราชใหม่ ก่อให้เกิด

สงครามกลางเมือง มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง พลเรือนเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก เกิดสภาวะอดอยาก ประชาชนต้องอพยพหนีภัยการสู้รบออกนอกประเทศจาก ทาจิกิสถาน (Tajikistan) และ ยูโกสลาเวีย (Yugoslavia) ไปถึง เซียร์ราลีโอน (Sierra Leone) โมซัมบิก (Mozambique) การรักษาสันติภาพแบบดั้งเดิม (Classical Peacekeeping) ไม่อาจตอบสนองต่อความขัดแย้งรูปแบบใหม่ ดังนั้นในปี ค.ศ. ๑๙๙๒ นายบรูโตส บรูโตสกาตี เลขาธิการสหประชาชาติจึงได้เสนอ ระเบียบวาระเพื่อสันติภาพ (Agenda for Peace) กำหนดแนวความคิดของการรักษาสันติภาพโดยใช้มาตรการ ๔ ประการ ซึ่งเป็นรากฐานมาจนทุกวันนี้ ดังนี้

- การทูตเชิงป้องกัน (Preventive Diplomacy) เป็นการปฏิบัติเพื่อป้องกันความขัดแย้งไม่ให้เกิดขึ้น ป้องกันความขัดแย้งขยายตัวเป็นการพิพาท หรือป้องกันการพิพาทไม่ให้ขยายวงกว้าง ได้แก่ มาตรการสร้างความเชื่อมั่น การค้นหาข้อเท็จจริง ระบบแจ้งเตือนแต่เนิ่น

- การทำให้เกิดสันติภาพ (Peace Making) เป็นการดำเนินการทางการทูต (Diplomatic Action) เพื่อนำคู่กรณีในความขัดแย้งกลับมาสู่ข้อตกลง โดยสันติวิธีภายใต้หมวด ๖ มาตรา ๓๓ ได้แก่ การเจรจา การสอบสวนข้อเท็จจริง การไกล่เกลี่ย การประนีประนอม อนุญาโตตุลาการ กระบวนการทางศาล และอื่นๆ

- การรักษาสันติภาพ (Peacekeeping) เป็นการปฏิบัติการของสหประชาชาติในพื้นที่ความขัดแย้ง โดยความยินยอมของคู่กรณี โดยทั่วไป เป็นการปฏิบัติการของกำลังทหารของสหประชาชาติ ตำรวจ รวมถึงพลเรือน การรักษาสันติภาพเป็น เทคนิค ซึ่งขยายโอกาสความเป็นไปได้ สำหรับการป้องกันการพิพาทและทำให้เกิดสันติภาพ การรักษาสันติภาพโดยทั่วไปแล้วจะเกี่ยวข้องกับความยินยอมของคู่กรณี การกำหนดหรือเฝ้าตรวจข้อตกลงที่เกี่ยวข้องเพื่อควบคุมความขัดแย้ง เช่น ข้อตกลงหยุดยิง การแยกกองกำลังออกจากกัน (Separation of Forces) และข้อมติในการยุติความขัดแย้ง (Resolution) หรือเพื่อประกันความปลอดภัยในการส่งความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

- การเสริมสร้างสันติภาพ (Peace Building) เป็นการปฏิบัติเพื่อกำหนดและสนับสนุนโครงสร้างต่างๆ ที่จะเสริมความมั่นคงและประกันสันติภาพ เพื่อป้องกันการกลับสู่สภาพความขัดแย้ง เป็นกระบวนการสำคัญหลังจากภาวะความขัดแย้งยุติ ซึ่งรวมถึง โครงการความร่วมมือที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการขยายความไว้วางใจ ความเชื่อใจและการปฏิสัมพันธ์ (Interacting) ระหว่างฝ่ายที่เคยเป็นศัตรูกัน

๑.๕.๓ ยุคตกต่ำ (พ.ศ.๒๕๓๘ - ๒๕๔๒)

๒ - ๓ เดือนหลังการเผยแพร่วาระแห่งสันติภาพ นายบรูโตสฯ ได้เขียนบทความในด้านกิจการต่างประเทศ ในบทความดังกล่าว นายบรูโตสฯ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นที่พลเรือนต้องเข้ามามีบทบาทในภารกิจรักษาสันติภาพ และประเด็นการเข้าวางกำลังรักษาสันติภาพอย่างรวดเร็วในสถานการณ์ที่คุกคาม ต่อสันติภาพและความมั่นคง นายบรูโตสฯ ได้แนะนำมาตรการบังคับให้เกิดสันติภาพ (Peace Enforcement) ว่าเป็นมาตรการจำเป็นในสถานการณ์ที่คู่กรณีไม่เคารพในข้อตกลงหยุดยิง ด้วยการส่งกำลังบังคับให้เกิดสันติภาพ โดยไม่ต้องการการยินยอม การกิจบังคับให้เกิดสันติภาพเป็นบทเรียนที่สะท้อนมาจากความล้มเหลวของภารกิจ UNIFIL ภารกิจแรกของการบังคับให้เกิดสันติภาพของสหประชาชาติจึงเกิดขึ้นในคองโก (United Nation

Operations in Congo : OUNC) หลักการการไม่ใช้กำลังถูกพัฒนาเป็นการใช้กำลังน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น (Use of Minimum Forces as Necessary)

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สนับสนุนการพัฒนา รูปแบบของการรักษาสันติภาพจากการรักษาสันติภาพแบบดั้งเดิม (Classical PKO) มาสู่การรักษาสันติภาพร่วมสมัย (Contemporary PKO) และการบังคับให้เกิดสันติภาพ (Peace Enforcement) นอกจากจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของความขัดแย้งแล้ว ยังคงเป็นประเด็นจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียตซึ่งทำให้สงครามเย็นยุติลง ส่งผลให้กำแพงทางด้านอุดมการณ์พังทลายไป สหรัฐฯ ซึ่งประสบผลสำเร็จจากการเป็นแกนนำในการใช้มาตรการบังคับต่ออิรักในปี ค.ศ. ๑๙๙๑ และในนามิเบีย จึงสามารถผลักดันให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการรักษาสันติภาพให้มีขอบเขตกว้างขวางขึ้นแต่ปฏิบัติการลักษณะดังกล่าวประสบความล้มเหลว ดังเช่นกรณีอดีตประเทศยูโกสลาเวีย โชมเลีย และรวันดา ซึ่งสถานการณ์เปราะบางมากจนเรียกได้ว่า “ไม่มีสันติภาพให้รักษา (There is no peace to keep)” ในขณะที่เจ้าหน้าที่รักษาสันติภาพไม่มีอาวุธยุทธโปกรณ์และไม่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินอย่างเพียงพอ ทำให้มีเจ้าหน้าที่เสียชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่เป็นจำนวนมากและชื่อเสียงของการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติต่างพร้อย จึงเกิดการทบทวนการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพอีกครั้ง

๑.๕.๔ ยุคปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๔๒ - ปัจจุบัน)

สหประชาชาติกลับมาให้ความสำคัญต่อหลักพื้นฐาน ๓ ประการอีกครั้ง คือ ความยินยอมของประเทศเจ้าบ้าน การไม่เข้าข้างฝ่ายใด และการไม่ใช้กำลัง ในขณะที่ความขัดแย้งในภูมิภาคต่างๆ มีปริมาณเพิ่มขึ้นและมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปจากความขัดแย้งระหว่างรัฐ (Inter-State Conflict) ไปสู่ความขัดแย้งภายในรัฐ (Intra-State Conflict) เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีรากเหง้าปัญหาที่ซับซ้อน เช่น ความขัดแย้งในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก เซียร์ราลีโอน ไลบีเรีย บุรุนดี โกตดิวัวร์ และซูดาน/คาร์ฟูร์ ในขณะที่สหประชาชาติเป็นองค์กรเดียวที่ได้รับความไว้วางใจว่ามีความเป็นกลางและความน่าเชื่อถือในระดับโลก จึงทำให้ภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในพื้นที่ต่างๆ มีจำนวนเพิ่มขึ้น เริ่มมีขนาดใหญ่ขึ้น ต้องการงบประมาณจำนวนมากขึ้น และได้รับอาณัติในการปฏิบัติการที่มีความซับซ้อนและครอบคลุมหลากหลายมิติเนื่องจากปฏิบัติการทางทหารเช่นที่ผ่านมา โดยประกอบด้วยบุคลากรในหลายอาชีพมากยิ่งขึ้น เช่น ตำรวจ เจ้าหน้าที่เก็บกู้หุ้ระเบิด ผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง นักกฎหมาย นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเบ็ดเสร็จพร้อมกันในหลายด้านและวางรากฐานสันติภาพที่ยั่งยืน เช่น United Nations Integrated Mission in Timor-Leste (UNMIT) และ African Union/United Nations Hybrid Operation in Darfur (UNAMID) ลักษณะการเข้าไปมีบทบาทของสหประชาชาติครอบคลุมการปฏิบัติขององค์กรที่มีใช้ทหาร (non – military elements) มากขึ้น มีหลายครั้งที่สหประชาชาติเข้าไปมีบทบาทในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาถาวรในลักษณะของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Peace Agreement) เพื่อให้ครอบคลุมมาตรการเหล่านี้

- การกำหนดข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ (Implementation of Comprehensive Settlement) เป็นมาตรการที่จะช่วยให้คู่กรณียุติความขัดแย้งถาวร และมุ่งไปสู่การสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน (Sustainable Peace) ด้วยการกำหนดข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ ซึ่งจะครอบคลุมในทุกมิติที่มีผลต่อเสถียรภาพและความมั่นคง เช่น

๑. กำกับดูแลมาตรการหยุดยิง (Cease - fire Agreement)

๒. การปลดอาวุธ การถอนทหาร และการกลับคืนสู่สังคม (Disarmament Demobilization and Reintegration)

๓. การนำผู้พลพ (Refugee) ผู้พลัดถิ่นจากสงคราม (Displaced Persons) กลับสู่ถิ่นฐาน

๔. การสนับสนุนกระบวนการเลือกตั้ง (Electoral Support)

๕. การจัดระบบการบริหารแผ่นดินชั่วคราว (Interim Administration)

๖. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจให้กลับสู่สภาพปกติ (Economic Rehabilitation)

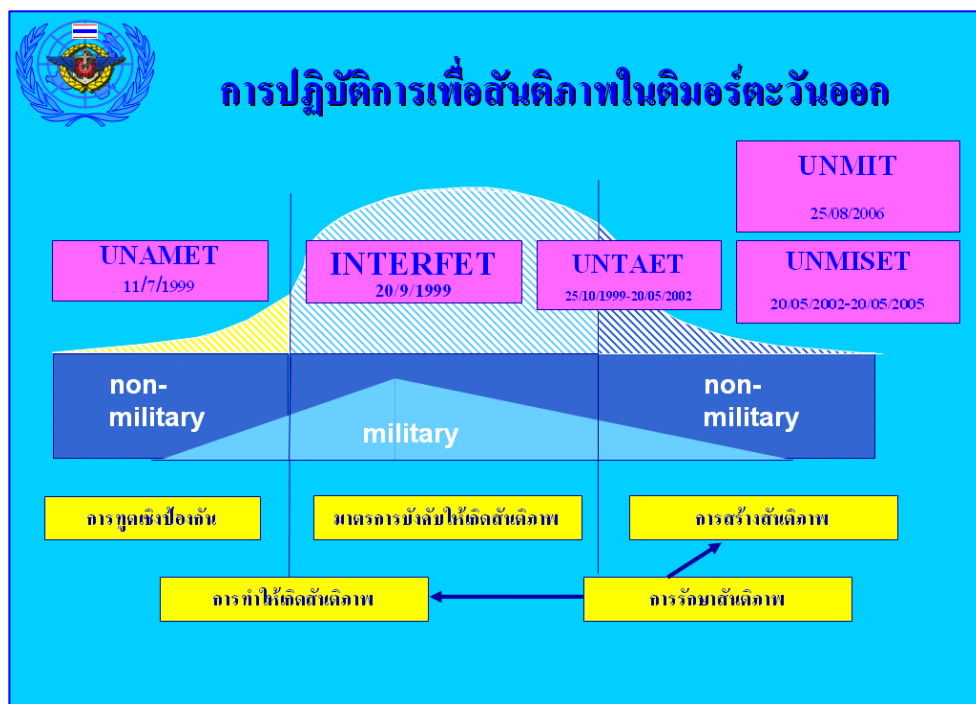
- ค้ำครองการปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม (Protection of Humanitarian Assistance)

- การคว่ำบาตร (Sanction) อำนาจตามกฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา ๔๑ เพื่อให้คู่กรณีที่มีความค้ำครองสันติภาพและความมั่นคงนานาชาติกลับมาให้ความร่วมมือ

- การปลดอาวุธ (Disarmament)

ปัจจุบันสหประชาชาติได้เริ่มภารกิจรักษาสันติภาพรูปแบบใหม่ล่าสุดเป็นครั้งแรก คือภารกิจ Hybrid Mission โดยความร่วมมือระหว่างสหประชาชาติในภารกิจ African Union/United Nations Hybrid Operation in Darfur (UNAMID) เพื่อปฏิบัติการรักษาสันติภาพในพื้นที่ดาร์ฟูร์ ประเทศซูดาน ซึ่งจะเป็นลักษณะการทำงานแบบคู่ขนานกันระหว่างสหประชาชาติกับกองกำลังภูมิภาคซึ่งจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับการปฏิบัติการแบบกองกำลังนานาชาติ / กองกำลังพันธมิตร แต่สหประชาชาติจะเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณทั้งหมด

การรักษาสันติภาพในติมอร์ตะวันออกเป็นตัวอย่างภารกิจที่มีความครบถ้วนในรูปแบบการปฏิบัติการรักษาสันติภาพในยุคปัจจุบัน โดยเริ่มจาก การใช้กระบวนการทูตเชิงป้องกัน (Preventive Diplomacy) และการทำให้เกิดสันติภาพ (Peace Making) ในภารกิจ UNTAET (United Nations Mission in East Timor) ตามข้อมติฯ ๑๒๔๖ (๑๙๙๙) เพื่อจัดให้มีการลงประชามติเพื่อแยกตัวจากอินโดนีเซีย และเกิดความวุ่นวายขึ้น จนเกิดภารกิจกองกำลังนานาชาติในติมอร์ตะวันออก (INTERFET - International Forces in East Timor) ซึ่งเป็นมาตรการบังคับให้เกิดสันติภาพ ตามข้อมติฯ ๑๒๖๔ (๑๙๙๙) ภายใต้กฎบัตรฯ บทที่ ๗ และแปรสภาพมาเป็นภารกิจรักษาสันติภาพ (Peacekeeping Operation) ในภารกิจ UNTAET (United Nations Transitional Authority in East Timor) ตามข้อมติฯ ๑๒๗๒ (๑๙๙๙) ภายใต้ กฎบัตรฯ บทที่ ๗ สถานการณ์พัฒนาดีขึ้นเรื่อยๆ จนวันประกาศเอกราชของติมอร์เลสเต ทำให้ภารกิจ ลดระดับมาสู่มาตรการเสริมสร้างสันติภาพ (Peace Building) ในภารกิจ UNMIST (United Nations Mission of Support in East Timor) ตามข้อมติฯ ๑๒๗๒ (๒๐๐๒) ภายใต้ กฎบัตรฯ บทที่ ๗ แม้จะเกิดความวุ่นวายทางการเมืองขึ้นบ้าง แต่ก็สามารถควบคุมได้และแปรสภาพมาเป็นภารกิจ UNMIT (United Nations Integrated Mission in Timor Leste) ตามข้อมติฯ ๑๗๐๔ (๒๐๐๖) เพื่อให้มาตรการต่างๆ กลับไปสู่ขั้นตอนการทำให้เกิดสันติภาพ (Peace Making)

๑.๖ กระบวนการจัดตั้งภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ

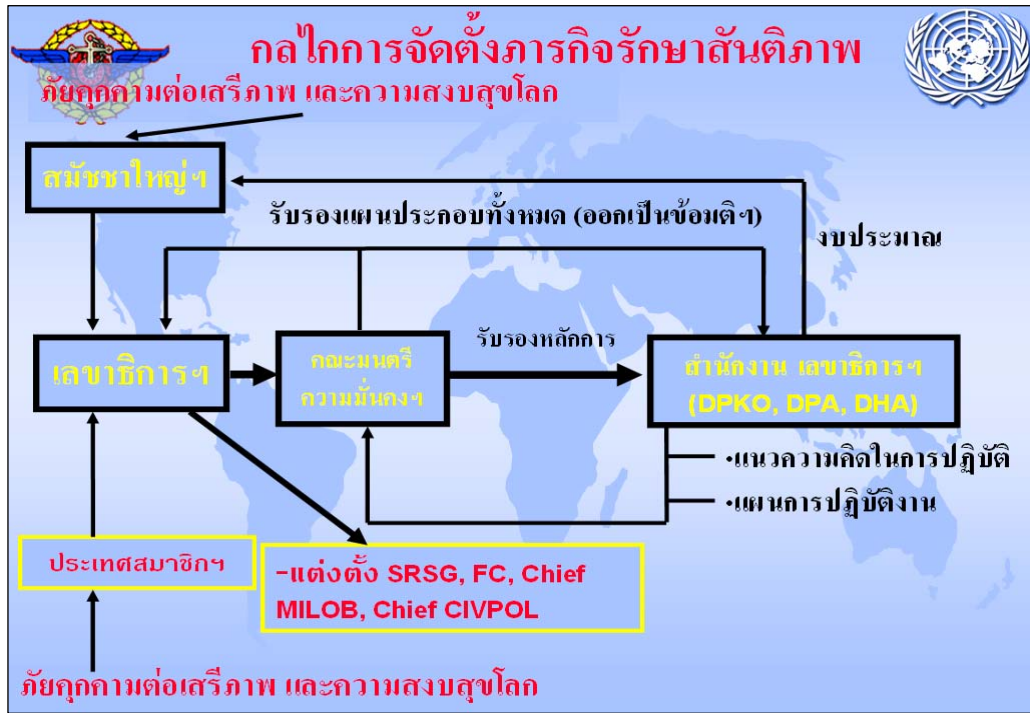
๑.๖.๑ คณะมนตรีความมั่นคงจะพิจารณาปัญหาที่เห็นว่า เป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงของประชาคมโลก โดยปัญหานั้นอาจถูกเสนอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาโดยสมัชชาใหญ่ (General Assembly) หรือประเทศสมาชิกเสนอผ่านเลขาธิการสหประชาชาติ

๑.๖.๒ คณะมนตรีความมั่นคงฯ อนุมัติหลักการโดยออกข้อมติ (Resolution) จัดตั้งภารกิจรักษาสันติภาพ

๑.๖.๓ สำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติโดย DPKO, DPA, OCHA วางแผนในรายละเอียด กำหนดแนวความคิดในการปฏิบัติ (Concept of Operations) และวิธีการปฏิบัติ (Implement) พร้อมแผนงบประมาณนำเข้าสู่คณะมนตรีความมั่นคงฯ

๑.๖.๔ คณะมนตรีความมั่นคงฯ อนุมัติแผนรายละเอียดของเลขาธิการฯ เสนองบประมาณต่อให้สมัชชาใหญ่พิจารณาและอนุมัติ

๑.๖.๔ เลขาธิการสหประชาชาติแต่งตั้งผู้แทนพิเศษเลขาธิการสหประชาชาติ (SRSG) เพื่อเป็นผู้แทนตนในการบังคับบัญชาองค์กร ฝ่ายทหารและพลเรือนในฐานะหัวหน้าภารกิจแต่งตั้ง ผู้บัญชาการกองกำลังรักษาสันติภาพ ผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจ หัวหน้าผู้สังเกตการณ์ทางทหารและหัวหน้าฝ่ายประสานงานขององค์กรพลเรือน

การวางแผนในระดับยุทธศาสตร์

เพื่อการปฏิบัติการรักษาสันติภาพอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผน การเตรียมความพร้อม และการดำเนินการอย่างเหมาะสม จำเป็นต้องเกิดขึ้นในหลายระดับ การดำเนินการระหว่างประเทศในระดับที่สูงสุดเกิดขึ้นภายในองค์กรของสหประชาชาติ (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะมนตรีความมั่นคงฯ สมัชชาใหญ่ และสำนักเลขาธิการฯ) และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในดังกล่าวกับรัฐบาลแห่งประเทศสมาชิก (ผ่านช่องทางคณะทูตถาวรฯ ณ นครนิวยอร์ก) การดำเนินการในส่วนที่กล่าวไปแล้วนั้น เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าเป็นการดำเนินการในระดับยุทธศาสตร์

ภายในสำนักเลขาธิการฯ การวางแผนในระดับยุทธศาสตร์เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารด้านสันติภาพและความมั่นคง (Executive Committee on Peace and Security : ECPS) ซึ่งเป็นกลไกการจัดการและพัฒนานโยบายในเรื่องฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพและความมั่นคง

ECPS เชิญประชุมโดยรองเลขาธิการฯ ฝ่ายกิจการการเมือง โดยมีรองเลขาธิการฯ ฝ่ายรักษาสันติภาพ พลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ผู้เชิญประชุม คณะกรรมการจะพบปะกันตามธรรมเนียมปฏิบัติสองครั้งต่อเดือน แต่อาจพบกันบ่อยครั้งขึ้นได้หากมีความจำเป็น ยกตัวอย่างเช่นในปี ๒๐๐๒ ECPS มีการประชุม ๑๕ ครั้ง เพื่อพิจารณาเรื่องของ สาธารณรัฐโกตดิวัวร์ ตะวันออกกลาง อิรัก และอัฟกานิสถาน หากแต่ในการประชุมทั่วไป ประเด็นปัญหามักประกอบไปด้วย ๓ – ๔ ประเด็น ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับสถานการณ์ในประเทศต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ สมาชิกมีเสรีในการนำเสนอประเด็นเพื่อเข้าสู่การพิจารณา

ECPS มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ถูกก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๕๗ โดยได้ขยายขนาดขึ้นกว่าสองเท่า โดยเมื่อแรกก่อตั้งสมาชิก ECPS ถูกกำหนดขึ้นจากหน่วยงานระดับฝ่าย (Department) ทั้ง ๗ หน่วยงาน

ของสหประชาชาติ การเพิ่มจำนวนสมาชิกของ ECPS สะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างงานด้านสันติภาพและความมั่นคง รวมทั้งกับงานแขนงอื่นๆ จึงเป็นภาระทางงานธุรการที่หนักหน่วงขึ้นของฝ่ายกิจการการเมือง(Department of Political Affairs : DPA) ในฐานะผู้เชิญประชุม

กุญแจสู่ความสำเร็จอยู่ที่การวางแผนอย่างบูรณาการระหว่างรัฐสมาชิก และฝ่ายปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ (Department of Peacekeeping Operations : DPKO) โดยมีขั้นตอนซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเอกสารที่สำคัญๆ และการแลกเปลี่ยนหนังสือกลาง (Notes Verbales) ในการรับรองการเข้าร่วมในระดับการจัดส่งกำลังแบบรวดเร็ว (Rapid Deployment Level : RDL) ภายหลังจากรัฐบาลได้อนุมัติการสนับสนุนกำลังเพื่อภารกิจรักษาสันติภาพ การเจรจาทุบทโพรกณ์ของประเทศผู้สนับสนุนกำลัง (Contingent Owned Equipment : COE) จะเกิดขึ้น นำไปสู่บันทึกความเข้าใจอันมีพื้นฐานมาจากคู่มือ COE DPKO จะยอมรับหน่วยเข้าสู่ระบบ RDL ตามหน้าที่ซึ่งได้รับการฝึกมา

๑.๗ แนวโน้มพัฒนาการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติ

เมื่อ ๑๕ - ๒๕ ต.ค.๔๕ คณะกรรมการชุดที่ ๔ ของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้ประชุมหารือเพื่อประเมินการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในรอบ ๕ ปี ที่ผ่านมาและแนวทางการพัฒนาภารกิจรักษาสันติภาพให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ของโลกในอนาคต สรุปได้ดังนี้

นาย Jean - Marie Guehenno รองเลขาธิการสหประชาชาติฝ่ายปฏิบัติการรักษาสันติภาพกล่าวถึงการขยายตัวอย่างรวดเร็วของภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในรอบปีที่ผ่านมา กำลังรักษาสันติภาพซึ่งปฏิบัติการในภูมิภาคต่างๆ ได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างไม่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ ในปี พ.ศ.๒๕๔๕ มีกำลังรักษาสันติภาพปฏิบัติหน้าที่อยู่ทั้งสิ้น ๕๑,๐๐๐ นาย ใน ๑๘ ภารกิจ นอกจากนั้นยังคงมีกำลังรักษาสันติภาพซึ่งอยู่ในระหว่างการเคลื่อนย้ายเข้าสู่พื้นที่ปฏิบัติการในเลบานอน ดิมอร์เลสเต และดาร์ฟูในซูดาน ทำให้กำลังรักษาสันติภาพจะเพิ่มจำนวนถึง ๑๔๐,๐๐๐ นาย ในอนาคตอันใกล้ การเพิ่มระดับของปฏิบัติการรักษาสันติภาพส่งผลให้สหประชาชาติจำเป็นต้องพัฒนายุทธศาสตร์ใน ๒ ลำดับความเร่งด่วนได้แก่

๑.๗.๑ การบริหารภารกิจรักษาสันติภาพให้มีประสิทธิภาพ

สหประชาชาติตระหนักถึงความจำเป็นต้องปฏิรูปปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ทั้งในด้านแนวความคิดและกระบวนการดำเนินงาน รวมทั้งการปรับโครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้องของสหประชาชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของปฏิบัติการรักษาสันติภาพให้สามารถรองรับการขยายตัวของภารกิจและความต้องการที่เพิ่มขึ้น โดยมีการศึกษาและจัดทำรายงานอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาที่สำคัญยังคงมีบทบาทในปัจจุบัน เช่น Brahimi Report (ค.ศ. ๒๐๐๐) เน้นความสำคัญของการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อขึ้นนำการปฏิบัติในระดับยุทธการของปฏิบัติการรักษาสันติภาพและการแก้ไขปัญหาแบบองค์รวม แผนยุทธศาสตร์ปฏิบัติการรักษา

สันติภาพ ค.ศ. ๒๐๑๐ (Peace Operations 2010) ที่เสนอในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปใน ๕ ด้าน ดังนี้

๑.๗.๑.๑ บุคลากร แบ่งเป็นการผลิตฝ่ายอำนวยการพลเรือนที่มีประสบการณ์จำนวน ๒,๕๐๐ คน เพื่อสนับสนุนให้กับภารกิจในสนาม การพัฒนามาตรฐานของตำรวจพลเรือนเพื่อตอบสนองภารกิจในสนาม การเพิ่มจำนวนฝ่ายอำนวยการใน แผนกกิจการทางทหาร ของ DPKO และการจัดตั้งหน่วยงานด้านตำรวจขึ้นใน DPKO

๑.๗.๑.๒ หลักนิยาม สหประชาชาติจะดำเนินการรวบรวมบทเรียนจากปฏิบัติการที่ผ่านมาและ หนทางปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงเป็นเอกสารแนะนำโดยมีการยกร่างเอกสารหลักนิยามในระดับบนสุด (Capstone Doctrine) เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ซึ่งรวมถึงการคุ้มครองความปลอดภัย ของเจ้าหน้าที่รักษาสันติภาพ (ปัจจุบันดำเนินการเสร็จแล้ว) การทบทวนกฎระเบียบ/วินัยของเจ้าหน้าที่ ในกรณีการกระทำผิด

๑.๗.๑.๓ องค์กร การพัฒนาองค์กรด้วยการสร้างบูรณาการการปฏิบัติงานของฝ่าย ปฏิบัติการรักษาสันติภาพ (Department of Peacekeeping Operations : DPKO) และฝ่ายสนับสนุนภาคสนาม (Department of Field Support : DFS)

๑.๗.๑.๔ ทรัพยากร การบริหารจัดการทรัพยากรและการกำหนดอนาคตของปฏิบัติการรักษาสันติภาพซึ่งควรอยู่บนพื้นฐานของสภาพปัญหาที่แท้จริง

๑.๗.๑.๕ การเพิ่มความร่วมมือกับองค์กรระดับภูมิภาค (Partnership) ในการปฏิบัติการ เพื่อสันติภาพ ซึ่งจำเป็นต้องมีการวางแผนร่วมกันและประสานงานกันอย่างมีระบบ

๑.๗.๒ การปิดภารกิจที่หมดความจำเป็นลง เพื่อให้สามารถรับมือกับภารกิจใหม่ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น ยุทธศาสตร์ดังกล่าวต้องการการพัฒนาศักยภาพของภารกิจรักษาสันติภาพให้สามารถสร้างสภาพแวดล้อม ที่เอื้ออำนวยให้กำลังรักษาสันติภาพถอนกำลังได้ เช่น การเปลี่ยนผ่านไปสู่กระบวนการทางการเมืองโดยกลไก การเมืองของประเทศนั้นๆ ภายใต้การสนับสนุนของประชาคมโลก อย่างไรก็ตามในทุกภารกิจที่ผ่านมาเป็น บทเรียนที่ชี้ให้เห็นความจำเป็นที่ภารกิจรักษาสันติภาพจะต้องสถาปนาองค์กร และกลไกด้านความมั่นคงของชาติ ที่ยั่งยืน (Sustainable national security institutions and processes) ก่อนการถอนกำลัง บทเรียนในเสถียรเป็นเครื่องพิสูจน์ว่า หากปราศจากระบบการบริหารจัดการด้านความมั่นคงที่ยั่งยืน และการสนับสนุนจากประชาคมโลกแล้ว ความไม่สงบ จะหวนกลับมาในอนาคต การกลับมาของความรุนแรงในติมอร์ฯ ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่าภารกิจรักษาสันติภาพไม่อาจถอนตัวเร็วเกินไปโดยพื้นฐานด้านความมั่นคงยังไม่ได้รับการพัฒนาให้ยั่งยืน มิฉะนั้นกระบวนการพัฒนา อาจต้องหมุนกลับไปสู่การจัดตั้งภารกิจรักษาสันติภาพใหม่อีกครั้งหนึ่ง เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณมากกว่า การคงอยู่จนสร้างสภาพแวดล้อมที่มั่นคงเพียงพอสำหรับกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพ (Peace Building)

๑.๘ วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ด้านสันติภาพ

๑.๘.๑ สถานการณ์ด้านการสันติภาพมีแนวโน้มจะขยายตัวต่อไป เนื่องจากความขัดแย้งในรูปแบบดั้งเดิมที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่างๆ ของโลก ทั้งความขัดแย้งระหว่างรัฐและความขัดแย้งภายในที่เกิดขึ้นยังคงดำเนินต่อไป แม้ภารกิจรักษาสันติภาพจะช่วยให้ความขัดแย้งดำเนินไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาด้านการเมืองแทนการสู้รบด้วยอาวุธ แต่ยังคงไม่มีหนทางประกันสันติภาพที่ยั่งยืน เช่น ในตะวันออกกลางหรือในภูมิภาคแอฟริกา ส่งผลให้ภารกิจรักษาสันติภาพที่ดำเนินอยู่ยังคงมีความจำเป็นต้องดำเนินต่อไปในระดับเดิม ในขณะที่ความขัดแย้งในรูปแบบใหม่ที่ปะทุขึ้น อันเป็นผลมาจากหลายปัจจัย เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงของโลกที่สร้างแกนอำนาจชั่วคราว ส่งผลให้ความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา ปะทุขึ้น ประกอบกับกระแสของโลกาภิวัตน์ ที่เอื้ออำนวยให้ความขัดแย้งในระดับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองสามารถขยายตัวเป็นความขัดแย้งขนาดใหญ่ ที่มีผลกระทบต่อสันติภาพและความมั่นคงของนานาชาติ สหประชาชาติแสดงท่าทีที่ชัดเจนในการขยายบทบาทเพื่อเตรียมรับมือกับปัญหาความขัดแย้งรูปแบบใหม่เหล่านี้ ในขณะที่ยืนยันความจำเป็นของการขยายขอบเขตภารกิจรักษาสันติภาพไปสู่การจัดตั้งกลไกด้านความมั่นคงในประเทศที่เข้าปฏิบัติการให้มีความยั่งยืนก่อนการถอนกำลัง ปัจจัยดังกล่าวนี้ประเมินได้ว่าจะทำให้สหประชาชาติมีความต้องการกำลังรักษาสันติภาพเพิ่มมากขึ้นนับจากปี พ.ศ. ๒๕๕๐

๑.๘.๒ กระบวนการรักษาสันติภาพถูกพัฒนาไปให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมของความขัดแย้ง ในห้วงปี ๔๗ – ๔๙ องค์กรความร่วมมือระดับภูมิภาค (Regional Organization) ได้ขยายบทบาทเชิงรุกในภารกิจรักษาสันติภาพนอกกรอบสหประชาชาติ ทั้งนี้เนื่องจากกฎบัตรของสหประชาชาติหมวดที่ ๘ เปิดโอกาสให้องค์กรความร่วมมือระดับภูมิภาคเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขความขัดแย้งในภูมิภาค ประเทศที่มีศักยภาพต่างตื่นตัวในการขยายบทบาทของกองทัพตนให้รองรับบทบาทดังกล่าว ลักษณะดังกล่าวมีประเด็นน่าสนใจดังนี้

๑.๘.๒.๑ ประเทศที่มีศักยภาพต่างขยายบทบาททางทหารผ่านบทบาทด้านการรักษาสันติภาพ โดยอาศัยกลไกความร่วมมือภูมิภาคตามกฎบัตรหมวดที่ ๘ ส่งผลให้รูปแบบการรักษาสันติภาพถูกเปลี่ยนแปลงไป ขอบเขตของอำนาจการเข้าปฏิบัติการภายใต้กรอบความร่วมมือภูมิภาค มีลักษณะเข้าใกล้การแทรกแซง (Intervention) ในขณะเดียวกันภาพของความพยายามในการขยายบทบาททางทหาร และการแสวงผลประโยชน์ข้ามภูมิภาค ยังคงซ่อนตัวอยู่เบื้องหลัง หลายประเทศได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติการนอกประเทศในบทบาทการรักษาสันติภาพ มีการพัฒนาศักยภาพทางทหารโดยอ้างจากภารกิจรักษาสันติภาพ เช่น ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เป็นต้น

๑.๘.๒.๒ กระบวนการรักษาสันติภาพพัฒนารูปแบบจากในอดีตปฏิบัติการรักษาสันติภาพในห้วงปี ๔๗ - ๔๙ สร้างรูปแบบการปฏิบัติการร่วมระหว่างภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติและภารกิจรักษาสันติภาพขององค์กรภูมิภาคภายใต้สถานการณ์ความขัดแย้งเดียวกัน เช่น การปฏิบัติการร่วมของสหประชาชาติและ NATO ในอัฟกานิสถานและโคโซโว การปฏิบัติการร่วมของสหประชาชาติและสหภาพแอฟริกาในซูดาน

(UNAMID) การปฏิบัติการร่วมของสหประชาชาติร่วมกับประชาคมยุโรปในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก โดยอาศัยกลไกการประสาน (Liaison Mechanism) นอกจากนี้การปฏิบัติการทางทหารของสหประชาชาติถูกขยายขอบเขตมากขึ้นเช่นกัน โดยในปี ๔๕ สหประชาชาติได้เริ่มจัดตั้งองค์ประกอบของกองกำลังทางเรือ (Maritime Operations) ขึ้นในโครงสร้างของกำลังรักษาสันติภาพที่ในอดีตมีแต่กำลังภาคพื้นดิน เช่น ภารกิจ UNIFIL ในเลบานอนและ ONUB ในสาธารณรัฐบุรุนดี เป็นต้น

๑.๘.๒.๓ สหประชาชาติขยายบทบาทด้านการรักษาสันติภาพครอบคลุมการสนับสนุนการจัดตั้งกลไกด้านความมั่นคงที่ยั่งยืนก่อนเปลี่ยนผ่านไปสู่ขั้นการเสริมสร้างสันติภาพ (Peace Building) น่าจะส่งผลให้ภารกิจรักษาสันติภาพในอนาคตมีลักษณะของอำนาจ (Mandate) ที่กว้างขวางและซับซ้อนมากขึ้นและห้วงเวลาของภารกิจยาวนานขึ้น เนื่องจากเป็นการยากที่จะระบุตัวชี้วัดว่ากลไกดังกล่าวมีความแข็งแกร่งเพียงพอที่จะป้องกันการกลับมาของความขัดแย้ง นอกจากนี้ ประเมินว่าบทบาทของตำรวจพลเรือนของสหประชาชาติในภารกิจรักษาสันติภาพจะขยายขอบเขต เพื่อเป็นเครื่องมือจัดการกับปัญหาความวุ่นวายภายในบทเรียนจากความวุ่นวายในติมอร์ฯ ครั้งล่าสุดนี้ สหประชาชาติได้พัฒนาข้อมติดิเคชันมนตรีความมั่นคงให้อาณัติตำรวจพลเรือนของสหประชาชาติในการบังคับใช้กฎหมาย (Law – enforcement) เพื่อยุติความไม่สงบ

๑.๘.๒.๔ สหประชาชาติแสดงออกถึงแนวโน้มการพึ่งพิงกำลังรักษาสันติภาพขององค์กรความร่วมมือระดับภูมิภาคมากขึ้น โดยเฉพาะ EU และ NATO โดยเฉพาะในภารกิจจัดการกับความขัดแย้งที่ปะทุขึ้นอย่างฉับพลัน เช่น ในเลบานอน แสดงให้เห็นว่าระบบกำลังเตรียมพร้อมของสหประชาชาติ (UNSAS) ยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยอื่นๆ น่าจะได้แก่ ความพร้อมและมาตรฐานของกองกำลังของ EU หรือ NATO อีกทั้งศักยภาพและพลังอำนาจในทางการเมืองของประเทศเหล่านั้นเป็นปัจจัยเสริมช่วยกดดันให้ฝ่ายที่ร่วมในความขัดแย้งหันมาร่วมมือในกระบวนการสันติภาพ

๑.๘.๒.๕ การขยายภารกิจในลักษณะบูรณาการ (Integrated Mission)

ที่ผ่านมาการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติมุ่งเน้นการแก้ไขและยุติความขัดแย้งเพื่อรักษาสันติภาพ แต่ด้วยธรรมชาติของความขัดแย้งที่มีความซับซ้อน มีสาเหตุหลากหลายทำให้การมุ่งเน้นเพียงด้านการรักษาสันติภาพไม่ตอบสนองให้เกิดการเสริมสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนในพื้นที่หรือประเทศที่สหประชาชาติเข้าไปปฏิบัติการกิจ ซึ่งมีหลายกรณีที่สันติภาพที่เกิดขึ้นมาความเปราะบางและทำให้ความขัดแย้งปะทุวนกลับมาอีก ปฏิบัติการรักษาสันติภาพจึงเริ่มขยายขอบเขตกว้างขึ้นเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการเสริมสร้างสันติภาพในประเทศที่เพิ่งผ่านพ้นความขัดแย้งเหล่านั้น โดยเฉพาะในช่วงที่เชื่อมต่อระหว่างการยุติการสู้รบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการฟื้นฟู/ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้นๆ ส่งผลให้ตำรวจและพลเรือนในด้านต่างๆ มีบทบาทในปฏิบัติการรักษาสันติภาพในด้านการเสริมสร้างสันติภาพมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็อาจก่อเกิดการทับซ้อนระหว่างงานด้านการรักษาสันติภาพและการเสริมสร้างสันติภาพในพื้นที่ดังกล่าว

สหประชาชาติจึงเริ่มมีแนวคิดที่จะปรับภารกิจรักษาสันติภาพเป็นการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพแบบบูรณาการ (Integrated Peace Operations)

นอกจากนี้ในการประชุม World Summit ที่สหประชาชาติจัดขึ้นเมื่อ ๑๔ – ๑๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๘ ผู้นำประเทศต่างๆ ได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการเสริมสร้างสันติภาพ (Peace building Commission : PBC) เพื่อช่วยในการเปลี่ยนผ่านไปสู่สันติภาพของประเทศที่เพิ่งผ่านพ้นความขัดแย้งหลังจากที่ภารกิจรักษาสันติภาพในประเทศนั้นสิ้นสุดลง และกำกับ/ประสานนโยบายระหว่างสหประชาชาติและรัฐ/องค์กรที่เกี่ยวข้องที่จะเข้าไปมีบทบาทในประเทศนั้นๆ ซึ่งการดำเนินงานของ PBC จะแยกออกจากการรักษาสันติภาพ แต่อาจมีการดำเนินงานในพื้นที่เดียวกันแต่คนละช่วงเวลาซึ่งในปัจจุบัน PBC มุ่งเน้นภารกิจในภูมิภาคแอฟริกาโดยมีประเทศที่อยู่ในอาณัติการดำเนินการ ๔ ประเทศ ได้แก่ บุรุนดี เซียร์ราลีโอน กินีบิสเซา และสาธารณรัฐแอฟริกากลาง

๑.๘.๒.๖ บทบาทขององค์กรระดับภูมิภาค

โดยที่ความจำเป็นในการตอบสนองภารกิจรักษาสันติภาพในระยะหลังมีความหลากหลายขึ้น ทำให้ต้องใช้บุคลากร ทักษะ การสนับสนุนภาคสนาม และงบประมาณ เพิ่มมากขึ้น ภารกิจรักษาสันติภาพจึงเริ่มมุ่งไปสู่การสร้างความร่วมมือกับองค์กรระดับภูมิภาค ซึ่งเป็นไปตามกฎบัตรสหประชาชาติในบทที่ ๘ ที่เปิดโอกาสให้องค์กรระดับภูมิภาคเข้ามามีบทบาทในการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาค โดยในปัจจุบันเริ่มมีการปรับโครงสร้างของภารกิจรักษาสันติภาพที่มีความสัมพันธ์กับองค์กรระดับภูมิภาคในลักษณะการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพแบบผสม (Hybrid Mission) เช่น UNAMID ซึ่งสหประชาชาติตระหนักถึงความจำเป็นที่ควรจะมีการกำหนดความชัดเจน และบทบาทของประเทศเจ้าบ้านในความรับผิดชอบด้านต่างๆ มากขึ้น

๑.๘.๒.๗ การเสริมสร้างบทบาทด้านการป้องกันความขัดแย้งและการทำให้เกิดสันติภาพ (Peacemaking)

โดยที่ภารกิจรักษาสันติภาพได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นและใช้งบประมาณจำนวนมาก แต่ก็ไม่มีหลักประกันว่าสันติภาพจะดำรงอยู่ได้อย่างถาวร จึงมีแนวโน้มว่าสหประชาชาติให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพแบบครบวงจร โดยเน้นที่การเสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการและกลไกป้องกันความขัดแย้งและการทำให้เกิดสันติภาพโดยอาศัยการทูตเชิงป้องกันมากขึ้น ซึ่งเป็นภารกิจของฝ่ายการเมืองสหประชาชาติ (Department of Political Affairs : DPA) โดยมีการริเริ่มเรื่องการปฏิรูปหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเสริมสร้างการประสานงานและเชื่อมโยงภารกิจกับการรักษาสันติภาพและการเสริมสร้างสันติภาพ การปรับปรุงกลไกการติดตามและประเมินสถานการณ์ในภูมิภาคต่างๆ รวมถึงการเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในพื้นที่ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือโดยตรงแก่ประเทศสมาชิก เช่น การสนับสนุนในการจัดการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย

๑.๕ สรุป

๑.๕.๑ การรักษาสันติภาพของสหประชาชาติที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันมีขอบเขตครอบคลุมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา สิทธิมนุษยชน และการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม กฎหมาย และการปฏิบัติการทางทหารเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งที่จะเตรียมสภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัยให้อยู่ในระดับที่มาตรการด้านอื่นๆ จะสามารถดำเนินไปได้ ดังนั้นการปฏิบัติของฝ่ายทหารจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับฝ่ายพลเรือน จึงต้องมีความเข้าใจในบทบาทของแต่ละองค์กร ทั้งภายในฝ่ายทหาร องค์กรอื่นๆ ของสหประชาชาติ และ NGOs ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานร่วมกันในยุทธบริเวณ กำลังรักษาสันติภาพจึงต้องมีความเข้าใจในสถานภาพทางกฎหมาย เช่น ข้อตกลงในสถานภาพของกองกำลัง (SOFA) กฎการใช้กำลัง (ROE) และกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน รวมทั้งแนวความคิดในกระบวนการรักษาสันติภาพ

๑.๕.๒ ปฏิบัติการรักษาสันติภาพและบังคับให้เกิดสันติภาพของสหประชาชาติมิได้ถูกกำหนดรูปแบบการปฏิบัติไว้ในลักษณะเป็นทฤษฎี แต่เป็นเทคนิค วิธีการ มาตรการ ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาจากการปฏิบัติที่ผ่านมา และการพัฒนาความซับซ้อนของปัญหาความขัดแย้ง โดยมีแนวทางการเมือง (Political Guidance) เป็นตัวกำหนด ทั้งนี้เทคนิค วิธีการ และมาตรการในระดับยุทธการจะถูกกำหนดขึ้นจากการวางแผน โดยมีลักษณะเฉพาะแต่ละภารกิจขึ้นกับสถานการณ์ของความขัดแย้ง การบังคับให้เกิดสันติภาพ (Peace Enforcement) ถือได้ว่าเป็นมาตรการส่วนขยายของการรักษาสันติภาพ (Peacekeeping) ภายใต้อำนาจตามกฎหมายที่กฎบัตรฯ เปิดโอกาสให้ และแม้เป็นการปฏิบัติการภายใต้ หมวด ๗ ของกฎบัตรฯ แต่สหประชาชาติยังคงเรียกปฏิบัติการว่า Peacekeeping Operations ตัวอย่างของปฏิบัติการปัจจุบันภายใต้ หมวด ๗ ได้แก่ ปฏิบัติการของสหประชาชาติใน คองโก ไลบีเรีย เซียร์ราลีโอน โคโซโว ดิมอร์เลสเดบรุนดี ไฮติ โกตดิวัวร์ เลบานอน และ ซูดาน

๑.๕.๓ แม้หมวดที่ ๗ จะให้อำนาจสหประชาชาติในการใช้กำลังทหารเข้าแทรกแซงความขัดแย้ง แต่จากบทเรียนที่ผ่านมามีปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของภารกิจได้แก่ เจตนารมณ์ของฝ่ายที่ร่วมในความขัดแย้ง (Political will) การยินยอมและให้การยอมรับบทบาทของสหประชาชาติในลักษณะการยอมรับ (full consent) การวินิจฉัยปัญหาที่ถูกต้องของประชาคมโลกจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ถูกต้อง “จะต้องมีสันติภาพให้รักษา จึงจะมีการรักษาสันติภาพ” “There must be peace to keep” และปัจจัยอีกประการหนึ่งคือการกำหนดอาณัติที่ชัดเจนไม่คลุมเครือและสามารถบรรลุได้ รวมถึงการกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการ (end state) ให้มีความชัดเจน

บทที่ ๒

ไทยกับการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

- ๒.๑ หลักการและเหตุผลที่ประเทศไทยต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ
- ๒.๒ หน่วยงานหลักของประเทศไทยในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ
- ๒.๓ กระบวนการตัดสินใจเข้าร่วมในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ
- ๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ
- ๒.๕ ข้อสังเกต
- ๒.๖ บทบาทและทิศทางของประเทศไทยในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติในอนาคต

๒. ประเทศไทยกับการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๒.๑ หลักการและเหตุผลที่ประเทศไทยต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

ตามกฎบัตรสหประชาชาติ การธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของสหประชาชาติ โดยการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ (peace operations) เป็นกลไกสำหรับสหประชาชาติในการเข้าไปมีบทบาทเพื่อแก้ไขและระงับความขัดแย้งระหว่างประเทศ ซึ่งอาจขยายตัวลุกลามและก่อให้เกิดผลกระทบไปสู่ประเทศหรือภูมิภาคอื่น ๆ และเพื่อสร้างสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน โดยหากประเทศคู่กรณีไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ และอาจมีประเทศใดดำเนินมาตรการฝ่ายเดียวเพื่อบังคับให้ปัญหายุติ ซึ่งสหประชาชาติในฐานะเป็นองค์กรที่มีความเป็นกลาง จะได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้ไกล่เกลี่ยเพื่อระงับข้อพิพาทและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยใช้กลไกพหุภาคี โดยเป็นไปตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council : UNSC) ที่รับรองให้มีการจัดตั้งการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติในพื้นที่ที่เกิดความขัดแย้ง การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนของรัฐบาลสมาชิกในการดำเนินการ เนื่องจากสหประชาชาติไม่มีกำลังทหารและตำรวจเป็นของตนเอง โดยเลขาธิการสหประชาชาติจะร้องขอรัฐบาลสมาชิกเพื่อขอรับการสนับสนุนในการจัดส่งเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และพลเรือน เข้าร่วมในภารกิจที่จัดตั้งขึ้นโดย UNSC ดังกล่าว โดยสหประชาชาติจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้แก่ประเทศที่จัดส่งกำลังพลเข้าร่วมปฏิบัติการ ไทยในฐานะรัฐสมาชิกสหประชาชาติให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนภารกิจของสหประชาชาติในการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ และจำเป็นต้องพิจารณาความพร้อมที่จะสนับสนุนการเข้าร่วมปฏิบัติการสันติภาพของสหประชาชาติหากได้รับการร้องขอ นอกจากพันธกรณีในฐานะสมาชิกแล้วประเทศไทยยังเป็นสมาชิกในระบบกองกำลังเตรียมพร้อมสหประชาชาติตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๑

กองทัพไทยนอกจากจะมีบทบาทในการป้องกันรักษาอธิปไตยของชาติ รักษาความมั่นคงภายในและการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแล้ว กองทัพยังเป็นเครื่องมือหลักของรัฐบาลในการดำเนินงานการเมือง เศรษฐกิจ และการต่างประเทศเพื่อเสริมสร้างศักยภาพเสถียรภาพและพลังอำนาจของชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายสุดท้ายคือผลประโยชน์สูงสุดของชาติ ด้วยเหตุนี้เองบทบาทการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของกองทัพไทยจึงถูกกำหนดไว้ในฐานะเป็นเครื่องมือของรัฐโดยนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก และมีนโยบายของกระทรวงกลาโหมเพื่อสนองตอบนโยบายของรัฐตามลำดับชั้น ทั้งนี้มิได้จำกัดเฉพาะบทบาทภายใต้กรอบสหประชาชาติเท่านั้น นโยบายยังกำหนดบทบาทความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน องค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ ที่ไทยเป็นภาคีสมาชิกหรือมีพันธกรณี ทั้งนี้ นโยบายและหลักการทั่วไปสรุปได้ดังนี้

๒.๑.๑ นโยบายและหลักการของไทย

๒.๑.๑.๑ รัฐบาลไทยมีนโยบายสนับสนุนการรักษาสันติภาพและการเสริมสร้างสันติภาพ และสนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งลุกลาม

๒.๑.๑.๒ ในฐานะรัฐสมาชิกสหประชาชาติ ประเทศไทยตระหนักถึงการเพิ่มพูนบทบาทและการมีส่วนร่วมของไทยในปฏิบัติการสันติภาพของสหประชาชาติเพื่อส่งเสริมเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรี และบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลกและเวทีการเมืองระหว่างประเทศ

๒.๑.๑.๓ รัฐบาลไทยสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและเสริมประสิทธิภาพของทหารและตำรวจไทยอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ หน่วยงานหลักของประเทศไทยในการกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

จากการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ความมั่นคงของโลกหลังยุคสงครามเย็น องค์การสหประชาชาติได้เพิ่มบทบาทในการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งที่มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงเป็นความขัดแย้งอันเนื่องมาจาก เผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา และความล่มสลายของระบบการปกครองของประเทศที่เคยเป็นอาณานิคม

รัฐบาลไทยตระหนักถึงบทบาทการมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสรรค์สันติภาพ ในฐานะชาติสมาชิก ดังนั้นเมื่อ ๑๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๑ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้ประเทศไทยเข้าร่วมในระบบกองกำลังเตรียมพร้อมของสหประชาชาติ (UN Stand – By Arrangement System)

หน่วยงานหลักของไทยในด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพจะเกี่ยวข้องอยู่หลายหน่วยตามบทบาทหน้าที่ของตน อาทิ ในกระทรวงการต่างประเทศจะมีหน่วยงานที่เรียกว่า คณะทูตถาวรประจำองค์การสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก กรมองค์การระหว่างประเทศ และกรมภูมิภาค ซึ่งมีบทบาทที่เกี่ยวข้องโดยตรง นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานการเข้าร่วมในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ ซึ่งมีอธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นประธาน ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย สภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมบัญชีกลาง เพื่อพิจารณาการเข้าร่วมในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการก็คือหน่วยงานหลักของไทยที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ นั่นเอง

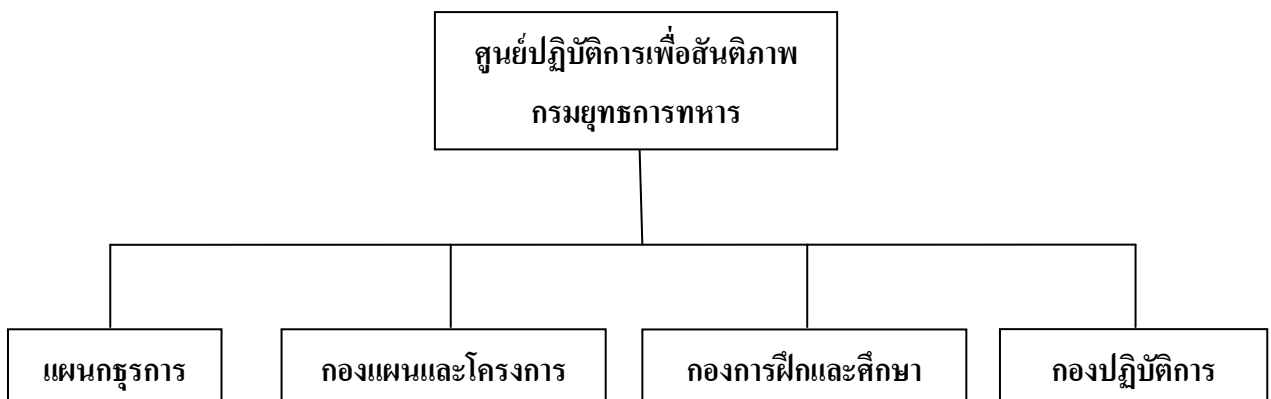
สำหรับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักในการคัดเลือก อบรม และประสานงานกับหน่วยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือภายในกองการต่างประเทศ ยังไม่มีส่วนงานที่รับผิดชอบในเรื่องการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพเป็นการเฉพาะ

ในระดับกระทรวงกลาโหม สำนักนโยบายและแผน กระทรวงกลาโหม ทำหน้าที่กำกับดูแลด้านนโยบาย ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ สำหรับการพิจารณาในระดับกระทรวงกลาโหม

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

โดยที่ในระดับกองบัญชาการกองทัพไทย ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานถาวรขึ้นมารับผิดชอบเป็นการเฉพาะ โดยกรมยุทธการทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้ดำเนินการขอแก้ไขอัตราเฉพาะกิจหมายเลข ๑๓๐๐ กรมยุทธการทหาร แปรสภาพกองการสงครามพิเศษเป็นกองปฏิบัติการเพื่อสันติภาพตั้งแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๑ มีขอบเขตความรับผิดชอบครอบคลุมการปฏิบัติการของกองทัพไทยในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพร่วมกับสหประชาชาติและพันธมิตร รวมทั้งการปฏิบัติการทางทหารที่มีใช้สงคราม ต่อมา บทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของกองทัพไทยได้ขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้น ทั้งด้านการพัฒนา ศักยภาพด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบความร่วมมือทวิภาคี พหุภาคี ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมของกองกำลังของไทยในภารกิจรักษาสันติภาพในภูมิภาคต่าง ๆ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด จึงได้มีนโยบายให้ กรมยุทธการทหาร พิจารณาขยายโครงสร้างของ กองปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ ให้สามารถรองรับการขยายขอบเขต ของบทบาทดังกล่าว โดยวางเป้าหมายไปสู่การพัฒนาเป็นศูนย์สันติภาพในระดับภูมิภาค (Regional Peace Operations Centre) จึงได้จัดตั้งเป็นศูนย์ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ กรมยุทธการทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๕ (คำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด (เฉพาะ) ที่ ๕๖๒/๕๕)

๒.๒.๑ ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ มีโครงการจัดและได้ถูกกำหนดบทบาทและหน้าที่หลักไว้ ๔ ประการ ดังนี้

๒.๒.๑.๑ เป็นศูนย์ฝึกการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพนานาชาติระดับภูมิภาค รับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรื่องการฝึกศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมของกำลังรักษาสันติภาพ กองทัพไทยให้มีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานของสหประชาชาติ

๒.๒.๑.๒ เป็นฝ่ายอำนวยการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๒.๒.๑.๒(๑) รับผิดชอบจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการ เพื่อสันติภาพ เช่น การจัดเตรียมกำลังในระบบกำลังเตรียมพร้อมสหประชาชาติ UNSAS

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๒.๒.๑.๒(๒) จัดทำข้อพิจารณาฝ่ายอำนวยการของกองทัพไทย ในกระบวนการตัดสินใจเข้าร่วมในภารกิจรักษาสันติภาพทั้งภายใต้กรอบสหประชาชาติ ความร่วมมือระดับภูมิภาค และพันธมิตร

๒.๒.๑.๒(๓) วางแผน อำนวยการ ประสานงานในการจัดส่ง กำลังเข้าปฏิบัติการรักษาสันติภาพตั้งแต่ขั้นเตรียมการก่อนการเคลื่อนย้ายกำลัง ขั้นการเคลื่อนย้าย ขั้นการปฏิบัติการ ขั้นการสับเปลี่ยนกำลัง จนถึงการเคลื่อนย้ายกำลังกลับ

๒.๒.๑.๓ เป็นศูนย์กลางวิทยาการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ รับผิดชอบวิจัยพัฒนาหลักนิยามด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ เผยแพร่วิชาการ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติของกองกำลังรักษาสันติภาพ

๒.๒.๑.๔ เป็นศูนย์อำนวยการต่อกำลังที่เข้าปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ในภูมิภาคต่าง ๆ

๒.๒.๒ สำนักงานที่ปรึกษาทางทหารประจำคณะทูตถาวรแห่งประเทศไทยประจำ สหประชาชาติ (สน.ทปช.คทท. ณ นครนิวยอร์ก)

หลังจากภารกิจในติมอร์ตะวันออก สิ้นสุดลง ประเทศไทยยังคงได้รับการร้องขอ ให้เข้าร่วมในภารกิจรักษาสันติภาพร่วมกับสหประชาชาติอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีบทบาท ในการเข้าร่วมในภารกิจรักษาสันติภาพเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ กองบัญชาการทหารสูงสุดเห็นความจำเป็นให้มีการ จัดตั้ง สน.ทปช.คทท. ณ นครนิวยอร์ก เพื่อเป็นกลไกของกองทัพและรัฐบาลในการประสานงานกับ สหประชาชาติ ในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางทหารในภารกิจรักษาสันติภาพ คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อ ๑๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๕ เห็นชอบให้กระทรวงกลาโหมเปิดสำนักงานและเพิ่มบุคลากรในต่างประเทศโดย จัดตั้งสำนักงานที่ปรึกษาประจำคณะทูตถาวรและแต่งตั้งนายทหารชั้นยศพันเอก (พิเศษ) ไปดำรงตำแหน่ง ทปช.คทท. โดยมี พันเอกศักดิ์กา แสงสนิท (ยศในขณะนั้น) เป็นนายทหารท่านแรกที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ดังกล่าว

๒.๓ กระบวนการตัดสินใจเข้าร่วมในภารกิจรักษาสันติภาพ

กระบวนการการพิจารณาเข้าร่วมในภารกิจรักษาสันติภาพของประเทศไทยในปัจจุบัน มีลักษณะเฉพาะกรณี (case-by-case) ไม่มีขั้นตอนตายตัวขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นประเด็นในการพิจารณา เช่น ขนาดและประเภทของกำลังที่ได้รับการร้องขอ สถานภาพของปฏิบัติการ (ภายใต้ UN หรือความร่วมมือ ระดับภูมิภาค พหุภาคีหรือทวิภาคี) มีพันธะด้านงบประมาณหรือไม่ ความพร้อมทางฝ่ายทหาร และประเด็น สำคัญที่สุดคือท่าทีในระดับการเมือง (political guidance) อำนาจสุดท้ายในการอนุมัติการส่งกำลังเข้าร่วมใน ภารกิจรักษาสันติภาพเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรี โดยมีกระบวนการพิจารณาหลายแนวทางดังนี้

๒.๓.๑ กรณี กระทรวงกลาโหมริเริ่มกระบวนการ

๒.๓.๑.๑ สหประชาชาติส่งหนังสือทบทวนขอรับการสนับสนุนกำลังผ่าน
คณะทูตถาวร ประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก

๒.๓.๑.๒ คณะทูตถาวร ฯ รายงานการขอรับการสนับสนุนมายังกระทรวง
การต่างประเทศ

๒.๓.๑.๓ กระทรวงการต่างประเทศแจ้งกระทรวงกลาโหม ขอทราบท่าที
และความพร้อมของกองทัพไทย ในขั้นตอนนี้ในบางภารกิจ กระทรวงการต่างประเทศ อาจแจ้งตรงกับ
กองบัญชาการกองทัพไทย ในฐานะหน่วยรับผิดชอบการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของกองทัพไทยโดยตรง

๒.๓.๑.๔ กองบัญชาการกองทัพไทย โดย กรมยุทธการทหาร จะเริ่ม
กระบวนการแสวงข้อตกลงใจ โดยการตรวจสอบปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณา ปัจจัยที่นำมา
พิจารณาได้แก่

๒.๓.๑.๔(๑) ความยินยอมของประเทศที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๑.๔(๒) ท่าทีในระดับการเมือง (Political Guidance)

๒.๓.๑.๔(๓) สถานการณ์ด้านความปลอดภัย

๒.๓.๑.๔(๔) ผลประโยชน์ที่จะเกิดแก่กองทัพและประเทศชาติ

๒.๓.๑.๔(๕) นโยบายทุกระดับชั้น

๒.๓.๑.๔(๖) ความพร้อมด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์
(เหล่าทัพ)

๒.๓.๑.๔(๗) ผลกระทบด้านความมั่นคง

๒.๓.๑.๔(๘) สถานภาพของภารกิจและสถานภาพกำลังที่เข้าร่วม
ภารกิจ (กรณีเป็นภารกิจนอกกรอบ UN)

- ข้อตกลงแบบทวิภาคี หรือพหุภาคี

- สิทธิและการคุ้มครองตามกฎหมาย (Immunity
and Privilege)

๒.๓.๑.๔(๙) งบประมาณที่ต้องใช้ (ยืมเงินทศรองราชการ)

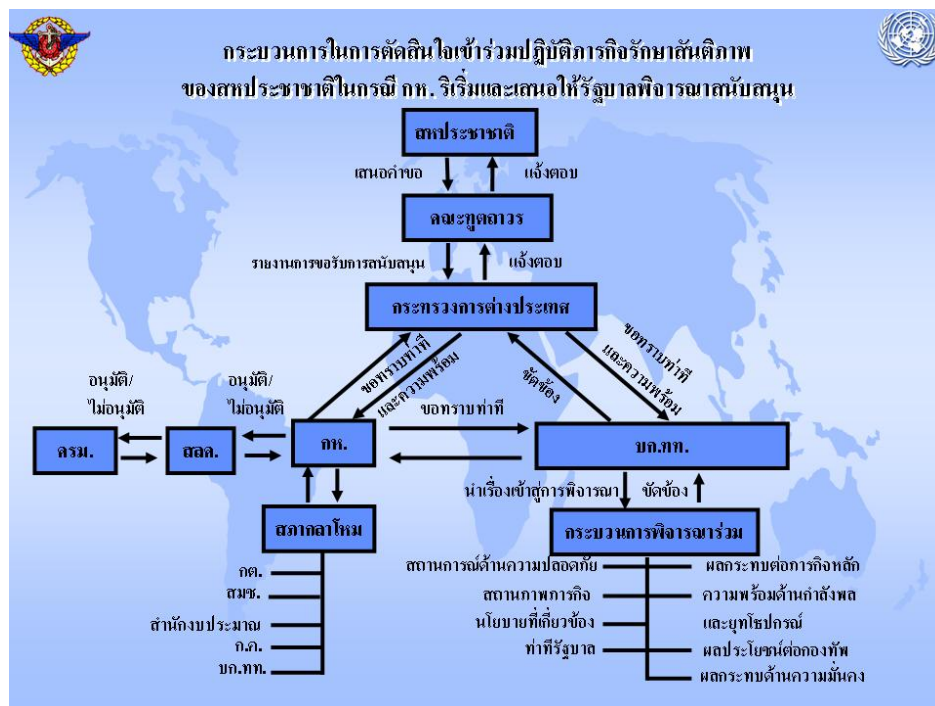
ในขั้นตอนการตรวจสอบความต้องการด้านงบประมาณโดยคำนวณจากคู่มือยุทธโศปกรณ์ยืมปฏิบัติงาน
(COE, Contingent Owned Equipment Manual) และการประสานกับที่ปรึกษาทางทหารประจำคณะทูตถาวร
ประจำสหประชาชาติ (ทปช.คทท.ฯ) ทางข้างเพื่อขอพิจารณาร่างบันทึกความเข้าใจ (MOU : Memorandum of
Understanding)

เมื่อตรวจสอบปัจจัยที่เกี่ยวข้องแล้วจะเชิญประชุมในระดับผู้ปฏิบัติ ได้แก่ สำนักนโยบายและแผนกระทรวงกลาโหม หน่วยขึ้นตรงกองบัญชาการกองทัพไทย และ กรมยุทธการเหล่าทัพ ประชุมหารือเพื่อพิจารณาร่วมกัน เพื่อให้การจัดทำข้อพิจารณาฝ่ายอำนาจการเป็นไปด้วยความรอบคอบ และเสนอข้อพิจารณาให้ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด อนุมัติกำหนดเป็นท่าทีของกองทัพไทย กรณีไม่เห็นชอบในการสนับสนุนจะแจ้งตอบขัดข้องไปยังกระทรวงการต่างประเทศโดยตรงหรือผ่านกระทรวงกลาโหมแล้วแต่กรณี

๒.๓.๑.๕ เมื่ออนุมัติในระดับกองบัญชาการกองทัพไทยแล้ว จะเสนอโครงสร้างการจัดกำลังพร้อมงบประมาณเข้าสู่การพิจารณาโดยสภากลาโหม

๒.๓.๑.๖ กระทรวงกลาโหม จะเสนอเรื่องขอความเห็นไปยังหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องด้านความมั่นคง การต่างประเทศ และงบประมาณ ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ สภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการคลัง เพื่อประกอบการพิจารณาของสภากลาโหม

๒.๓.๑.๗ หากสภากลาโหมไม่อนุมัติจะแจ้งกระทรวงการต่างประเทศทราบ โดยผ่าน กองบัญชาการกองทัพไทย หรือให้กระทรวงกลาโหม เป็นผู้แจ้งเรื่องถือว่ายุติ กรณีสภากลาโหมมีมติอนุมัติ จะต้องขอมติคณะรัฐมนตรี เป็นอำนาจอนุมัติสุดท้าย โดยกระทรวงกลาโหม จะเสนอผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.๗)

๒.๓.๒ กรณีรัฐบาลมีเจตนาจะให้การสนับสนุน กระบวนการจะแตกต่างกัน ในขั้นการดำเนินการของกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อได้รับรายงานการร้องขอการสนับสนุนจาก คณะทูตถาวรประจำสหประชาชาติ กระทรวงการต่างประเทศจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะกรรมการประสานงาน การเข้าร่วมในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ ซึ่งมีอธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นประธาน โดยเชิญผู้แทนกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย สภา ความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการคลัง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมบัญชีกลาง เข้าร่วมพิจารณา ในส่วน กองบัญชาการกองทัพไทย จะให้ข้อพิจารณาในประเด็นหลัก คือ ความพร้อมของกองทัพ งบประมาณที่ต้อง ใช้ ผลกระทบด้านความมั่นคง ผลกระทบต่อภารกิจหลัก หากที่ประชุมเห็นชอบ กระทรวงการต่างประเทศ จะเสนอมติที่ประชุมเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทั้งสองกรณี (กรณี ๒.๓.๑ และ ๒.๓.๒) ในขั้นการพิจารณาของกระทรวง กลาโหม ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ที่กำหนดให้ การใช้ กำลังทหารในการปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพเป็นไปโดยความเห็นชอบของสภากลาโหม และเป็นไปตามมติของ คณะรัฐมนตรี และบางกรณี นายกฯ อาจสั่งการให้นำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของสภาความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อให้ ความเห็นชอบก่อนการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีก็ได้

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๒.๔.๑ สร้างศักยภาพของประเทศไทยในเวทีภูมิภาคและเวทีโลก หลังจากความสำเร็จของ กองกำลังรักษาสันติภาพในติมอร์ตะวันออก นับเป็นการเปิดบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของไทยจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพและบทบาทนำด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในภูมิภาค

๒.๔.๒ ส่งเสริมภาพลักษณ์ และเกียรติภูมิของไทยในเวทีระหว่างประเทศ

๒.๔.๓ เป็นช่องทางขยายโอกาสในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศในภูมิภาคนั้น ๆ ทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ การค้า และความมั่นคง

๒.๔.๔ ในระดับกองทัพ ประโยชน์โดยตรง ได้แก่ การนำกองทัพก้าวไปสู่ความเป็นสากล ส่งผลให้เกิดการตื่นตัวของกำลังพลต่อสถานการณ์โลกในกระแสโลกาภิวัตน์ สร้างความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติกร่วมกับนานาชาติ ตั้งแต่ผู้บังคับหน่วยลงมาจนถึงกำลังพล เกิดกระแสผลักดันด้านการพัฒนากองทัพไปสู่ความทันสมัย และเป็นการแสดงศักยภาพของกองทัพในเวทีสากล ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของพลังอำนาจของชาติ ผลพลอยได้ประการหนึ่งคือ เป็นการช่วยเหลือให้กำลังพลชั้นผู้น้อยได้มีโอกาสสร้างความมั่นคงด้านเงินออม ส่งผลต่อสภาพคล่องทางเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง ลดปัญหาหนี้สินกำลังพล ประเมินว่ากำลังพลชั้นผู้น้อยที่ถูกส่งเข้าไปปฏิบัติการกิจรักษาสันติภาพหลักได้แก่ ในติมอร์ตะวันออก อิรัก อัฟกานิสถาน และบรูไน มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๖ พันกว่านาย คิดเป็นงบประมาณค่าตอบแทนกำลังพลประมาณเกือบ ๓ แสนบาทต่อกำลังพล ๑ นาย ต่อการปฏิบัติงานในวงรอบ ๖ เดือน รวมกว่า ๑,๕๐๐ ล้านบาท สำหรับเม็ดเงินที่กระจายลงไปสู่กำลังพลชั้นผู้น้อยโดยตรง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการกระตุ้นเศรษฐกิจของชาติในภาวะชะงักงัน

๒.๔.๕ สร้างโครงการความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคีขึ้นใหม่ เมื่อกองทัพไทยได้รับความเชื่อถือและการยอมรับในศักยภาพและบทบาทแล้ว ผลประโยชน์ที่ตามมาได้แก่ความช่วยเหลือหรือความร่วมมือทวิภาคี/พหุภาคีในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ (Enhance International Peacekeeping Capabilities: EIPC) โครงการความร่วมมือการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพร่วม (Global Peace Operations Initiative : GPOI) สนับสนุนโดยประเทศสหรัฐฯ โครงการความร่วมมือระหว่างศูนย์ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของไทย และออสเตรเลีย เป็นต้น และความช่วยเหลือในรูปแบบของที่นั่งศึกษาในต่างประเทศ ที่ผ่านมาเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

๒.๕ ข้อสังเกต

นับตั้งแต่มีการจัดตั้งกองปฏิบัติการเพื่อสันติภาพขึ้นเพื่อเป็นกลไกหลักในการดำเนินบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของกองทัพไทย ภารกิจที่ไทยได้รับการร้องขอให้สนับสนุนกำลัง ทั้งในกรอบสหประชาชาติ หรือในกรอบอื่น และท้ายที่สุดได้รับการอนุมัติในระดับรัฐบาลให้กระทรวงกลาโหมจัดกำลังเข้าร่วม ส่วนใหญ่เป็นภารกิจที่รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนแล้วให้ปฏิบัติ สำหรับภารกิจที่มีจุดเริ่มต้นจากการริเริ่มของกระทรวงกลาโหม มักจะไม่สามารถผลักดันไปถึงขั้นการปฏิบัติได้ด้วยเหตุผลดังนี้คือ

๒.๕.๑ ขั้นตอนการพิจารณามีหลายขั้นตอนใช้เวลานาน แม้นโยบายในทุกระดับตั้งแต่ระดับรัฐบาลลงมาถึงระดับกองทัพจะถูกประกาศไว้อย่างชัดเจนถึงการสนับสนุนความร่วมมือแก่สหประชาชาติและมิตรประเทศในบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพตามพันธกรณีที่ไทยเป็นสมาชิก อย่างไรก็ตามในความเป็นจริง การตัดสินใจสนับสนุนกำลังในภารกิจรักษาสันติภาพแต่ละภารกิจยังคงต้องอาศัยเจตนาของฝ่ายการเมืองที่ชัดเจน มีขั้นตอนในการพิจารณาที่รวดเร็ว เนื่องจากอำนาจการตัดสินใจสูงสุดเป็นของคณะรัฐมนตรี ทั้งการสนับสนุนกำลังเป็นหน่วยหรือเป็นบุคคล (ซึ่งไม่ใช่งบประมาณของรัฐบาล) แม้การสนับสนุนเหล่านี้จะอยู่ภายใต้กรอบบัญชีความพร้อม (List of Capability) ที่ไทยเสนอไว้ในระบบกำลังเตรียมพร้อมของสหประชาชาติ (UN Standby Arrangement System – UNSAS) ส่งผลให้กองทัพในฐานะหน่วยปฏิบัติไม่สามารถยื่นยันกรอบการสนับสนุนต่อการทาบตามในขั้นการวางแผนขั้นต้นของฝ่ายปฏิบัติการรักษาสันติภาพสหประชาชาติได้ สหประชาชาติจึงมักพิจารณาชาติที่มีความพร้อมด้านนโยบายมากกว่า ข้อจำกัดดังกล่าวส่งผลให้บทบาทของไทยถูกจำกัดอยู่ในวงแคบ ทั้งนี้สาเหตุประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าการเข้าร่วมในภารกิจรักษาสันติภาพ มักถูกหยิบยกเป็นประเด็นการเมือง เช่น กรณีที่ไทยส่งกำลังไปสนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในติมอร์ตะวันออก ในห้วงเริ่มต้นของภารกิจ INTERFET รัฐบาลก็ถูกโจมตีในประเด็นขอบเขตอำนาจการตัดสินใจว่าควรจะเป็นของสภาผู้แทนราษฎร แทนที่จะเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรี การส่งกำลังไปสนับสนุนความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในอิรัก หรือการสนับสนุนผู้สังเกตการณ์กระบวนการสันติภาพในอาเจห์ ต่างถูกยกเป็นประเด็นทางการเมืองทั้งสิ้น ทำให้ขาดความอ่อนตัว กระบวนการพิจารณามีขั้นตอนมากใช้เวลานาน หลายภารกิจไม่สามารถตอบสนองการร้องขอของสหประชาชาติได้ทันเวลา

๒.๕.๒ ภาระด้านงบประมาณ การสนับสนุนกำลังในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ หากเป็นการปฏิบัติการในกรอบความร่วมมือพหุมิตรนอกกรอบสหประชาชาติ โดยทั่วไปจะอยู่ภายใต้หลักการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายร่วมกัน (Cost Sharing) ซึ่งรัฐบาลจะต้องสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจากงบประมาณประจำปีของกองทัพ งบประมาณจึงอาจเป็นปัจจัยจำกัดประการหนึ่ง แต่การปฏิบัติการภายใต้กรอบสหประชาชาติ สหประชาชาติจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด หากมีการบริหารจัดการด้านงบประมาณที่เหมาะสม ปัญหาภาระด้านงบประมาณไม่น่าจะเป็นปัจจัยจำกัดสำหรับการเข้าร่วมปฏิบัติการภายใต้กรอบสหประชาชาติ

๒.๕.๓ ปัญหาในการปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่ให้หนังสือสัญญาซึ่งมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๑๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภานั้น มีปัญหาต้องแยกพิจารณาใน ๒ ประเด็น กล่าวคือ

ประเด็นที่ ๑ ข้อตกลงในการส่งกำลังเข้าร่วมปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ถือเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ หากเป็นหนังสือสัญญา จะเข้าลักษณะหนังสือสัญญาที่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาหรือไม่

กระทรวงการต่างประเทศได้มีหนังสือหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีการจัดทำบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลไทยและสหประชาชาติในการส่งกองกำลังเข้าร่วมภารกิจรักษาสันติภาพผสมระหว่างสหภาพแอฟริกาและสหประชาชาติในคาร์ฟูร์ว่า จะต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาหรือไม่ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๔ ลง ๒๕ พ.ย.๕๑ แจ้งข้อสังเกตว่า ร่างบันทึกความเข้าใจดังกล่าวมีลักษณะเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่เป็นหนังสือสัญญาที่ไม่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ และเป็นหนังสือสัญญาที่ไม่ต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา โดยมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ ให้อำนาจสภากลาโหมและคณะรัฐมนตรี ในการอนุมัติให้ใช้กำลังทหารในการปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพไว้แล้ว นอกจากนี้ หนังสือสัญญาดังกล่าว ไม่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง และไม่มีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ เพราะแม้ว่ารัฐบาลไทยอาจต้องทรงจ่ายเงินในการส่งกองกำลังเข้าร่วมภารกิจดังกล่าวแต่ก็สามารถเบิกคืนได้จากสหประชาชาติ อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ไม่อาจถือเป็นที่ยุติ เนื่องจากการวินิจฉัยชี้ขาดว่าร่างบันทึกความเข้าใจดังกล่าวเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๕๐ วรรคหกของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ดังนั้น ในการพิจารณาจัดทำข้อตกลงในการส่งกำลังเข้าร่วมในการกิจรักษาสันติภาพทุกครั้งจะต้องมีการพิจารณาข้อเท็จจริงในรายละเอียดว่าเข้าเงื่อนไขตามที่มาตรา ๑๕๐ กำหนดหรือไม่ และเพื่อความรอบคอบต้องหารือกรมพระธรรมนูญ และ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทุกครั้ง หากมีข้อสงสัยว่าอาจเข้าเงื่อนไขดังกล่าว ก็ควรขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

นอกจากนี้ปัญหาความล่าช้า และกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคด้านงบประมาณทำให้เกิดปัญหาในการเตรียมการ ทั้งในด้านการเตรียมกำลังพล การฝึกอบรบ และการเตรียมยุทธโศปกรณ์ ส่งผลกระทบถึงความล่าช้าในการเคลื่อนย้ายกำลังพลเข้าพื้นที่ปฏิบัติการ

๒.๕.๔ ทศนคติในการเข้าร่วมภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ หากเป็นกระบวนการตัดสินใจแบบล่างขึ้นบน (Bottom-up Decision making) โดยกระทรวงกลาโหมริเริ่มกระบวนการ จะต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจหลายระดับ ตั้งแต่ระดับกองทัพ ระดับกระทรวงกลาโหม โดยสภากลาโหม รวมถึงความเห็นชอบร่วมของหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการคลัง เป็นต้น ทุกระดับชั้น ทุกหน่วยเกี่ยวข้อง จะต้องมีความเห็น

สอดคล้องกันทั้งหมด จึงจะนำไปสู่ขั้นตอนการอนุมัติโดยคณะรัฐมนตรี ทศนคคิดต่อบทบาทด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญ

๒.๕.๕ กองทัพไทยยังขาดหน่วยเตรียมพร้อมเพื่อการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งหน่วยเตรียมพร้อมดังกล่าว จะต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านกำลังพล การฝึกอบรม และยุทธโศปกรณ์ตามมาตรฐานที่กำหนด จะทำให้ลดขั้นตอนในการเตรียมการก่อนการเดินทาง ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถตอบสนองต่อคำขอได้อย่างรวดเร็วในขั้นการตอบรับ และจัดส่งกำลังได้อย่างทันเวลาเมื่อจะต้องส่งกำลังเข้าสู่พื้นที่ปฏิบัติการ

๒.๖ บทบาทและทิศทางของประเทศไทยในปฏิบัติการสันติภาพของสหประชาชาติใน

อนาคต

การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติมีพัฒนาการมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบันซึ่งมีความซับซ้อน หลากหลายและมีความเชื่อมโยงกับมิติต่างๆ รอบด้าน (multi – dimensional) มากขึ้นเพื่อรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและเพื่อให้สามารถธำรงสันติภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนอกเหนือจากภารกิจด้านการรักษาสันติภาพ สหประชาชาติได้รับรองการจัดตั้งคณะกรรมาธิการเสริมสร้างสันติภาพ(Peacebuilding Commission : PBC) เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๘ เพื่อเชื่อมโยงกับภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติที่จบสิ้นลงในประเทศที่เพิ่งผ่านพ้นความขัดแย้งให้สามารถดำเนินงานด้านการเสริมสร้างสันติภาพอย่างเป็นระบบ โดยมีหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านนโยบายที่มุ่งเสริมสันติภาพแบบบูรณาการ และกำกับ / ประสานนโยบายระหว่างสหประชาชาติและรัฐ / องค์กรที่เกี่ยวข้องที่จะเข้าไปมีบทบาทในประเทศนั้นๆ ซึ่ง PBC มุ่งเน้นภารกิจในภูมิภาคแอฟริกาโดยมีประเทศที่อยู่ภายใต้อาณัติการดำเนินการ ๔ ประเทศ ได้แก่ บุรุนดี เซียร์ราลีโอน กินีบิสเซา และสาธารณรัฐแอฟริกากลาง

ไทยได้ติดตามเตรียมความพร้อมและปรับเปลี่ยนบทบาทเพื่อตอบสนองพัฒนาการดังกล่าว โดยจากเดิมที่ให้ความสำคัญกับการรักษาสันติภาพซึ่งมุ่งเน้นการแก้ไขและยุติความขัดแย้ง มาเป็นภารกิจที่ครอบคลุมหลากหลายมิติและให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสันติภาพในประเทศที่เพิ่งผ่านพ้นความขัดแย้ง โดยเฉพาะในกระบวนการที่เชื่อมต่อระหว่างการยุติการสู้รบ การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการฟื้นฟู ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม เพื่อนำไปสู่สันติภาพที่ยั่งยืนโดยไม่หวนกลับไปสู่ความขัดแย้งอีก อาทิ การพัฒนาระบบประชาธิปไตย การปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม และการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ส่งผลให้ตำรวจและพลเรือนเข้ามามีบทบาทในการเสริมสร้างสันติภาพมากขึ้น

เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๑ ประเทศไทยได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly: UNGA) สมัยสามัญ สมัยที่ ๖๓ ให้ดำรงตำแหน่งสมาชิก PBC ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด ๓๑ ประเทศ โดยประเทศไทยมีวาระระหว่างวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๒ - ๓๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๓ การทำหน้าที่สมาชิก PBC ของไทย นอกจากแสดงถึงเจตนารมณ์และตอบสนองนโยบายของรัฐบาลไทยในการมีบทบาทร่วมกับประชาคมโลกเพื่อปกป้องรักษาและฟื้นฟูสันติภาพและความมั่นคงแล้ว ยังเป็นการเปิดช่องทางเพื่อสานต่อบทบาทของประเทศไทยในการ

ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติ ซึ่งที่ผ่านมาไทยได้ส่งเจ้าหน้าที่และกองกำลังเข้าร่วมการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพมาแล้วในหลายภารกิจ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการเสริมสร้างและฟื้นฟูสันติภาพ รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์อันดีในระดับรัฐบาลกับประเทศที่ PBC ให้ความสำคัญ โดยเฉพาะในภูมิภาคแอฟริกา อันจะนำไปสู่การวางพื้นฐานสำหรับการสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาความร่วมมือกันต่อไป

บทที่ ๓

หลักการสำคัญในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

- ๓.๑ การควบคุมบังคับบัญชา
- ๓.๒ การติดต่อสื่อสาร
- ๓.๓ การงบประมาณ
- ๓.๔ การข่าว
- ๓.๕ การส่งกำลังบำรุง
- ๓.๖ ความสัมพันธ์ระหว่างทหาร - พลเรือน
- ๓.๗ หน้าที่และเทคนิคทางทหาร
- ๓.๘ เอกสารสำคัญในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

บทที่ ๓ หลักการสำคัญในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๓.๑ การควบคุมบังคับบัญชา

๑. การบังคับบัญชา หมายถึง อำนาจหน้าที่ที่ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในการบริหารหน่วย รวมถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในการใช้ทรัพยากรทั้งสิ้นที่มีอยู่ สำหรับการวางแผน การจัด การอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการควบคุมกำลังทหารเพื่อปฏิบัติการกิจให้บรรลุสำเร็จ ซึ่งการปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพเป็นการสนธิกำลังจากเหล่าทัพต่างๆ โดยใช้กำลังทหารภายนอกประเทศ และเกี่ยวข้องกับองค์กรต่างๆ ในต่างประเทศ ทั้งภายในกรอบของสหประชาชาติและการปฏิบัติการในกรอบความร่วมมือกับนานาชาติ ส่งผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล ความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมถึงผลประโยชน์ของชาติ จึงได้กำหนดการควบคุมบังคับบัญชาและใช้กำลังทหารในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพขึ้น ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ที่กำหนดให้การใช้กำลังทหารในการปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพเป็นไปโดยความเห็นชอบของสภากลาโหม และเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรี ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมโดยความเห็นชอบของสภากลาโหมมีอำนาจกำหนดหน่วยงาน และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทหาร รวมถึงกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ทางทหารเพื่อปฏิบัติการดังกล่าว

๒. การควบคุมบังคับบัญชาของสหประชาชาติ

ภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ จะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเลขาธิการสหประชาชาติ (Secretarial General) ลงไปยังผู้แทนพิเศษเลขาธิการสหประชาชาติด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ (SRSG) ผ่านทางฝ่ายปฏิบัติการรักษาสันติภาพ สหประชาชาติ (DPKO : Department of Peacekeeping Operations) โดยในแต่ละภารกิจ เลขาธิการสหประชาชาติจะแต่งตั้งผู้แทนพิเศษฯ จำนวน ๑ คน เพื่อเป็นหัวหน้าภารกิจนั้น ๆ โดยจะควบคุมบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของสหประชาชาติทั้ง ทหาร ตำรวจ และพลเรือน ที่เข้าไปปฏิบัติการกิจ

สำหรับฝ่ายทหารนั้น ผู้บังคับบัญชาสูงสุดในภารกิจ คือ ผู้บัญชาการกองกำลังของภารกิจ ซึ่งจะควบคุมทางยุทธการต่อกองกำลังชาติต่างๆ ที่เข้าร่วมภารกิจ

๒.๑ การควบคุมบังคับบัญชาของสหประชาชาติต่อกองกำลังชาติต่างๆ

กำลังทหารของชาติต่างๆ ที่ร่วมปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพภายในกรอบของสหประชาชาติ จะขึ้นการควบคุมทางยุทธการต่อ ผู้บัญชาการกองกำลังภารกิจนั้นๆ เท่านั้น โดยเมื่อมีการส่งกำลังเข้าร่วมภารกิจของสหประชาชาติ แล้ว จะรวมเรียก กองกำลังสหประชาชาติ (UN Forces) ไม่แบ่งแยกว่าเป็นกองกำลังของชาติใด ซึ่งได้ระบุไว้ชัดเจนใน เอกสารความตกลงต่างๆ ทั้งนี้กองกำลังต่างๆ ยังคงขึ้นการบังคับบัญชาต่อชาติตนเอง ผ่านสายการบังคับบัญชาของชาติ

โดยทั่วไปแล้วการควบคุมบังคับบัญชาของกองกำลังสหประชาชาติ จะสะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติของการปฏิบัติการหลายชาติ ซึ่งจะต้องมีการจัดและระบบการหมุนเวียนเจ้าหน้าที่เข้าปฏิบัติงานตามขีดความสามารถ การสนับสนุน และระดับความชำนาญของแต่ละประเทศสมาชิก

โดยกำลังทหารของชาติต่างๆ จะขึ้นควบคุมทางยุทธการต่อ ผู้บัญชาการกองกำลังภารกิจนั้นๆ ทั้งนี้ เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารหรือกองกำลังนั้นเข้าวางกำลังในพื้นที่ภารกิจ

๓. การควบคุมบังคับบัญชาของกำลังในกรอบความร่วมมือกับนานาชาติ

กำลังทหารชาติต่างๆ ที่ได้จัดตั้งร่วมกันเป็นกองกำลังร่วมเฉพาะกิจ (Combined / Joint Task Forces) ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ จะขึ้นการควบคุมบังคับบัญชาต่อ ผู้บัญชาการกองกำลังภารกิจนั้นๆ ลักษณะเดียวกันกับข้อ ๒ ทั้งนี้อาจมีความแตกต่างออกไป ขึ้นอยู่กับข้อตกลงที่แต่ละชาติได้ทำร่วมกันในการจัดตั้งกำลังของชาติตนเองเข้าร่วมภารกิจ

๔. การควบคุมบังคับบัญชาของกำลังปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของกองทัพไทย

ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ได้กำหนดให้กองทัพไทยจัดตั้งศูนย์บัญชาการทางทหารในแต่ละระดับขึ้น เพื่อใช้ในการติดตามสถานการณ์ เป็นศูนย์ควบคุม อำนาจการ และสั่งการการปฏิบัติ โดยให้ ศูนย์บัญชาการทางทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย (สบท.บก.ทท.) มีหน้าที่ควบคุม อำนาจการ และสั่งการศูนย์บัญชาการทางทหารในแต่ละระดับ และตามระเบียบปฏิบัติประจำ สบท. บก.ทท. พ.ศ.๒๕๕๑ ได้กำหนดให้ สบท.บก.ทท. มีหน้าที่ วางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับดูแล ควบคุม และสั่งการการปฏิบัติส่วนราชการในกองบัญชาการกองทัพไทยที่ปฏิบัติงานสนามตั้งแต่มยามปกติ ในเรื่องการปฏิบัติต่างๆ รวมถึง การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม ซึ่งการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพเป็นกิจการหนึ่งของเรื่องดังกล่าว

กองกำลังซึ่งไปปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพจึงขึ้นการบังคับบัญชาต่อ สบท. บก.ทท. ตามสายการบังคับบัญชาของชาติ ซึ่งอาจควบคุม อำนาจการผ่านนายทหารที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนชาติไทย หรือ ผู้บัญชาการกองกำลังนั้น

๓.๒ การติดต่อสื่อสาร

๑. การติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งในการปฏิบัติการทางทหาร โดยเฉพาะในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ซึ่งเป็นการปฏิบัติการร่วมกันของชาติต่างๆ และเป็นปฏิบัติการภายนอกประเทศของตนเอง ซึ่งอาจแบ่งการสื่อสารของกองกำลังที่ปฏิบัติการรักษาสันติภาพออกได้เป็น ๓ ระดับ ได้แก่

- การสื่อสารระหว่างกองกำลังกับ กองบัญชาการการรักษาสันติภาพ โดยปกติแล้วการติดต่อสื่อสารระหว่างกองกำลังกับกองบัญชาการภารกิจ จะปฏิบัติตามข้อกำหนดของสหประชาชาติ ซึ่งจะเป็นมาตรฐานใช้ร่วมกันกับทุกประเทศ และสหประชาชาติจะเป็นผู้จัดเครื่องมือสื่อสาร รวมทั้ง กระจายสื่อสารต่างๆ ให้แก่กองกำลังเมื่อได้เข้าวางกำลังในภารกิจแล้ว

โดยทั่วไปแล้วจะจัดให้มีระบบการสื่อสารมากกว่า ๑ ระบบ ซึ่งมีระบบการสื่อสารที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้แก่ ระบบการสื่อสารผ่านดาวเทียม ระบบโทรศัพท์ (หุ้มสายภายใน)/ (Microwave or Line of Sight) ระบบวิทยุและวิทยุมือถือ

- การสื่อสารภายในหน่วยของกองกำลัง โดยปกติแล้วเป็นความรับผิดชอบของชาติผู้ส่งกำลังที่จะต้องจัดวางเครื่องมือสื่อสารและระบบเครือข่ายการสื่อสารเอง รวมทั้งกำหนดระเบียบปฏิบัติในการสื่อสารของตนเอง โดยสหประชาชาติจะเป็นผู้กำหนดความต้องการของระบบที่จะใช้ในพื้นที่ให้ เช่น ระบบวิทยุ UHF หรือ VHF หรือ HF และเป็นความรับผิดชอบของชาติผู้ส่งกำลังที่จะต้องจัดให้มีการสื่อสารอย่างเพียงพอและเหมาะสมภายในกองกำลัง โดยสหประชาชาติจะตรวจสอบตั้งแต่ขั้นการเตรียมยุทธโศปกรณ์ ณ ประเทศผู้ส่งกำลัง และภายในพื้นที่ปฏิบัติการ แต่อย่างไรก็ดี หากชาติผู้ส่งกำลังไม่มีขีดความสามารถดังกล่าวเพียงพอก็อาจขอให้สหประชาชาติจัดการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยกองกำลังให้ก็ได้ ซึ่งในกรณีนี้ก็จะไม่ได้รับเงินตอบแทนในหมวดการสื่อสาร

- การสื่อสารระหว่างกองกำลังกับชาติผู้ส่งกำลัง การติดต่อสื่อสารจากกองกำลังที่ปฏิบัติการกิจภายนอกประเทศกลับมายังประเทศของตนเองนั้น เป็นความรับผิดชอบของชาตินั้นๆ เอง ซึ่งจะจัดให้มีหรือไม่ก็ได้ จะใช้เครื่องมือสื่อสารประเภทใดก็ได้ สหประชาชาติไม่มีข้อกำหนดเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด

๒. การติดต่อสื่อสารของกองทัพไทย เป็นไปตามหลักการสื่อสารเบื้องต้นของกองทัพไทยเพิ่มเติมหลักการติดต่อสื่อสารระหว่างกองทัพไทยกับกองกำลังที่ปฏิบัติการกิจอยู่ภายนอกประเทศ โดยยึดถือความมีประสิทธิภาพของการดำรงความต่อเนื่องในการติดต่อสื่อสาร จากศูนย์บัญชาการทางทหารกองบัญชาการกองทัพไทย ซึ่งเป็นหน่วยควบคุมบังคับบัญชาโดยตรงของกองกำลัง ไปยังกองกำลังเฉพาะกิจในพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อการควบคุมบังคับบัญชา ด้วยเครื่องมือการสื่อสารทุกประเภท เช่น การสื่อสารผ่านดาวเทียม Internet และโทรศัพท์ เป็นต้น

๓.๓ การงบประมาณ

กองทัพไทยมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ในการสนับสนุนภารกิจเพื่อสันติภาพ และปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมภายใต้กรอบของสหประชาชาติตามนโยบายของรัฐบาล ในด้านงบประมาณมีความจำเป็นที่จะต้องพร้อมให้การสนับสนุนกองกำลังได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๓.๓.๑ หลักเกณฑ์การเบิกจ่ายตามโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศ

๓.๓.๑.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเงินตามโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศ กรณีใช้จ่ายเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศใช้หลักเกณฑ์เบิกจ่ายตามคู่มือ COE ของสหประชาชาติหรือเกณฑ์ที่หน่วยงานในต่างประเทศให้ความช่วยเหลือ

๓.๓.๑.๒ การกำหนดหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเงินตามโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือจากหน่วยงานในต่างประเทศ กรณีการใช้จ่ายเงินงบประมาณใช้หลักเกณฑ์การเบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้อง

๓.๓.๒. การขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

การจัดกำลังเข้าปฏิบัติการกิจในต่างประเทศตามโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศ รัฐบาล หรือ กระทรวงการต่างประเทศต้องมีสัญญาว่าประเทศไทยจะจัดกำลังเข้าไปช่วยเหลือประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยที่หน่วยงานในต่างประเทศจ่ายเงินให้กับกองทัพไทย เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดส่งกำลังบางส่วนหรือจ่ายให้ทั้งหมด โดยทั้งนี้จะต้องได้รับการอนุมัติจาก คณะรัฐมนตรี ให้กองทัพไทยจัดส่งกำลังเข้าร่วมปฏิบัติการกิจในต่างประเทศ

๓.๓.๒.๑ กรณีการใช้จ่ายเงินช่วยเหลือจากหน่วยงานในต่างประเทศ

๓.๓.๒.๑(๑) จัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานในต่างประเทศกับรัฐบาลไทย (MOU) ระบุข้อตกลงร่วมกันในการจัดส่งกำลังร่วมปฏิบัติหน้าที่ และรายละเอียดการชำระเงินคืน

๓.๓.๒.๑(๒) สปช.ทหาร ประสานเหล่าทัพประมาณการวงเงินค่าใช้จ่ายในการจัด-ส่งกำลังในแต่ละผลัด ซึ่งปกติการจ่ายเงินช่วยเหลือจากหน่วยงานในต่างประเทศจะดำเนินการหลังจากปฏิบัติการกิจไปแล้ว ดังนั้น ในช่วงต้นของการส่งกำลังจึงจำเป็นต้องขอขยืมเงินตรงราชการจากกระทรวงการคลังไปก่อน โดยที่ สปช.ทหาร จะส่งจ่ายเงินตรงราชการให้กับกองกำลังและเมื่อได้รับเงินช่วยเหลือจากหน่วยงานในต่างประเทศแล้ว จึงนำเงินช่วยเหลือชดใช้เงินตรงราชการต่อไป

๓.๓.๒.๑(๓) การบริหารงบประมาณจะส่งจ่ายให้ ยก.ทหาร เป็นหน่วยหลักในการบริหารงบประมาณ และจะส่งจ่ายงบประมาณให้กับกองกำลัง ถ้ามีการมอบอำนาจให้ผู้บัญชาการกองกำลังหรือ ผู้บังคับหน่วย สำหรับภารกิจใดที่มีความชัดเจนให้เหล่าทัพเป็นผู้บริหารงบประมาณ จะส่งจ่ายงบประมาณให้เหล่าทัพโดยตรง

๓.๓.๒.๑(๔) กองทัพไทยจะออกระเบียบให้ยึดถือปฏิบัติในการรับการเก็บรักษา และการใช้จ่ายเงินช่วยเหลือตามโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือกับหน่วยงานในต่างประเทศ

๓.๓.๒.๑(๕) ขึ้นการชดใช้เงินคืนรัฐบาล (ตามแนวทางของสหประชาชาติ) ประกอบด้วย

การจ่ายเงินคืนของหน่วยงานในต่างประเทศให้กับกองทัพไทยสรุปได้ดังนี้

- การจัดทำ MOU เป็นการจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานในต่างประเทศกับรัฐบาลไทย ซึ่งใน MOU จะระบุข้อตกลงร่วมกันในการจัดส่งกำลังเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่รักษาสันติภาพ และรายละเอียดของการชำระคืน แยกเป็นงบกำลังพล (PERSONNEL) งบทรงชีพ (SELF SUSTAINMENT) และงบบุคลากร (MAJOR EQUIPMENT) และ ฯลฯ การขอชำระงบคืนกำลังพล งบดำรงชีพ และงบบุคลากร หน่วยงานในต่างประเทศจะใช้จ่ายงบกำลังพลและงบบุคลากรที่ปฏิบัติงานจริงในสนามเป็นข้อมูลในการจ่ายเงินคืน โดยกองกำลังในสนาม (TC : TROOP CONTRIBUTOR) จะต้องรายงานยอดกำลังพลและงบบุคลากรผ่านทางหัวหน้าฝ่ายบริหารในสนาม (CAO : CHIEF

หลักนิมกองทัพอไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

ADMINISTRATIVE OFFICER) แล้วผ่านกระบวนการชำระคืน (CLAIM PROCESSING) จนกระทั่งได้รับเงิน โอนเงินจากหน่วยงานในต่างประเทศให้กับกองทัพไทย

- การจัดทำ LOA (LETTER OF ASSIST) เป็นการจัดทำ ข้อตกลงร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานในต่างประเทศกับกองกำลังในสนาม ในกรณีที่ให้กองกำลังในสนาม ดำเนินการเอง เช่น การเคลื่อนย้ายกำลังไป – กลับ การพลัดเปลี่ยนกำลัง การขนส่งภายในประเทศ และการ ให้บริการต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินการที่แตกต่างไปจาก MOU จะต้องจัดทำ LOA ทั้งนี้ กองกำลังในสนาม จะต้องเสนอขอเงินชดเชยคืนจากหน่วยงานในต่างประเทศตามที่จัดทำ LOA ไว้ ผ่าน CAO ในสนาม แล้ว ผ่านกระบวนการชำระคืนเช่นเดียวกับกรณีแรก

- การขอเงินชดเชยคืนจากการสูญหายและเสียหาย (LOSS OR DAMAGE) กองกำลังในสนามจะต้องเสนอเงินชดเชยคืนจากการสูญหายและเสียหายผ่าน CAO ในสนาม แล้วผ่านกระบวนการชำระคืน จนกระทั่งได้รับเงินโอนจากหน่วยงานในต่างประเทศให้กับกองทัพไทย

- การขอเงินชดเชยคืนจากการตายและไร้ความสามารถ (D & D : DEATH & DISABILITY CLAIMS) ขั้นตอนการในการขอเงินชดเชยคืนเหมือนกับกรณีแรก

๓.๓.๒.๑(๖) เมื่อหน่วยงานในต่างประเทศโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝาก ของ บก.ทท. แล้ว สปช.ทหาร จะนำเรียน ผบ.ทสส. เพื่อกรุณาทราบและอนุมัติให้ กง.ทหาร นำเงินส่งคลัง ชดเชยเงินทดรองราชการ เมื่อหมดความจำเป็นในการใช้เงินทดรองราชการหรือจบภารกิจ

๓.๓.๒.๑(๗) กง.ทหาร นำเงินส่งคลังชดเชยเงินทดรองราชการ

๓.๓.๒.๒ กรณีการใช้จ่ายจากเงินงบประมาณ

๓.๓.๒.๒(๑) กรณีนี้ใช้สำหรับกรณีที่กองทัพไทยจัดส่งกำลังเข้าร่วม ปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศตามโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือหน่วยงานในต่างประเทศ โดยที่รัฐบาล จ่ายเงินงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดส่งกำลังบางส่วนหรือจ่ายให้ทั้งหมด

๓.๓.๒.๒(๒) ยก.ทหาร ร่วมกับ สปช.ทหาร ประสานเหล่าทัพ งบประมาณการค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามแนวทางเดียวกัน เพื่อนำเข้าคณะรัฐมนตรีขอรับการสนับสนุน งบประมาณจากรัฐบาล

๓.๓.๒.๒(๓) ระเบียบที่ยึดถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเบี่ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการ รวมทั้งระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓.๓.๒.๒(๔) การบริหารงบประมาณกรณีการใช้จ่ายเงินงบประมาณ จะสั่งจ่ายงบประมาณให้ ยก.ทหาร เป็นหน่วยหลักในการบริหารงบประมาณ ถึงแม้จะมอบอำนาจให้ ผู้บัญชาการกองกำลังหรือ ผู้บังคับหน่วย มีอำนาจบริหารงบประมาณ แต่ในขั้นตอนการจัดทำหลักฐาน การเงินต้องดำเนินการผ่าน ยก.ทหาร เนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายเงินงบประมาณ สำหรับภารกิจใดที่มีความชัดเจน ให้เหล่าทัพเป็นผู้บริหารงบประมาณในขั้นตอนการขออนุมัติเงินประจำงวดจากสำนักงบประมาณจะขอให้ สำนักงบประมาณจัดสรรให้เหล่าทัพโดยตรง

๓.๔ การข่าวในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๓.๔.๑ กล่าวทั่วไป

โดยทั่วไปภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติจะไม่สามารถอนุมัติการดำเนินงานด้านการข่าวได้โดยตรง รวมทั้งคณะมนตรีความมั่นคง (UN Security Council) ก็ไม่สามารถให้ความเห็นชอบ อนุมัติรับรองการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการข่าวสนับสนุนภารกิจ เนื่องจากมีองค์ประกอบที่หลากหลายที่จะต้องพิจารณาไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีลักษณะของความอ่อนไหวระหว่างชาติสมาชิก การพิจารณาใช้ข่าวสารที่อาจส่งผลกระทบต่อความไม่เป็นกลาง การมีวัตถุประสงค์แอบแฝงเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ต้องการใช้ประโยชน์ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพราะฉะนั้นสหประชาชาติจึงไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการข่าว หรือมีข้อตกลงเกี่ยวกับหลักนิยามและการปฏิบัติสำหรับงานด้านการข่าวโดยตรง อย่างไรก็ตามงานการข่าวก็ยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเพื่อช่วยให้การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพประสบความสำเร็จหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๓.๔.๒ ความสำคัญ

ในการทำสงคราม การข่าวเกี่ยวกับฝ่ายตรงข้ามเป็นสิ่งสำคัญ แต่ในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ นั้น ไม่มีศัตรูหรือฝ่ายตรงข้ามที่แท้จริง แต่การข่าวยังมีความจำเป็นเนื่องจากความต้องการด้านการข่าวเป็นเครื่องมือสำหรับการวางแผนการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสร้างสถานะความปลอดภัยของหน่วยทหาร และหน่วยงานพลเรือนระหว่างปฏิบัติการ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานโดยรวม การปฏิบัติการเชิงรุกเพื่อความสำเร็จของภารกิจ ดังนั้นงานการข่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในยุคปัจจุบัน ที่มีสภาพปัญหาความขัดแย้งที่ซับซ้อน ซึ่งผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงองค์ประกอบของความขัดแย้งในพื้นที่ เพื่อเตรียมวางแผนก่อนเข้าปฏิบัติงานและกำหนดการปฏิบัติการให้สอดคล้องกัน โดยงานการข่าวในทุกๆ ระดับจะสนับสนุนการวางแผนและการใช้หน่วยในการปฏิบัติการให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องอย่างทันเวลา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มขัดแย้งที่มีอิทธิพลในพื้นที่ เป้าหมายและจุดประสงค์ หนทางปฏิบัติ เจตนาธรรมณ์ จุดศูนย์จุด และขีดจำกัด

๓.๓.๓ วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการ ในการสร้างความเชื่อมั่นที่จำเป็น และตัดสินใจใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยให้แก่หน่วยได้อย่างเหมาะสม
- เพื่อการข่าวกรอง เข้าใจมูลเหตุของปัญหา พิสูจน์ทราบเป้าหมาย
- เพื่อเตรียมวางแผนก่อนเข้าปฏิบัติงานและกำหนดการปฏิบัติการให้ประสบความสำเร็จ
- เพื่อสนับสนุนให้เกิดความสงบในพื้นที่ปฏิบัติการ
- เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับตัดสินใจและอำนวยการ วางแผนเพื่อให้งานปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- เพื่อเป็นตัวชี้วัดถึงผลความสำเร็จของภารกิจ

๓.๓.๔ คุณลักษณะของข่าวในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

เป็นลักษณะข่าวสารจากแหล่งข่าวเปิดเป็นส่วนใหญ่มากจากหลายๆแหล่งข่าว ไม่ว่าจะมาจากองค์การสหประชาชาติ รัฐบาลของประเทศต่างๆ สำนักงานข่าวพลเรือน องค์กรมูลนิธิเอกชน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในภารกิจ รวมถึงประชาชนเจ้าของพื้นที่ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมกับเรื่องที่ต้องนำมาพิจารณาดังนี้ ได้แก่

- สถานการณ์ทางการเมือง กลุ่มการเมืองต่างๆ และกลุ่มที่มีความขัดแย้งกันในพื้นที่
- สภาพสังคมจิตวิทยา
- การศึกษา เศรษฐกิจ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
- ภูมิประเทศ ลมฟ้าอากาศ
- สถานการณ์ความมั่นคงปลอดภัย คู่สงคราม ขอบเขตของสถานการณ์
- กองกำลังติดอาวุธในภูมิภาค
- การบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาอาชญากรรม การลักลอบเข้าเมืองและการขนของผิดกฎหมาย
- ปัญหาชนกลุ่มน้อยในพื้นที่
- การควบคุมการผ่านแดนระหว่างประเทศ
- สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน

นอกจากนี้ข่าวสารจะมีองค์ประกอบที่ไม่ชัดเจนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข่าวศึก ทั้งในเรื่องเจตนาารมณ์ หนทางปฏิบัติ จุดอ่อน จุดแข็ง ผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการ เพราะในพื้นที่ปฏิบัติการอาจมีกลุ่มความขัดแย้งหลายๆฝ่ายที่มีทั้งสนับสนุนการทำงานของสหประชาชาติ กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการสร้างสันติภาพ และกลุ่มที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยเฉพาะ อีกทั้งหลักการของสหประชาชาติต้องดำรงความเป็นกลางไม่สามารถแบ่งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายตรงข้าม การระบุฝ่ายข่าวศึกที่ชัดเจนจะยิ่งสร้างเงื่อนไขให้เกิดความขัดแย้งมากขึ้น ดังนั้นการระบุถึงภัยคุกคามต่อฝ่ายเราน่าจะเป็นสมมุติฐานเกี่ยวกับข่าวศึกได้ใกล้เคียงที่สุด ข่าวสารต่างๆที่ได้มานี้จำต้องผ่าน กระบวนการเพื่อให้เป็นข่าวกรองสำหรับนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยเฉพาะในภารกิจทางทหาร

๓.๔.๕ การปฏิบัติการข่าวสารและการข่าว

การปฏิบัติการด้านข้อมูลข่าวสาร (IO) และการข่าวไม่สามารถเป็นเอกเทศหรือแยกออกจากกันได้ แต่อย่างไรก็ตามจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ศักยภาพทางทหารมีความสมบูรณ์และมีอำนาจกำลังรบเปรียบเทียบเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นกรรพหรือการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ หน่วยทหารจำเป็นที่จะต้องการข้อมูลด้านข่าวสารเพื่อสร้างความมั่นใจในการติดตามสถานการณ์ ความอยู่รอดในพื้นที่ปฏิบัติการและความสำเร็จในภารกิจ ความล้มเหลวที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากมาตรการป้องกันและการใช้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามลักษณะและประสิทธิภาพของข้อมูลข่าวสารที่นำไปใช้อาจขึ้นอยู่กับผลของความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ภาษา หลักนิยม ข้อตกลงในการใช้งานข้อมูลร่วมกัน ทักษะการติดต่อ

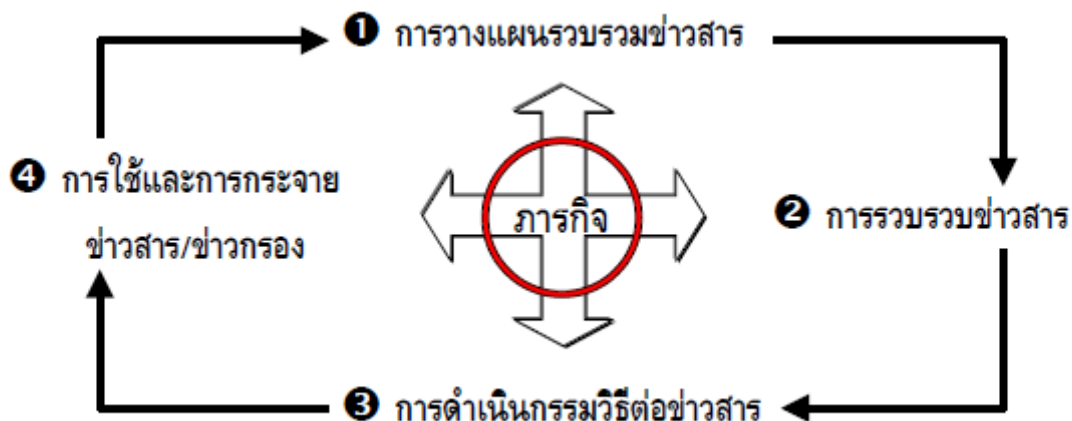
ชาติที่เข้าไปปฏิบัติการกับชาติที่เป็นเจ้าของพื้นที่ การแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างแน่นแฟ้นระหว่างหน่วยทหารด้วยกัน การประสานข้อมูลระหว่างหน่วยงานของสหประชาชาติอื่นๆ และองค์กรของมูลนิธิที่ไม่แสวงผลกำไรในพื้นที่ จะช่วยให้การดำเนินกรรมวิธีด้านการข่าวของฝ่ายเราสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓.๔.๖ ระดับของการปฏิบัติการข่าวในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

ในระดับนโยบาย งานการข่าว เป็นการดำเนินการของสหประชาชาติและองค์การทูตของรัฐบาลของแต่ละประเทศ ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดตั้งภารกิจรักษาสันติภาพ ซึ่งฝ่ายทหารอาจใช้นำมาเป็นข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ประกอบการวางแผนทางการยุทธ์ แต่ความต้องการข่าวสารจริงๆ แล้วจะมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สำหรับการปฏิบัติระดับยุทธการและยุทธวิธีโดยตรง เราจำเป็นต้องทราบถึงข่าวกรองการรบหรือข่าวกรองทางยุทธวิธี ซึ่งคือความรู้ที่เกี่ยวกับฝ่ายข้าศึกหรือฝ่ายที่เป็นภัยคุกคามต่อการปฏิบัติการการด้านสันติภาพของฝ่ายเรา ลักษณะทางภูมิศาสตร์ สภาพลมฟ้าอากาศ ซึ่งได้มาจากการดำเนินกรรมวิธีต่อข่าวสาร รวมทั้งที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสารของทั้งหน่วยเหนือ หน่วยรอง หน่วยข้างเคียงและแหล่งข่าวอื่นๆ ในบางภารกิจสหประชาชาติจะจัดตั้งส่วนวิเคราะห์ภารกิจร่วม (JOINT MISSION ANALYSIS CELL : JMAC) ที่ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยงานในพื้นที่ เช่น ผู้แทนจากฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ ฝ่ายรักษาความปลอดภัย องค์กรอื่นๆของสหประชาชาติ เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน เพื่อร่วมวางแผนวิเคราะห์งานด้านข้อมูลข่าวสาร สำหรับสนับสนุนประกอบการตัดสินใจของผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติ กลุ่มผู้บริหารอาวุโสของภารกิจ และผู้บัญชาการกองกำลังรักษาสันติภาพ ต่อไป

๓.๔.๗ วงรอบข่าวกรองในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

แม้ว่าสหประชาชาติจะไม่มีข้อตกลงเกี่ยวกับหลักนิยามและการปฏิบัติสำหรับงานด้านการข่าวโดยตรง แต่หน่วยทหารที่เข้าไปปฏิบัติการเพื่อสันติภาพจะต้องมีวิธีการเพื่อระบุถึง กระบวนการในการวางแผนรวบรวมข่าวสาร การรวบรวมข่าวสาร การดำเนินกรรมวิธีต่อข่าวสาร การใช้และกระจายข่าวสาร/ข่าวกรอง เพื่อกำหนดขอบเขตการทำงานได้อย่างชัดเจน เอื้อประโยชน์ให้ผู้บังคับบัญชาในการวางแผน ตกลงใจ อำนาจการ และมอบหมายความรับผิดชอบให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ซึ่งวิธีการดังกล่าวได้แก่ การปฏิบัติตามวงรอบข่าวกรองที่มีลักษณะดำเนินไปตามภารกิจของหน่วยอย่างต่อเนื่อง

นายทหารที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบงานด้านการข่าว ได้แก่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทหารฝ่ายการข่าวของกองกำลัง โดยต้องมีความรอบรู้อย่างดีในเรื่อง

- ปัญหาข้อขัดแย้งในพื้นที่
- ภารกิจของหน่วยและสภาพการยุทธ์ รวมทั้งภัยคุกคามขณะนั้น
- ลักษณะของแหล่งข่าว
- พื้นที่ปฏิบัติการ
- ขั้นตอนในการวางแผนรวบรวมข่าวสาร
- วิธีการรวบรวมข่าวสาร
- คุณลักษณะของฝ่ายตรงข้ามหรือกลุ่มที่ขัดขวางการปฏิบัติงานของฝ่ายเรา
- สภาพแวดล้อมในท้องถิ่น รวมถึงท่าทีของประชาชน

๓.๔.๘ การวางแผนด้านการข่าวในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

การเปลี่ยนแปลงวิธีของการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ จากรูปแบบเดิมที่มุ่งแบ่งแยกกองกำลังของชาติที่มีความขัดแย้งออกจากกันเป็นไปสู่การแก้ไขความขัดแย้งภายในรัฐที่มีวิธีปฏิบัติที่หลากหลาย การทำงานร่วมกับตำรวจ พลเรือน องค์กรอิสระต่างๆ มูลนิธิอาสาสมัคร และองค์กรอื่น รวมทั้งมีผลกระทบจากสถานะทางด้านสังคม มนุษยธรรม และสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกองกำลังทหาร และการที่มีพลเรือนมาเป็นหัวหน้าภารกิจด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติ ซึ่งแตกต่างกับการบังคับบัญชาจากผู้นำประเทศหรือฝ่ายทหารโดยตรง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะทำให้งานด้านการข่าวมีความซับซ้อนและยุ่งยากมากขึ้น เราจำเป็นต้องแสวงประโยชน์จากแหล่งข่าวให้ได้ตลอดเวลา ซึ่งตัวอย่างแหล่งข่าวในงานสันติภาพได้แก่ ราษฎรท้องถิ่น หน่วยทหารอื่นๆ ในภารกิจ เจ้าหน้าที่พลเรือนของสหประชาชาติในพื้นที่ เจ้าหน้าที่องค์กรมูลนิธิเอกชน เจ้าหน้าที่รัฐบาลของประเทศนั้น เนื้อหาของสื่อสิ่งตีพิมพ์ที่เกี่ยวข้องและรวมถึงเอกสารรายงานตามวงรอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารระดับต่างๆ ที่ส่งไปถึงสำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ โดยใช้วิธีการรวบรวมแบบต่างๆ เช่น การซักถาม

วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน การเฝ้าตรวจสนามรบ การลาดตระเวน และการค้นหาเป้าหมาย โดยวางแผนรวบรวมข่าวสารตามลำดับงานได้แก่

- กำหนดความต้องการข่าวกรอง
- กำหนดความเร่งด่วน
- กำหนดการปฏิบัติของฝ่ายตรงข้าม หรือฝ่ายที่อาจเป็นภัยคุกคามต่อการปฏิบัติของฝ่ายเรา และพื้นที่ปฏิบัติการ
- กำหนดรายการข่าวสารเฉพาะเจาะจง
- กำหนดเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสาร
- ส่งคำสั่งขอ/คำขอ ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสาร
- กำกับดูแล

ซึ่งกำลังพลทุกคนของหน่วยสามารถเป็นเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสารได้ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา นอกจากนี้ผู้ที่ถูกคัดเลือกไปปฏิบัติการกิจรักษาสันติภาพอื่นๆ เช่น เป็นผู้สังเกตการณ์ทางทหาร ฝ่ายอำนวยความสะดวกในกองกำลังรักษาสันติภาพ นายทหารประจำสำนักงานผู้แทนชาติ ยังสามารถเป็นผู้ทำหน้าที่รวบรวมข่าวสารของฝ่ายเราได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ดีการที่จะต้องปฏิบัติงานกับองค์กรอื่นๆ ในพื้นที่อีกหลายหน่วยซึ่งมีธรรมชาติในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน การจะแสวงหาข่าวสารนั้นจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากอาจนำมาซึ่งความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน จนอาจจะทำให้การประสานงานระหว่างกันไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ดังนั้นจึงควรดำเนินการผ่านทางองค์กรร่วมที่เป็นที่ยอมรับหรือได้รับการจัดตั้งไว้แล้ว หรือถ้าจะต้องดำเนินการเองก็ควรกระทำอย่างจริงจัง และโปร่งใส ก็จะช่วยลดผลกระทบในเรื่องดังกล่าวได้

๓.๕ การส่งกำลังบำรุง

การส่งกำลังบำรุงเป็นงานสาขาหนึ่งของการช่วยรบ ซึ่งจะประกอบไปด้วยการวางแผน และการปฏิบัติการสนับสนุนหน่วยเกี่ยวกับงานการช่วยรบ รวมทั้งกิจกรรมทั้งปวงที่นอกเหนือไปจากการยุทธ อันได้แก่ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การวิจัยและพัฒนา การทำงานประมาณในการส่งกำลังบำรุง การออกแบบ การพัฒนา การจัดหา การเก็บรักษา การแจกจ่าย การซ่อมบำรุง การจำหน่ายยุทธโศปกรณ์ การเคลื่อนย้าย การส่งกลับและการรักษาพยาบาลกำลังพล การจัดหาหรือ การก่อสร้าง การซ่อมแซม การดำเนินงานและการจัดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และการจัดหาหรือจัดให้มีบริการต่าง ๆ

ภารกิจในการรบ และภารกิจรักษาสันติภาพอาจมีความแตกต่างทั้งในเรื่องวัตถุประสงค์ ผลสำเร็จ ที่คาดหวัง ส่วนการส่งกำลังบำรุงในการรบและการรักษาสันติภาพมีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์เหมือนกันคือเพื่อสนับสนุนทุกวิถีทางเพื่อให้หน่วยทหารสามารถปฏิบัติการให้สำเร็จในที่สุด หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การจัดสิ่งอุปกรณ์และบริการอย่างเพียงพอและทันเวลา ให้กับหน่วยรับการสนับสนุนตามที่หน่วยรับการสนับสนุนต้องการ การส่งกำลังบำรุงในภารกิจรักษาสันติภาพสามารถแบ่งได้เป็นสองลักษณะใหญ่คือ การส่งกำลังบำรุงในภารกิจรักษาสันติภาพภายใต้กรอบสหประชาชาติ และการส่งกำลังบำรุงในภารกิจรักษาสันติภาพนอกกรอบสหประชาชาติ

๑. การส่งกำลังบำรุงในภารกิจรักษาสันติภาพภายใต้กรอบสหประชาชาติ

๑.๑ การส่งเป็นกองกำลัง (TCC: Troop Contribution Country)

ในอดีตกองทัพไทยได้ส่งหน่วยระดับ ๑ กองพันทหารช่าง ในภารกิจ UNTAC ๑ กองพันทหารราบ ในภารกิจ UNTAET และ ๑ กองร้อยทหารช่าง ในภารกิจ ONUB รวมถึงอยู่ในระหว่างการจัดส่ง ๑ กองพันทหารราบ ในภารกิจ UNAMID ซึ่งเป็นการเข้าร่วมในภารกิจรักษาสันติภาพภายใต้กรอบสหประชาชาติ

การส่งกำลังบำรุงภายใต้กรอบสหประชาชาตินั้นจะปฏิบัติภายใต้บันทึกความเข้าใจ (MOU: Memorandum of Understanding) ซึ่งมีการเจรจาในรายละเอียดถึงชนิด และจำนวนของยุทธโศปกรณ์หลัก การบริการ และการทรงชีพที่รัฐบาลไทยจะต้องเตรียม และใช้ในภารกิจรักษาสันติภาพ ซึ่งจะมีการลงนามระหว่างผู้แทนของรัฐบาลไทยและสหประชาชาติ โดยยึดถือหลักเกณฑ์ตาม Contingent Own Equipment Manual ปี 2008 (COE Manual) ซึ่งได้ระบุข้อกำหนดต่าง ๆ ที่สหประชาชาติ และประเทศสมาชิกต้องรับผิดชอบ รวมถึงรายละเอียดของ ราคากลาง ราคาเช่า และราคาค่าบำรุงรักษายุทธโศปกรณ์หลัก อื่นๆ สหประชาชาติจัดให้มีการประชุมจากชาติสมาชิกต่าง ๆ ที่ส่งกำลังเข้าร่วมภารกิจรักษาสันติภาพภายใต้กรอบสหประชาชาติเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาปรับอัตราค่าเช่ายุทธโศปกรณ์หลัก อัตราค่าทรงชีพ และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้อัตราดังกล่าวให้ทันสมัยและใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งจะจัดประชุมและปรับอัตราใหม่ทุก ๔ - ๕ ปี

๑.๑.๑ บันทึกความเข้าใจ (MOU: Memorandum of Understanding) สำระที่สำคัญที่เกี่ยวกับการส่งกำลังบำรุงมีดังนี้

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๑.๑.๑.๑	ค่าใช้จ่ายด้านกำลังพล (Personnel Cost) สหประชาชาติรับผิดชอบ
ค่าใช้จ่ายดังนี้	
๑.๑.๑.๑ (๑)	สหประชาชาติจ่ายให้กับรัฐบาลไทยโดยตรงดังนี้
๑.๑.๑.๑ (๑.๑)	ค่าเบี้ยเลี้ยง จำนวน ๑,๐๒๘
เหรียญสหรัฐฯ ต่อเดือนต่อคน	
๑.๑.๑.๑ (๑.๒)	ค่าชานาญการ ๓๐๓ เหรียญ
สหรัฐฯ ต่อเดือนต่อคน โดยเพิ่มให้กับหน่วยประเภทส่งกำลังบำรุง หน่วยทหารช่าง และหน่วยทาง	
การแพทย์ ร้อยละ ๒๕ ของจำนวนคนทั้งหมด และเพิ่มให้กับหน่วยประเภททหารราบ ผู้บัญชาการกองกำลัง	
ผู้บัญชาการเขต ร้อยละ ๑๐ ของจำนวนคนทั้งหมด	
๑.๑.๑.๑ (๑.๓)	ค่าอุปกรณ์ประจำตัวและ
เสื้อผ้า ๖๘ เหรียญสหรัฐฯ ต่อเดือนต่อคน	
๑.๑.๑.๑ (๑.๔)	ค่าอาวุธและกระสุนประจำตัว
๕ เหรียญสหรัฐฯ ต่อเดือนต่อคน	
๑.๑.๑.๑ (๒)	สหประชาชาติจ่ายให้กับกำลังพลในภารกิจ
โดยตรงดังนี้	
๑.๑.๑.๑ (๒.๑)	ค่าเบี้ยเลี้ยงประจำวัน ๑.๒๘
เหรียญสหรัฐฯ ต่อวันต่อคน	
๑.๑.๑.๑ (๒.๒)	ค่าเบี้ยเลี้ยงวันลา ๑๐.๕๐
เหรียญสหรัฐฯ ต่อวัน โดยไม่เกิน ๗ วันในรอบ ๖ เดือน	
๑.๑.๑.๒	ค่าเช่ายุทธโปกรณ์หลัก (Major Equipment)
๑.๑.๑.๒ (๑)	ค่าเช่ายุทธโปกรณ์หลักสามารถแบ่งได้เป็น ๒
ประเภทคือ การเช่ายุทธโปกรณ์แบบไม่รวมค่าซ่อมบำรุง (Dry Lease) โดยรัฐบาลไทยสนับสนุนเฉพาะ	
ยุทธโปกรณ์หลัก และสหประชาชาติรับผิดชอบการซ่อมบำรุงทั้งหมด และการเช่ายุทธโปกรณ์หลักแบบเบ็ดเสร็จ	
(Wet Lease) โดยรัฐบาลไทยรับผิดชอบการซ่อมบำรุงแต่สหประชาชาติจ่ายเงินค่าเช่ายุทธโปกรณ์หลัก โดยคิดค่าเช่า	
ยุทธโปกรณ์บวกด้วยค่าซ่อมบำรุงยุทธโปกรณ์หลักนั้น ๆ ซึ่งการเช่าทั้งสองแบบขึ้นอยู่กับเงื่อนไข MOU	
ระหว่างรัฐบาลไทยและสหประชาชาติ นอกจากนี้ค่าเช่ายุทธโปกรณ์หลักยังคิดปัจจัยภารกิจ (Mission	
Factor) ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยสภาพแวดล้อมยิ่งยวด (An extreme environmental condition factor) ปัจจัย	
สภาพแวดล้อมการปฏิบัติการ (An intensified operational conditions factor) และปัจจัยการปฏิบัติที่เป็น	
ปกติภัยและการถูกบังคับให้ละทิ้งยุทธโปกรณ์ (A hostile action/forced abandonment factor) โดยที่ปัจจัย	
ทั้งหมดต้องไม่เกินร้อยละ ๕ ของอัตราเช่ายุทธโปกรณ์หลัก เพื่อชดเชยปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้นที่มีผลต่อ	
ยุทธโปกรณ์หลักเมื่อใช้งานในภารกิจ ซึ่งสหประชาชาติจะจ่ายเงินเช่ายุทธโปกรณ์หลักเป็นรายเดือน	
เมื่อยุทธโปกรณ์หลักนั้น ๆ ได้ผ่านการตรวจสอบว่าสามารถใช้งานได้ตามปกติ	

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๑.๑.๑.๒ (๒) ความรับผิดชอบกรณีหากเกิดความเสียหายกับ ยุทโธปกรณ์เนื่องจากอุบัติเหตุหรือความประมาทของพลประจำเครื่องมือนั้น ๆ สหประชาชาติได้คิด ครอบคลุมด้วยปัจจัยความเสียหายที่เกิดจากอุบัติเหตุไว้เรียบร้อยแล้วทั้งประเภท Wet Lease และ Dry Lease โดยบวกเพิ่มไว้ร้อยละ ๐.๑ ถึง ๐.๘ ซึ่งขึ้นอยู่กับยุทธโปกรณ์ว่าเป็นประเภทไหน อนึ่งหากยุทธโปกรณ์หลัก เกิดความเสียหายเนื่องจากอุบัติเหตุ ความประมาทของพลประจำเครื่องมือ ถูกโจมตีจากภัยคุกคามในหนึ่ง เหตุการณ์ และการถูกบังคับให้ละทิ้งยุทธโปกรณ์ หากราคารวมของความเสียหายน้อยกว่า ๒๕๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐฯ ประเทศไทยต้องรับผิดชอบเอง หากราคารวมของความเสียหายมากกว่า ๒๕๐,๐๐๐ เหรียญ สุทธิฯ สหประชาชาติจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าเสียหายทั้งหมด

๑.๑.๑.๓ ค่าทรงชีพ (Self Sustainment)

ค่าทรงชีพคือการบริการต่าง ๆ ที่รัฐบาลไทยต้องจัดเตรียมและ บริการให้กับกำลังพลของตนเอง โดยสหประชาชาติจ่ายค่าทรงชีพแบบเหมารวมโดยคิดเป็นจำนวนคน ทั้งหมด และบวกด้วยค่าปัจจัยภารกิจที่กล่าวมาในข้อ ๑.๑.๑.๒ (๑) การบริการที่รัฐบาลไทยต้องเตรียมได้แก่ การประกอบเลี้ยง การติดต่อสื่อสารภายในหน่วย อุปกรณ์สำนักงาน รวมถึงคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ไฟฟ้า การซักกรีด ที่อยู่อาศัย การป้องกันอัคคีภัย การดับเพลิง การติดต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การป้องกันด้วยรั้ว ขึ้นพื้นฐานในค่ายพัก การบริการทางการแพทย์ และยุทธโปกรณ์เฉพาะ เช่น เสื้อเกราะ อุปกรณ์ตรวจการณ์ ในเวลากลางคืน ซึ่งในข้อกำหนด COE Manual 2008 มิได้ระบุคุณลักษณะเฉพาะของอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ ในงานบริการ แต่ที่สำคัญต้องเพียงพอต่อการให้บริการต่อกำลังพลทั้งหมดภายในหน่วย

๑.๑.๒ การส่งกำลังบำรุง (Logistic) เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจในสายงานปกติของกองทัพไทย จึงได้แบ่งการส่งกำลังบำรุงตามงาน ๕ งาน ดังนี้

๑.๑.๒.๑ การส่งกำลัง

การส่งกำลังหมายถึงการปฏิบัติในเรื่องความต้องการ การจัดหา การแจกจ่าย การซ่อมบำรุง และการจำหน่ายสิ่งอุปกรณ์ รวมทั้งการควบคุมการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว การส่งกำลังในภารกิจรักษาสันติภาพภายใต้กรอบสหประชาชาตินั้น หากภารกิจใดกระทำภายใต้การเช่า ยุทโปกรณ์หลักแบบไม่รวมค่าซ่อมบำรุง (Dry Lease) สหประชาชาติจะรับผิดชอบค่าใช้จ่าย จัดหา และ แจกจ่ายชิ้นส่วนซ่อมให้กับกองกำลังของไทย หากกระทำภายใต้การเช่ายุทธโปกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ (Wet Lease) กองทัพไทยต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด รวมถึงการจัดหา แจกจ่าย การซ่อมบำรุง และการขนส่ง ซึ่งสหประชาชาติได้ชดเชยค่าใช้จ่ายเหล่านี้ โดยบวกค่าบำรุงรักษา (Maintenance Cost) ไว้ในการเช่ายุทธโปกรณ์ แบบเบ็ดเสร็จ (Wet Lease) การจัดหาสิ่งอุปกรณ์สามารถแบ่งตามประเภทของสิ่งอุปกรณ์ได้ดังนี้

๑.๑.๒.๑ (๑) สิ่งอุปกรณ์ประเภท ๑ ได้แก่ เสบียงอาหาร โดย ใน ๕๐ วันแรกของการเข้าร่วมภารกิจ กองทัพไทยจะต้องเตรียมอาหารสำเร็จรูป (MRE:Meal Ready to Eat) สำหรับกำลังพลทั้งหมดก่อน หลังจากผ่าน ๕๐ วันแรกสหประชาชาติรับผิดชอบในการส่งกำลัง สป.๑ ได้แก่

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

ข้าว เนื้อสัตว์แช่แข็ง ไข่ และผักสด ทั้งห้วงภารกิจ แต่กองทัพไทยต้องจัดหา และเตรียมเครื่องปรุงเอง เช่น พริก น้ำปลา เป็นต้น

๑.๑.๒.๑ (๒) สิ่งอุปกรณ์ประเภท ๒ ได้แก่ สิ่งอุปกรณ์ที่กำหนดไว้ในอัตราต่าง ๆ โดยรายการ สป.๒ จะต้องใช้ MOU และอัตรการจัดของหน่วยที่จะต้องไปปฏิบัติหน้าที่มาพิจารณา ซึ่งอาจอยู่ในยุทธโศปกรณ์หลัก หรือในการทรงชีพ หรือแม้กระทั่งในค่าใช้จ่ายด้านกำลังพล ซึ่งสหประชาชาติรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในรายการ สป.๒ ทั้งหมด เช่น เครื่องแบบ เสื้อผ้า อุปกรณ์ประจำตัว เพียงแต่กองทัพไทยต้องรับผิดชอบในการจัดหาและแจกจ่ายเอง

๑.๑.๒.๑ (๓) สิ่งอุปกรณ์ประเภท ๓ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมัน อุปกรณ์ต่าง ๆ ไขช้อน และน้ำมันหล่อลื่นที่ใช้กับเครื่องจักรทุกชนิด สหประชาชาติจะรับผิดชอบในการจัดหา สป.๓ ทุกรายการ โดยทั่วไปสหประชาชาติจะจัดหาและแจกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงเฉพาะน้ำมันดีเซลสำหรับเครื่องยนต์หมุนเร็วเท่านั้น ซึ่งยุทธโศปกรณ์ชนิดใดที่ใช้ น้ำมันเบนซิน จึงไม่ควรนำไปใช้ในการกิจ

๑.๑.๒.๑ (๔) สิ่งอุปกรณ์ประเภท ๔ ได้แก่ สิ่งอุปกรณ์ที่มีได้กำหนดไว้ในอัตรา (นอกอัตรา) เช่น วัสดุซ่อมสนาม และวัสดุก่อสร้าง เป็นต้น โดยวัสดุซ่อมสนามนั้น สหประชาชาติรับผิดชอบค่าใช้จ่าย แต่กองทัพไทยรับผิดชอบในการจัดหา ติดตั้งและบำรุงรักษาวัสดุซ่อมสนาม ในรูปของค่าทรงชีพ รายการ Field Defence Store ในอัตรา ๓๓.๖๕ เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนต่อเดือน (ราคายังไม่รวมค่าปัจจัยภารกิจ) ซึ่งกองกำลังไทยต้องรับผิดชอบในการก่อสร้าง ติดตั้ง และบำรุงรักษาเอง ส่วนวัสดุก่อสร้างนั้น สหประชาชาติรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในรูปของค่าทรงชีพ รายการ Minor Engineering ในอัตรา ๑๖.๔๘ เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนต่อเดือน (ราคายังไม่รวมค่าปัจจัยภารกิจ) และกองกำลังไทยรับผิดชอบในการจัดหา ก่อสร้าง และบำรุงรักษา

๑.๑.๒.๑ (๕) สิ่งอุปกรณ์ประเภท ๕ ได้แก่ กระสุน และวัตถุระเบิด สำหรับกระสุนอาวุธประจำกาย สหประชาชาติรับผิดชอบค่าใช้จ่ายผ่านรายการ ในข้อ ๑.๑.๑ (๑.๔) ค่าอาวุธและกระสุนประจำตัวในอัตรา ๕ เหรียญสหรัฐฯ ต่อเดือนต่อคน ซึ่งกองทัพไทยต้องรับผิดชอบในการจัดหา เก็บรักษา และแจกจ่ายเอง สำหรับกระสุนของอาวุธประจำหน่วยซึ่งเป็นยุทธโศปกรณ์หลัก ซึ่งยังมีได้รวมอยู่ในค่าเช่ายุทธโศปกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ ดังนั้น สหประชาชาติจึงจ่ายค่ากระสุน และค่าขนย้ายก่อน และหลังจบภารกิจ รวมถึงการขนย้ายเพื่อการส่งกำลัง ทั้งนี้ กระสุนของอาวุธประจำหน่วย และวัตถุระเบิด สามารถเบิกเงินจากสหประชาชาติได้ก็ต่อเมื่อมีการกิจรองรับ ได้รับคำสั่งจากผู้บัญชาการกองกำลังรักษา สันติภาพ (Force Commander) และได้รับการยอมรับจากสหประชาชาติ ส่วนการใช้กระสุนเพื่อการฝึกในภารกิจ ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของกองกำลังไทย และไม่สามารถเบิกเงินคืนจากสหประชาชาติได้ ยกเว้นเป็นการฝึกเป็นกรณีพิเศษที่ได้รับคำสั่งจาก ผู้บัญชาการกองกำลังรักษา สันติภาพ (Force Commander) และเป็น การฝึกที่นอกเหนือจากมาตรฐานความพร้อมของสหประชาชาติ

๑.๑.๒.๒ การซ่อมบำรุง

การซ่อมบำรุงคือการกระทำใด ๆ เพื่อรักษายุทโธปกรณ์ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ต่อไป และทำให้ยุทโธปกรณ์ที่ชำรุดกลับใช้งานได้ดังเดิม ได้แก่ การตรวจสอบ การทดสอบ การบริการ การซ่อมแก้ การซ่อมใหญ่ การซ่อมสร้าง และการดัดแปลงแก้ไข หาก MOU ที่รัฐบาลไทยทำกับสหประชาชาติภายใต้การเช่ายุทโธปกรณ์แบบไม่รวมค่าซ่อมบำรุง (Dry Lease) สหประชาชาติรับผิดชอบในการจัดหา แจกจ่าย และซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์หลักให้กับกองกำลังของไทย หากภายใต้การเช่ายุทโธปกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ กองกำลังของไทยต้องรับผิดชอบในการจัดหาชิ้นส่วนซ่อม (Spare Parts) และซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์หลักเอง เนื่องจากสหประชาชาติได้ชดเชยค่าซ่อมบำรุงเรียบร้อยแล้ว ซึ่งการซ่อมบำรุงที่กองกำลังของไทยต้องรับผิดชอบตั้งแต่การซ่อมบำรุงระดับหน่วย การซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง การซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป และการซ่อมบำรุงระดับคลัง ทั้งนี้เพื่อให้ยุทโธปกรณ์หลักทุกชิ้นพร้อมใช้งาน นอกจากนี้การซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ในภารกิจรักษาสันติภาพภายใต้กรอบสหประชาชาติมีความสำคัญอย่างยิ่งไม่เพียงแต่เพื่อบำรุงสภาพความพร้อมของหน่วยเท่านั้น แต่ยังมี ความสำคัญต่อการเบิกเงินจากสหประชาชาติตาม MOU เนื่องจากสหประชาชาติจะมีข้อกำหนดที่จะต้อง ตรวจสอบยุทโธปกรณ์หลัก และการทรงชีพตาม MOU เป็นประจำทุก ๓ – ๖ เดือน ดังนั้นหากยุทโธปกรณ์ และการทรงชีพรายการใดไม่ได้มาตรฐานหรือใช้การไม่ได้ สหประชาชาติจะไม่จ่ายเงินตามรายการที่มีปัญหา

๑.๑.๒.๓ การขนส่ง

การขนส่งคือการใช้เครื่องมือขนส่งมาสนับสนุนการเคลื่อนย้าย โดยมุ่งที่จะให้การเคลื่อนย้ายนั้นสามารถบรรลุภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการเคลื่อนย้ายนั้น หมายถึง การนำกำลังพล ยุทโธปกรณ์ หรือสิ่งอุปกรณ์จากตำบลหนึ่งไปยังอีกตำบลหนึ่ง ตามที่ได้กำหนด ความมุ่งหมายไว้ ส่วนใหญ่การขนส่งในภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติจะใช้วิธีการขนส่งทาง ถนน ทางน้ำ และทางอากาศ ซึ่งเราสามารถแบ่งประเภทของการขนส่งได้เป็น ๒ ประเภทคือ

๑.๑.๒.๓ (๑) การขนส่งยุทโธปกรณ์ สหประชาชาติรับผิดชอบ

ค่าใช้จ่ายการขนย้ายยุทโธปกรณ์จากที่ตั้งปกติถึงท่าเรือในประเทศผ่านน่านน้ำสากล จนกระทั่งยุทโธปกรณ์ทั้งหมดถึงพื้นที่ปฏิบัติการ รวมถึงการขนส่งยุทโธปกรณ์กลับมายังประเทศไทยเมื่อสิ้นสุดภารกิจ ซึ่งการขนส่งยุทโธปกรณ์สามารถกระทำได้ ๒ วิธี คือวิธีแรกสหประชาชาติเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดผ่านบริษัทรับช่วงสัญญา (Contractor) วิธีที่สอง ประเทศไทยรับเงินจากสหประชาชาติแล้วเป็นผู้ดำเนินการเองผ่านการทำสัญญา LOA (Letter of Assist) ซึ่งประเทศไทยนิยมวิธีแรกมากกว่า เนื่องจากมีความสะดวกกว่าวิธีที่ ๒ นอกจากนี้หากเกิดการสูญหายหรือความเสียหายต่อยุทโธปกรณ์หลักในระหว่างการขนส่ง สหประชาชาติจะรับผิดชอบเฉพาะความเสียหายที่เกิดขึ้นซึ่งมีมูลค่ารวมมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ ๑๐ ของราคากลางยุทโธปกรณ์นั้น ๆ (generic fair market value) อนึ่งสหประชาชาติยังอนุโลมให้ขนส่งยุทโธปกรณ์หลักได้อีกร้อยละ ๑๐ ของจำนวนยุทโธปกรณ์หลัก เพื่อสำรองใช้งาน แต่จะไม่ได้รับการจ่ายเงินค่าเช่ายุทโธปกรณ์ในจำนวนที่เกินตามบันทึกความเข้าใจ

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๑.๑.๒.๓ (๒) การขนส่งกำลังพล เช่นเดียวกับการขนส่ง ยุทโธปกรณ์ที่กระทำได้ ๒ วิธี คือวิธีแรกสหประชาชาติรับผิดชอบค่าใช้จ่าย จัดหาบริษัทการบิน และ ดำเนินการขนย้ายกำลังพลผ่านอากาศยานเช่าเหมาลำ (Charter Flight) ทั้งเที่ยวไปและเที่ยวกลับ ส่วนวิธีที่ ๒ สหประชาชาติจ่ายเงินให้รัฐบาลไทยเพื่อดำเนินการเองผ่านการทำสัญญา (Letter of Assist) โดยจำนวน เงินที่สหประชาชาติจ่ายให้รัฐบาลไทยในการจัดการขนส่งขึ้นอยู่กับการประมาณราคากลางซึ่งเป็นจำนวน ใกล้เคียงกับที่สหประชาชาติทำสัญญาผ่านบริษัทเอกชนที่ดำเนินการในเรื่องการขนส่งกำลังพล สำหรับการ หมุนเวียนกำลังพล (Force Rotation) ในวงรอบ ๑ ปี ต่อ ๑ ผลัด สหประชาชาติจะให้น้ำหนักในการข สัมภาระส่วนตัวติดตัวขณะเดินทางจำนวน ๑๐๐ กิโลกรัม ทั้งเที่ยวไปและเที่ยวกลับ ต่อคน หากวงรอบ ๖ เดือน ต่อ ๑ ผลัด สหประชาชาติจะให้น้ำหนักในการขนส่งสัมภาระส่วนตัวติดตัวขณะเดินทาง จำนวน ๔๕ กิโลกรัม ต่อคน ทั้งเที่ยวไปและเที่ยวกลับ

๑.๑.๒.๔ การบริการทางการแพทย์

วัตถุประสงค์ของการให้บริการทางการแพทย์คือ การป้องกัน ไม่ให้เกิดอันตรายจากภัยคุกคามต่าง ๆ ทางด้านการแพทย์ในรูปแบบเวชกรรมป้องกัน รวมถึงการฉีดวัคซีน การรับประทานยาป้องกันโรคต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคที่ติดต่อที่เกิดขึ้นในพื้นที่ปฏิบัติการ การให้ความรู้ ในการป้องกันโรค นอกจากนี้การบริการทางการแพทย์ยังหมายถึงการรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วยระหว่าง ปฏิบัติหน้าที่ในภารกิจรักษาสันติภาพให้หายในห้วงระยะเวลาที่สั้นที่สุด แล้วรีบส่งคืน ไปปฏิบัติหน้าที่ ในภารกิจตามเดิม ซึ่งการบริการทางการแพทย์เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะขาดมิได้ ดังนั้นในทุกภารกิจ และทุกหน่วย จะต้องมีหน่วยที่คอยให้การบริการทางการแพทย์ต่อผู้รักษาสันติภาพ ซึ่งขนาด และขีดความสามารถของหน่วย ให้การบริการทางการแพทย์หรือ โรงพยาบาลสนามก็ขึ้นอยู่กับภารกิจ ขนาดของหน่วย และความน่าจะเป็น ของจำนวนผู้ป่วย

๑.๑.๒.๔ (๑) การแบ่งขนาดของโรงพยาบาลสนาม

๑.๑.๒.๔ (๑.๑) โรงพยาบาลสนามระดับ ๑

ทุกหน่วยในภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติจะต้องมีอย่างน้อยโรงพยาบาลสนามระดับ ๑ โดยที่ โรงพยาบาลสนามระดับ ๑ จะต้องประกอบไปด้วยนายแพทย์จำนวน ๑ – ๒ นาย พยาบาล จำนวน ๖ นาย และเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์จำนวนหนึ่ง ซึ่งสามารถให้การผ่าตัดขนาดเล็ก การช่วยเหลือชีวิตฉุกเฉิน โดยกองทัพไทยมักจะส่งหน่วยโรงพยาบาลสนามระดับ ๑ ร่วมกับหน่วยทหารช่าง หรือหน่วยทหารราบ เพื่อคอยให้บริการทางการแพทย์กับกำลังพลของไทย

๑.๑.๒.๔ (๑.๒) โรงพยาบาลสนามระดับ ๒

เป็นโรงพยาบาลที่มีขีดความสามารถและขนาดใหญ่กว่าโรงพยาบาลสนามระดับ ๑ มีหน้าที่รับผู้ป่วยที่เกิน ขีดความสามารถของโรงพยาบาลระดับ ๑ โดยมีขีดความสามารถในการผ่าตัดฉุกเฉิน มีห้องรักษาพยาบาล ผู้ป่วยในภาวะวิกฤติ (Intensive Care Unit) มีห้องทดสอบทางวิทยาศาสตร์ การบริการทางทันตกรรม และมีขีดความสามารถในการส่งต่อผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลสนามระดับ ๓

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๑.๑.๒.๔ (๑.๓) โรงพยาบาลสนามระดับ ๓ เป็นโรงพยาบาลสนามที่ใหญ่เป็นลำดับที่ ๓ และเป็นลำดับที่ใหญ่ที่สุดที่ให้บริการทางการแพทย์ในสนาม โดยต้องมีขีดความสามารถในการผ่าตัดได้มากกว่า ๑ ราย ในเวลาเดียวกัน มีแผนกวิเคราะห์คนไข้ มีแผนกผู้ป่วยนอก และมีห้องรักษาพยาบาลผู้ป่วยในภาวะวิกฤติ

๑.๑.๒.๔ (๑.๔) โรงพยาบาลระดับ ๔ เป็นโรงพยาบาลที่อยู่ในพื้นที่ส่วนหลัง และเป็นโรงพยาบาลสำหรับการส่งกลับผู้ป่วยที่เกินขีดความสามารถโรงพยาบาลสนามระดับ ๓ ซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งอยู่นอกพื้นที่ปฏิบัติการ

๑.๑.๒.๔ (๒) การจัดหน่วยแพทย์ไทยเข้าร่วมภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติที่ผ่านมา กองทัพไทยได้จัดหน่วยแพทย์เพียง ระดับ ๑ และระดับ ๒ เท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องเครื่องมือและขีดความสามารถของยุทธโศปกรณ์สายแพทย์ที่มีอยู่ในอัตราของกองทัพไทย

๑.๑.๒.๔ (๓) การส่งกลับสายแพทย์ในภารกิจรักษาสันติภาพจะกระทำเมื่อผู้ป่วยเกินขีดความสามารถของโรงพยาบาลสนามในพื้นที่ ซึ่งสหประชาชาติรับผิดชอบค่าใช้จ่ายและการดำเนินการทั้งการรักษาพยาบาลและการส่งกลับ

๑.๑.๒.๕ การบริการอื่น ๆ

การบริการอื่น ๆ หมายถึงการบริการในเรื่องการก่อสร้างและการซ่อมแซม แรเงงานและการบริการเบ็ดเตล็ด ซึ่งได้แก่ การบริการนิเวศลิษฐ์ชีวะเคมี อสังหาริมทรัพย์ การที่פקการดับเพลิง การสาธารณสุขปกอก และการพราง ซึ่งการบริการอื่น ๆ ในภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติจะรวมไว้ในเรื่องการทรงชีพ (Self Sustainment)

๑.๑.๒.๕ (๑) การก่อสร้างและการซ่อมแซม สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือการก่อสร้างสำหรับกองกำลังไทย ได้แก่ การก่อสร้างที่פקสำหรับกำลังพล คลังเก็บสิ่งอุปกรณ์ ซึ่งการก่อสร้างเหล่านี้สหประชาชาติรับผิดชอบค่าใช้จ่ายผ่านงบทรงชีพในเรื่องที่פק (Accommodation) และ การก่อสร้างขนาดเล็ก Minor Engineering ส่วนประเภทที่ ๒ คือการก่อสร้างขนาดใหญ่สนับสนุนส่วนรวม ได้แก่ ถนน สนามบิน สหประชาชาติรับผิดชอบ และดำเนินการ

๑.๑.๒.๕ (๒) แรเงงาน แรเงงานที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างหรือซ่อมแซมสำหรับงานที่เกี่ยวข้องกับกองกำลังไทย จะใช้แรเงงานจากกำลังพลของกองกำลังไทย หากเป็นงานที่นอกเหนือ และเป็นงานส่วนรวม เช่นการดูแลเขตสุขาภิบาลพื้นที่ส่วนรวม สหประชาชาติจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายการจาดหา และการจ้างประชาชนในท้องถิ่น

๑.๑.๒.๕ (๓) การบริการเบ็ดเตล็ด สามารถแบ่งการบริการได้ดังนี้

๑.๑.๒.๕ (๓.๑) การบริการ นชค. อยู่ภายใต้การเบิกค่าทรงชีพ ซึ่งสหประชาชาติจ่ายในอัตรา ๒๖ เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนต่อเดือน (ยังไม่รวมค่าปัจจัย

ภารกิจ) และสหประชาชาติต้องการขีดความสามารถ รวมถึงอุปกรณ์ ขีดความสามารถต้องได้ตามมาตรฐานที่สหประชาชาติกำหนด

๑.๑.๒.๕ (๓.๒) อสังหาริมทรัพย์ การใช้พื้นที่ที่ใช้เป็นที่ตั้งของกองกำลังไทย สหประชาชาติจะรับผิดชอบในด้านการจัดการ การบริหาร งบประมาณ และการเจรจากับประเทศเจ้าบ้าน

๑.๑.๒.๕ (๓.๓) การที่พัก อยู่ภายใต้การเบิกค่าทรงชีพ ซึ่งสามารถแบ่งได้ ๒ ประเภท ขึ้นอยู่กับ MOU ที่ทำไว้ คือที่พักแบบโครงแข็ง (Rigid/Semi Rigid Structure) สหประชาชาติจ่ายในอัตรา ๓๘.๔๗ เหรียญสหรัฐฯ (ราคายังไม่รวมค่าปัจจัยภารกิจ) โดยที่กองกำลังไทยต้องเตรียมพื้นที่สำหรับการพักอาศัย ๕ ตารางเมตรต่อคน เตียงนอน เครื่องนอน ตู้เสื้อผ้า ห้องน้ำและห้องส้วม รวมถึงสำนักงาน ซึ่งสหประชาชาติจ่ายค่าทรงชีพในเรื่องของที่พักรตั้งแต่วันแรกจนกระทั่งวันจบภารกิจ ประเภทที่ ๒ คือที่พักแบบ โครงผ้าใบ (Tentage) สหประชาชาติจ่ายในอัตรา ๒๓.๕๘ เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนต่อเดือน (ราคายังไม่รวมค่าปัจจัยภารกิจ) โดยที่กองกำลังไทยต้องเตรียมเตียงนอน เครื่องนอน ตู้เสื้อผ้า ห้องน้ำและห้องส้วม รวมถึงสำนักงาน โดยปกติสหประชาชาติจะให้กองกำลังของไทยพักในโครงผ้าใบที่เตรียมไว้เป็นการชั่วคราวประมาณ ๖ – ๑๒ เดือน จากนั้นสหประชาชาติจะจัดที่พักแบบ โครงแข็งให้กับกำลังพลทั้งหมด และสหประชาชาติจะไม่จ่ายเงินค่าทรงชีพในส่วนของที่พักรแบบ โครงผ้าใบอีกต่อไป

๑.๑.๒.๕ (๓.๔) การดับเพลิง อยู่ภายใต้การเบิกค่าทรงชีพ ซึ่งแบ่งได้ ๒ ประเภท คือ ประเภทแรกคือการดับเพลิง (Basic Fire Fighting) สหประชาชาติจ่ายในอัตรา ๐.๑๖ เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนต่อเดือน (ราคายังไม่รวมค่าปัจจัยภารกิจ) โดยการดับเพลิงของกองกำลังไทยจะต้องมีอุปกรณ์ และเคมีภัณฑ์ในการดับเพลิงอย่างเพียงพอ ประเภทที่ ๒ คือระบบเตือนและตรวจจับอัคคีภัย (Fire detection and alarm) สหประชาชาติจ่ายในอัตรา ๐.๑๓ เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนต่อเดือน (ราคายังไม่รวมค่าปัจจัยภารกิจ) โดยระบบเตือนและตรวจจับอัคคีภัย ของกองกำลังไทยจะต้องมีอุปกรณ์ในการเตือนและตรวจจับอัคคีภัย เช่น ระบบตรวจจับควันและไฟอย่างเพียงพอ

๑.๑.๒.๕ (๓.๕) การสาธารณูปโภค ได้แก่ ห้องน้ำ ห้องส้วม อยู่ภายใต้การเบิกค่าทรงชีพในส่วนของที่พักร (Accommodation) โดยที่กองกำลังไทยต้องเตรียมห้องส้วม ๑ ห้อง ต่อกำลังพล ๑๐ นาย และห้องน้ำ จำนวน ๑ ห้อง ต่อกำลังพล ๑๐ นาย ส่วนระบบไฟฟ้า และระบบประปาอยู่ภายใต้การเบิกค่าทรงชีพงานช่างโยธา (Minor Engineering) สหประชาชาติจ่ายในอัตรา ๑๖.๔๕ เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนต่อเดือน (ราคายังไม่รวมค่าปัจจัยภารกิจ) ซึ่งกองกำลังของไทยจะต้องรับผิดชอบในการจัดหา ติดตั้ง และบำรุงรักษาระบบไฟฟ้าและประปา

๑.๑.๒.๕ (๓.๖) การพราง การจักษุรักษา สันติภาพของสหประชาชาติเป็นภารกิจแบบเปิดเผยต่อสาธารณชน ดังนั้นภารกิจและกิจกรรมส่วนใหญ่จึงต้องการเปิดเผยตัวตน และเป็นเอกลักษณ์ที่เหมือนกันไม่ว่ากองกำลังจะมาจากประเทศใด ดังนั้น

สหประชาชาติจึงกำหนดให้ยุทโธปกรณ์หลักทุกชนิดใน MOU ต้องได้รับการเปลี่ยนจากสีลายพรางหรือสีเขียวเป็น สีขาว และมีอักษรสีดำคำว่า “UN” อยู่ในยุทโธปกรณ์ทุกชิ้นและทุกกองกำลัง ซึ่งสหประชาชาติรับผิดชอบ ค่าใช้จ่าย แต่กองทัพไทยรับผิดชอบในการดำเนินการ โดยพ่นสีขาว (Painting) กับยุทโธปกรณ์หลักตาม MOU รวมถึงยุทโธปกรณ์หลักร้อยละ ๑๐ ที่กองกำลังไทยต้องการสำรองไปใช้ในภารกิจ รวมถึงการพ่นสี กลับไปยังสีเดิม (Repainting) ที่ใช้ในกองทัพไทย ซึ่งสหประชาชาติจ่ายอัตราค่าพ่นสีกลับ (Repainting) เป็น ๑.๑๕ เท่าของอัตราการพ่นสีขาว (Painting) โดยที่อัตราดังกล่าวจะแตกต่างกันตามยุทโธปกรณ์หลัก ซึ่งได้ระบุไว้ใน COE Manual 2008 นอกจากนี้รัฐบาลไทยจะได้รับเงินค่าพ่นสีขาวดังกล่าวภายหลังจากที่ กองกำลังไทยเข้าวางกำลัง และได้รับการตรวจ COE ในภารกิจ แต่ค่าพ่นสีกลับ (Repainting) จะได้รับ ที่ต่อเมื่อจบภารกิจและเดินทางกลับประเทศไทยเรียบร้อยแล้ว

๑.๒ การส่งเป็นบุคคล

กองทัพไทยได้ส่งบุคคลเข้าร่วมภารกิจรักษาสันติภาพทั้งผู้สังเกตการณ์ทางทหาร (United Nation Military Observer:UNMO) ฝ่ายอำนวยการ (Staff Officer) และนายทหารติดต่อกับ (Liaison Officer) ในภารกิจ UNIKOM UNGCI UNMISSET UNAMSIL ONUB UNMIN UNMIS และ UNAMID ซึ่งนับว่าเป็นบทบาทของกองทัพไทยที่โดดเด่น ในเรื่องของการส่งกำลังบำรุงนั้น สหประชาชาติรับผิดชอบ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดได้แก่ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทางไป-กลับ ค่ารักษาพยาบาลและการส่งกลับ สหประชาชาติถือว่า ผู้สังเกตการณ์ทางทหาร ฝ่ายอำนวยการ และนายทหารติดต่อกับเป็นผู้ชำนาญการในภารกิจ (Expert on Mission) และจะได้รับเบี้ยเลี้ยง (Mission Subsistence Allowance : MSA) โดยเบี้ยเลี้ยงจำนวนนี้แยกเป็น ค่าที่พัก ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดซึ่งอัตราที่สหประชาชาติจ่ายขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจ และค่าครองชีพของประเทศเจ้าบ้าน (Host Country) ซึ่งสำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติจะส่งเจ้าหน้าที่มาสำรวจ ประเมิน และปรับอัตราเบี้ยเลี้ยงเป็นประจำทุก ๒ - ๓ ปี ดังนั้นในแต่ละช่วงเวลา และในแต่ละภารกิจ ค่า เบี้ยเลี้ยงจะไม่เท่ากัน ในส่วนของยุทโธปกรณ์หลักที่ใช้ในภารกิจสำหรับผู้สังเกตการณ์ทางทหารและ ฝ่ายอำนวยการนั้น เช่น เครื่องมือสื่อสาร และยานพาหนะ จะใช้ยุทโธปกรณ์ที่เป็นของสหประชาชาติ (United Nation Own Equipment : UNOE) ซึ่งต่างกับกองกำลังไทยที่ใช้ยุทโธปกรณ์ของไทยเอง (Contingent Own Equipment : COE)

๒. การส่งกำลังบำรุงภารกิจรักษาสันติภาพนอกกรอบสหประชาชาติ

การส่งกำลังบำรุงในภารกิจรักษาสันติภาพนอกกรอบสหประชาชาติมีความแตกต่างจาก ภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติอย่างมากในเรื่องการรับผิดชอบการบริการและค่าใช้จ่าย ซึ่งการส่ง กำลังบำรุงในภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาตินั้นมีกฎเกณฑ์และระเบียบที่ชัดเจนดังที่ ได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๑.๑ แต่การส่งกำลังบำรุงในภารกิจรักษาสันติภาพนอกกรอบสหประชาชาตินั้นขึ้นอยู่กับ ข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยและประเทศผู้นำภารกิจ (Lead Nation) หรือองค์กรนำภารกิจ (Lead Organization) ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นสองกรณีเช่นเดียวกับภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติดังนี้

๒.๑ การส่งเป็นกองกำลัง (TCC: Troop Contribution Country)

กองทัพอไทยได้สนับสนุนกองกำลังและส่งบุคคลเข้าร่วมภารกิจรักษาสันติภาพนอกกรอบสหประชาชาติ โดยเป็นกองกำลังได้แก่ กองร้อยทหารช่างเฉพาะกิจกองกำลังผสมในอัฟกานิสถาน และ กองกำลังเฉพาะกิจในการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมในอิรัก ซึ่งการส่งกองกำลังเข้าร่วมภารกิจรักษาสันติภาพภายนอกกรอบสหประชาชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการส่งกำลังบำรุงนั้นรัฐบาลไทยจะเจรจากับประเทศนำหรือองค์กรนำในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ และจะกระทำภายใต้ MOU ซึ่งจะกล่าวถึงการแบ่งความรับผิดชอบในเรื่องการส่งกำลังบำรุง การซ่อมบำรุง การขนส่ง และการเงิน

๒.๒ การส่งเป็นบุคคล

กองทัพอไทยได้สนับสนุนกำลังเป็นบุคคลในตำแหน่งนายทหารผู้สังเกตการณ์ ตรวจสอบกระบวนการสันติภาพในอาเจนท์ ประเทศอินโดนีเซียทั้ง ๒ ครั้ง โดยครั้งแรกให้การสนับสนุนกับศูนย์การเจรจาเพื่อมนุษยธรรมฮันรี่ดุนันท์ (Henri Dunant Center : HDC) รวมทั้งสิ้น ๔๕ นาย และครั้งที่สองสนับสนุนให้กับสหภาพยุโรป (European Union : EU) จำนวนทั้งสิ้น ๒๐ นาย โดยในด้านการส่งกำลังบำรุงนั้น รัฐบาลไทยจะทำความตกลงกับองค์กรที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในเรื่องของค่าเบี้ยเลี้ยงกำลังพล ค่าเดินทางไป-กลับ การบริการทางการแพทย์ และการส่งกลับ

๓.๖ ความสัมพันธ์ระหว่างทหาร - พลเรือน

กล่าวนำ

การใช้กำลังทหารในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพนั้น ก็เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่ปฏิบัติการที่ได้รับมอบหมาย อย่างไรก็ตามด้วยลักษณะของภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพที่เป็นการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับมิติทางสังคมในหลาย ๆ มิติ จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสังคมวิทยาในทุกระดับ ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และอื่น ๆ ทำให้กองกำลังทหารที่ปฏิบัติการภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพทั้งในกรอบของสหประชาชาติหรือกรอบประเทศพันธมิตรนั้น จะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับพลเรือนในทุกระดับ และทุกประเภท ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่นการสนับสนุนการเลือกตั้งหรือการลงคะแนนเสียง การสนับสนุนการดำเนินการปลดอาวุธ การสลายกำลัง และการกลับคืนสู่สังคม (DDR) หรือการบูรณะฟื้นฟูต่าง ๆ เป็นต้น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทหารและพลเรือนจึงเป็นหัวใจสำคัญ ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้การรักษาความสงบเรียบร้อยของพื้นที่ปฏิบัติการบรรลุภารกิจ และส่งผลต่อความสำเร็จของภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในที่สุด

การปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพของกองทัพไทยในหลาย ๆ ภารกิจที่ผ่านมา สามารถสร้างและดำรงรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับพลเรือนทั้งชาวพื้นเมืองและองค์กรต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถใช้การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนสนับสนุนภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม และได้รับการยอมรับจากนานาชาติ ทั้งจากกองกำลังรักษาสันติภาพด้วยตนเอง และจากองค์กรพลเรือนภาคส่วนต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพโดยเฉพาะในกรอบของสหประชาชาติ

ถึงแม้ว่าการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนจะเป็นเครื่องมือสำคัญ ช่วยให้กองทัพไทยประสบความสำเร็จในการปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพในหลาย ๆ ภารกิจตามที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น เนื่องจากภารกิจเพื่อสันติภาพที่กองทัพไทยเคยเข้าร่วม เป็นการดำเนินการทั้งในกรอบของสหประชาชาติ กรอบภูมิภาค และกรอบของประเทศพันธมิตร ทั้งนี้การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนในกรอบภูมิภาคและประเทศพันธมิตรจะมีข้อจำกัดในเชิงแนวคิด ระเบียบ และข้อบังคับน้อยกว่าการปฏิบัติการกิจในกรอบสหประชาชาติเป็นอย่างมาก จึงทำให้การใช้การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนในภารกิจเพื่อสันติภาพ ภายใต้กรอบของสหประชาชาติ จะต้องระวังข้อจำกัดต่าง ๆ อันเกิดจากการที่สหประชาชาติมีมุมมองต่อการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนต่างออกไปจากการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนที่ปฏิบัติกันทางการทหารโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดจากหลักการหรือกฎระเบียบต่างๆ ของสหประชาชาติในหลาย ๆ ประการอีกด้วย

ด้วยเหตุผลตามที่กล่าวมานั้น กองกำลังเฉพาะกิจและกำลังพลทุกนายจึงจำเป็นต้องทราบข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อพึงระวังในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน เมื่อปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพภายใต้กรอบสหประชาชาติ ทั้งนี้จะต้องระลึกเสมอว่าต้องไม่ให้ข้อพึงระวังที่จะกล่าวถึงต่อไปนั้น เป็นข้อห้ามมิให้ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพราะเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่ากองทัพไทยได้ใช้

การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนสนับสนุนงานด้านยุทธการอย่างมีประสิทธิภาพในการแก้ไขวิกฤติการณ์ ตลอดจนความขัดแย้งต่าง ๆ ทั้งภารกิจภายในและภายนอกประเทศตลอดมา

๑. การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพไทยในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพไทยนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อรับมือกับสถานการณ์ภัยคุกคามในยุคปัจจุบัน ที่มีได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะภัยคุกคามด้านกำลังรบจากฝ่ายตรงข้ามเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงภัยคุกคามทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยาและการเมือง นับจากอดีตนั้นงานด้านกิจการพลเรือนสามารถสนับสนุนกองทัพให้บรรลุภารกิจในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติได้ในทุกมิติ ดังจะเห็นได้จากการประกาศใช้นโยบาย ๖๖/๒๑ เป็นนโยบายแห่งชาติในการแก้ปัญหาของชาติบ้านเมืองในสงครามการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นสงครามแย่งชิงประชาชนอันเป็นปัญหาภัยคุกคามของชาติต่างๆ ในโลกยุคปัจจุบัน

๑.๑ วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน

นับตั้งแต่ต้นนโยบาย ๖๖/๒๑ ประสบความสำเร็จในการนำความขัดแย้งในประเทศไทย กลับสู่ความปรองดองและสมานฉันท์ กองทัพไทยจึงใช้การปฏิบัติการกิจการพลเรือนควบคู่ไปกับการปฏิบัติการกิจต่างๆ ของกองทัพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑.๑.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติของส่วนราชการพลเรือน ประชาชนและองค์กรเอกชน

๑.๑.๒ การดำเนินการต่อประชาชน และทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อลดการกีดขวางการปฏิบัติการทางทหาร

๑.๑.๓ การดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่พลเรือน ประชาชน องค์กรเอกชนและทรัพยากรในพื้นที่

๑.๑.๔ ดำเนินการประกันว่า การปฏิบัติของหน่วยสอดคล้องกับนโยบายทางการเมืองของประเทศ

๑.๒ รูปแบบการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนที่กองทัพไทยใช้ในการปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพ

ในการปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพที่ผ่านมา กองกำลังเฉพาะกิจของไทยได้ปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนประเภทต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องตลอดมาในทุก ๆ ภารกิจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของหน่วยที่จัดเข้าปฏิบัติการกิจซึ่งมีการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

๑.๒.๑ การปฏิบัติการกิจการพลเรือนที่สร้างมวลชนและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ได้แก่

๑.๒.๑.๑ การจัดตั้งศูนย์ประสานงานร่วมทหาร – พลเรือน (CMOC) ซึ่งได้ดำเนินการในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจัดตั้งภายใต้ชื่อคณะทำงานประสานกิจกรรมภาคประชาสังคม

(CSCWG; Civil Society Coordinator Working Group) ผลการดำเนินการสามารถสนธิความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ภารกิจ สามารถเสริมสร้างความเข้าใจต่อการปฏิบัติงานของทหารจากหน่วยงานพลเรือนมากขึ้น รวมถึงจากองค์กรทางศาสนาต่าง ๆ ในพื้นที่ที่ห็นมาสนับสนุนและร่วมมือในการปฏิบัติการภารกิจของหน่วยในพื้นที่เป็นอย่างดี

๑.๒.๑.๒ การจัดค่ายอบรมเยาวชนเป็นการปลูกฝังและสร้างความสัมพันธ์อันดีและความคุ้นเคยกับเยาวชนในพื้นที่ อันสามารถขยายผลไปสู่การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นในลำดับต่อไป

๑.๒.๑.๓ การจัดชุดแพทย์เคลื่อนที่เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการ ทุกครั้งจะมีประชาชนมารับการตรวจรักษาเป็นจำนวนมาก

๑.๒.๑.๔ การจัดชุดสันตนาการ แสดงดนตรี หรือจัดกิจกรรมร่วมกับประชาชนในพื้นที่ อาจรวมถึงการจัดให้มีการบริการตัดผมและอื่น ๆ แก่ประชาชนที่เข้าร่วมด้วยการจัดแสดงภาพยนตร์เป็นช่องทางในการสร้างความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรมและงานต่าง ๆ อันเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อประชาชนในพื้นที่

๑.๒.๑.๕ การแข่งขันกีฬาร่วมกับหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่

๑.๒.๑.๖ การจัดกิจกรรมรักษาความสะอาด

๑.๒.๒ งานบูรณะฟื้นฟู (Rehabilitation) ต่าง ๆ ได้แก่ ซ่อม/สร้างสาธารณสถาน เช่น ถนน โรงเรียน วัด โบสถ์ หรือสถานรับเลี้ยงเด็กกำพร้า เป็นต้น หน่วยที่มีขีดความสามารถในระดับนี้ต้องเป็นหน่วยระดับกองร้อยทหารช่าง ทั้งนี้การปฏิบัติงานบูรณะฟื้นฟูควรร่วมกันกับหน่วยงานพลเรือนและประชาชนในท้องถิ่นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน

๑.๒.๓ งานช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม ได้แก่ การมอบสิ่งของบรรเทาทุกข์ต่าง ๆ เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค

๑.๒.๔ งานฝึกอาชีพเพื่อการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ได้แก่

๑.๒.๔.๑ การถ่ายทอดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๒.๔.๒ การสอนทำการเกษตร และเพาะเลี้ยงสัตว์

๑.๒.๔.๓ การถนอมอาหาร

๑.๒.๔.๔ การผลิตภาชนะ เช่น ปั้นโอ่งเก็บน้ำ

๑.๒.๕ งานสนับสนุนหน่วยงานอื่น ๆ ในการปฏิบัติเพื่อตอบสนองต่อภารกิจ ได้แก่

๑.๒.๕.๑ การปลดอาวุธ การสลายกำลัง และการกลับคืนสู่สังคม (DDR)

๑.๒.๕.๒ ประชาสัมพันธ์และจัดการลงคะแนนเสียง

๑.๒.๕.๓ การลำเลียงและบรรทุกสิ่งของบรรเทาทุกข์

๑.๒.๕.๔ การส่งกลับและคุ้มครองผู้พลัดถิ่น (IDP) และผู้ลี้ภัย (Refugee)

๑.๒.๕.๕ การบรรเทาสาธารณภัย

๑.๒.๕.๖ อื่น ๆ

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างทหาร-พลเรือนในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติ

สหประชาชาติมีมุมมองต่อความสัมพันธ์ระหว่างทหาร – พลเรือน ในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพต่างจากมุมมองหรือแนวคิดของทหารในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน ทั้งนี้โดยทั่วไปแล้ว ทหารปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับพลเรือนไม่ว่าจะเป็นกับประชาชนท้องถิ่น องค์กรพลเรือนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ทั้งในและต่างประเทศ ก็เพื่อบรรลุผลในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ หรือผลสำเร็จในการปฏิบัติการทางทหาร ในส่วนของสหประชาชาติมีแนวคิดของความสัมพันธ์ระหว่างทหาร – พลเรือนแตกต่างกันไป กล่าวคือสหประชาชาติมีแนวความคิดว่า ในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นจะต้องบูรณาการ (Integrate) ทรัพยากรทั้งหมดที่สหประชาชาติมีอยู่ ซึ่งก็ได้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ของสหประชาชาติทั้งพลเรือน ตำรวจและทหารเข้าด้วยกัน เพื่อให้การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานตอบสนองต่ออาณัติ (Mandate) ของภารกิจ และของแต่ละหน่วยงานเอง กองกำลังรักษาสันติภาพจึงถูกมองว่าเป็นทรัพยากรหนึ่งของสหประชาชาติซึ่งจะต้องถูกบูรณาการในการปฏิบัติงานเข้ากับหน่วยงานอื่น อย่างประสาน สอดคล้องซึ่งกันและกัน ทั้งนี้มิใช่เพื่อบรรลุแต่เพียงวัตถุประสงค์ (Objectives) ทางทหารเท่านั้น แต่เป้าหมายสูงสุดก็เพื่อความสำเร็จต่ออาณัติ (Mandate) ของทั้งภารกิจ และของแต่ละหน่วยงาน นอกจากนี้ สหประชาชาติยังมุ่งที่จะบูรณาการการปฏิบัติงานจากภาคส่วนอื่น ๆ ด้วยได้แก่ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) หน่วยงานของรัฐบาลท้องถิ่น และอื่น ๆ

ด้วยแนวคิดดังกล่าว สหประชาชาติจึงเรียกการปฏิบัติงานร่วมระหว่างทหารและพลเรือนว่า “การประสานความร่วมมือระหว่างพลเรือนและทหาร (Civil-Military Coordination : CMCoord)” แทนคำว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างทหาร – พลเรือน (Civil – Military Relations/Civil – Military Affairs) และได้นิยามการประสานความร่วมมือระหว่างพลเรือนและทหารว่า

“ สำหรับสหประชาชาตินั้น การประสานความร่วมมือระหว่างพลเรือนและทหาร คือระบบแห่งการสร้างปฏิสัมพันธ์ ซึ่งได้แก่การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การเจรจาต่อรอง การลดความขัดแย้ง การสนับสนุนซึ่งกันและกัน และการวางแผนในทุกระดับ ระหว่างหน่วยทหาร หน่วยงานด้านมนุษยธรรม หน่วยงานด้านการพัฒนา หรือพลเรือนท้องถิ่น เพื่อการบรรลุเป้าหมายของทุก ๆ ฝ่ายร่วมกัน ”

๒.๑ แนวทางของสหประชาชาติในการปฏิบัติงานร่วมของกองกำลังรักษาสันติภาพ (Peacekeeping Forces) กับหน่วยงานพลเรือนอื่น ๆ ของสหประชาชาติ

สหประชาชาติได้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานในการประสานความร่วมมือระหว่างพลเรือนและทหารในงานด้านต่าง ๆ อย่างละเอียด ในนโยบายสหประชาชาติด้านการประสานความร่วมมือระหว่างพลเรือนและทหารฉบับลงวันที่ ๕ สิงหาคม ค.ศ.๒๐๐๒ สรุปได้ดังนี้

๒.๑.๑ การปฏิบัติงานร่วมกับชุดปฏิบัติงานประจำชาติของสหประชาชาติ (UN

Country Team)

ชุดปฏิบัติงานประจำชาติของสหประชาชาติประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ในสังกัดของสหประชาชาติซึ่งปฏิบัติงานอยู่ ณ ประเทศใดประเทศหนึ่ง เช่น UNDP WFP UNICEF UNHCR UNHR หรือ World Bank เป็นต้น โดยจะอยู่ภายใต้การกำกับของ UN Resident Coordinator ซึ่งมักจะจัดจาก UNDP ทั่วไปนั้นชุดปฏิบัติงานประจำชาติของสหประชาชาติ (UNCT) มักเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ภารกิจก่อนที่จะเริ่มภารกิจปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ และมักจะปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องแม้กระทั่งหลังจบภารกิจเพื่อสันติภาพแล้วก็ตาม ดังนั้นเมื่อมีการจัดตั้งภารกิจปฏิบัติการเพื่อสันติภาพขึ้น สหประชาชาติจึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่จะสนธิการปฏิบัติระหว่าง UNCT กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ถูกส่งเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ภารกิจ ให้มีการประสานสอดคล้องกันและกันมากที่สุด โดยทั่วไปแล้ว SRSG มีหน้าที่ในการประสานความร่วมมือกับ Resident Coordinator ทั้งนี้ในบางภารกิจเช่น UNAMSIL และ UNMIL รองผู้แทนพิเศษเลขาธิการสหประชาชาติ (DSRSG) อาจต้องทำหน้าที่เป็น Resident Coordinator เอง

๒.๑.๒ การประสานความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs)

องค์กรพัฒนาเอกชนมักจะเข้าปฏิบัติงานในทุก ๆ พื้นที่ปฏิบัติการกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ โดยมีลักษณะงานที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป เช่น การพัฒนาในด้านต่าง ๆ การช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม หรือการบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วองค์กรพัฒนาเอกชนมักจะเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ภารกิจตั้งแต่ก่อนที่สหประชาชาติจะจัดตั้งภารกิจขึ้น และมักมีเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ หรือผลประโยชน์ในการเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ภารกิจที่แตกต่างกันออกไป และอาจไม่ตรงกันกับของสหประชาชาติเลย องค์กรเอกชนเหล่านี้จึงมักต้องการที่จะปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระ ไม่อยู่ใต้อำนาจของสหประชาชาติ อันจะนำไปสู่ภาพการปฏิบัติงานในลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ หรือแม้แต่ขัดแย้งกันเองกับหน่วยงานในสังกัดของสหประชาชาติ ดังนั้น สหประชาชาติจึงให้ความสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์เชิงการประสานความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชน ด้วยการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ รวมถึงให้คำแนะนำเรื่องความปลอดภัยตามที่พิจารณาว่าเหมาะสม พร้อม ๆ กันกับพยายามที่จะสร้างความเชื่อถือต่อสหประชาชาติ และการได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการบรรลุซึ่งอำนาจ (Mandate) ของภารกิจ

การประสานความร่วมมือระหว่างกองกำลังรักษาสันติภาพในพื้นที่กับองค์กรพัฒนาเอกชน มักทำด้วยความระมัดระวัง โดยเริ่มต้นจากสายการบังคับบัญชาระดับสูงของภารกิจลดระดับลงไปจนถึงกองกำลังรักษาสันติภาพของชาติใดชาติหนึ่ง กับประชาชนท้องถิ่น (เช่นในการแจกจ่ายอาหารหรือการซ่อมสร้างโรงเรียน เป็นต้น) เพื่อให้แน่ใจว่าวิธีการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายจากหลาย ๆ หน่วยงานได้ถูกนำมาประสานเข้าด้วยกันเป็นอย่างดี

๒.๑.๓ การประสานงานด้านการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม (Humanitarian Affairs)

เมื่อสหประชาชาติวางกำลังรักษาสันติภาพเข้าไปในพื้นที่ที่มีความต้องการในการปฏิบัติงานเพื่อมนุษยธรรมเป็นจำนวนมากนั้นหัวหน้าภารกิจ (Head of Mission) จะเป็นผู้ตัดสินใจและกำหนดขอบเขตว่ากองกำลังรักษาสันติภาพจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับและสนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมมากน้อยแค่ไหน ทั้งนี้จะพิจารณาจากอานัติ (Mandate) ของภารกิจ และขีดความสามารถที่มีอยู่ของกองกำลังรักษาสันติภาพ จากนั้นจึงจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมทหาร-พลเรือน (CMOC) ขึ้นเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างทหารและพลเรือนที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกัน อันเกิดจากการมีเป้าหมายที่แตกต่าง หรือมีวัฒนธรรมการทำงานที่ต่างกัน โดยให้ศูนย์ปฏิบัติการร่วมทหาร – พลเรือนอยู่ภายใต้การสนับสนุนของผู้ประสานความร่วมมือในทันที (Resident Coordinator)

การเคลื่อนกำลังทั้งทหารและพลเรือนทุกกรณี ในการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม รวมถึงการเดินทางเข้าไปในพื้นที่ภารกิจ (mission area) จะต้องได้รับการอนุญาตจากกองบัญชาการของภารกิจเพื่อสันติภาพ ดังมีรายละเอียดกำหนดไว้ในนโยบายของ DPKO ด้านการประสานความร่วมมือระหว่างพลเรือน – ทหาร (DPKO Policy on Civil – Military Coordination) ฉบับวันที่ ๘ กันยายน ค.ศ.๒๐๐๒ และบันทึกแนวทางด้านความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้แทนเลขาธิการสหประชาชาติ Resident Coordinator และผู้ประสานความร่วมมือด้านมนุษยธรรม (the Note of Guidance on Relations between Representatives of the Secretary-General, Resident Coordinators and Humanitarian Coordinators) ออกโดยเลขาธิการสหประชาชาติ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ค.ศ.๒๐๐๒

๒.๑.๔ ความสัมพันธ์กับสื่อมวลชน

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสื่อมวลชน ถือเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญต่อความสำเร็จของภารกิจปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบของสหประชาชาติ โดยปกติแล้วในทุก ๆ ภารกิจจะมีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่สร้างกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์ตามที่ หัวหน้าภารกิจได้ให้แนวทางไว้ จากนั้นเป็นความรับผิดชอบของผู้ในระดับสูงของแต่ละหน่วยงานที่จะต้องแปลงแผนงานตามกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งอาจรวมถึงการดำเนินการต่าง ๆ ที่จะทำให้แผนงานนั้นประสบความสำเร็จ เช่นการร่วมประชุมและกำหนดนโยบายการประชาสัมพันธ์หน่วยในความรับผิดชอบร่วมกับเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ในระดับต่าง ๆ หรือการเข้าร่วมในการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้การประชาสัมพันธ์เป็นไปในแนวทางเดียวกันและตอบสนองต่ออานัติของภารกิจ

นอกจากจะดำเนินการประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ในหน่วยงานของสหประชาชาติแล้วในหลาย ๆ กรณี สหประชาชาติยังให้องค์กรพัฒนาเอกชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ ใช้สื่อมวลชนของสหประชาชาติ เช่น สถานีวิทยุ หรือช่องทางการประสานงานกับสื่อมวลชนในทุกระดับระหว่างประเทศและระดับประเทศในการประชาสัมพันธ์ผลงานของหน่วยงานนั้น หรืออาจจัดให้มีการ

แถลงข่าวร่วม ทั้งนี้ ก็เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีกับองค์กรพัฒนาเอกชนและหน่วยงานอื่น ๆ นอกสหประชาชาติ

๒.๑.๕ การประสานงานเพื่อรักษาความปลอดภัย

ตามกฎบัตรสหประชาชาตินั้น การรักษาความปลอดภัยต่อเจ้าหน้าที่สหประชาชาติ และเจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศที่เข้าไปปฏิบัติงานในประเทศใดประเทศหนึ่ง ถือเป็นความรับผิดชอบของประเทศเจ้าบ้าน (Host Country) อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติการกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาตินั้นจะมีการวางแผน และการเตรียมการด้านความพร้อมภัยในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับปกติจนถึงระดับอพยพออกจากพื้นที่

โดยทั่วไปนั้นผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติซึ่งเป็นหัวหน้าภารกิจร่วมกับผู้บัญชาการกองกำลังรักษาสันติภาพ ถือเป็นผู้รับผิดชอบต่อการสร้างความปลอดภัยแก่เจ้าหน้าที่สหประชาชาติและผู้ติดตาม ซึ่งหมายรวมถึงเจ้าหน้าที่องค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้จะต้องจัดทำแผนความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ โดยในการจัดทำแผนดังกล่าวอาจต้องเชิญผู้แทนจากหน่วยงานอื่นนอกเหนือจากสหประชาชาติรวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน เข้าร่วมในการจัดทำแผนด้วย

๓. ข้อควรระวังของกองทัพไทยในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนภายใต้กรอบสหประชาชาติ

จากความสำเร็จของกองทัพไทยในการนำการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนไปใช้สนับสนุนงานด้านยุทธการในการแก้ไขวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ในประเทศตามที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ทำให้การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนเป็นการปฏิบัติงานที่ควบคู่ไปกับการปฏิบัติการกิจของหน่วยต่างๆ ของกองทัพไปโดยปริยาย แม้จะมีได้มีการกำหนดหลักนิยมในการปฏิบัติที่แน่นอนตายตัวไว้ก็ตาม ดังนั้นเมื่อกองทัพไทยได้รับมอบหมายภารกิจจากองค์กรระหว่างประเทศให้เข้าร่วมปฏิบัติการทางทหารอื่นๆ เช่น การปฏิบัติการรักษาสันติภาพภายใต้กรอบสหประชาชาติ หรือการปฏิบัติการด้านมนุษยธรรม ก็ทำให้กองทัพไทยนำหลักการปฏิบัติการด้านกิจการพลเรือนไปประยุกต์ใช้ในทุกกรณี ซึ่งเป็นการสร้างปรากฏการณ์ในการปฏิบัติการทางทหารรูปแบบใหม่จนเป็นที่ประจักษ์ต่อกองทัพนานาชาติที่เข้าร่วมในภารกิจเดียวกัน นับเป็นความสำเร็จและสร้างชื่อเสียงให้กับกองทัพไทยและประเทศไทยนับตั้งแต่ภารกิจรักษาสันติภาพในติมอร์ตะวันออกเป็นต้นมา ซึ่งสหประชาชาติก็ได้ให้การยอมรับว่าเป็นภารกิจที่ประสบความสำเร็จตลอดจนได้นำตัวอย่างการปฏิบัติของกองกำลังไทยไปเป็นกรณีศึกษาถึงความสำเร็จในการเข้าถึงประชาชน

อย่างไรก็ตาม ตามที่ได้กล่าวไปแล้วก่อนหน้านี้ว่าสหประชาชาติมีกฎระเบียบและแนวความคิดในการใช้กำลังทหารในการปฏิบัติการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพตลอดจนการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนแตกต่างออกไปจากแนวความคิดของกองทัพไทย ที่ใช้การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนเป็นเครื่องมือสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร จึงมีข้อควรระวังที่สำคัญบางประการที่จะต้องระมัดระวังในการปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพภายใต้กรอบสหประชาชาติ ซึ่งได้แก่

๓.๑ สหประชาชาติไม่ยอมรับให้มีการปฏิบัติการจิตวิทยาต่อประชาชนในพื้นที่ ดั้งนั้นในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนจึงไม่ควรใช้คำว่าปฏิบัติการจิตวิทยา (Psychological Operations) ควรใช้คำเรียกอย่างอื่นแทนเช่น การฝึกอบรมเยาวชน (youth trainings) การประชาสัมพันธ์ หรือการฉายภาพยนตร์ เป็นต้น

๓.๒ การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนจะต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบขององค์การระหว่างประเทศและสหประชาชาติ สำหรับในกรณีของสหประชาชาตินั้นสิ่งที่ต้องพึงระวังคือห้ามใช้ทรัพย์สินของสหประชาชาติ ไปเพื่อการอย่างอื่นนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในอาณัติ (Mandate) ดั้งนั้นการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพไทยในหลาย ๆ การกิจที่ผ่านมาจึงใช้ทรัพยากรของประเทศไทยที่ได้รับมอบหรือรับบริจาคจากทุกภาคส่วนของประเทศเช่น เครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์กีฬา อาหารแห้ง สำหรับบริจาคหรือจัดกิจกรรมให้แก่ประชาชนท้องถิ่น เป็นต้น

๓.๓ สหประชาชาติเน้นหลักการสำคัญ ๓ ประการในการปฏิบัติการกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพกล่าวคือหลักความเป็นมนุษย์ (Humanity) หลักความเป็นกลาง (Neutrality) และหลักการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Impartiality) ดั้งนั้นการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนจะต้องพึงระวังไม่ละเมิดหลักการข้อใดข้อหนึ่ง โดยเฉพาะอาจสร้างภาพให้ถูกมองได้ว่าไม่เป็นกลาง และเอนเอียงเข้ากับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (ช่วยเหลือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมากกว่าฝ่ายอื่น ๆ)

๓.๔ จะต้องมีการประสานงานในรายละเอียดกับองค์กรซึ่งเป็นผู้ดำเนินการนั้น ๆ และไม่ควรขัดแย้งกับอาณัติของภารกิจ

๓.๕ ตระหนักถึงความแตกต่างด้านหลักนิยมในการปฏิบัติการทหารของประเทศต่างๆ ทั่วโลกที่มีความแตกต่างและหลากหลาย เมื่อปฏิบัติงานร่วมกันในภารกิจปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ อาจทำให้เกิดมุมมองที่วิจารณ์การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพไทยอย่างหลากหลายทั้งที่ชื่นชมในความสำเร็จในการเข้าถึงประชาชน อันนำมาซึ่งการสนับสนุนภารกิจของกองทัพ หรืออาจมองว่าเป็นการปฏิบัติการที่อยู่นอกเหนือขอบเขตและความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย อันอาจนำไปสู่การบั่นทอนประสิทธิภาพในภารกิจหลักของหน่วยลงได้

๓.๖ ตระหนักถึงหน่วยงานพลเรือนทั้งของสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ มองว่าหากทหารไม่ได้รับการร้องขอให้ช่วยเหลือในภารกิจด้านอื่น ๆ แล้ว ทหารมีหน้าที่หลักคือการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในพื้นที่ภารกิจเท่านั้น ส่วนหน้าที่อื่นๆ เช่น การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Assistance) การฝึกอาชีพ (Vocational Trainings) และอื่นๆ เป็นหน้าที่ของพลเรือนซึ่งสหประชาชาติได้มีหน่วยงานด้านต่าง ๆ รองรับอยู่แล้ว และเมื่อทหารมาปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ในภารกิจปฏิบัติการเพื่อสันติภาพจึงมักได้รับคำวิจารณ์จากพลเรือนอยู่เป็นนิจ

ถึงแม้ว่าการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนภายใต้การปฏิบัติการกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติจะมีข้อจำกัดและข้อควรระวังหลายประการตามที่กล่าวมา สิ่งที่สำคัญที่สุดที่กองทัพไทยได้เรียนรู้ทั้งจากภารกิจการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศนับตั้งแต่การปราบปราม

ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ การรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จนกระทั่งถึงการปฏิบัติการกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในภูมิภาคต่าง ๆ นั้น ก็คือการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนเป็นงานที่จำเป็นต้องปฏิบัติ เพราะสามารถช่วยให้กองทัพสามารถเข้าถึงจิตใจและได้รับการยอมรับทั้งจากประชาชนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานพลเรือนอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกัน นับเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติการกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพให้บรรลุผลสำเร็จ เพราะนำไปสู่ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการกิจและช่วยให้การปฏิบัติการกิจเป็นไปด้วยความราบรื่นมีประสิทธิภาพ ซึ่งในที่สุดแล้วจะทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยขึ้นในพื้นที่ปฏิบัติการ ดังนั้นข้อควรระวังตามที่กล่าวมาจึงเป็นเพียงปัจจัยที่กองกำลังเฉพาะกิจของไทยที่ปฏิบัติการกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในกรอบสหประชาชาติ นำไปเป็นกรอบในการพิจารณาประกอบการวางแผนการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนให้มีความรอบคอบ หลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์หรือสร้างความขัดแย้งกับหน่วยงานอื่นอันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงของกองทัพไทยและของประเทศชาติได้ แต่ไม่ควรนำข้อควรระวังเหล่านั้นมาเป็นข้อห้ามหรือข้อจำกัดในการปฏิบัติการด้านกิจการพลเรือนตามแนวทางของกองทัพไทยในการกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ ซึ่งได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จ ในการกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติที่ผ่านมา และพึงระลึกไว้เสมอว่าการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนจะต้องเป็นการปฏิบัติการเพื่อเสริมให้การกิจหลักบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีให้หน่วยขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติการหลักที่ได้รับมอบหมาย

๔. สรุป

- การนำแนวความคิด CMOC มาประยุกต์ใช้เป็น คณะทำงานภาคประชาสังคม กอ.รมน. ภาค ๔ สน. (Civil Society Coordinator Working Group ; CSCWG) ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ ค่ายสิรินธร จ.ปัตตานี ได้ผลเป็นอย่างดี สามารถสร้างความเข้าใจ ลดความขัดแย้ง และเพิ่มเครือข่ายการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรอิสระ ชุมชนในพื้นที่ มูลนิธิ และสมาคม รวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศ ทำให้สามารถสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงนับว่าการปฏิบัติงานร่วมทหารพลเรือนมีความสำคัญที่จะต้องดำรงไว้ และส่งเสริมให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น เพื่อความสงบสุข ถาวรยั่งยืนของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

๓.๖ หน้าที่และเทคนิคทางทหาร

หน้าที่

หน้าที่สำคัญที่สุดของหน่วยทหารที่ถูกจัดตั้งขึ้นคือ การสร้างสภาพแวดล้อมอันปลอดภัย และเสรีภาพในการเคลื่อนที่ภายในพื้นที่ภารกิจ ซึ่งจะถูกดำเนินการโดย การรักษาการณ์ การสังเกตการณ์ การลาดตระเวนและการตั้งจุดตรวจ การคุ้มกันขบวนยานยนต์

สิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการรักษาสันติภาพคือ การสถาปนาขีดความสามารถ และความพร้อมของผู้บังคับบัญชาและหน่วยทหารแต่เนิ่น หน่วยทหารภายใต้สหประชาชาติจำเป็นต้องมีภาพลักษณ์ที่เปี่ยมด้วยวินัย และความพร้อมตลอดเวลา เป็นความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาที่จะประพฤติตนเป็นตัวอย่างอันดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งทางความรู้และวินัย และตรวจสอบความผิดปกติเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ผู้บังคับบัญชาต้องมีความพร้อมที่จะแสดงความริเริ่มและความเป็นผู้นำ คาดการณ์ล่วงหน้าและเตรียมพร้อมต่อปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อภายใต้หน้าที่รับผิดชอบของเขา ผู้บังคับบัญชาต้องมีความริเริ่มเชิงรุก แทนที่คอยจะแก้ปัญหาไปตามสิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่สำคัญยิ่งจะต้องมีการเตรียมพร้อมในหน้าที่ทางทหารต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการลาดตระเวนเฝ้าตรวจ การวางแผน การซักซ้อม การดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงหน่วยกำลังสำรอง รวมทั้งการสอบถามรายละเอียดและการรายงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ธรรมชาติของงานในการรักษาสันติภาพ ทำให้การดำเนินการทางทหารแตกต่างไปจากการสู้รบในสงคราม โดยเฉพาะการที่ปฏิบัติการรักษาสันติภาพมุ่งเน้นความไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด การใช้กำลังน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น มารยาทและความเคารพต่อชุมชนท้องถิ่นและประเพณีของพวกเขา นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักคือ หน่วยรักษาสันติภาพไม่มีศัตรู จะมีก็เพียงฝ่ายต่าง ๆ ภายใต้ความขัดแย้ง มีสิ่งพิมพ์มากมายที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของหน้าที่เฉพาะและเทคนิค ซึ่งหน่วยทหารในระดับต่าง ๆ อาจจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพในแบบต่าง ๆ ข้อมูลเหล่านี้ถูกพัฒนาขึ้นบนพื้นฐานจากประสบการณ์ของประเทศผู้ให้การสนับสนุนหน่วยต่าง ๆ ต่อภารกิจในสนามของสหประชาชาติ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของ ผู้บังคับหน่วยก่อนการจัดกำลังสนับสนุนภารกิจรักษาสันติภาพ

หน้าที่โดยทั่วไปของการรักษาสันติภาพ มีดังนี้ :

- คุ้มครองความปลอดภัยให้กับกิจกรรมต่าง ๆ ของภารกิจและของชุมชน
- สังเกตการณ์ และตรวจตรา ข้อตกลงหยุดยิง และการยุติความรุนแรง
- ป้องกันการรุกราน เข้าสู่พื้นที่ที่แยกกำลังทั้งสองฝ่ายออกจากกันตามที่ได้ตกลงกันไว้
- รักษาเสรีภาพในการเคลื่อนที่ ภายในพื้นที่ที่ตกลงกันไว้
- สืบสวน การล่องละเมิดข้อตกลง
- ทำการตรวจสอบ สิ่งอำนวยความสะดวกและขีดความสามารถตามที่ได้ตกลงกันไว้
- สนับสนุนการเก็บกู้ทุ่นระเบิด และงานด้านมนุษยธรรมอื่นๆ
- สนับสนุนการปลดอาวุธและการสลายกำลังของกลุ่มต่อสู้ในความขัดแย้ง
- คุ้มครองความปลอดภัยให้กับคณะเดินทาง พลเรือนและเจ้าหน้าที่ด้านมนุษยธรรม

เทคนิคโดยทั่วไป ซึ่งถูกใช้โดยหน่วยและหน่วยแยกสมทบในภารกิจรักษาสันติภาพ มีดังต่อไปนี้

- จัดตั้งและดำเนินการจุดตรวจเคลื่อนที่และประจำที่
- ทำการลาดตระเวนทางอากาศ ทางยานพาหนะและทางเท้า
- จัดตั้งและดำเนินการ จุดตรวจเคลื่อนที่และประจำที่ รวมถึงการตรวจค้นยานพาหนะและบุคคล
- ดำเนินการสืบสวน กรณีการล่องละเมิดข้อตกลงหยุดยิง และเหตุอื่น ๆ
- รักษาความปลอดภัยของเส้นทาง และเสรีภาพในการเคลื่อนที่
- ให้การคุ้มกันขบวนรถของทหาร ของงานมนุษยธรรมและของพลเรือน
- เก็บกู้ทุ่นระเบิดจากถนนและเส้นทาง
- ดูแลรักษาเส้นทางจราจร (รวมทั้งสะพาน) ให้ใช้การได้
- รักษาความปลอดภัยให้กับการประชุม บุคคลสำคัญและการเจรจาต่อรองต่าง ๆ
- ปลดอาวุธกลุ่มต่อสู้ในความขัดแย้ง และทำลายอาวุธ
- รักษาความปลอดภัยให้กับโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของสหประชาชาติ
- รักษาความปลอดภัยให้กับโครงสร้างพื้นฐานของฝ่ายพลเรือน ผู้ลี้ภัย ผู้พลัดถิ่นภายใน และศูนย์สลายกำลัง (Demobilization Centre)
- สนับสนุนกิจกรรมประกอบการเลือกตั้งของสหประชาชาติ
- ตรวจสอบขีดความสามารถทางทหารและตำรวจท้องถิ่นตามที่ตกลงกันได้
- ฝึกกองกำลังรักษาความปลอดภัยของประเทศกำลังพัฒนา

หน้าที่ของผู้สังเกตการณ์ทางทหารสหประชาชาติ (UNMO)

หน้าที่ของผู้สังเกตการณ์ทางทหารที่สำคัญมีดังนี้

- สังเกตการณ์ และรายงานการละเมิดข้อตกลง หยุดยิง และการสอบสวนการกล่าวหาการละเมิดข้อตกลงดังกล่าว
- ตรวจสอบการถอนกำลัง และการแยกกำลังที่มีความขัดแย้งออกจากกัน
- ตรวจสอบจุดตรวจ จุดข้ามแดน จุดเข้า – ออก และท่าเรือ – ท่าอากาศยาน
- ควบคุมกระบวนการปลดอาวุธ การสลายกำลัง และการกลับคืนสภาพผู้ลี้ภัย
- ดำรงการประสานงานระหว่างกลุ่มต่อต้าน องค์การชำนาญพิเศษ องค์การอิสระ และประเทศเพื่อนบ้าน
- สนับสนุนองค์การด้านมนุษยธรรม ในการกำกับดูแล และดำเนินการแลกเปลี่ยนเชลยศึก การดำเนินการ ณ จุดแจกจ่ายอาหาร และขบวนขนส่งอาหาร เวชภัณฑ์ และสถานพยาบาล เป็นต้น
- สังเกตการณ์ การรายงานการกล่าวหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- ควบคุมการทำลายอาวุธ และยุทธภัณฑ์

๓.๘ เอกสารสำคัญในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

การพัฒนากฎการใช้กำลังของภารกิจ

การปฏิบัติการรักษาสันติภาพแห่งสหประชาชาติ และหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งถูกส่งไปปฏิบัติงานภายใต้ อำนาจของสหประชาชาติ จะต้องปฏิบัติอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ (LOAC : Laws of Armed Conflict) และคำนึงถึงความเหมาะสมทางการเมือง การปฏิบัติการ และการทูตที่มีต่ออาณัติของภารกิจรักษา สันติภาพนั้นๆ กฎการใช้กำลังสำหรับภารกิจนั้นๆ ถูกกำหนดโดย DPKO ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง ต่อการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทหาร และตำรวจผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะภารกิจนั้นๆ การนำ กฎการใช้กำลังไปใช้เป็นความรับผิดชอบทางการบังคับบัญชา กฎการใช้กำลังที่ได้รับอนุมัติโดยตรงเลขฯ ฝ่าย รักษาสันติภาพ (USG DPKO) ตามคำแนะนำจากที่ปรึกษาทางทหารประจำ DPKO หัวหน้าภารกิจ และ สำนักงานด้านกฎหมาย (OLA : Office of Legal Affairs) จะระบุนรายละเอียดในหลายสถานะแวดล้อมที่จะ ใช้กำลังในระดับต่างๆกัน รวมถึงการที่ใช้กำลังที่สามารถทำให้ถึงแก่ชีวิตได้ กฎการใช้กำลังจะถูกชี้แจงแก่ ผู้บัญชาการกองกำลัง และผู้บัญชาการตำรวจในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยบุคคลเหล่านี้มีความรับผิดชอบในการ กำหนดกฎเกณฑ์ดังกล่าวให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาของตน

เพื่อสนับสนุนประเทศสมาชิกในการเตรียมความพร้อมของภารกิจรักษาสันติภาพ DPKO ได้แจกจ่าย แนวทางสำหรับการพัฒนากฎการใช้กำลังในภารกิจรักษาสันติภาพ รวมทั้งตัวอย่างของกฎการใช้กำลังของ สหประชาชาติให้กับประเทศสมาชิกทั้งหมด ตัวอย่างดังกล่าวแสดงรายละเอียดของกฎการใช้กำลังในระดับ ต่างๆ ซึ่งอาจนำไปใช้ได้ในการกิจ ประเทศสมาชิกและองค์กรระดับภูมิภาคต่างๆ อาจฝึกทบทวนกฎการใช้ กำลังในการฝึกอบรมการปฏิบัติการรักษาสันติภาพฯ อย่างไรก็ตามแม้กฎการใช้กำลังตัวอย่างเหล่านี้ จะสามารถนำมาเป็นประโยชน์เพื่อการฝึกอบรมทั่วไปได้ แต่กฎตัวอย่างเหล่านี้ไม่อาจทดแทนกฎการใช้กำลัง เฉพาะของแต่ละภารกิจได้ เมื่อประเทศหนึ่งประเทศใดตัดสินใจเป็นผู้สนับสนุนกองกำลังในการกิจรักษา สันติภาพ กองกำลังเหล่านี้จะต้องได้รับข้อมูลและการฝึกอบรมที่เพียงพอ ในเรื่องกฎการใช้กำลังสำหรับ ภารกิจนั้นๆ

กฎการใช้กำลังของสหประชาชาติ

กฎการใช้กำลังกำหนดขอบเขตที่เจ้าหน้าที่ทหารที่ติดอาวุธซึ่งได้รับมอบหมายในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติอาจใช้กำลังได้ การใช้กำลังโดยเจ้าหน้าที่ทหารที่ติดอาวุธของสหประชาชาติ จำต้องกระทำโดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎบัตรสหประชาชาติ อาณัติของคณะมนตรีความมั่นคงฯ และหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ กฎการใช้กำลังนี้ ยังช่วยผู้บัญชาการกองกำลังในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทางการทหารของอาณัติของการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ โดยสอดคล้องกับมติคณะมนตรีความมั่นคงฯที่เกี่ยวข้อง

เมื่อคณะมนตรีความมั่นคงฯ ได้กำหนดให้มีการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ ขึ้นมา ฝ่ายปฏิบัติการรักษาสันติภาพ (DPKO) จะเตรียมการร่างกฎการใช้กำลัง โดยสอดคล้องกับกฎการใช้กำลังที่เป็นตัวอย่าง และอาณัติของภารกิจขององค์การสหประชาชาติ กฎการใช้กำลังนี้จะสะท้อนวัตถุประสงค์ทางการทหารของการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ ตามที่ได้กล่าวไว้ในมติคณะมนตรีความมั่นคงฯที่เกี่ยวข้องและข้อแนะนำอื่น ๆ ที่ได้ทำโดยสัมพันธ์กับกฎการใช้กำลังที่ได้บรรจุไว้ในรายงานของเลขาธิการสหประชาชาติ ต่อจากนั้นฝ่ายปฏิบัติการรักษาสันติภาพ(DPKO) และสำนักงานด้านกฎหมาย(OLA: Office of Legal Affairs) จะทบทวนร่างกฎการใช้กำลัง รongเลขาฯ ฝ่ายการปฏิบัติการรักษาสันติภาพจะให้ความเห็นชอบกฎการใช้กำลังภายหลังจากที่ได้ทำการทบทวนแล้ว ผู้บัญชาการกองกำลังที่ได้รับการแต่งตั้งอาจทบทวนกฎการใช้กำลังเหล่านี้โดยปรึกษากับหัวหน้าภารกิจ และอาจเสนอที่จะเปลี่ยนแปลงต่อสำนักงานใหญ่แห่งสหประชาชาติ(UNHQ) ได้ถ้าเห็นว่าจำเป็น เมื่อได้มีการวางกำลังของการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในพื้นที่แล้ว ผู้บังคับบัญชากองกำลังอาจเสนอที่จะเปลี่ยนแปลงกฎการใช้กำลังได้ตามที่ความต้องการ การเสนอเช่นนั้นจำเป็นต้องได้รับการทบทวนโดยสำนักงานใหญ่แห่งสหประชาชาติ(UNHQ) ถ้าสำนักงานใหญ่แห่งสหประชาชาติ (UNHQ) เห็นด้วยกับการเสนอดังกล่าว รongเลขาฯ ฝ่ายการปฏิบัติการรักษาสันติภาพจะออกกฎการใช้กำลังที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นทางการ

รูปแบบของกฎการใช้กำลังสำหรับการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ

รูปแบบพื้นฐานของกฎการใช้กำลังสำหรับการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติมีโครงสร้างดังนี้

๑. เนื้อหาหลัก อธิบายถึงข้อกำหนดสำหรับกฎการใช้กำลัง กระบวนการวางแผนของกฎการใช้กำลัง และคำแนะนำสำหรับการแก้ไขกฎการใช้กำลัง สิ่งสำคัญที่สุดคือเนื้อหาหลักนั้นวางเค้าโครงของอาณัติซึ่งระบุกฎการใช้กำลังที่มีหมายเลข(the numbered ROE)ที่ควรจะนำมาใช้กับการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติที่เกี่ยวข้อง

๒. รายการของกฎการใช้กำลังที่มีหมายเลข (the numbered ROE) รายการนี้ระบุกฎการใช้กำลังที่นำมาใช้กับการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ ที่สอดคล้องกับอาณัติของการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ ที่นำมาจากรายการแม่แบบ(Master List) ของกฎการใช้กำลังที่มีหมายเลขของสหประชาชาติ

๓. คำนิยาม เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของการบังคับบัญชาและการควบคุมระหว่างการใช้กฎการใช้กำลัง ชุดของคำนิยามโดยเฉพาะจำเป็นต้องมีการกำหนดไว้

๔. คำชี้แนะและขั้นตอนวิธีการ ส่วนนี้กำหนดถึงคำชี้แนะและขั้นตอนวิธีการที่จำต้องได้รับการปฏิบัติตามโดยเจ้าหน้าที่ทหารติดอาวุธของสหประชาชาติเมื่อเข้าดำเนินการตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๕. สถานภาพของอาวุธ (Weapon State) ส่วนสุดท้ายนี้ระบุถึงสถานภาพของอาวุธชนิดต่าง ๆ ซึ่งอาจได้รับอนุมัติโดยผู้บัญชาการกองกำลัง โดยไม่จำเป็นต้องได้รับอนุมัติจากสำนักงานใหญ่แห่งสหประชาชาติ(UNHQ)

กฎการใช้กำลังสำหรับกองทัพไทย

สำหรับประเทศไทยนั้น ได้มีการจัดทำกฎการใช้กำลังขึ้นตามคำสั่ง กห.(เฉพาะ) ที่ ๕๘/๕๐ ลง มี.ค.๕๐ เรื่อง กฎการใช้กำลังของกองทัพไทย ซึ่งถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บังคับหน่วย ในทุกระดับและกำลังทหารทุกนายในกองทัพไทย ในการใช้กำลังป้องกันตนเองหรือเพื่อบรรลุนิติภารกิจ

กฎการใช้กำลังนี้เป็นการกำหนดแนวทางการใช้กำลังทหารเพื่อการป้องกันประเทศ การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ รวมทั้งการปฏิบัติการทางทหารที่มีใช้สงครามภายใต้กรอบของกฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศ

กฎการใช้กำลังนี้ไม่จำกัดอำนาจหน้าที่และข้อผูกพันที่มีอยู่อย่างถาวรของผู้บังคับหน่วยในการที่จะใช้วิธีการหรือเครื่องมือใด ๆ ที่จำเป็น ในการปฏิบัติการที่มีความเหมาะสมในการป้องกันหน่วย ป้องกันตนเอง การป้องกันกำลังทหารอื่น ๆ ของกองทัพไทยที่อยู่ใกล้เคียง

การใช้บังคับ

กฎการใช้กำลังของกองทัพไทย¹ ประกอบด้วย

๑. หมวด ก กฎการใช้กำลังหลัก
๒. หมวด ข, ค, ง กฎการใช้กำลังเฉพาะในการปฏิบัติการทางบก ทางเรือ และทางอากาศ
๓. หมวด จ คำจำกัดความ
๔. มาตรการเสริม ซึ่งอาจประกอบไปด้วยมาตรการ ๒ ลักษณะคือ มาตรการอนุญาต

การปฏิบัติ และมาตรการจำกัดการปฏิบัติ

กฎการใช้กำลังนี้มีผลบังคับใช้กับกองทัพไทยและหน่วยกำลังอื่นเมื่อขึ้นการควบคุมทางการบังคับบัญชาในการปฏิบัติการทางทหารทั้งในสถานการณ์ปกติและไม่ปกติ ทั้งในและนอกราชอาณาจักรไทย

ความรับผิดชอบ

๑. ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้กำกับดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งฉบับนี้
๒. ผู้บัญชาการทหารสูงสุด หรือผู้บัญชาการเหล่าทัพมีอำนาจในการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติภายในกรอบของกฎการใช้กำลังตามคำสั่งนี้
๓. ผู้บังคับหน่วยทุกระดับมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการจัดทำกฎการใช้กำลังหรือ มาตรการเสริมของหน่วยที่จำเป็นเพิ่มเติม โดยจะต้องสอดคล้องกับกฎการใช้กำลังของผู้บังคับหน่วยที่สูงกว่าและสอดคล้องกับกฎการใช้กำลังนี้
๔. การแก้ไขหรือปรับปรุงกฎการใช้กำลังตามคำสั่งนี้จะต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม โดยให้ผู้บัญชาการเหล่าทัพ นำเรียนผู้บัญชาการทหารสูงสุดเพื่อให้ความเห็นชอบก่อน

¹ รายละเอียดปรากฏในหนังสือ กฎการใช้กำลังของกองทัพไทย

๕. ให้กองทัพไทย หรือกองบัญชาการเหล่าทัพ หรือหน่วยบัญชาการรวมรองที่รับผิดชอบ มีอำนาจในการกำหนดกฎการใช้กำลังเฉพาะขึ้น โดยต้องขออนุมัติต่อผู้บัญชาการทหารสูงสุด

๖. กองทัพไทย หรือกองบัญชาการเหล่าทัพ หรือหน่วยบัญชาการรวมรอง หรือหน่วยบัญชาการทหาร ในยุทธบริเวณหรือพื้นที่ที่หน่วยรับผิดชอบสามารถกำหนดมาตรการเสริม เพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางการใช้อาวุธตามกฎการใช้กำลังเฉพาะให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยต้องขออนุมัติต่อผู้บัญชาการทหารสูงสุด หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ

ผู้บังคับหน่วยทุกระดับสามารถออกมาตรการจำกัดการปฏิบัติเพิ่มเติมขึ้นมาบังคับภายในหน่วยของตนได้ ภายในกรอบของกฎการใช้กำลังฉบับนี้ สามารถใช้อาวุธหรือยุทธวิธีต่าง ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้บรรลุภารกิจที่ได้รับมอบ เว้นแต่มีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

๗. ให้ผู้บังคับหน่วยทุกระดับและกำลังทหารทุกนายในกองทัพไทยปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎการใช้กำลัง

ข้อตกลงสถานะของกำลัง (SOFA)

ทันทีที่ปฏิบัติการได้รับการอนุมัติโดยคณะมนตรีความมั่นคงฯ เลขานุการสหประชาชาติจะดำเนินการหาข้อสรุปข้อตกลงสถานะของกำลัง (SOFA) ระหว่างสหประชาชาติกับรัฐบาลโดยชอบธรรมในพื้นที่ SOFA กำหนดสิทธิและหน้าที่ทางกฎหมายของกองกำลังฯ และเจ้าหน้าที่ภายในประเทศพื้นที่ปฏิบัติการ ข้อตกลงดังกล่าวใช้พื้นฐาน และมีต้นกำเนิดมาจาก มาตราที่ ๑๐๔ และ ๑๐๕ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ หมวดที่ ๑๐ ว่าด้วยเรื่องขีดความสามารถทางกฎหมายของสหประชาชาติและว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มครองซึ่งจำเป็นต่อความสำเร็จของภารกิจ

SOFA ได้จัดทำขึ้นตามบทบัญญัติของอนุสัญญาว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มครองขององค์การสหประชาชาติ หลักและการปฏิบัติอันเป็นจารีตประเพณีซึ่งอาจนำมาใช้กับการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ การนำอนุสัญญาดังกล่าวมาใช้ให้เป็นผลสำเร็จในสถานการณ์ของการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพนั้นขึ้นอยู่กับสถานะขององค์กร ผู้แทนของรัฐสมาชิก เจ้าหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติ และผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติการให้กับองค์การสหประชาชาติ แต่ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับสถานะกำลังพลของกองกำลังของประเทศสมาชิกที่สนับสนุนกำลัง ที่สำคัญคือหลักและแนวทางปฏิบัติของ SOFA ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ SOFA ฉบับแรกซึ่งได้ทำขึ้นเมื่อ ๘ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๕๗ ระหว่างองค์การสหประชาชาติและประเทศอียิปต์สำหรับกองกำลังฉุกเฉินสหประชาชาติ (UNEF-I) ซึ่งเริ่มต้นขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๕๖ SOFA ฉบับแรกนี้วางรูปแบบซึ่งได้มีการนำมาใช้ในฐานะที่เป็นแม่แบบในความตกลงภายหลัง

บทบัญญัติเกี่ยวกับความตกลงนี้รวมถึงหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- สถานะของการปฏิบัติการและสมาชิกของการปฏิบัติการ
- ความรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญาต่อสมาชิกของกลุ่มปฏิบัติการ
- ภาษี ศุลกากร และกฎระเบียบเกี่ยวกับการเงินที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสมาชิกของกลุ่มปฏิบัติการ
- เสรีภาพในการเคลื่อนที่ รวมถึงการใช้ถนน ทางน้ำ ท่าเรือ และสนามบิน
- การจัดหา น้ำ ไฟฟ้า และสาธารณูปโภคอื่น ๆ
- บุคลากรที่เป็นคนท้องถิ่น
- การจัดการปัญหาข้อพิพาทหรือการเรียกร้องค่าเสียหาย
- การคุ้มครองบุคลากรขององค์การสหประชาชาติ และ
- การติดต่อประสานงาน

ความตกลงเช่นนี้รวมถึงสิ่งอื่น ๆ ซึ่งรัฐสมาชิกจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ให้โดยไม่คิดค่าบริการ เช่น สถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเป็นกองบัญชาการของกลุ่มปฏิบัติการ

SOFA ยอมให้สมาชิกของกลุ่มปฏิบัติการได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มครองเช่นเดียวกับที่ได้ให้แก่ผู้บังคับบัญชาของภารกิจ เจ้าหน้าที่และผู้เชี่ยวชาญของสหประชาชาติ สมาชิกที่เป็นทหารที่ปฏิบัติงานในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพอยู่ภายใต้เขตอำนาจศาลของชาติตนเองสำหรับการกระทำ

ความผิดอาญาที่ได้กระทำลงในชาติเจ้าบ้านหรืออาณาเขตของชาติเจ้าบ้าน พวกเขาได้รับความคุ้มครองสำหรับการกระทำใด ๆ ที่ได้กระทำขณะปฏิบัติหน้าที่ (รวมถึงสิ่งที่พวกเขาพูดหรือเขียน) แม้ว่าพวกเขาจะพ้นสมาชิกภาพของกลุ่มปฏิบัติการแล้วก็ตาม

อนุสัญญาเจนีวาและพิธีสารเพิ่มเติมในประเด็นดังต่อไปนี้ก็จำเป็นต้องระบุไว้ใน SOFA ด้วย

- องค์การสหประชาชาติรับประกันว่าการปฏิบัติการจะกระทำด้วยความเคารพต่อหลักและเจตนารมณ์ของอนุสัญญาทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทหารในอาณาเขตที่เกี่ยวข้อง อนุสัญญาระหว่างประเทศเหล่านี้รวมถึงอนุสัญญาเจนีวาทั้งสี่ฉบับ ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๑๙๔๙ รวมทั้งพิธีสารเพิ่มเติมฉบับลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๑๙๗๗ และอนุสัญญา UNESCO ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๑๙๕๔ ซึ่งเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมในกรณีการขัดกันทางอาวุธ

- รัฐบาลมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทหารด้วยความเคารพต่อหลักและเจตนารมณ์ของอนุสัญญาระหว่างประเทศทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่ทหาร อนุสัญญาระหว่างประเทศเหล่านี้รวมถึงอนุสัญญาเจนีวาทั้งสี่ฉบับ ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๑๙๔๙ รวมทั้งพิธีสารเพิ่มเติมฉบับลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๑๙๗๗

- องค์การสหประชาชาติและรัฐบาลจะต้องแน่ใจว่าสมาชิกของสหประชาชาติและรัฐบาลมีความรู้เกี่ยวกับหลักและเจตนารมณ์ของเอกสารระหว่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้นเป็นอย่างดี

ความตกลงระหว่างสหประชาชาติ และประเทศผู้ให้การสนับสนุนกองกำลังฯ

ปัจจัยในการวางแผนปฏิบัติการรักษาสันติภาพฯ ที่สำคัญที่สุดคือ การยืนยันในการสนับสนุนกำลังพล และทรัพยากรจากประเทศสมาชิกเพื่อสนับสนุนภารกิจฯ การวางแผนอาจทำให้ดีขึ้นได้โดยการทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างสำนักเลขาธิการสหประชาชาติและประเทศผู้ให้การสนับสนุนกองกำลังฯ ในเรื่องระบบกองกำลังเตรียมพร้อมสหประชาชาติ (UNSAS : United Nations Standby Arrangement System) แม้ว่าข้อตกลงดังกล่าวไม่อาจรับประกันการสนับสนุนกองกำลังจากประเทศสมาชิกต่อปฏิบัติการหนึ่งปฏิบัติการใด แต่ก็สะท้อนให้เห็นศักยภาพของการสนับสนุน UNSAS มีความสำคัญต่อกระบวนการวางแผน โดยการแสดงฐานข้อมูลทั่วไปซึ่ง สำนักเลขาธิการฯ อาจใช้ในการประมาณการทรัพยากรที่มีในเบื้องต้น ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศมีความรับผิดชอบ ในการฝึกและเตรียมความพร้อม หน่วยและกำลังพลของตน ซึ่งต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อดำรงความไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Impatality) ตลอดจนการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพเพื่อธำรงไว้ซึ่งภาพลักษณ์อันดีต่อทุกๆ ฝ่ายในความขัดแย้ง

ความต้องการในสิ่งอุปกรณ์สำหรับปฏิบัติการรักษาสันติภาพ จะมีความแตกต่างกันในแต่ละภารกิจ ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานะอันแตกต่างของแต่ละปฏิบัติการ สิ่งอุปกรณ์ทั้งหมดต้องเป็นไปตามมาตรฐานทางปฏิบัติการและทางเทคนิคที่ตั้งไว้โดยสำนักงานเลขาธิการฯ ขณะที่ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศต้องรับผิดชอบ ในการฝึกอบรมกำลังพลอย่างเพียงพอในการสนับสนุนภารกิจ รวมทั้งความสามารถในการใช้งานสิ่งอุปกรณ์

บันทึกความตกลง (Memorandum of Agreement : MOA)

ประเทศผู้สนับสนุนกองกำลังรักษาสันติภาพแต่ละประเทศจะทำการต่อรองบันทึกความตกลงกับสหประชาชาติอันเป็นการกำหนดพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประเทศนั้นๆ อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร บันทึกความตกลงถูกออกแบบมาเพื่อจัดการและแก้ไขข้อห่วงใยที่เฉพาะเจาะจงต่างๆ ของประเทศนั้นๆ และแสดงเจตจำนงต่างๆ ของประเทศผู้สนับสนุนฯ ในการเข้าร่วมกับการปฏิบัติการ (ในบางประเทศมีนโยบายเพื่อเข้าร่วมในการปฏิบัติ ซึ่งอยู่ภายใต้อำណัติของหมวด ๖ เท่านั้น)

แนวทางปฏิบัติสำหรับประเทศผู้สนับสนุนกองกำลัง

เพื่อให้แน่ใจว่ารัฐบาลแห่งประเทศสมาชิกซึ่งจะสนับสนุนภารกิจใดภารกิจหนึ่งได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับการกิจที่สำคัญ และความรับผิดชอบต่างๆ ตลอดจนเจตจำนงต่างๆ ที่มีต่อผู้สนับสนุน ฝ่ายปฏิบัติการรักษาสันติภาพ (DPKO) ได้จัดทำแนวทางปฏิบัติสำหรับประเทศผู้สนับสนุนกำลังพลอย่างละเอียด

แนวทางปฏิบัตินี้อ้างอิงเอกสารทางการที่เกี่ยวข้องของสหประชาชาติ อันจะมีผลต่อภารกิจ อาทิ มติคณะมนตรีความมั่นคงฯ นโยบายพื้นฐาน และคู่มืออันมีใจความครอบคลุมเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภูมิหลังของภารกิจ ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ปฏิบัติการ ประชากรในท้องถิ่น เศรษฐกิจ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการสื่อสาร และโครงสร้างพื้นฐาน
- อำណัติแห่งสหประชาชาติ และวัตถุประสงค์
- แนวความคิดในการปฏิบัติ และ ขั้นตอนการปฏิบัติที่คาดของปฏิบัติการ
- โครงสร้างองค์กร ภารกิจ องค์ประกอบ และขีดความสามารถของหน่วยทหาร – ตำรวจ

- แนวปฏิบัติทางยุทธการและสั่งกำลังบำรุงรวมถึงแนวความคิด คำแนะนำในการเตรียม
สิ่งอุปกรณ์และกองกำลัง ความสามารถในการดำรงสภาพด้วยตนเอง งานแพทย์และ
พันตกรรม รวมถึงงานยุทธการโดยรวม และการเงิน
- ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลว่าด้วยเรื่องการฝึกอบรม ความประพฤติ และวินัย
- ภาคคำศัพท์อธิบาย
- ภาคผนวก โครงสร้าง ขอบเขต รวมถึงความต้องการเฉพาะในด้านยุทธการ และด้านกำลังพล

บทที่ ๔

ยุทธศาสตร์การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรม

๔.๑ หลักการและเหตุผล

๔.๒ ยุทธศาสตร์ด้านการเข้าร่วมปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗

๔.๓ ยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมของกองทัพไทย (๒๕๕๒-๒๕๕๖)

๔.๔ การทบทวนและประเมินกรอบยุทธศาสตร์

๔.๕ โครงการ/แผนงานเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมของ
กองทัพไทย

ยุทธศาสตร์การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรม

ประเทศไทยได้เข้าร่วมภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาตินับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๓ อย่างไรก็ดี ยังไม่มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างบูรณาการ เพื่อบรรลุต่อผลประโยชน์แห่งชาติ โดยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน ดังนั้นกระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานประมาณ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการเข้าร่วมปฏิบัติการเพื่อสันติภาพระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗ สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

๔.๑ หลักการและเหตุผล

๔.๑.๑ ประเทศไทยเป็นสมาชิกสหประชาชาติ มีหน้าที่สนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติด้านการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงตามกฎหมายบัตรสหประชาชาติ และในขณะเดียวกันควรเสริมสร้างหรือยกระดับบทบาทและภาพลักษณ์เพื่อส่งเสริมเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรี ของประเทศไทยในเวทีสหประชาชาติ

๔.๑.๒ รัฐบาลไทยมีนโยบายสนับสนุนการเข้าร่วมปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติ มาโดยตลอด อย่างต่อเนื่องในทุกระดับ สรุปเป็นนโยบายเฉพาะด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรม ได้ดังนี้

๔.๑.๒.๑ ไทยสนับสนุนการรักษาและการเสริมสร้างสันติภาพ และสนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติในการธำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

๔.๑.๒.๒ ไทยต้องการยกระดับบทบาทและมีส่วนร่วมมากขึ้นในปฏิบัติการรักษาสันติภาพ และการเสริมสร้างสันติภาพของสหประชาชาติ เพื่อส่งเสริมเกียรติภูมิและบทบาทของไทยในประชาคมระหว่างประเทศ

๔.๑.๒.๓ ไทยสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างประสบการณ์ของทหาร/ ตำรวจไทยในด้านการรักษาสันติภาพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของหน่วยงานพลเรือนในด้านการเสริมสร้างสันติภาพและความร่วมมือเพื่อการพัฒนา

๔.๑.๓ ไทยได้สมัครเป็นสมาชิกไม่ถาวรคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ วาระปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑ จึงควรยกระดับการมีส่วนร่วมของไทยในมิติด้านการสนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติ ด้านการรักษาสันติภาพและความมั่นคงเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ของไทยในการรณรงค์การสนับสนุนจากประเทศต่าง ๆ

๔.๑.๔ อาเซียนได้กำหนดแนวความร่วมมือด้านปฏิบัติการเพื่อสันติภาพภายใต้แผนประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน (ASEAN Political-Security Community Blueprint) เพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ไทยจึงควรมียุทธศาสตร์รองรับการมีบทบาทด้านปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในเวทีอาเซียน โดยเชื่อมโยงกับบทบาทในกรอบสหประชาชาติ

๔.๒ ยุทธศาสตร์ด้านการเข้าร่วมปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๗

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว รวมถึงการพิจารณากรอบและปัจจัยต่างที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการเข้าร่วมปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๗ ดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การบูรณาการด้านนโยบายและกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๔.๒.๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการพัฒนาบทบาทเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีด้านปฏิบัติการเพื่อสันติภาพกับสหประชาชาติ เพื่อขยายโอกาสในการสนับสนุนให้ไทยเข้าร่วมในการกิจต่าง ๆ

๔.๒.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาความร่วมมือทางด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมในกรอบระดับภูมิภาคต่าง ๆ

๔.๒.๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย และผลประโยชน์ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญ ในการเข้าร่วมภารกิจปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของไทย ในด้านการเสริมสร้างสันติภาพ และด้านการรักษาสันติภาพระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๗

๔.๒.๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การส่งเสริมมีส่วนร่วมและมีความรู้ความเข้าใจของภาคเอกชน และประชาชน เพื่อสนับสนุนนโยบายการเข้าร่วมปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของไทย

๔.๓ ยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมของกองทัพไทย (๒๕๕๒-๒๕๕๖)

ในระดับกองบัญชาการกองทัพไทย ได้ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมของกองทัพไทยในห้วง ๕ ปี ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ และให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต เพื่อเป็นกรอบให้กองทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการให้สอดคล้อง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อพัฒนาระบบขีดความสามารถ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพฯ ในการเตรียมกำลัง จัดกำลัง และอำนวยความสะดวก เพื่อการเข้าร่วมการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพฯ ในภารกิจที่เหมาะสม ตามนโยบายรัฐบาล นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายด้านการต่างประเทศ นโยบายกระทรวงกลาโหม บนพื้นฐานผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ และกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพฯ ของกองทัพไทย ๓ ประการดังนี้

๔.๓.๑ วิสัยทัศน์ กองทัพไทยมีความพร้อมปฏิบัติงานตามมาตรฐานของสหประชาชาติในการสนับสนุนภารกิจด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมอย่างบูรณาการ ในการส่งกำลังระดับกองพันทหารราบ กองร้อยทหารช่าง และ โรงพยาบาลสนามระดับ ๑ โดยสามารถดำเนินการได้ภายใน ๕ ปี (๒๕๕๖) ตามยุทธศาสตร์ทหารด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมของกองทัพไทยดังนี้

๔.๓.๒ ยุทธศาสตร์ทหารด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมของกองทัพไทย

๔.๓.๒.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนารูปแบบด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาระบบการเข้าร่วมภารกิจรักษาสันติภาพและมนุษยธรรม

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

กลยุทธ์ที่ ๒ เสริมสร้างความร่วมมือด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมกับองค์กรนานาชาติ ประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ บนพื้นฐานของความเข้าใจ และการรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน

กลยุทธ์ที่ ๓ ดำเนินบทบาทอย่างสร้างสรรค์ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมตามนโยบายรัฐบาล ใน ๓ กรอบความร่วมมือ ได้แก่ กรอบสหประชาชาติ กรอบความร่วมมือภูมิภาค และกรอบความร่วมมือกลุ่มมิตรประเทศ

๔.๓.๒.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของกองทัพไทยด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรม ประกอบด้วย ๒ กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ เตรียมความพร้อมตามระบบกำลังเตรียมพร้อมกองทัพไทยสำหรับภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานสหประชาชาติ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจตามที่ได้รับภารกิจได้อย่างทันเวลาและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ ๒ การกำหนดพื้นที่ปฏิบัติการให้สอดคล้องกับพื้นที่ที่คณะกรรมการประสานงานด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพมีความเห็นชอบ

๔.๓.๒.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐ เอกชน หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรม

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมอย่างบูรณาการ

กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างความรู้ และความเข้าใจของประชาชน เพื่อให้สนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรม

๔.๔ การทบทวนและประเมินกรอบยุทธศาสตร์

โดยที่ปัจจัยทางการเมืองระหว่างประเทศ ปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาค และสถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจึงควรมีการพิจารณาทบทวนและประเมินผลความเหมาะสมและสอดคล้องของยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมของกองทัพไทยเป็นประจำทุกปี

๔.๕ โครงการ/แผนงานเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมของกองทัพไทย

กองบัญชาการกองทัพไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯดำเนินการไปได้อย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกัน ทั้งนี้โครงการที่ได้อนุมัติโครงการในการดำเนินการไปแล้ว และสมควรที่จะกล่าวถึงซึ่งโครงการดังกล่าวสนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนามาบทาฯ และยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมฯ คือ โครงการเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมของกองกำลังไทยในระบบบัญชีเตรียมพร้อมสหประชาชาติ (United Nations Standby Arrangement System: UNSAS) ระดับ กองร้อยทหารช่าง และกองพันทหารราบ ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อจัดหายุทโธปกรณ์และสิ่งอุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นให้กับ กองบัญชาการกองทัพไทย สำหรับใช้ในการจัดกำลังสนับสนุนการปฏิบัติการรักษาสันติภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานของสหประชาชาติในระดับกองร้อยทหารช่าง และกองพันทหารราบ ตามระบบบัญชีเตรียมพร้อมสหประชาชาติ (UNSAS) ซึ่งเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพ และยกระดับมาตรฐานของกองกำลังไทยที่ไปปฏิบัติการรักษาสันติภาพให้มีความพร้อมและสมบูรณ์ในเรื่องยุทโธปกรณ์ของกองกำลัง (Contingent Owned Equipment : COE) ตามมาตรฐานที่สหประชาชาติกำหนด อันจะเป็นการพัฒนาศักยภาพของกองทัพไทยให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติหรือมิตรประเทศตามที่รัฐบาลมีพันธกรณี ในทุกสภาพพื้นที่ของภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนการรักษาสันติภาพภายใต้กรอบของสหประชาชาติหลังจากที่ได้ให้สัตยาบันเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหประชาชาติตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ ในห้วง ๖๐ ปีที่ผ่านมา กองทัพไทยได้จัดกำลังเข้าร่วมภารกิจปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของสหประชาชาติอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกในระบบบัญชีเตรียมพร้อมของสหประชาชาติ (UNSAS) ทั้งนี้ระบบเตรียมพร้อมฯดังกล่าวได้แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับ ๑, ๒, ๓ และระดับการสนับสนุนกำลังอย่างรวดเร็ว (Rapid Deployment Level: RDL) สำหรับประเทศไทยได้ให้พันธะต่อสหประชาชาติในการเข้าเป็นสมาชิกระดับ ๑ ซึ่งเป็นระดับที่มีความพร้อมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามกองทัพไทยกำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาเตรียมการยกระดับสถานภาพสมาชิกกองกำลังเตรียมพร้อมฯ จากระดับ ๑ ไปสู่ระดับที่สูงกว่าเดิม ซึ่งเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้าและการพัฒนาศักยภาพของกองทัพไทยไปสู่ระดับสากลยิ่งขึ้น

สำหรับการเป็นชาติสมาชิกในระบบเตรียมพร้อมฯนี้ กองทัพไทยมีความรับผิดชอบในการเตรียมกำลังและยุทโธปกรณ์ พร้อมทั้งต้องเสนอรายละเอียดของกำลังทหารตามบัญชีดังกล่าว รวมถึงระยะเวลาการตอบสนองต่อภารกิจให้กับสหประชาชาติตามวงรอบทุก ๓ เดือน โดยสหประชาชาติได้กำหนดให้กองทัพไทยเตรียมกำลังให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่สหประชาชาติกำหนดในเรื่องต่างๆ ประกอบด้วย ภารกิจ ซึ่ความสามารถหลัก กรอบจำนวนกำลังพลพร้อมรายการอุปกรณ์ประจำบุคคล (Soldier Clothing and Individual Equipment) ยุทโธปกรณ์หลักและมาตรฐานประสิทธิภาพ (Major Equipment and Performance Standard) ยุทโธปกรณ์สำหรับการดำรงสภาพและมาตรฐานประสิทธิภาพ (Self – Sustainment and Performance Standard)

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์ข้างต้นกองทัพไทยยังขาดยุทโธปกรณ์ที่สำคัญและจำเป็นดังระบุในบัญชีมาตรฐานยุทโธปกรณ์ (Contingent Owned Equipment: COE) ตามมาตรฐานของสหประชาชาติหลายรายการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งอุปกรณ์ประจำบุคคล และยุทโธปกรณ์สำหรับการดำรงสภาพหน่วย ที่ผ่านมาในการจัดส่งกำลังเข้าปฏิบัติการรักษาสันติภาพจึงต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการสนธิยุทโธปกรณ์จากหน่วยต่างๆ รวมถึงการจัดหาเพิ่มเติม ทำให้เกิดปัญหาความล่าช้ามาก ต้องใช้เวลาหลายเดือนกว่าจะรวบรวมยุทโธปกรณ์หน่วยต่างๆในเหล่าทัพได้ นอกจากนี้ยุทโธปกรณ์ที่ได้มายังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของกองทัพในด้านศักยภาพและความพร้อมในสายตานานาชาติ นอกจากนี้ยุทโธปกรณ์บางส่วนที่จัดไปปฏิบัติการในลักษณะของ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าบางรายการ ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่สหประชาชาติกำหนด

ส่งผลให้ไม่ได้รับ ค่าใช้จ่ายทดแทน (Reimbursement) จากสหประชาชาติเต็มตามยอดค่าใช้จ่ายที่ควรจะได้รับ จากปัญหาเหล่านี้จึงมีความจำเป็นที่กองทัพต้องมีการจัดหายุทธโศปกรณ์และสิ่งอุปกรณ์สำหรับหน่วยที่เตรียมไว้ในระบบ UNSAS เป็นการเฉพาะ ในรูปแบบที่พร้อมยกขน เพื่อบรรทุกอากาศยานหรือเรือได้ทันที (Rapid Deployable Unit) และเมื่อสิ่งอุปกรณ์ดังกล่าว ถูกขนย้ายถึงพื้นที่ปฏิบัติการแล้ว สามารถจัดตั้งและสถาปนาความเป็นหน่วย ณ ฐานปฏิบัติการได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งต้องมีขีดความสามารถในการดำรงสภาพหน่วยโดยปราศจากการส่งกำลังบำรุงได้ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

จากการตรวจสอบตามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ถึงรายการต่างๆที่สำคัญพบว่า ยุทธโศปกรณ์พื้นฐานสำหรับการดำรงสภาพที่กองทัพจำเป็นต้องเตรียมไว้ประกอบด้วย ๒ ระบบหลัก ได้แก่

- ระบบกำลังพลต้องมีเครื่องแต่งกายและสิ่งอุปกรณ์ประจำบุคคลตามยอดกำลังพลของหน่วยในระบบ UNSAS

- ระบบการดำรงสภาพหน่วย ต้องมีโมดูลต่างๆซึ่งเป็นชิ้นส่วนที่สร้างไว้ล่วงหน้า บรรจุในคอนเทนเนอร์พร้อมยกขน ง่ายต่อการติดตั้ง มีแหล่งพลังงานของตนเอง และสามารถเชื่อมต่อกันได้ ประกอบด้วยระบบย่อยดังต่อไปนี้

- ระบบสำนักงาน ระบบการติดต่อสื่อสาร และห้องประชุม
- ระบบที่พัก และสุขาภิบาล
- ระบบการบริการกำลังพล สันทนาการ ชักกรีต
- ระบบการประกอบเลี้ยงและห้องรับประทานอาหาร
- ระบบรักษาพยาบาลประจำหน่วย
- ระบบรักษาความปลอดภัยและอุปกรณ์เครื่องมือ
- ระบบไฟฟ้า ประปา เครื่องกำเนิดไฟฟ้า

ทั้งนี้เมื่อรัฐบาลตัดสินใจส่งกำลังทหารเข้าปฏิบัติการกิจ กองบัญชาการกองทัพไทย จะสนธิกำลังจากเหล่าทัพเป็นหน่วยเฉพาะกิจ ทำการฝึกเตรียมการ ซึ่งหน่วยนี้จะเบี่ยงยุทธโศปกรณ์และสิ่งอุปกรณ์พร้อมระบบต่างๆ จาก กองบัญชาการกองทัพไทย นำไปเตรียมการ และรับตรวจจากเจ้าหน้าที่ของสหประชาชาติ ก่อนที่จะเคลื่อนย้ายเข้าพื้นที่ปฏิบัติการในต่างประเทศ และเมื่อจบภารกิจหน่วยที่เบี่ยงจะดำเนินการส่งคืนยุทธโศปกรณ์และสิ่งอุปกรณ์ดังกล่าว ให้กองบัญชาการกองทัพไทยเพื่อฟื้นฟูก่อนที่จะมีภารกิจด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพและมนุษยธรรมใหม่เข้ามา

การดำเนินงาน โครงการ

การดำเนินงาน โครงการ เป็นการดำเนินการจัดหาระบบต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น ๕ ระบบหลักโดยมีลักษณะเป็นระบบแบบถอดประกอบและเคลื่อนที่ได้ ดังนี้

๑. งานก่อสร้างพื้นที่เก็บสิ่งอุปกรณ์
๒. งานจัดหาเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพร้อมชุดลากจูง
๓. งานจัดหาระบบผลิตน้ำประปาและน้ำดื่มเคลื่อนที่
๔. ระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม

๕. งานจัดหาสำนักงาน โรงพยาบาลสนาม ที่พักอาศัย พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก แบบถอดประกอบ และเคลื่อนที่ได้

ผลที่จะได้รับเมื่อโครงการนี้เสร็จสมบูรณ์

๑. กองทัพไทยจะได้รับยุทธโศปกรณ์และสิ่งอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการจัดกำลังสนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพตามมาตรฐานของสหประชาชาติในระดับ กองร้อยทหารช่าง และกองพันทหารราบ ซึ่งเป็นไปตามระบบบัญชีเตรียมพร้อมสหประชาชาติ (UNSSA) โดยสามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานในระดับ กองร้อยทหารช่าง และกองพันทหารราบ ได้ถึงปีละ ๒ ภารกิจ

๒. ช่วยให้กองทัพมีประสิทธิภาพและมาตรฐานในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ระดับ กองร้อยทหารช่าง และกองพันทหารราบเพิ่มขึ้น โดยมีความพร้อมและสมบูรณ์ตามมาตรฐานที่สหประชาชาติกำหนด ทำให้สามารถสนับสนุนกองกำลังเฉพาะกิจปฏิบัติการด้านสันติภาพและมนุษยธรรมให้สหประชาชาติได้ทันเวลาเมื่อมีการร้องขอ

๓. ช่วยลดภาระในการเรียกเก็บเงินคืนจากสหประชาชาติ และสามารถนำเงินที่เรียกเก็บคืนนี้มาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงกองทัพในระยะยาวได้อีกทางหนึ่งนอกเหนือจากงบประมาณแผ่นดินได้ นอกจากนี้ยังเป็นการประหยัดงบประมาณ จากเดิมที่ต้องจัดหายุทธโศปกรณ์สำหรับแต่ละภารกิจแล้วมอบให้หน่วยนำไปใช้งานหลังสิ้นสุดภารกิจ เป็นการจัดหาเพียงครั้งเดียวแล้วใช้งานได้หลายๆภารกิจ ซึ่งค่าใช้จ่ายที่สหประชาชาติจ่ายคืนให้ในรูปแบบของค่าเช่านี้จะสามารถคืนทุนได้ภายในระยะเวลาหนึ่ง

ผนวก ก การเข้าร่วมในภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของกองทัพไทย

จากพันธกรณีในฐานะสมาชิกสหประชาชาติและนโยบายของรัฐบาลที่กล่าวข้างต้น กองทัพไทยได้ส่งกำลังสนับสนุนภารกิจรักษาสันติภาพทั้งภายใต้กรอบสหประชาชาติ กรอบความร่วมมือระดับภูมิภาค และ กองกำลังพันธมิตร (Multinational/Coalition Forces) ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้การรับรองโดยข้อมติสหประชาชาติ จำนวนทั้งสิ้น ๑๖ ภารกิจ หลายภารกิจที่กองทัพไทยประสบความสำเร็จจนส่งผลให้ไทยสามารถก้าวไปสู่การมีบทบาทในเวทีโลกดังนี้

๑. ภารกิจในกองบัญชาการสหประชาชาติในคาบสมุทรเกาหลี (United Nations Command:UNC)

เมื่อเวลา ๐๔.๐๐ น. ของวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๓ กองทัพเกาหลีเหนือ ประกอบด้วย กำลังทหารราบในแนวหน้า ๗ กองพล กองหนุน ๓ กองพล มีกำลังประมาณ ๖๐,๐๐๐ คน ได้เคลื่อนกำลังผ่านเส้นขนานที่ ๓๘ ลงมายังสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) อย่างจู่โจมโดยที่เกาหลีใต้ไม่ทันรู้ตัว และมีกำลังในแนวหน้าน้อยกว่าฝ่ายเกาหลีเหนืออยู่มาก จึงไม่สามารถยับยั้งการรุกรานดังกล่าวได้ สามวันต่อมา คือในวันที่ ๒๘ เดือนเดียวกัน ฝ่ายเกาหลีเหนือก็ยึดกรุงโซล นครหลวงของเกาหลีใต้ไว้ได้

คณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ ได้เปิดประชุมเป็นการฉุกเฉิน เมื่อ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๓ เวลา ๑๔.๐๐ น. ที่นครนิวยอร์ก ได้ประณามการกระทำของเกาหลีเหนือที่ยกกำลังทหารบุกรุกเกาหลีใต้ว่าเป็นการทำลายสันติภาพ และได้ลงมติสองประการ คือ

(๑) ให้ทั้งสองฝ่ายหยุดรบทันที

(๒) ให้ฝ่ายเกาหลีเหนือ ถอนกำลังกลับไปอยู่เหนือเส้นขนานที่ ๓๘

คณะมนตรีความมั่นคงได้ลงมติฉบับที่ ๒ เมื่อ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๓ ขอให้ประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกของสหประชาชาติ ส่งทหารไปช่วยเกาหลีใต้ต้านทานการรุกรานด้วยอาวุธของกองทัพเกาหลีเหนือ และผลักดันให้กองทัพเกาหลีเหนือออกจากดินแดนเกาหลีใต้ เพื่อขั้วรับไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศในบริเวณนั้น นอกจากนี้ ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ได้สั่งการอนุมัติให้พลเอก ดักลาส แมคอาร์เธอร์ (General of the Army Douglas MacArthur) ในฐานะผู้บัญชาการทหารสหรัฐอเมริกาตะวันออกไกล ใช้กำลังทางอากาศและกำลังทางเรือ เพื่อผลักดันข้าศึกใต้เส้นขนานที่ ๓๘

ต่อมาสหประชาชาติได้ร้องขอให้รัฐบาลสหรัฐฯ จัดกองบัญชาการร่วม (Unified Command) และให้แต่งตั้งผู้บัญชาการทหารสูงสุดด้วย ประธานาธิบดี แฮรี เอส ทรูแมน (Harry S. Truman) ของสหรัฐฯ จึงได้แต่งตั้ง พลเอก แมคอาเธอร์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการทหารสูงสุดของสัมพันธมิตรในการยึดครองประเทศญี่ปุ่น ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดของกำลังสหประชาชาติในเกาหลี (Supreme Commander UN Forces in Korea) เมื่อ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ กองบัญชาการกองกำลังสหประชาชาติ (UN Command Headquarters) ตั้งอยู่ที่ตึกโคอิชิในกรุงโตเกียว

เลขาธิการสหประชาชาติได้มีโทรเลขถึงรัฐบาลไทย ผ่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แจ้งมติของคณะมนตรีความมั่นคงฯ เมื่อ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๓ ต่อมาเมื่อ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๓

หลักนิมกองทัพอไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

เลขาธิการสหประชาชาติ ได้มีโทรเลขถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทย เพื่อนำตามมติของคณะมนตรีความมั่นคงฯ ขอให้ประเทศสมาชิกของสหประชาชาติ ให้ความช่วยเหลือสาธารณรัฐเกาหลี ด้านทานการโจมตีด้วยอาวุธนั้น รัฐบาลไทยจะให้ความช่วยเหลือประการใด ขอให้แจ้งให้เลขาธิการสหประชาชาติทราบโดยเร็วว่า จะให้ความช่วยเหลือชนิดใด

คณะรัฐมนตรีมีมติว่า ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม จึงตกลงให้ความช่วยเหลือทางด้านอาหาร เช่น ส่งข้าวไปช่วยเหลือ เป็นต้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จึงได้มีโทรเลขตอบเลขาธิการสหประชาชาติ เมื่อ ๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๕๓ มีใจความว่า รัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เฝ้าดูการคลี่คลายของเหตุการณ์ในประเทศเกาหลี ด้วยความห่วงใยที่สุด และปรารถนาการใช้กำลังรุกรานซึ่งได้กระทำต่อ สาธารณรัฐเกาหลีที่เกิดขึ้นนี้ ด้วยการทำลายสันติภาพ ซึ่งมีได้นำพาคำตั้งของคณะมนตรีความมั่นคงฯ และโดยละเมิดบทบัญญัติแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ เช่นนี้ไม่เป็นที่ควรจะผ่อนผันได้เลย ฉะนั้น รัฐบาลไทยในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงสนับสนุนมติคณะมนตรีความมั่นคงฯ อย่างหนักแน่น และพร้อมที่จะสนับสนุนการกระทำใด ๆ ที่สหประชาชาติเห็นสมควร และพิจารณาให้ความช่วยเหลือเท่าที่สามารถกระทำได้ แก่สาธารณรัฐเกาหลี ในการนี้โดยที่ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม จึงยินดีจะช่วยสาธารณรัฐเกาหลีในทางอาหาร เช่น ข้าว เป็นต้น หากมีความต้องการ

เลขาธิการสหประชาชาติ ได้มีโทรเลขถึงกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๕๓ มีใจความว่า ขอแสดงความขอบคุณในการที่รัฐบาลไทย พร้อมทั้งจะสนับสนุนการปฏิบัติของสหประชาชาติ และการตกลงใจให้ความช่วยเหลือ เรื่องอาหาร เช่น ข้าว และรัฐบาลสหรัฐฯ ภายใต้อาณัติแห่งมติ ลง ๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๕๓ ได้มอบภาระความรับผิดชอบทั้งหมดแก่กองทัพสหประชาชาติ ฉะนั้นจึงขอแนะนำว่า ขอให้รัฐบาลไทยได้พิจารณาหาทางช่วยเหลือในเรื่องกำลังรบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กำลังทางภาคพื้นดิน เท่าที่อยู่ในวิสัยสามารถ การช่วยเหลือในกรณีนี้ ในหลักการทั่วไปขอให้ติดต่อไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ ส่วนรายละเอียดปลีกย่อย ให้ตกลงกับกองบัญชาการกองทัพสหประชาชาติต่อไป

นายกรัฐมนตรีได้บัญชาให้นำเรื่องนี้เสนอต่อ สภาป้องกันราชอาณาจักร ซึ่งได้มีการประชุมปรึกษา เมื่อ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๕๓ มีมติเป็นเอกฉันท์ รับหลักการที่จะให้ความช่วยเหลือทางทหาร เฉพาะกำลังทหารทางพื้นดินในกรณีสงครามเกาหลีด้วยกำลัง ๑ กรมผสม (๑ Combat Team) และสภาป้องกันราชอาณาจักร ได้เสนอเรื่องนี้ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตัดสินใจเป็นการด่วน คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๕๓ มีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบตามมติของสภาป้องกันราชอาณาจักร และโดยเหตุที่เรื่องนี้เกี่ยวกับปัญหาการแผ่นดินที่สำคัญ สมควรแจ้งให้รัฐสภาอันประกอบด้วยวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎรทราบ ตามความในมาตรา ๑๓๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในครั้งนั้น

นายกรัฐมนตรีได้นำเรื่องนี้เสนอรัฐสภาเมื่อ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๕๓ ได้รับความเห็นชอบและสนับสนุนจากรัฐสภา รัฐบาลไทยตกลงใจที่จะส่งกำลังทหาร ๑ กรมผสม มีกำลังพลประมาณ ๔,๐๐๐ คน

หลักนิยมกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

ไปร่วมรบกับสหประชาชาติในเกาหลี ตามความเห็นชอบของรัฐบาล เมื่อ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ โดยได้มอบหมายให้กระทรวงกลาโหมดำเนินการ เสนอธิการกลาโหมได้ออกคำสั่งแต่งตั้งให้ พันเอกบริบูรณ์ จุลละจาริตต์ หัวหน้าแผนกที่ ๓ กรมจเรทหารราบ เป็นผู้บังคับหน่วยทหารที่จะไปปฏิบัติราชการ ณ ประเทศเกาหลี ได้มอบนโยบายในการจัดกำลังของหน่วยเป็นรูปกรมผสม มีส่วนอำนาจการและส่วนกำลังรบ ประกอบด้วย กำลังทหารราบ ๓ กองพัน ทหารปืนใหญ่ ๑ กองพัน พร้อมทั้ง ๑ กองสื่อสาร ๑ กองช่าง และ ๑ กองลาดตระเวน สำหรับกองพันทหารราบ ให้กองทัพเรือและกองทัพอากาศให้เตรียมกำลังเหล่าทัพละ ๑ กองพัน เพื่อสนธิกำลังกับกองทัพบก ต่อมาได้มีคำสั่งให้กรมผสมนี้ไปขึ้นกองทัพบก

การจัดกรมผสม ยึดถือการจัดหน่วย Regimental Combat Team ของกองทัพบกสหรัฐฯ เป็นหลัก อาวุธใช้ของกองทัพสหรัฐฯ กองบังคับการกรมผสมเปิดทำงาน เมื่อ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ที่ห้องสมุดกระทรวงกลาโหม (ห้องสุรศักดิ์มนตรี) ต่อมาได้ย้ายไปที่ห้องฉายภาพยนตร์ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ซึ่งอยู่ที่ระเบียงชั้น ๓ ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของศาลาว่าการกระทรวงกลาโหม ต่อมาได้ไปใช้ตึกสร้างใหม่ของกรมทางหลวง ถนนพระราม ๖ แล้วย้ายไปอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งเป็นเวลาที่ทางมหาวิทยาลัยปิดภาคการศึกษา จากนั้นได้ย้ายไปอยู่บริเวณกรมทหารราบที่ ๑๑ อยู่ที่สะพานแดง บางซื่อและสุดท้ายได้ย้ายไปอยู่ที่ค่ายทหารตำบลบางเขน ซึ่งเป็นที่ตั้งของกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ในปัจจุบัน

กระทรวงกลาโหมได้ประกาศรับสมัครทหารอาสาไปราชการช่วยสหประชาชาติ เมื่อ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ มีผู้มาสมัครทั้งสิ้น ๑๔,๕๕๘ คน

เนื่องจากต้องรับส่งกำลังไปปฏิบัติการให้ทันกับสถานการณ์ กระทรวงกลาโหมจึงสั่งการให้กองทัพบก จัดกำลังกองบังคับการผสม และหน่วยขึ้นตรงกองพันทหารราบ ๑ กองพัน จากอัตราปกติของกองทัพบก จึงได้จัดกำลังจากหน่วยปกติของกองทัพบก โดยจัดจากกรมทหารราบที่ ๒๑ กองพันละ ๑ กองร้อย ส่วนกองร้อยอาวุธหนักได้สนธิกำลังของหน่วยทหารจากกรมจเรทหารราบ และกองพันต่าง ๆ

ต่อมาเมื่อ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ กระทรวงกลาโหมได้ออกคำสั่งพิเศษเรื่องการจัดกำลังทหาร เพื่อไปสงครามเกาหลี โดยให้ พลตรี หม่อมเจ้าพิไลรัฐดิษยพงษ์ ดิสกุล เป็นผู้บัญชาการทหารไทย ทำการรบร่วมกับสหประชาชาติในเกาหลี (ศ.บ.ท.ก.) ให้ กองทัพบก จัดกองบังคับการกรมผสมที่ ๒๑ และกำลังทหารราบ ๑ กองพัน ให้พร้อมเคลื่อนที่ได้ใน ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ เพื่อล่วงหน้าไปปฏิบัติการรบได้ก่อนกองทัพเรือ จัดการลำเลียงทหารและเรือคู้มกัน โดยเช่าจากบริษัทเอกชน ๑ ลำ เพื่อลำเลียงกำลังทหารส่วนแรกของกรมผสมที่ ๒๑ จัดเรือรบหลวงสี่ซังลำเลียงส่วนหนึ่งของกำลังพลกรมผสมที่ ๒๑ และหน่วยพยาบาล สภาอากาศไทย จัดเรือรบหลวงประแสกับเรือรบหลวงบางปะกง ทำหน้าที่คู้มกัน เมื่อปฏิบัติหน้าที่เสร็จสิ้นแล้ว ให้เรือรบหลวงทั้งสามลำปฏิบัติการที่ประเทศเกาหลี หรือประเทศญี่ปุ่นต่อไป กองทัพอากาศ เตรียมการในการบินขนส่งตามที่รัฐบาลกำลังเจรจาขอเครื่องบินลำเลียงอยู่

หลักนิมกองทัพอากาศไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

ส่วนล่วงหน้า มีพันตรี สุรกิจ มัยลาภ เป็นหัวหน้า เพื่อไปเตรียมรับอาวุธยุทธภัณฑ์ และเตรียมที่พักออกเดินทางโดยเครื่องบินของ P.O.A.S. (Pacific Oversea Air Services) เมื่อ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ กำลังส่วนใหญ่เดินทางโดยทางเรือ ออกจากท่าเรือกรุงเทพฯ ๑ คลองเตย เมื่อ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ ถึงเกาหลีขึ้นบกที่เมืองปูซาน เมื่อ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๓ แล้วขึ้นรถไฟไปยังค่ายพักศูนย์รับทหารของสหประชาชาติ ที่เมืองเตกู อยู่ทางเหนือของเมืองปูซาน ๘๐ ไมล์ ส่วนทหารเรือเดินทางไปประจำ ณ เมืองซาเซโบในประเทศญี่ปุ่น

เพื่อปฏิบัติตามนโยบาย ในการส่งกำลังเข้าร่วมปฏิบัติงานกับสหประชาชาติ ผู้บัญชาการทหารของไทย ๑ จึงมอบกำลังในส่วนของกองทัพบกคือ กรมผสมที่ ๒๑ ให้กับกองทัพที่ ๘ สหรัฐฯ ซึ่งเป็นการขึ้นควบคุมทางยุทธการและทางเทคนิค ส่วนด้านการปกครอง และการดูแลหน่วยยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บัญชาการทหารของไทย ๑ กองทัพอากาศไทยได้ร่วมรบกับกองกำลังสหประชาชาติ จนกระทั่งสงครามยุติด้วยการเจรจาสงบศึก เมื่อ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๖

สรุป

ไทยส่งกำลัง ๑ กรมผสม (-) ไปร่วมรบกับกองกำลังสหประชาชาติ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๓ - ๒๔๕๖ จำนวน ๖ ผลัด หลังจากนั้นได้เหลือกำลังไว้เพียง ๑ ร้อย ร. จำนวน ๑๗ ผลัด ตั้งแต่ ผลัดที่ ๗ ถึงผลัดที่ ๒๓ (มิถุนายน ๒๔๕๖ - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕)

ผลัดที่ ๑ (ผลัดแรก) พ.อ.บริบูรณ์ จุละจาริตต์ ผู้บัญชาการผสม.๒๑ เป็นผู้บัญชาการผสมไชยเฉลิมพล
ไปเกาหลีได้ เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๓

ผลัดที่ ๒๓ (ผลัดสุดท้าย ระดับ ร้อย ร.) พ.ต.เอี่ยมศักดิ์ จุละจาริตต์ ผู้บัญชาการร้อยยี่สิบ ร. ๒๑ รอ. เป็นผู้บัญชาการผสมไชยเฉลิมพลกลับประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ กำลังพลตั้งแต่ผลัดที่ ๑ - ๒๓ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๑,๗๗๘ นาย (นายทหาร ๗๔๐ นาย นายสิบ ๕,๓๓๖ นาย และพลทหาร ๕,๗๐๒ นาย) กำลังทหารไทยประสบความสูญเสียดังนี้ เสียชีวิต กองทัพบก ๑๓๐ นาย กองทัพเรือ ๔ นาย กองทัพอากาศ ๒ นาย บาดเจ็บ กองทัพบก ๓๑๘ นาย สูญหาย กองทัพบก ๕ นาย

จากเกียรติประวัติการรบอันเกรียงไกร กองทัพบกจึงได้สร้างอนุสาวรีย์ทหารผ่านศึกเกาหลีขึ้น ณ ค่ายนวมินทร์ธานี จ.ชลบุรี (ที่ตั้งกองบัญชาการกองทัพบก ๑๔ และ บก.ร.๒๑ รอ.) เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานสำหรับอนุชนรุ่นหลังจะได้ระลึกถึงวีรกรรมของทหารไทยผู้เป็นบรรพชนในอดีตที่ได้ร่วมรบกับกองกำลังสหประชาชาติ สร้างเกียรติประวัติการรบไว้จนได้รับสมญานามจากชาติพันธมิตรว่า พยัคฆ์น้อย อันหมายถึง นักรบร่างเล็กแต่เต็มไปด้วยเขี้ยวเล็บ

ทหารไทยผู้กล้าหาญได้รับพระราชทานเหรียญกล้าหาญจำนวน ๔๔ นาย และได้รับเหรียญกล้าหาญต่างประเทศ ๗๒ นาย

๒. กองกำลังสังเกตการณ์ของสหประชาชาติประจำชายแดนอิรัก-คูเวต (United Nations Iraq-Kuwait Observation Mission : UNIKOM)

เมื่อ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ อิรักได้ใช้กำลังทางบกเข้ารุกรานและยึดครองคูเวต ในวันเดียวกันคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ ได้มีมติที่ ๖๖๐ (๑๙๙๐) ประณามอิรัก และเรียกร้องให้ อิรักถอนกำลังโดยไม่มีเงื่อนไข ๒-๓ วันต่อมาคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ออกข้อมติจัดตั้ง มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและห้ามการขายอาวุธให้อิรัก และยังสามารถออกข้อมติบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ กับอิรัก ถึง ๑๒ มติ และกำหนดเงื่อนไขในมติสุดท้ายที่ ๖๗๘ (๑๙๙๐) ว่าหากอิรักไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่ กำหนดโดยมติทั้ง ๑๒ มติ ภายใน ๑๕ ม.ค.๒๕๓๔ ซึ่งหนึ่งใน ๑๒ มติ คือให้อิรักถอนทหารโดยไม่มีเงื่อนไข สหประชาชาติโดยความร่วมมือของชาติสมาชิกจะใช้ทุกหนทาง (all necessary means) เพื่อบังคับ สันติภาพที่กำหนดได้ผ่านไปโดยไม่มีกรอบสนองจากฝ่ายอิรัก เมื่อ ๑๖ ม.ค.๓๔ กองกำลังนานาชาติ ซึ่งรับรองโดย สหประชาชาติเริ่มโจมตีทางอากาศต่ออิรักจนถึงวันที่ ๒๔ ก.พ.๓๔ กองกำลังภาคพื้นของพันธมิตรจึงรุกเข้า สู่อิรักและปลดปล่อยคูเวตได้สำเร็จเมื่อเที่ยงคืนของวัน ๒๘ ก.พ.๓๔

เมื่อ ๓ เม.ย.๓๔ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ออกข้อมติที่ ๖๘๗ (๑๙๙๑) กำหนดข้อตกลงหยุดยิงโดยจัดตั้งเขตปลอดทหาร (DMZ) จัดตั้งหน่วยสังเกตการณ์และสั่งการให้เลขาธิการ สหประชาชาติส่งแผนในรายละเอียดให้คณะมนตรีความมั่นคงพิจารณาและออกอาณัติที่ ๖๘๘ (๑๙๙๑) อนุมัติจัดตั้ง ภารกิจ UNIKOM ภายใต้หมวด ๗ ของกฎบัตรสหประชาชาติประกอบด้วย ผู้สังเกตการณ์ทางทหาร จำนวน ๓๐๐ คน จาก ๓๓ ประเทศ ประเทศไทยได้รับเชิญจากสหประชาชาติ ให้จัดกำลังเข้าร่วมในภารกิจนี้ จำนวน ๕ -๗ คน ต่อวงรอบหนึ่งปี ทั้งนี้สหประชาชาติได้แต่งตั้งให้ นาวาโทสมเกียรติ ผลประยูร ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการพื้นที่เขตได้ (นับเป็นทหารไทยคนแรกในภารกิจนี้ ที่ได้รับเกียรติให้ดำรงตำแหน่งบังคับ บัญชาภายใต้โครงสร้างของกองกำลังรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ (หมวดฟ้า) แม้จะไม่ใช่ตำแหน่งสูงสุด ในฝ่ายทหารของภารกิจรักษาสันติภาพ) ผู้สังเกตการณ์ฯ จะมีภารกิจในการติดตามความเคลื่อนไหวในเขต ปลอดทหารตามแนวชายแดนอิรัก - คูเวต เพื่อยับยั้งการละเมิดพรมแดน และสังเกตการณ์การกระทำอันเป็น ปฏิปักษ์จากดินแดนของทั้งสองประเทศแต่ภายหลังจากที่กองกำลังผสมที่นำโดยสหรัฐฯ ใช้กำลังทหารเข้าโจมตีอิรัก เมื่อ ๑๕ มี.ค.๔๖ เป็นผลให้ภารกิจของผู้สังเกตการณ์ทางทหารต้องยุติลงในเวลาต่อมา กองทัพไทยได้สนับสนุน กำลังพลในภารกิจนี้ทั้งสิ้น ๑๒ ผลัด

ผลการปฏิบัติการของผู้สังเกตการณ์ทางทหารของ UNIKOM ที่ผ่านมา สามารถควบคุม เหตุการณ์ โดยทั่วไปให้อยู่ในความสงบ ไม่มีการปะทะกันด้วยกำลังทหารของประเทศทั้งสองแต่สามารถ ตรวจพบการละเมิดพรมแดนทางอากาศจากอากาศยานของทั้งสองฝ่ายบินล่วงล้ำเข้ามาในเขต DMZ บ่อยครั้ง ส่วนพรมแดนทางบกในบางจุดมีการละเมิดพรมแดนของตำรวจชายแดนของทั้งสองฝ่าย ซึ่งมักจะตั้งจัดตรวจ เฝ้ารักษาและบางครั้งก็มีการล้ำแดน เนื่องจากความเข้าใจผิดเกี่ยวกับแนวชายแดนและความคลาดเคลื่อน

ของแผนที อย่างไรก็ตามหลังจากได้รับคำชี้แจงจากผู้สังเกตการณ์ทางทหารแล้ว ผู้ที่ละเมิดพรมแดนส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือปฏิบัติตามคำแนะนำเป็นอย่างดี

๓. กองกำลังรักษาความปลอดภัยสหประชาชาติในประเทศอิรัก (United Nations Guard Contingent in Iraq :UNGCI)

ภายหลังสงครามอ่าวเปอร์เซียสิ้นสุดลงในปี พ.ศ.๒๕๓๔ เช่นเดียวกัน คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้เสนอให้มีการส่งกองกำลังรักษาความปลอดภัยของสหประชาชาติเข้าไปในบริเวณตอนเหนือของอิรักเพื่อควบคุมดูแลความเรียบร้อยและให้ความปลอดภัยแก่ชาวเคิร์ดแทนกองกำลังของฝ่ายพันธมิตรที่จะถอนตัวออกมาโดยมีการจัดตั้งสำนักงานและศูนย์ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของสหประชาชาติในอิรัก (United Nations Sub-offices and Humanitarian Center) ภายใต้โครงการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมสำหรับอิรัก- คูเวตบริเวณชายแดนอิรัก-อิหร่าน และบริเวณชายแดนอิรัก-ตุรกี และต่อมาได้มีการจัดตั้งกองกำลังรักษาความปลอดภัยหรือ UNGCI ขึ้นในอิรักภายใต้โครงการดังกล่าวด้วย และเมื่อ ๑๘ มิ.ย.๓๔ สหประชาชาติได้ทาบทามรัฐบาลไทยให้จัดส่งเจ้าหน้าที่จำนวน ๕๐ คน เข้าร่วมในกองกำลังดังกล่าว และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อ ๑๐ ก.ย.๓๔ ให้กองทัพไทยจัดกำลังร่วมปฏิบัติการประกอบด้วย กำลังพลจาก กองบัญชาการทหารสูงสุด และ ๓ เหล่าทัพ รวม ๕๐ คน เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่ ๑๘ ก.ย.๓๔ โดยมีภารกิจหลัก คือการพิทักษ์ชีวิตและทรัพย์สินของสหประชาชาติด้วยการระวังป้องกัน และรักษาความปลอดภัยให้แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานคลังอาหาร ยา และเวชภัณฑ์ของ UNHCR และกองบัญชาการ UNGCI รวมทั้งคุ้มครองเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานให้กับ UNHCR คุ่มกันขบวนการยักยอกสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้อพยพ และลาดตระเวนเฝ้าตรวจบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีผู้อพยพอาศัยในพื้นที่รับผิดชอบ กองทัพไทยได้จัดกำลังพลเข้าร่วมปฏิบัติการกิจเพียง ๒ ชุด คือ

ชุดแรก จัดจำนวน ๕๐ นาย ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่ ๑๘ ก.ย.๓๔ - ๓ ต.ค.๓๕ จากทหารสูงสุด ๑ นาย ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทหารการข่าว ๒๘ นาย กองทัพอากาศ ๑๐ นาย ส่วนใหญ่เป็นนายทหารประทวน โดยมี พันตรี สุภัทร ทิพย์มงคล เป็นหัวหน้าชุด และชุดที่สอง จำนวน ๕๐ นาย ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่ ๔ พ.ย.๓๖ - ๑ ก.ย.๓๗ จาก กองบัญชาการทหารสูงสุด ๕ นาย กองทัพบก ๒๕ นาย กองทัพอากาศ ๑๐ นาย โดยมี พันเอก มานิจ บุญโปร่ง (ยศในขณะนั้น) เป็นหัวหน้าชุด แต่กำลังพลในชุดที่สองนี้ได้เดินทางกลับประเทศไทยก่อนกำหนดเมื่อ ๑๕ ต.ค.๓๗ เนื่องจากสหประชาชาติจำเป็นต้องลดกำลังพล เพราะประสบภาวะขาดแคลนเงินจากงบบริจาคที่ไม่เพียงพอ

สำหรับผลการปฏิบัติการกิจเจ้าหน้าที่ไทยทุกคนสามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามภารกิจของสหประชาชาติ และ ผู้บัญชาการกองกำลัง UNGCI ได้มอบแถบเชิดชูเกียรติ (MISSION BAR) ให้กำลังพลของไทยเป็นการตอบแทนผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา นอกจากนั้น คณะรัฐมนตรี ได้อนุมัติหลักการให้ได้รับสิทธิกำลังพล คือ เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ และได้นับเวลาราชการวันทวีคูณ

๔. การจัด พัน.ช.ฉก.ที่ ๒ เพื่อเก็บกู้ระเบิดในประเทศกัมพูชา (United Nations Transitional Authority in Cambodia : UNTAC)

ผลของสงครามกลางเมืองในกัมพูชาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๘ เป็นต้นมา ทำให้เกิดความสูญเสียเป็นอย่างมากแก่ประเทศกัมพูชาเมื่อ ๑๖ ต.ค.๓๔ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ จึงมีข้อมติที่ ๗๑๗ (๑๙๙๑) ให้จัดตั้งภารกิจ UNAMIC (United Nations Advance Mission in Cambodia) เพื่อให้ความช่วยเหลือกัมพูชาในการควบคุมดูแลการหยุดยิงโดยสมัครใจของเขมรฝ่ายต่างๆ ต่อมาเมื่อ มี.ค.๓๕ สหประชาชาติได้จัดตั้งองค์การบริหารชั่วคราวของสหประชาชาติในกัมพูชาหรือ UNTAC (United Nations Transitional Authority in Cambodia) ขึ้น เพื่อเตรียมการจัดการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นในประเทศกัมพูชา UNAMIC จึงสลายรวมเป็นส่วนหนึ่งของ UNTAC

จากสภาพความเสียหายและภัยอันตรายจากภัยระเบิดที่เกิดจากการทำสงครามทำให้เป็นอุปสรรคต่อการฟื้นฟูและดำเนินงานของสหประชาชาติ ดังนั้นเมื่อ ๒๒ ม.ค.๓๕ เลขานุการของสหประชาชาติได้มีหนังสือเป็นทางการขอให้ไทยพิจารณาส่งกองพันทหารช่างเข้าร่วมกับกองกำลังของ UNAMIC เพื่อปฏิบัติการในการเก็บกู้ระเบิดในกัมพูชา ตลอดจนซ่อมแซมสะพาน ถนน เส้นทาง อาคาร สถานที่ และสาธารณูปโภคต่างๆ

เมื่อ ๑๑ ก.พ.๓๕ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ส่งกองพันทหารช่างเฉพาะกิจของไทยจำนวน ๓๐๕ นาย เข้าร่วมในกองกำลัง UNAMIC ตามคำร้องขอของสหประชาชาติ โดยมีภารกิจในการซ่อมแซมเส้นทางและสะพานสนามบินต่างๆ ตามความจำเป็น ลาดตระเวนทางการช่างและเก็บกู้ระเบิดตามที่ได้รับมอบและปฏิบัติงานช่างทั่วไปสนับสนุนหน่วยงานของ UNTAC ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

ในการปฏิบัติกระทรวงกลาโหม มอบหมายให้กองทัพบก เป็นผู้ดำเนินการจัด กองพันทหารช่างเฉพาะกิจ ที่ ๒ สนับสนุนสหประชาชาติ และได้เคลื่อนย้ายกำลังไปปฏิบัติการในประเทศกัมพูชาตั้งแต่ ๒๐ ก.พ.๓๕ มีการผลัดเปลี่ยนกำลังพลจำนวน ๒ ผลัด คือ

ผลัด ๑ ตั้งแต่ ๒๐ ก.พ.๓๕ – ๑๕ ก.พ.๓๖ (๑ ปี) โดยมี พ.อ.สมมารถ ปรงสุวรรณ ดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการพัน.ช.ฉก.ที่ ๒ (สหประชาชาติ)

ผลัด ๒ ตั้งแต่ ๑๕ ก.พ.๓๖ – ต.ค.๓๖ (๘ เดือน) โดยมี พ.อ.ชนดล สุรารักษ์ ดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการพัน.สนามที่ ๑ (สหประชาชาติ)

พัน.ช.ฉก.ที่ ๒ (สหประชาชาติ) ปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีและได้รับคำชมเชยจากทั้งผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของไทย และสหประชาชาติ รวมทั้งมิตรประเทศที่จัดส่งทหารมาปฏิบัติงานเช่นเดียวกับไทย

๕. กองกำลังสังเกตการณ์สหประชาชาติในเซียร์ราลีโอน (United Nations Mission in Sierra Leone : UNAMSIL)

จากสถานการณ์ความวุ่นวายภายในเซียร์ราลีโอนที่มีการแย่งชิงอำนาจและการล้มล้างรัฐบาลโดยกลุ่มกำลังต่างๆ รวมทั้งมีการแทรกแซงจากประเทศภายนอก ซึ่งเหตุการณ์เกิดขึ้นตั้งแต่ มี.ค.๓๔ และยืดเยื้อเรื่อยมา คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติจึงได้มีข้อมติที่ ๑๑๖๒ เมื่อ ๑๗ เม.ย.๔๑ เพื่อเริ่มปฏิบัติการฟื้นฟูสันติภาพและความมั่นคงในเซียร์ราลีโอน และใน ๑๓ ก.ค.๔๑ คณะมนตรีความมั่นคงฯ ได้มีข้อมติที่ ๑๑๘๑ ให้จัดตั้งภารกิจ UNOMSIL (United Nations Observer Mission in Sierra Leone) โดยมีนายทหารจากประเทศสมาชิก ๑๒ ประเทศเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ผู้สังเกตการณ์ทางทหาร

ภารกิจของผู้สังเกตการณ์ทางทหารสหประชาชาติประจำเซียร์ราลีโอน คือ

- ลาดตระเวนในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อประเมินสถานการณ์และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชนเป็นส่วนรวมโดยไม่ติดอาวุธ

- เป็นนายทะเบียนรับมอบอาวุธจากกลุ่มที่ทำการสู้รบกันอยู่

- เฝ้าระวังแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในฐานะผู้แทนของสหประชาชาติ (กลุ่มต่าง ๆ แปรสภาพเป็นพรรคการเมือง)

- ส่งตัวทหารป่า (Militia) ไปยังค่ายฝึกรวมเพื่อกลับสู่สังคมในฐานะพลเมืองปกติซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ Reintegration หลังจากการเลือกตั้งประธานาธิบดีเมื่อ ๑๔ พ.ค.๔๕

สหประชาชาติขอรับการสนับสนุนนายทหารสังเกตการณ์จากประเทศสมาชิกและประเทศไทยได้ตอบรับให้การสนับสนุน โดยคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อ ๒๘ ก.ย.๔๒ อนุมัติหลักการจัดส่งนายทหารไปปฏิบัติหน้าที่โดยกองทัพไทยได้สนับสนุนนายทหารสัญญาบัตร จำนวน ๕ คน สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด และเหล่าทัพ ชั้นยศ พ.ท./น.ท. ๑ คน ร.อ.-พ.ต./น.ต. ๔ คน ไปปฏิบัติหน้าที่มีวาระการปฏิบัติหน้าที่คราวละ ๑ ปี

ภารกิจ UNOMSIL ได้รับการปรับให้เป็น UNAMSIL ในภายหลัง เพื่อเพิ่มขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่โดยมีการใช้กองกำลังสหประชาชาติเข้าปฏิบัติการทดแทนกำลังจากประชาคมเศรษฐกิจแห่งรัฐแอฟริกาตะวันตก หรือ The Economy Community of West African State (ECOWAS) ซึ่งวางกำลังรักษาความสงบในหัวงแรก

ภารกิจ UNAMSIL สิ้นสุดเมื่อ ๓๑ ต.ค.๔๘ โดยกองทัพไทยจัดส่งผู้สังเกตการณ์ทางทหารหมุนเวียนเข้าปฏิบัติหน้าที่รวม ๖ ผลัด

๖. การปฏิบัติการของกองทัพไทยในติมอร์ตะวันออก (กกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์ตะวันออก ในการรักษาสันติภาพในติมอร์ตะวันออก หัวง INTERFET UNTAET และ UNMISSET)

จากปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยในติมอร์ตะวันออก ภายหลังการลงประชามติแยกตัวเป็นเอกราช เมื่อ ๓๐ ส.ค.๔๒ ประชาชน ร้อยละ ๙๘.๕๗% ต้องการแยกตัวเป็นเอกราชจากอินโดนีเซีย

กองทัพอินโดนีเซียไม่ยอมรับในผลประหามติ กองกำลังกึ่งทหารชาวติมอร์ตะวันออก ซึ่งได้รับการจัดตั้งและฝึกหัดโดยกองทัพอินโดนีเซีย จึงได้เปิดปฏิบัติการรุนแรงทำร้ายราษฎร เผาบ้านเรือน และสังหารประชาชน ส่งผลกระทบให้เจ้าหน้าที่พลเรือนสหประชาชาติซึ่งปฏิบัติภารกิจในการช่วยเหลือติมอร์ตะวันออก ในกระบวนการประหามติ (United Nations Assistance Mission in East Timor : UNAMET) ต้องอพยพออกจากติมอร์ตะวันออก

สหประชาชาติเห็นว่าสถานการณ์ในติมอร์ตะวันออก มีระดับความรุนแรงเกินกว่าจะดำเนินการภารกิจในขั้นต่อไปคือ การสนับสนุนการเลือกตั้งในติมอร์ตะวันออกได้ ประกอบกับการจัดส่งกำลังรักษาสันติภาพสหประชาชาติจะต้องใช้เวลาในการจัดตั้งภารกิจตามกระบวนการของสหประชาชาติอีกระยะหนึ่ง อาจเป็นห่วงที่กองกำลังกึ่งทหารที่ต่อต้านการแยกตัวก่อความรุนแรงต่อประชาชนชาวติมอร์ตะวันออกได้ คณะมนตรีความมั่นคงฯ ได้จัดการประชุมเร่งด่วนเมื่อ ๕ ก.ย.๔๒ เพื่อพิจารณาจัดตั้งกองกำลังนานาชาติเข้าไปควบคุมสถานการณ์และสถาปนาสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงให้เกิดความปลอดภัยต่อประชาชนชาวติมอร์ตะวันออก โดยประธานาธิบดีฮาบีบี แห่งอินโดนีเซีย ได้แสดงความจริงใจโดยออกประกาศเชิญให้สหประชาชาติส่งกองกำลังเข้าไปในติมอร์ตะวันออก

คณะมนตรีความมั่นคงฯ ได้ออกข้อมติ ๑๒๔๖ (๑๕๕๕) จัดตั้งกองกำลังนานาชาติ (INTERFET) เข้าปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในติมอร์ตะวันออก โดยให้อำนาจในการกำหนดมาตรการที่จำเป็นภายใต้หมวด ๗ ของกฎบัตรสหประชาชาติมอบหมายให้ออสเตรเลียเป็นแกนนำในการจัดตั้งกองกำลังนานาชาติ ภายใต้อาณัติของสหประชาชาติ และมีกิจเฉพาะที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ฟื้นฟูสันติภาพและความปลอดภัยในติมอร์ตะวันออก คุ้มครองและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ UNAMET และสนับสนุนการปฏิบัติงานช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาวติมอร์ตะวันออก

เมื่อ ๒๑ ก.ย.๔๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้จัดกำลังกองทัพไทย จำนวน ๑,๕๘๑ คน เข้าร่วมกับ INTERFET โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมีมติเมื่อ ๑๕ ก.ย.๔๒ ใช้ชื่อหน่วยว่า กองกำลังเฉพาะกิจร่วม ๕๗๒ ไทย/ติมอร์ตะวันออก (กกล.จก.ร่วม ๕๗๒ ไทย/ติมอร์ ตอ.) ประกอบด้วยกำลังจากกองบัญชาการทหารสูงสุด และ ๓ เหล่าทัพ มีภารกิจในการฟื้นฟูสันติภาพ การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ประชาชนชาวติมอร์ตะวันออก ในพื้นที่ปฏิบัติการ PALISADE ได้แก่ เมืองเบาเกา และเมืองวีเคเค ทั้งนี้กองทัพไทยได้รับเกียรติให้จัดนายทหารระดับสูง เข้าดำรงตำแหน่ง รองผู้บัญชาการกองกำลังนานาชาติ (INTERFET) คือ พลตรี ทรงกิตติ จักกาบาตร์ (ยศขณะนั้น) ต่อมา กองกำลัง INTERFET ได้สิ้นสุดอาณัติเมื่อ ๒๓ ก.พ.๔๓ สหประชาชาติ จึงได้จัดตั้งองค์การบริหารชั่วคราวในติมอร์ ตะวันออก (United Nations Transitional Administration in East Timor) ภายใต้ชื่อย่อว่า UNTAET ขึ้น เพื่อช่วยเหลือติมอร์ตะวันออก จัดตั้งระบบโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร สังคม และระบบราชการ ให้มีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะปกครองตนเองได้เมื่อมีการประกาศเอกราช โดยกองกำลังของไทยในห้วง INTERFET บางส่วนได้แปรสภาพเข้าร่วมเป็นกองกำลังรักษาสันติภาพภายใต้ภารกิจ UNTAET ในนามหน่วย กกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์ ตะวันออก ตั้งแต่ผลัดที่ ๑ จนถึงผลัดที่ ๕ (ผลัดละ ๖ เดือน) การปฏิบัติงานของ UNTAET ได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วเนื่องจากกองกำลังรักษาสันติภาพ สามารถ

ควบคุมสถานการณ์ได้และสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้เกิดขึ้น ซึ่งทำให้สหประชาชาติสามารถจัดให้มีการเลือกตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งนำไปสู่การเลือกตั้งประธานาธิบดีเป็นครั้งแรกได้ใน ๑๔ เม.ย.๔๕ และการประกาศเอกราชใน ๒๐ พ.ค.๔๕

ในห้วงภารกิจ UNTAET นี้กองทัพไทยมีบทบาทอย่างสูงต่อความสำเร็จของกองกำลังรักษาสันติภาพของสหประชาชาติในติมอร์ตะวันออก และประวัติศาสตร์ของไทยได้จารึกบทบาทของนายทหารไทยในตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองกำลังรักษาสันติภาพสหประชาชาติในติมอร์ตะวันออก และเป็นตำแหน่งบังคับบัญชาทหารสูงสุด ในระดับนานาชาติท่านแรกในประวัติศาสตร์ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้แก่ พลโท บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์ (ยศในขณะนั้น) โดยเข้ารับตำแหน่งตั้งแต่ ๑๕ ก.ค.๔๗

ในห้วงของการดำรงตำแหน่งของ พลโท บุญสร้างฯ นับเป็นภาระที่หนักมากในการบังคับบัญชากองกำลังรักษาสันติภาพซึ่งประกอบด้วยกำลังจาก ๗๖ ชาติ ในห้วงการเริ่มต้น ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ยากที่สุดในกระบวนการสันติภาพ คือการสร้างชาติ (Nation Building) ให้สามารถบรรลุเป้าหมายสุดท้ายของภารกิจ UNTAET ซึ่งถูกกำหนดไว้ในข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงที่ ๑๒๗๒ (๒๕ ต.ค.๔๒) และ ข้อมติที่ ๑๓๑๘ (๑๑ ม.ค.๒๕๔๗) ได้แก่การสร้างติมอร์ตะวันออก ให้เป็นประเทศเอกราชที่มีระบอบประชาธิปไตยโดยผ่านกระบวนการ เลือกตั้งและการถ่ายโอนอำนาจจากรัฐบาลชั่วคราวที่จัดตั้งโดยสหประชาชาติให้กับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของติมอร์ตะวันออก กระบวนการเลือกตั้งต้องสนับสนุนกระบวนการปรองดองของชาติ (National Reconciliation) และได้รับการสนับสนุนจากประชาคมโลก (International Community)

พลโท บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์ สิ้นสุดวาระการปฏิบัติหน้าที่เมื่อ ๑๑ ส.ค.๔๔ นับเป็นความภาคภูมิใจของกองทัพไทยครั้งใหญ่อีกครั้งเมื่อสหประชาชาติได้คัดเลือกและแต่งตั้ง **พลโท วินัย ภัททิยกุล** (ยศขณะนั้น) เข้ารับตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองกำลังรักษาสันติภาพต่อจาก พลโท บุญสร้างฯ นับเป็นทหารไทยคนที่สองของประวัติศาสตร์ที่ได้ดำรงตำแหน่งสูงสุด ของภารกิจรักษาสันติภาพสหประชาชาติ และเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพที่ผู้บัญชาการกองกำลังรักษาสันติภาพสหประชาชาติมาจากชาติเดียวกันติดต่อกัน ๒ สมัย

หลังจากการประกาศเอกราชของติมอร์ตะวันออก เมื่อ ๒๐ พ.ค.๔๕ สหประชาชาติได้จัดตั้งภารกิจ การสนับสนุนในติมอร์ตะวันออก (United Nations Mission of Support in East Timor) UNMISSET ขึ้นทดแทนภารกิจ UNTAET โดยกำหนดห้วงการปฏิบัติงานประมาณ ๒ ปี เพื่อให้การช่วยเหลือในขั้นต้นแก่ประเทศติมอร์ตะวันออก ให้มีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะสามารถปกครองตนเอง

กองทัพไทยได้จัดส่งกำลังเข้าร่วมภารกิจ UNTAET และ UNMISSET ทั้งสิ้น ๕ ผลิตประกอบด้วย หน่วยทหารราบ หน่วยแพทย์ระดับ ๒ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยการประจำ กกล. UNMISSET โดยจบภารกิจสมบูรณ์เมื่อ ๒๓ มิ.ย.๔๗ หลังจากนั้น ไทยได้สนับสนุนเจ้าหน้าที่นโยบาย HIV/AIDS ให้กับภารกิจ UNMISSET จำนวน ๑ นาย จบภารกิจเมื่อ พ.ย.๔๘

กกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์ ตะวันออก แบ่งผลัดดังนี้

ผลัดที่ ๑ ตั้งแต่ ๑ ก.พ.๔๓-๓๑ ก.ค.๔๓ มีกำลังพล ๕๐๐ นาย โดยมี พ.อ.นภดล เจริญพร ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บัญชาการกกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์ ตะวันออก

ผลัดที่ ๒ ตั้งแต่ ๑ ส.ค.๔๓ - ๓๑ มี.ค.๔๔ มีกำลังพล ๖๕๐ นาย โดยมี พ.อ.พิเชษฐ วิสัยจร ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บัญชาการกกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์ ตะวันออก

ผลัดที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ ก.พ.๔๔ - ๓๑ ก.ค.๔๔ มีกำลังพล ๖๕๐ นาย มีการสับเปลี่ยนกำลังเร็วขึ้นเนื่องจากมีกำหนดเลือกตั้งใน ๓๐ ส.ค.๔๔ โดยมี พ.อ.ปรีชา พลายอยู่วงศ์ ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บัญชาการกกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์ ตะวันออก

ผลัดที่ ๔ ตั้งแต่ ก.ค.๔๔ - ๓๑ ม.ค.๔๕ มีกำลังพล ๖๕๐ นาย โดยมี พ.อ.ทงศักดิ์ อภิรักษ์โยธิน ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บัญชาการกกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์ ตะวันออก

ผลัดที่ ๕ ตั้งแต่ ๑ ก.พ.๔๕-๓๑ ก.ค.๔๕ มีกำลังพล ๓๕๐ นาย เนื่องจากการปรับลดกำลัง โดยมี พ.ท.จรินทร์ จ้อยสองสี ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บัญชาการกกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์

ผลัดที่ ๖ ตั้งแต่ ๑ ส.ค.๔๕-๒๔ ก.พ.๔๖ มีกำลังพล ๔๕๖ นาย โดยมี พ.ท.กาจบดินทร์ ยิ่งดอน ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บัญชาการกกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์

ผลัดที่ ๗ ตั้งแต่ ๒๑ ก.พ.๔๖-๑๕ ส.ค.๔๖ มีกำลังพล ๕๐๑ นาย โดยมี พ.ท.ชวลิต จารุกุลส ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บัญชาการกกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์

ผลัดที่ ๘ ตั้งแต่ ๒๕ ก.ค.๔๖- ม.ค.๔๗ มีกำลังพล ๔๕๖ นาย โดยมี พ.ท.อำนาจ ศรีมาก ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บัญชาการกกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์

ผลัดที่ ๙ ตั้งแต่ ๑๕ ม.ค.๔๗ - ๒๓ มิ.ย.๔๗ มีกำลังพล ๕๒ นาย โดยมี พ.ท.มาวิน โอสด ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บัญชาการกกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์

ภายหลังจากที่ กกล.๕๗๒ฯ ผลัดที่ ๘ ซึ่งจัดกำลังหลักจาก ทภ.๓ (ร.๔ พัน ๒) มี พ.ท. อำนาจ ศรีมาก เป็น ผู้บัญชาการพัน กำหนดครบวาระการปฏิบัติหน้าที่และเดินทางกลับประเทศไทย เมื่อ ธ.ค.๔๖ ที่ผ่านมา สหประชาชาติได้ขอให้ไทยสนับสนุนหน่วยแพทย์ระดับ ๒ และ เจ้าหน้าที่ ฝ่ายอำนวยการประจำ กองกำลัง UNMISSET จนถึง เดือน มิ.ย.๔๗ ซึ่งสหประชาชาติกำหนดจบภารกิจการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ ในติมอร์ตะวันออก โดยจัดเป็น กกล.๕๗๒ฯ ผลัดที่ ๙ มียอดกำลังพลจำนวน ๕๔ คน มี พ.อ.มาวิน โอสด ทำหน้าที่ เป็นผู้บัญชาการกองกำลังเฉพาะกิจ

ผลัดที่ ๙ ประกอบด้วย

- โรงพยาบาลสหประชาชาติฯ ผลัดที่ ๙ จำนวน ๔๐ คน
- ฝ่ายอำนวยการกองบัญชาการกองกำลัง UNMISSET จำนวน ๔ คน

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

- คณะผู้สังเกตการณ์ทางทหาร จำนวน ๖ คน
 - สำนักงานเพื่อพัฒนากองทัพติมอร์ตะวันออก จำนวน ๑ คน
 - ชุด จนท.เทคนิคกระสุนวัตถุระเบิด จำนวน ๓ คน
- และได้จบภารกิจเดินทางกลับประเทศเมื่อวันที่ ๓๐ มิ.ย.๕๗

สำหรับกำลังพลกองทัพไทยอื่นๆ นอกเหนือจาก กกล.๕๗๒ ไทย/ติมอร์ตะวันออก ที่เข้าร่วมปฏิบัติการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ ณ ติมอร์ตะวันออก ภายใต้ภารกิจ UNMISSET ประกอบด้วย

- ฝ่ายอำนวยการ ณ กองบัญชาการกองกำลัง UNMISSET จำนวน ๗ คน
- ผู้สังเกตการณ์ทางทหารประจำ UNMISSET จำนวน ๖ คน
- ฝ่ายอำนวยการ ณ กองบัญชาการ Sector West จำนวน ๑๐ คน
- Thai National Command Element (Thai NCE) จำนวน ๕ คน
- ผู้เชี่ยวชาญด้านกระสุนและวัตถุระเบิด (EOD) ประจำ กองบัญชาการกองกำลัง UNMISSET จำนวน ๒ คน
- ที่ปรึกษาด้านการฝึกประจำ ODFD จำนวน ๑ คน

การปฏิบัติการของกองทัพไทยในติมอร์ตะวันออก นับเป็นปฏิบัติการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพสหประชาชาติอย่างแท้จริงครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของกองทัพไทย และนับเป็นปฏิบัติการสำคัญที่ส่งผลให้ประเทศไทยก้าวขึ้นมามีบทบาทนำในภูมิภาคและเปิดมิติด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพของกองทัพไทยบนเวทีโลก

๗. ภารกิจสังเกตการณ์กระบวนการสันติภาพในอาเจะห์รอบแรก (Aceh Monitoring Mission I)

เมื่อเดือน พ.ย.๕๕ องค์กร Henri Dunant Centre (HDC) แห่งนครเจนีวา ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนของสภาประชาชาติสากลที่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยการเจรจาระหว่างรัฐบาลอินโดนีเซียกับขบวนการอาเจะห์เสรี (GAM) ได้ร่วมกับรัฐบาลอินโดนีเซีย ทบพามรัฐบาลไทยและฟิลิปปินส์ เพื่อขอให้สนับสนุนการจัดส่งบุคลากรทางทหารเข้าร่วมในคณะผู้สังเกตการณ์เพื่อความมั่นคง (Joint Security Committee-JSC) ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรจากรัฐบาลอินโดนีเซีย ๕๐ คน ฝ่ายอาเจะห์เสรี (GAM) ๕๐ คน และ HDC ๕๐ คน โดยขอให้ไทยจัดนายทหารระดับพลตรีเข้าดำรงตำแหน่งผู้แทนพิเศษ (Senior Envoy) ของ HDC ใน JSC ด้วยรวมทั้งจัดผู้สังเกตการณ์อีกจำนวนหนึ่ง

ต่อมาเมื่อ ๑๕ พ.ย.๕๕ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ ให้ยืมตัวบุคลากรทางทหารของไทยเพื่อเข้าร่วมคณะผู้สังเกตการณ์ตรวจสอบกระบวนการเพื่อสันติภาพในอาเจะห์ตามที่ศูนย์ HDC และรัฐบาลอินโดนีเซีย ขอรับการสนับสนุน กองทัพไทยได้จัดกำลังพลจำนวน ๔๖ นาย โดยมี พล.ต.ท.ทองศักดิ์ ตูวินันท์ (ยศในขณะนั้น) ปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการด้านความมั่นคงร่วม (Senior Envoy/ Chief of Joint Security Committee : JSC) มีกำลังพลปฏิบัติหน้าที่ในกองบัญชาการ JSC ๓ นาย และเป็นเจ้าหน้าที่

สังเกตการณ์สนาม (Field Monitoring Team) อีก ๔๒ นาย โดยมี พ.อ.ชัยวัฒน์ สะท้อนดี เป็น หัวหน้าชุด เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในห้วง ธ.ค.๕๕ - ก.ย.๕๖ แต่เนื่องจากการพัฒนากระบวนการสันติภาพในอาเจห์ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายและเกิดการชะงักงันทำให้กำลังพลของไทยต้องจบภารกิจก่อนกำหนดและเดินทางกลับถึงประเทศไทยเมื่อ ๑๕ พ.ค.๕๖

๘. กองร้อยทหารช่างเฉพาะกิจปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพในอัฟกานิสถาน (ร้อย.ช.ฉก.๕๗๕ ไทย/อัฟกานิสถาน)

ภายหลังจากที่สหรัฐฯ และพันธมิตรได้ใช้กำลังทหารเข้าโจมตีเพื่อทำลายเครือข่ายการก่อการร้ายในอัฟกานิสถาน เป็นผลให้ประเทศอัฟกานิสถานตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูบูรณะอย่างเร่งด่วน ทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม สภาพความเป็นอยู่ของประชาชน และสาธารณูปโภคต่างๆ ประเทศไทยได้รับการทาบทามจากสหรัฐฯ ให้จัดกำลังเข้าร่วมกับกองกำลังนานาชาติ เพื่อช่วยฟื้นฟูและบูรณะประเทศอัฟกานิสถาน โดยมีสหรัฐฯ เป็นแกนนำประเทศไทยได้รับการประสานขอรับการสนับสนุนหน่วยทหารช่างเพื่อเข้าปฏิบัติการร่วมกับสหรัฐฯ ในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในอัฟกานิสถาน ตั้งแต่ ก.ค.๕๕ การประชุมหารือระหว่างสองประเทศเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการสนับสนุนภารกิจดังกล่าวได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องในห้วง ส.ค. - ต.ค.๕๕ ในที่สุดทั้งสองฝ่ายได้ข้อมติในสาระสำคัญและได้จัดทำบันทึกช่วยจำ (Memorandum for Record) เพื่อยืนยันการสนับสนุนซึ่งกันและกัน สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

๘.๑ กองทัพอากาศสามารถสนับสนุนกำลังของ ร้อย.ช.ฉก. ในการปฏิบัติการกิจจำนวน ๑๓๐ นาย ประกอบด้วยกำลังส่วนของ ร้อย.ช.ฉก.๑๒๐ นาย และส่วนสนับสนุน จำนวน ๑๐ นาย กำหนดห้วงปฏิบัติการกิจเพื่อสันติภาพในอัฟกานิสถานเป็นเวลา ๖ เดือน โดยให้เคลื่อนย้ายเข้าพื้นที่ปฏิบัติการตั้งแต่ ๑๕ มิ.ค.๕๖ และพร้อมปฏิบัติการตั้งแต่ ๑ เม.ย.๕๖ เป็นต้นไป

๘.๒ สหรัฐฯ ยืนยันการสนับสนุนการปฏิบัติของไทยในรายการตามที่ตกลงกัน โดยสหรัฐฯ จะชำระเงินคืน (Reimbursement) ให้แก่ฝ่ายไทยภายหลัง ตามรายการดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในการขนส่งยุทโธปกรณ์ของ ร้อย.ช.ฉก. ไปสนามบิน Bagram ประเทศอัฟกานิสถาน ทั้งเที่ยวไปและกลับ

- ค่าใช้จ่ายสำหรับ สป.๓ ในการขนย้ายกำลังพลทั้งไปและกลับระหว่างประเทศไทยกับอัฟกานิสถานและการส่งกำลังบำรุงตามวงรอบเป็นรายเดือน โดยใช้ บ.ล.(C-130) ของ กองทัพอากาศไทย

- ค่าใช้จ่ายสำหรับ สป.๓ ปฏิบัติการ (JP-8) ในการปฏิบัติการหากใช้ สป.๓ ประเภทอื่นต้องเสียค่าใช้จ่ายเอง

- ค่าใช้จ่ายในการสร้างที่พัก (Tent) ของกำลังพลที่ Bagram

- ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลสนาม (Medical Unit Level 3) ของสหรัฐฯ

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

- สหรัฐฯ ให้ ร้อย.ช.ฉก. ยืมชุดปฏิบัติงานในสภาพอากาศหนาวเย็น (cold weather gear) และชุดป้องกันนิวเคลียร์ ชีวะ เคมี โดยที่รัฐบาลไทยจะต้องชดเชยค่าเสียหาย กรณีที่สิ่งอุปกรณ์ชำรุด

๘.๓ รายการที่กองทัพไทยรับผิดชอบมีดังนี้

- ค่าใช้จ่ายในรายการเงินตอบแทนกำลังพล ค่าใช้จ่ายทรงชีพ การส่งกำลัง การเตรียมการและเตรียมความพร้อมหน่วย

- ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานตามภารกิจ (ยกเว้นค่า สป.๗ JP-8)
- ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงยุทธโปกรณ์
- ค่าใช้จ่ายในการจัดหายุทธโปกรณ์เพิ่มเติม
- ค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายภายในประเทศ และการตรวจเยี่ยมหน่วย
- ค่าใช้จ่ายในการจัดหาชิ้นส่วนอะไหล่ (PPL) การซ่อมบำรุง
- ค่าใช้จ่ายในการทดแทนกำลังพลและยุทธโปกรณ์

รัฐบาลไทยได้อนุมัติให้กองทัพไทยจัดกำลัง ร้อย.ช.ฉก. โดยมี พ.ต.สิรภพ สุภวานิช เป็น ผู้บัญชาการร้อย.ช.ฉก.๕๗๕ ไทย/อัฟกานิสถาน มีกำลังพล ๑๓๐ นาย ประกอบด้วย บก.ร้อย.ช. ส่วนสนับสนุน ชุดแพทย์ มว.งานดิน มว.ก่อสร้างทั่วไป และตอนระวังป้องกัน ร้อย.ช.ฉก. นี้ มีภารกิจในการซ่อมแซมและฟื้นฟูสนามบินเมือง Bagram เริ่มปฏิบัติการกิจเมื่อวันที่ ๑๕ มี.ค.๔๖ มีวาระการปฏิบัติหน้าที่เป็นเวลา ๖ เดือน และจบภารกิจเมื่อ ๑ ต.ค.๔๖

๘. กองกำลังเฉพาะกิจร่วมเพื่อมนุษยธรรมในอิรัก (กกล.ฉก.๕๗๖ ไทย/อิรัก)

นายกรัฐมนตรี ได้มีบัญชาผ่านกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๒๑ เม.ย.๔๖ เห็นชอบในหลักการให้กระทรวงกลาโหมจัดกำลังหน่วยทหารเสนารักษ์สนับสนุนปฏิบัติการในอิรักตามการร้องขอของฝ่ายสหรัฐฯ และเมื่อวันที่ ๒๒ เม.ย.๔๖ กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุมหน่วยงานภาครัฐ เพื่อพิจารณากำหนดบทบาทของไทยในการสนับสนุนการบูรณะฟื้นฟูประเทศอิรัก จากผลการประชุมดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย) ประธานในการประชุมได้ขอให้กระทรวงกลาโหม พิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดกำลังประเภทต่างๆ ที่มีขีดความสามารถสนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมในการฟื้นฟูอิรัก และกระทรวงการต่างประเทศ ได้นำเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการ และเมื่อ ๒๐ พ.ค.๔๖ นายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาเห็นชอบให้กระทรวงกลาโหม จัดหน่วยทหารช่างสนับสนุนเพิ่มเติมโดยมอบหมายให้ รอง นายกรัฐมนตรี (พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ) เป็นผู้พิจารณาสั่งการ

กระทรวงกลาโหมได้สั่งการให้กองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นหน่วยรับผิดชอบดำเนินการตามบัญชาของนายกรัฐมนตรี โดยให้ประสานรายละเอียดกับ กระทรวงการต่างประเทศ และฝ่ายทหารของสหรัฐฯ โดยตรง

เนื่องจากความไม่ชัดเจนในประเด็นความต้องการของฝ่ายสหรัฐฯ นโยบายของรัฐบาลในเรื่องของขนาดกำลังที่ไทยประสงค์จะเข้าร่วมงบประมาณในการปฏิบัติการ ตลอดจนข้อมูลทางทหาร

ที่จำเป็นสำหรับกระบวนการวางแผนเช่น การกิจ ลักษณะของปฏิบัติการ ระบบการควบคุมบังคับบัญชา ลักษณะของข้อตกลงทวิภาคี (Bilateral Agreement) การขนส่งเคลื่อนย้าย การส่งกำลัง สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ พื้นที่การวางกำลัง เป็นต้น กองบัญชาการทหารสูงสุด จึงได้ร้องขอให้กระทรวงการต่างประเทศ (โดยกรมอเมริกา) สำนักงานประสานความช่วยเหลือทางทหารสหรัฐฯ ประจำประเทศไทย (JUSMAGTHAI) และสำนักงานผู้ช่วยทูตทหารไทย/วอชิงตัน ประสานฝ่ายสหรัฐฯ หาข้อมูล ที่จำเป็นสำหรับกระบวนการวางแผนทางทหารของกองทัพไทยในปฏิบัติการดังกล่าว

สำนักงานผู้ช่วยทูตทหารไทย/วอชิงตัน ได้ประสานงานกับกองกำลังสหรัฐฯ ประจำภาคกลาง (USCENTCOM) เพื่อขอให้สนับสนุนข้อมูลที่เป็นในขั้นต้น และได้รับคำแนะนำให้จัดคณะวางแผนจำนวน ๓ นาย เดินทางมาประชุมร่วมกับ USCENTCOM ในลักษณะการประสานงานฝ่ายทหาร (Military to Military Discussion) การประชุมดังกล่าวสามารถบรรลุข้อตกลงร่วมกันในการจัดกำลังการวางกำลัง การขนส่ง การส่งกำลัง และเงื่อนไขที่กองทัพกำหนดและในการประชุมดังกล่าว USCENTCOM ได้ขอให้กองทัพไทยจัดนายทหาร ๒ นาย มาปฏิบัติหน้าที่นายทหารติดต่อเพื่อร่วมกระบวนการวางแผนทางทหารร่วมกับผู้แทนชาติสมาชิก และประสานการวางกำลังควบคู่ไปกับการดำเนินกระบวนการในระดับรัฐบาลต่อรัฐบาล

ผลการประชุมร่วมกับฝ่ายสหรัฐฯ รอบแรกในการจัดกำลังสนับสนุนปฏิบัติการในอิรัก (Operation Iraqi Freedom) ณ กองบัญชาการกองกำลังสหรัฐฯ ประจำภาคกลาง มลรัฐฟลอริดา สหรัฐได้ดังนี้

๕.๑ USCENTCOM ชี้แจงว่าปฏิบัติการในอิรักมีลักษณะเป็น Coalition Operations โดยมีสหรัฐฯเป็นแกนนำ กลไกการดำเนินงานระหว่างประเทศสหรัฐฯ กับประเทศผู้เข้าร่วมในปฏิบัติการจะกระทำคู่ขนานกันไปทั้งในระดับรัฐบาลและระดับกองทัพ โดย USCENTCOM ซึ่งรับผิดชอบในปฏิบัติการทั้งใน อัฟกานิสถานและปฏิบัติการในอิรัก (โดย JS) จะวางแผนการปฏิบัติการทางทหารในภาพรวมในระดับยุทธศาสตร์ (strategic level) ให้กับกองกำลังพันธมิตร โดยประสานงานกับกองทัพของประเทศผู้เข้าร่วมในลักษณะการประสานงานฝ่ายทหารผ่านทางนายทหารติดต่อ ข้อตกลงที่หารือในฝ่ายทหารจะถูกดำเนินการโดยด่วน เพื่อเริ่มกระบวนการทางเอกสารที่จำเป็นระหว่างรัฐบาลสหรัฐฯ กับรัฐบาลของประเทศนั้นๆ เช่น การพิจารณาข้อเสนอจากฝ่ายทหารของประเทศเข้าร่วม และให้คำตอบในระดับรัฐบาล

๕.๒ ฝ่ายสหรัฐฯ ได้กำหนดแนวความคิดในการปฏิบัติโดยแบ่งมอบพื้นที่ปฏิบัติการให้กับ ๓ ชาติหลัก ได้แก่สหรัฐฯ อังกฤษ และโปแลนด์ ในการประกอบกำลัง USCENTCOM โดย Iraqi Coalition Coordination Center (IC3) จะเป็นตัวกลางสนธิกำลังจากกลุ่มประเทศที่เข้าร่วม (Integrated Coalition Partner) ในระดับยุทธศาสตร์ ด้วยการนำข้อมูลความต้องการกำลังของ ๓ ชาติหลักที่รับผิดชอบพื้นที่ ไปจับคู่กับข้อเสนอด้านกำลังจากประเทศที่เข้าร่วมเพื่อให้เกิดการประกอบกำลัง (force generation) ซึ่งประเทศที่ส่งกำลังเข้าร่วมถูกมอบไปปฏิบัติในพื้นที่รับผิดชอบของชาติใด จะหารือในรายละเอียดร่วมกับประเทศ

หลักนิมกองทัพอไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

ที่รับผิดชอบพื้นที่ต่อไป โดยสรุปกองกำลังกองทัพอไทยจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบของโปแลนด์

๕.๓ USCENTCOM ทราบถึงการเตรียมการของกองทัพอไทยตามกรอบแนวทางที่ผู้บัญชาการทหารสูงสุด อนุมัติแนวทางไว้ และความต้องการขอรับการสนับสนุนจากสหรัฐฯ ได้แก่ การขนส่งกำลัง สป.๓ และ สป. สิ้นเปลืองประเภทต่างๆ อาคารที่ตั้งหน่วยพร้อมสาธารณูปโภค ความต้องการกำหนดพื้นที่ปฏิบัติการ ความต้องการในการทำข้อตกลงในสถานะภาพของกองกำลัง (SOFA) และขอทราบความชัดเจนในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การกิจ พื้นที่ปฏิบัติการ และการควบคุมบังคับบัญชา

๕.๔ USCENTCOM ได้รับทราบท่าทีของรัฐบาลไทยในการสนับสนุนหน่วยต่างๆ รวมถึงการเตรียมความพร้อมของกองทัพอไทยตามข้อ ๓ แล้ว และมีความสนใจในหน่วยต่างๆ ที่เตรียมคือ ๑ กองพันทหารช่างก่อสร้าง ๖ ชุดแพทย์ และ ๑ กองร้อยทหารสารวัตร

๕.๔(๑) กำลังส่วนใหญ่ของไทยจะได้รับการร้องขอให้ปฏิบัติงานในพื้นที่เมือง Karbala ทางตอนใต้ของกรุงแบกแดด ซึ่งเป็นพื้นที่รับผิดชอบของโปแลนด์

๕.๔(๒) สหรัฐฯ จะสนับสนุนค่าใช้จ่ายส่วนปฏิบัติการทั้งสิ้น (Operation cost) และสนับสนุน สป.สำคัญในการทรงชีพ

๕.๔(๓) สหรัฐฯ จะรับผิดชอบการขนส่งในระดับยุทธศาสตร์ (strategic transportation) จากประเทศผู้สนับสนุนกำลังถึงประเทศอิรัก การขนส่งภายในประเทศอิรัก ซึ่งรวมถึงการขนส่งกำลังพลและยุทโธปกรณ์ไป - กลับให้แก่กองกำลังทหารไทยด้วย และเสนอความช่วยเหลือในการขนย้ายยุทโธปกรณ์ของ ร้อย.ช.ฉก.๕๗๕๙ จากอัฟกานิสถานมายังอิรักเมื่อจบภารกิจในอัฟกานิสถานแล้ว

๕.๔(๔) สหรัฐฯ จะอำนวยความสะดวกในการส่งกำลังบำรุงของไทย

๕.๔(๕) สหรัฐฯ จะดำเนินการให้มีการจัดทำข้อตกลงต่างๆ

๕.๔(๖) สหรัฐฯ อาจสนับสนุน สป. เพิ่มเติมในรายการที่ไทยขาดแคลน เช่น หน้ากากป้องกันไอพิษประจำตัวทหาร ชุดกันหนาว เสื้อเกราะกันกระสุน

กองทัพอไทยส่ง นายทหารติดต่อ (Liaison officer) ๒ นาย ไปปฏิบัติหน้าที่ ณ กองบัญชาการ CENTCOM เพื่อเริ่มกระบวนการวางแผนร่วมกับสหรัฐฯ และชาติพันธมิตรต่างๆ ในลักษณะการประสานงานทางทหารควบคู่ไปกับการดำเนินการของรัฐบาล เพื่อให้สามารถวางกำลังได้ตามแผน โดยมี พ.อ.ณัฐพล แสงจันทร์ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าสำนักงานนายทหารติดต่อ สำหรับสำนักงานนายทหารติดต่อนี้ได้เปิดทำการจนถึง มี.ค.๕๒ จึงได้ปิดสำนักงานลงโดย พ.อ.จุมภฏ นุรักษ์เขต ทำหน้าที่หัวหน้าสำนักงานฯ คนสุดท้าย

คณะรัฐมนตรีได้มติเมื่อ ๕ ต.ค.๕๖ อนุมัติการจัดตั้งกองกำลังทหารไทยไปปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมในอิรัก มีระยะเวลาการปฏิบัติการ ๑ ปี โดยให้ถือเป็นการปฏิบัติราชการพิเศษตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด มีกำลังพล ๔๔๓ นาย ปฏิบัติภารกิจเป็น ๒ ผลัด ผลัดละ ๖ เดือน โดยมี พ.อ.บุญชู เกิดโชค (ยศ

ในขณะนั้น เป็นผู้บัญชาการกกล.๕๗๖ ไทย/อิรัก (ผลัดที่ ๑) และ พ.อ.มนตรี อุมารี (ยศในขณะนั้น) เป็นผู้บัญชาการกกล.๕๗๖ไทย/อิรัก (ผลัดที่ ๒) กองกำลังทหารไทยเข้าร่วมปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบของโปแลนด์ ในพื้นที่ภาคกลางตอนใต้ (Central South) มีที่ตั้งในเมือง คาร์บาลา ห่างจากกรุงแบกแดด ๑๐๐ กิโลเมตร ขึ้นการบังคับบัญชาต่อกองพลน้อยโปแลนด์ ภายใต้ กองกำลังผสมนานาชาติ (MND-CS) มีภารกิจสนับสนุนทั่วไปให้กับ MND-CS เกี่ยวกับงานช่างสนาม และงานช่างก่อสร้าง สนับสนุนการฟื้นฟูบูรณะอิรัก การบริการทางการแพทย์ และการปฏิบัติการกิจการพลเรือนจบภารกิจของผลัดที่ ๑ เมื่อ ๓๑ มี.ค.๕๗ และผลัดที่ ๒ ได้เข้าปฏิบัติการกิจแทนเมื่อ ๓๑ มี.ค.๕๗ และจบภารกิจ เมื่อ ๕ ก.ย.๕๗

๑๐. การปฏิบัติการกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยแผ่นดินไหวในอิหร่าน

เมื่อ ๒๖ ธ.ค.๕๖ ได้เกิดแผ่นดินไหวรุนแรงบริเวณเมืองบาม จ.เคอร์มาน ประเทศอิหร่าน นายกรัฐมนตรีมีบัญชาให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณเพื่อช่วยเหลือชาวอิหร่าน จำนวน ๑๐ ล้านบาท และให้ กระทรวงกลาโหม จัดกำลังไปสนับสนุนและช่วยเหลือประชาชนชาวอิหร่านที่ประสบภัย และ คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อ ๓๐ ธ.ค.๕๖ ให้ บก.ทหารสูงสุด เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับเหล่าทัพ กระทรวงการต่างประเทศ สช. และมูลนิธิปอเต็กตึ๊ง ร่วมกันจัดกำลัง โดยใช้ชื่อ “หน่วยเฉพาะกิจปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม กองทัพไทย” กำลังพล ๖๔ คน ทั้งเจ้าหน้าที่ทหารและพลเรือน โดยมี พ.อ.วิทยา วิชากร เป็น ผบ.กกล.ฉก.ปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม ไทย - อิหร่าน จบภารกิจ เมื่อ ๑๓ ม.ค.๕๖

๑๑. การกิจรักษาสันติภาพสหประชาชาติ ณ สาธารณรัฐบुरुнді (United Nations Operations in Burundi : ONUB)

ภารกิจ ONUB ตั้งขึ้นตามมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ ๑๕๕๕ เมื่อ ๒๑ พ.ค.๕๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือฝ่ายต่างๆ ในการปฏิบัติตามข้อตกลง Arusha ซึ่งเมื่อ ๓๑ พ.ค.๕๗ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ได้มีมติให้ขยายเวลาในการปฏิบัติการกิจออกไปจนถึง ๓๑ ธ.ค.๕๗ ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรี มีมติอนุมัติให้กองทัพไทยส่งนายทหารไปปฏิบัติหน้าที่ผู้สังเกตการณ์ทางทหารเพื่อเข้าร่วมปฏิบัติการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพในสาธารณรัฐบुरुнді จำนวน ๓ นาย ตั้งแต่ ๒๗ ธ.ค.๕๗ โดยมีวาระการปฏิบัติหน้าที่คราวละ ๑ ปี ต่อมาเมื่อ ๘ มี.ค.๕๗ คณะรัฐมนตรี มีมติอนุมัติให้กองทัพจัดกำลัง ร้อย.ช.ผสม ไทย/บुरुнді (Combined Engineer Company) จำนวน ๑๗๗ นายไปปฏิบัติการกิจรักษาสันติภาพร่วมกับสหประชาชาติ ภายใต้ กองกำลังรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ ณ สาธารณรัฐบुरुнді (ONUB PKF)

กำลังพล ร้อย.ช.ผสมไทย/บुरुнді (ผลัดที่ ๑) ได้ออกเดินทางจากประเทศไทยไปปฏิบัติภารกิจรักษาสันติภาพ ณ สาธารณรัฐบुरुнді ตั้งแต่ ๓๑ พ.ค.๕๗ โดยมี พ.ท.สุรเชษฐ์ คำพุ่ม เป็นผู้บัญชาการ ร้อย.ช.ผสม ไทย/บुरुнді (ผลัดที่ ๑)

ต่อมากำลังพล ร้อย.ช.ผสม ไทย/บुरुнді (ผลัดที่ ๑) ได้เดินทางกลับถึงประเทศไทยเมื่อ ๑ ธ.ค.๕๗ และกำลังพล ร้อย.ช.ผสมฯ (ผลัดที่ ๒) ได้เดินทางไปผลัดเปลี่ยน เมื่อ ๒๕ พ.ย.๕๗ โดยมี พ.ท.จิษณพงษ์ ปุณศิริ เป็นผู้บัญชาการร้อย.ช.ผสม ไทย/บुरुнді (ผลัดที่ ๒) ซึ่งได้จบภารกิจและเดินทางกลับประเทศไทยเมื่อ ๒ มิ.ย.๕๘ โดยกำลังพล ร้อย.ช.ผสมฯ (ผลัดที่ ๓) ซึ่งมี พ.ท.ดวงทิพย์ ดิณเวช เป็นผู้บัญชาการร้อย.ช.ฯ ได้เดินทาง

ไปพลัดเปลี่ยน เมื่อ ๓๐ พ.ค.๔๕ ซึ่ง ร้อย.ช.ผสมฯ (ผลัดที่ ๓) ได้จบภารกิจและกำลังพลส่วนใหญ่เดินทางกลับถึงประเทศไทยใน ๒๓ ธ.ค.๔๕ และกำลังพลส่วนหลัง จำนวน ๖ นาย ซึ่งคงอยู่ปฏิบัติภารกิจในการสังเกตการณ์การเคลื่อนย้ายยุทธโศปกรณ์ของ ร้อย.ช.ผสมฯ กลับประเทศไทย ได้เดินทางถึงประเทศไทยเมื่อ ๘ ก.พ.๕๐

นอกจาก ร้อย.ช.ผสมฯ ทั้ง ๓ ผลัด รวมกำลังพลทั้งสิ้น ๕๒๕ นาย แล้ว กองทัพไทยยังได้ให้การสนับสนุนกำลังพลประเภทบุคคลแก่ภารกิจเดียวกันนี้ คือ ผู้สังเกตการณ์ทางทหาร จำนวน ๒ ผลัด ผลัดละ ๓ นาย ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่ ๒๗ ต.ค.๔๗ ถึง ๒๗ ธ.ค.๔๕ และฝ่ายอำนวยการ จำนวน ๒ ผลัดๆ ละ ๒ นาย ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่ ๒๘ เม.ย.๔๘ ถึง ๒๗ ธ.ค.๔๕ รวมกำลังพลทั้งสิ้นที่กองทัพไทยให้การสนับสนุนแก่ภารกิจดังกล่าวจำนวน ๕๓๕ นาย

๑๒. ภารกิจสังเกตการณ์กระบวนการสันติภาพในอาเจะห์ รอบที่สอง (Aceh Monitoring Mission II)

เมื่อ ๘ ต.ค.๔๘ คณะรัฐมนตรี มีมติอนุมัติหลักการให้สนับสนุนกำลังพลของไทย เข้าร่วมในกระบวนการสันติภาพในอาเจะห์ (AMM) ตามคำเชิญอย่างเป็นทางการของรัฐบาลอินโดนีเซีย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากที่รัฐบาลอินโดนีเซีย และขบวนการอาเจะห์เสรีได้ตกลง ลงนามในความตกลงสันติภาพ ณ กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ ใน ๑๕ ต.ค.๔๘ ต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กรณานูมดีให้ กองบัญชาการทหารสูงสุด รับผิดชอบจัดกำลังพล ๒๐ นาย เข้าร่วมในภารกิจดังกล่าว โดยจัดตั้งเป็นหน่วยเฉพาะกิจใช้ชื่อว่า

“หน่วยสังเกตการณ์กระบวนการสันติภาพ ไทย/อาเจะห์ : นสท.ไทย/อาเจะห์” ประกอบกำลังจาก บก.ทหารสูงสุด และ ๓ เหล่าทัพ โดยมี พ.อ.นพดล มังคละทน ปฏิบัติหน้าที่ ผู้บัญชาการนสท.ไทย/อาเจะห์ และได้เคลื่อนย้ายเข้าวางกำลังเป็น ๒ ชั้นคือ ชั้นที่ ๑ ส่วนล่วงหน้าจำนวน ๔ นาย เดินทางออกจากประเทศไทยเมื่อ ๑๔ ต.ค.๔๘ และชั้นที่ ๒ กำลังส่วนใหญ่จำนวน ๑๖ นายเดินทางโดย บ.ล.๘ จากประเทศไทยเมื่อ ๕ ก.ย.๔๘

นอกจากกำลังพลของไทยจำนวน ๒๐ นาย ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้สังเกตการณ์กระบวนการสันติภาพในอาเจะห์แล้ว อินโดนีเซียยังได้ทาบทามนายทหารระดับสูงของไทยให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรองหัวหน้าภารกิจฝ่ายทหาร (Principal Deputy Head of the Aceh Monitoring Mission) ซึ่ง ร.มว. กระทรวงกลาโหม กรณานูมดีให้ พล.ท.นิพัทธ์ ทองเล็ก รอง ผอ.สนผ.กระทรวงกลาโหม เข้าดำรงตำแหน่งกล่าวมีกำหนด ๑ ปี

หลังสิ้นสุดอาณัติของภารกิจ เมื่อ ๑๕ มิ.ย.๔๘ AMM สามารถบรรลุภารกิจในขั้นแรกของข้อตกลงสันติภาพได้แก่การปลดอาวุธของฝ่ายอาเจะห์เสรี (GAM) และการถอนกำลังทหาร ตำรวจของฝ่ายรัฐบาลอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงของทั้งสองฝ่ายโดยสันติ อันเป็นสัญญาณที่ดีว่า กระบวนการสันติภาพจะสามารถดำเนินการต่อไปได้ อย่างไรก็ตามการเลือกตั้งท้องถิ่นอาเจะห์ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งในข้อตกลงสันติภาพต้องอาศัยกลไกการออกกฎหมายการปกครองท้องถิ่น ซึ่งไม่สามารถเสร็จสิ้นตามที่กำหนดได้

หลักนิมกองทัพอไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

AMM และรัฐบาลอินโดนีเซีย จึงเห็นชอบร่วมกันที่จะขยายอำนาจภารกิจออกไปอีก ๓ เดือน เพื่อเตรียมการจัดการเลือกตั้งท้องถิ่นให้ได้ภายใน ๑๕ มิ.ย.๔๕ รัฐบาลไทยได้รับการร้องขอจากรัฐบาลอินโดนีเซีย และกลุ่มประชาคมยุโรปให้คงกำลังพลบางส่วนเพื่อสนับสนุนภารกิจ AMM ในห้วงการขยายอำนาจ โดยลดกำลังเหลือ ๖ นาย ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่จนถึง ๑๕ ก.ย.๔๕ หลังจากนั้นภารกิจ AMM ได้รับการร้องขอให้ขยายห้วงอำนาจออกไปเป็นครั้งสุดท้ายจนถึง ๑๕ ธ.ค.๔๕ โดยไทยคงการสนับสนุนกำลังพล ๒ นาย จนจบภารกิจในที่สุด

๑๓. ภารกิจรักษาสันติภาพสหประชาชาติในซูดาน (United Nations Mission in Sudan :

UNMIS)

สหประชาชาติได้มีหนังสือแจ้งคณะทูตถาวรแห่งประเทศไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ขอรับการสนับสนุนผู้สังเกตการณ์ทางทหารในภารกิจรักษาสันติภาพในซูดาน จำนวน ๑๕ นาย ซึ่ง คณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบในการจัดส่งกำลังพลในภารกิจดังกล่าว โดยให้กองบัญชาการทหารสูงสุดเป็นหน่วยดำเนินการ มีวาระการปฏิบัติหน้าที่คราวละ ๑ ปี ทั้งนี้ตั้งแต่ ๑๒ ม.ค.๔๕ โดยมีภารกิจในการออกลาดตระเวนในพื้นที่ต่างๆ ที่รับผิดชอบ เพื่อประเมินสถานการณ์และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นส่วนรวม เป็นนายทะเบียนรับมอบอาวุธจากฝ่ายต่างๆ ที่ทำการสู้รบกันอยู่ เปรียบแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มต่างๆ ในฐานะผู้แทนของสหประชาชาติและได้ลดจำนวนลงเรื่อยๆ ตามนโยบายปรับลดกำลังพลของสหประชาชาติ

กองทัพอไทยได้ส่งผู้สังเกตการณ์ทางทหาร ปฏิบัติหน้าที่ในภารกิจ UNMIS เป็นผลัดที่ ๔ จำนวน ๑๐ นาย โดยมี พ.ต.ชยุตรา ไผ่ล้อม เป็น หัวหน้าชุด ออกเดินทางจากประเทศไทยเมื่อ ๒๐ พ.ค.๕๒

ทั้งนี้ ในการสนับสนุนผู้สังเกตการณ์ฯ ในผลัดที่ ๓ ระหว่าง ๑๑ มิ.ค.๕๑ - ๑๐ มิ.ค.๕๒ พ.ท.เทอดศักดิ์ ใจอารีย์ หน.ชุด ได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง UNMO Coordinator/ Advisor, Sector III-Malakal มีหน้าที่ควบคุมบังคับบัญชา ผู้สังเกตการณ์ทางทหารในเขตพื้นที่ ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของผู้สังเกตการณ์ทางทหาร ที่กำลังพลของกองทัพอไทยเคยได้รับในภารกิจดังกล่าว

๑๔. หน่วยแพทย์เฉพาะกิจปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม ณ ประเทศอินโดนีเซีย

จากเหตุการณ์แผ่นดินไหวในอินโดนีเซีย เมื่อ ๒๗ พ.ค.๔๕ นับเป็นภัยพิบัติรุนแรงเป็นลำดับสองรองจากเหตุการณ์สึนามิส่งผลให้เกิดความสูญเสียแก่ชีวิตและทรัพย์สินแก่ชาวอินโดนีเซียเป็นวงกว้าง ประเมินการว่ามีผู้เสียชีวิตกว่า ๕,๐๐๐ คน บาดเจ็บและไร้ที่อยู่อาศัยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ คน จากเหตุการณ์ดังกล่าวด้วยพิจารณาเห็นว่า ไทยและอินโดนีเซียเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นระหว่างกัน ทั้งในระดับรัฐบาลและระดับกองทัพ โดยห้วงที่ผ่านมาได้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้นำในทุกระดับมาอย่างต่อเนื่อง และกองทัพอไทยได้ดำเนินบทบาทการสนับสนุนความช่วยเหลือในภารกิจสันติภาพ และภารกิจเพื่อมนุษยธรรมสนับสนุนอินโดนีเซียมาโดยตลอด นับจากกรณี ดิมอร์ตะวันออกและอาเจห์ ประกอบกับไทยถูกคาดหวังในบทบาทการแก้ปัญหาภายในภูมิภาค ในฐานะที่เป็นประเทศที่มีศักยภาพในภูมิภาค พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช เศษ.ทหาร จึงมีดำริเมื่อ ๒๘ พ.ค.๔๕ ให้ ยก.ทหาร พิจารณาจัดกำลัง

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

หน่วยแพทย์เฉพาะกิจฯ เดินทางไปสนับสนุนความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยในอินโดนีเซียเป็นกรณีเร่งด่วน โดยให้พร้อมเดินทางได้ภายใน ๓๑ พ.ค. ๕๕ ทั้งนี้เพื่อให้ความช่วยเหลือของกองทัพไทยถึงมือผู้ประสบภัยทันกับความต้องการในห้วงที่ยังคงอยู่ในภาวะวิกฤติ

ยก.ทหาร ได้จัดกำลังจากกองบัญชาการทหารสูงสุด และเหล่าทัพ รวม ๔๕ นาย ประกอบกำลังเป็นหน่วยแพทย์เฉพาะกิจร่วมไทยปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมในอินโดนีเซีย (นพลก.ร่วม ไทย/อช.) ประกอบด้วยชุดแพทย์เคลื่อนที่ ๔ ชุด โดยมี พล.ต. ภูษิต รัตนธรรม เป็น ผู้บัญชาการหน่วยแพทย์เฉพาะกิจร่วม ๕๖๐ ไทย/อินโดนีเซีย

นพลก.ร่วมฯ ไทย/อช เคลื่อนย้ายออกจากประเทศไทย เมื่อ ๓๑ พ.ค.๕๕ โดย บ. การบินไทย จำกัด (มหาชน) เที่ยวบินที่ TG 433 ไปยังกรุงจาการ์ตา จากนั้นเคลื่อนย้ายต่อไปยังพื้นที่ปฏิบัติการ ณ เมืองโซโล โดย บล.๘ ซึ่งกองทัพอินโดนีเซียจัดสนับสนุน กระบวนการจัดส่งกำลังในครั้งนี้ใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้นเพียง ๒ วัน ตั้งแต่รับคำสั่ง ประกอบกำลัง เตรียมการเคลื่อนย้าย และการเคลื่อนย้าย ซึ่งนับว่าเป็นการแสดงความพร้อม และศักยภาพของกองทัพ

นพลก.ร่วมฯ ไทย/อช. ได้เริ่มปฏิบัติการกิจสนับสนุนความช่วยเหลือทางการแพทย์แก่ผู้ประสบภัย ตั้งแต่ ๑ มิ.ย. ๒๕๕๕ โดยได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายในเขตเมืองโซโล และคลาเทน ซึ่งเป็นพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่มีจำนวนผู้เสียชีวิตมากเป็นลำดับสองรองจากเมืองช็อยกาการ์ ในขณะที่ความช่วยเหลือจากประชาคมโลกเข้าไปไม่ถึง ซึ่งมีผู้ได้รับผลกระทบรอยความช่วยเหลือจำนวนมาก ส่งผลให้ยาและเวชภัณฑ์สายแพทย์ ที่เตรียม ไปไม่เพียงพอต่อความต้องการ เพื่อเป็นการบรรเทาปัญหา ยก.ทหาร ได้จัดส่งยาและเวชภัณฑ์เพิ่มเติม จำนวนประมาณ ๒,๓๐๐ กก. โดย บ.ทอ. และบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ไปสนับสนุนเมื่อ ๒ มิ.ย.๕๕

๑๕. การกิจทางการเมืองของสหประชาชาติในเนปาล (United Nations Political Mission in Nepal : UNMIN)

เมื่อ ๖ ก.พ.๕๐ คณะรัฐมนตรี มีมติให้ส่งทหารไทยไปปฏิบัติหน้าที่ผู้สังเกตการณ์ทางทหาร ในภารกิจ UNMIN ซึ่งเป็นภารกิจจัดตั้งขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือรัฐบาลเนปาลและกลุ่มกบฏลัทธิเหมา ในการปฏิบัติตามข้อตกลงหยุดยิง ซึ่งทั้ง ๒ ฝ่ายได้ทำร่วมกันไว้ โดยกองทัพไทยได้สนับสนุนกำลังพลจำนวน ๘ นาย สังกัด บก.ทท. กองทัพบก และ กองทัพอากาศ เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ มีกำหนดระยะเวลา ๑ ปี ตั้งแต่ ๑๑ พ.ค.๕๐ – ๑๐ พ.ค.๕๑ ซึ่งในระหว่างการปฏิบัติการ พ.ท. จรัสศักดิ์ พูลโพธิ์ทอง ได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง Sector Commander/Far Western Sector มีหน้าที่ควบคุมบังคับบัญชาผู้สังเกตการณ์ทางทหารในเขตพื้นที่ ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของผู้สังเกตการณ์ทางทหาร ที่กำลังพลของกองทัพไทยเคยได้รับการกิจ UNMIN

๑๖. ภารกิจรักษาสันติภาพผสมสหประชาชาติ - สหภาพแอฟริกาในดาร์ฟูร์ ประเทศซูดาน

(African Union - United Nations Hybrid Operations in Darfur : UNAMID)

จากปัญหาความขัดแย้งด้วยอาวุธในซูดาน ระหว่างเชื้อสายอาหรับและเชื้อสายแอฟริกา ที่ก่อให้เกิดการสู้รบครั้งใหญ่ระหว่างฝ่ายรัฐบาลร่วมกับกองกำลังติดอาวุธจัดตั้งกับกลุ่มกบฏอื่น ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต และผู้พลัดถิ่นจากสงคราม การทารุณกรรม การข่มขืนสตรีและเด็กในดาร์ฟูร์ ส่งผลให้สหภาพแอฟริกา (African Union: AU) ในฐานะกลไกภูมิภาคโดยการสนับสนุนของสหประชาชาติ ได้พยายามยุติความรุนแรง โดยมีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพดาร์ฟูร์ ระหว่างรัฐบาลกับกลุ่มกบฏ เมื่อ ๕ พ.ค.๔๕ อย่างไรก็ตามกลุ่มกบฏบางกลุ่มไม่เห็นด้วยกับข้อตกลงสันติภาพดังกล่าว ทำให้สถานการณ์ในดาร์ฟูร์ยังคงอยู่ในภาวะวิกฤติ คณะมนตรีความมั่นคงฯ จึงได้รับรองข้อมติที่ ๑๗๖๕ (๒๐๐๗) จัดตั้งปฏิบัติการผสมสหประชาชาติ – สหภาพแอฟริกาในดาร์ฟูร์ขึ้น เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งและรักษาสันติภาพในภูมิภาคดาร์ฟูร์ ประเทศซูดาน สืบต่อจากภารกิจรักษาสันติภาพของแอฟริกาในซูดาน (African Union Mission in Sudan: AMIS)

ประมาณเดือน ม.ค.๕๐ สหประชาชาติขอรับการสนับสนุนฝ่ายอำนวยการ จำนวน ๒ นาย ในภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติเพื่อสนับสนุนภารกิจรักษาสันติภาพของแอฟริกาในดาร์ฟูร์ มีวาระการปฏิบัติหน้าที่ ๑ ปี ซึ่งต่อมาได้ปรับเปลี่ยนเป็นภารกิจรักษาสันติภาพผสมสหประชาชาติ - สหภาพแอฟริกาในดาร์ฟูร์ และได้มีหนังสือทบทวนรัฐบาลไทยในการสนับสนุนกำลังในระดับกองพันทหารราบ ๑ กองพัน (กำลังพล ๘๐๐ นาย) ซึ่งเมื่อ ๕ ต.ค.๕๐ คณะรัฐมนตรี มีมติให้สนับสนุนเจ้าหน้าที่ทหารไทย จำนวน ๑ พัน.ร.ผสม เข้าร่วมภารกิจ UNAMID รวมทั้งการส่งเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และบุคลากรในด้านอื่นๆ เพิ่มเติมในอนาคตเมื่อมีคำขอของสหประชาชาติในเรื่องเดียวกันนี้ ที่ผ่านมากองทัพไทยได้จัดส่งกำลังประเภทบุคคลสนับสนุน UNAMID โดยเป็นฝ่ายอำนวยการเข้าไปปฏิบัติงานในภารกิจนี้ ซึ่งจบภารกิจแล้ว จำนวน ๕ นาย ในปัจจุบันอยู่ในระหว่างปฏิบัติงาน จำนวน ๑๖ นาย และผู้สังเกตการณ์ทางทหาร จำนวน ๖ นาย

การจัดส่งกำลัง ๑ พัน.ร.ผสม (พัน ร.ฉก.๕๘๐ ไทย/ดาร์ฟูร์) เพื่อให้การสนับสนุน UNAMID มีความเป็นมาพอสังเขปดังนี้

- เมื่อ ๕ ต.ค.๕๐ คณะรัฐมนตรี (ชุด พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์) มีมติให้กองทัพไทยจัดส่งกำลัง ๑ พัน.ร.ผสม กำลังพล ๘๐๐ นาย สนับสนุนให้แก่ปฏิบัติการผสมสหประชาชาติ - สหภาพแอฟริกาในดาร์ฟูร์ (AU/UN Hybrid Operations in Darfur : UNAMID)

- เมื่อ ๑๘ ก.ย.๕๑ รัฐบาลซูดานตอบรับ กกล.ฉก.๕๘๐ ไทย/ดาร์ฟูร์ อย่างเป็นทางการ

- เมื่อ ๖ ต.ค.๕๒ นายกรัฐมนตรี (นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์) แจ้งต่อเลขาธิการสหประชาชาติยืนยันขึ้นนโยบายการให้การสนับสนุน กกล.ฉก.๕๘๐ฯ แก่ UNAMID โดยจะดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อแจ้งยืนยันอย่างเป็นทางการต่อไป

๑. สถานะการดำเนินงาน

- เมื่อวันที่ ๖ พ.ค.๕๒ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ส่งกองพันทหารราบเข้าร่วมภารกิจ UNAMID ซึ่งเป็นการยืนยันตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ ๕ ต.ค.๕๐ โดยอนุมัติค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการกิจของกองกำลังทหารไทยในกรอบวงเงิน ๓๕๐ ล้านบาทต่อวงรอบ ๖ เดือน ซึ่งสหประชาชาติจะเป็นผู้ให้การสนับสนุน โดยไทยจะต้องสำรองค่าใช้จ่ายไปก่อน และให้กระทรวงกลาโหมขอทำความเข้าใจความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณ และเมื่อส่วนราชการได้รับความช่วยเหลือจากสหประชาชาติแล้ว ให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป

- กองบัญชาการกองทัพอไทยได้ส่งคณะเดินทางไปตรวจภูมิประเทศในซูดานเมื่อวันที่ ๒๕ – ๓๑ ก.ค.๕๒ โดยพื้นที่ที่ไทยจะเข้าวางกองกำลัง ได้แก่ เมือง Mukhjar และ Um Dukhum ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของเขตคาร์ฟูร์ตะวันตก

- แผนการเคลื่อนย้าย

- ฝ่ายไทยจะต้องรับการตรวจสอบความพร้อมของยุทธโศปกรณ์และขีดความสามารถ (Pre – deployment Visit : PVD) ตามมาตรฐานของสหประชาชาติก่อนที่สหประชาชาติจะเคลื่อนย้ายให้

- สหประชาชาติจะเริ่มขนย้ายยุทธโศปกรณ์ของ พัน.ร.ไทย ภายใน ๖๐ วัน หลังจากได้รับคำขอการเคลื่อนย้ายและรายการยุทธโศปกรณ์ (Load list) โดยจะต้องเสร็จสิ้นการบวนการ PDV ก่อน ทั้งนี้ฝ่ายไทยจะต้องจัดกำลังพลประมาณ ๖ – ๘ นาย เดินทางไปพร้อมกับยุทธโศปกรณ์ เพื่อช่วยเหลือในการ Loading และ Uploading

- กำลังพลส่วนล่วงหน้า (Pre Advance party) ประมาณ ๓๐ นาย จะเคลื่อนย้ายทางอากาศเข้าสู่พื้นที่ก่อนกำหนดการถึงของยุทธโศปกรณ์ ๒ สัปดาห์ เพื่อเตรียมการรับยุทธโศปกรณ์ และกำลังพล

- กำลังพลส่วนที่ ๑ ประกอบด้วย บก.พัน ร้อย.ช. ร้อย.ร. และส่วนสนับสนุนประมาณ ๓๕๐ นาย จะเคลื่อนย้ายทางอากาศเข้าสู่พื้นที่ปฏิบัติการพร้อมกับกำหนดการถึงของยุทธโศปกรณ์

- หลังเสร็จสิ้นการขยายค่าย Mukhjar แล้ว กำลังพลส่วนที่ ๒ ประมาณ ๔๒๐ นาย จะเดินทางเข้าสู่ที่ตั้ง

- เมื่อก่อสร้างฐานปฏิบัติการแห่งที่ ๒ ณ เมือง Um Dukhum เสร็จสิ้นแล้ว จะเคลื่อนกำลังบางส่วนเข้าฐานปฏิบัติการ

หลักนิมกกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

ผนวก ข สมาชิกสหประชาชาติ

ลำดับ	ปี ค.ศ.	ชื่อประเทศ	ชื่อประเทศ
1	1945	Argentina	สาธารณรัฐอาร์เจนตินา
2		Australia	เครือรัฐออสเตรเลีย
3		Belgium	ราชอาณาจักรเบลเยียม
4		Bolivia	สาธารณรัฐโบลิเวีย
5		Brazil	สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล
6		Byelorussian Soviet Socialist Republic	สาธารณรัฐสังคมนิยมเบลารุสเซีย
7		Canada	แคนาดา
8		Chile	สาธารณรัฐชิลี
9		Colombia	สาธารณรัฐโคลอมเบีย
10		Costa Rica	สาธารณรัฐคอสตาริกา
11		Cuba	สาธารณรัฐคิวบา
12		Czechoslovakia	สาธารณรัฐเชโกสโลวาเกีย
13		Denmark	ราชอาณาจักรเดนมาร์ก
14		Dominican Republic	สาธารณรัฐโดมินิกัน
15		Ecuador	สาธารณรัฐเอกวาดอร์
16		Egypt	สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์
17		El Salvador	สาธารณรัฐเอลซัลวาดอร์
18		Ethiopia	สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตย เอธิโอเปีย
19		France	สาธารณรัฐฝรั่งเศส
20		Greece	สาธารณรัฐเฮลเลนิก (กรีซ)
21		Guatemala	สาธารณรัฐกัวเตมาลา
22		Haiti	สาธารณรัฐเฮติ
23		Honduras	สาธารณรัฐฮอนดูรัส
24		India	สาธารณรัฐอินเดีย
25		Iran	สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

26		Iraq	สาธารณรัฐอิรัก
27		Lebanon	สาธารณรัฐเลบานอน
28		Liberia	สาธารณรัฐไลบีเรีย
29		Luxembourg	ราชรัฐลักเซมเบิร์ก
30		Mexico	สหรัฐเม็กซิโก
31		Netherlands	ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์
32		New Zealand	นิวซีแลนด์
33		Nicaragua	สาธารณรัฐนิการากัว
34		Norway	ราชอาณาจักรนอร์เวย์
35	1945	Panama	สาธารณรัฐปานามา
36		Paraguay	สาธารณรัฐปารากวัย
37		Peru	สาธารณรัฐเปรู
38		Phillippine Republic	สาธารณรัฐฟิลิปปินส์
39		Poland	สาธารณรัฐโปแลนด์
40		Saudi Arabia	ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย
41		Syria	สาธารณรัฐซีเรีย
42		Turkey	สาธารณรัฐตุรกี
43		Ukrainian Soviet Socialist Republic	ยูเครน
44		Union of South Africa	สหภาพแอฟริกาใต้
45		Union of Soviet Socialist Republics	สหพันธรัฐรัสเซีย
46		United Kingdom	สหราชอาณาจักร
47		United States	สหรัฐอเมริกา
48		Uruguay	สาธารณรัฐบุรพาอูรุกวัย
49		Venezuela	สาธารณรัฐโบลิวาร์แห่งเวเนซุเอลา
50		Yugoslavia	สหพันธสาธารณรัฐยูโกสลาเวีย
51	1946	Afghanistan	สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน
52		Iceland	สาธารณรัฐไอซ์แลนด์

หลักนิยมกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

53		Siam	ราชอาณาจักรไทย
54		Sweden	ราชอาณาจักรสวีเดน
55	1947	Pakistan	สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน
56		Yemen	สาธารณรัฐเยเมน
57	1948	Myanmar	สหภาพพม่า
58	1949	Israel	รัฐอิสราเอล
59	1950	Indonesia	สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
60	1955	Albania	สาธารณรัฐแอลเบเนีย
61		Austria	สาธารณรัฐออสเตรีย
62		Bulgaria	สาธารณรัฐบัลแกเรีย
63		Cambodia	ราชอาณาจักรกัมพูชา
64		Ceylon	สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา
65		Finland	สาธารณรัฐฟินแลนด์
66		Hungary	สาธารณรัฐฮังการี
67		Ireland	ไอร์แลนด์
68		Italy	สาธารณรัฐอิตาลี
69	1955	Jordan	ราชอาณาจักรฮัชไมต์จอร์แดน
70		Laos	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
71		Libya	สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาชนอาหรับลิเบีย
72		Nepal	ราชอาณาจักรเนปาล
73		Portugal	สาธารณรัฐโปรตุเกส
74		Romania	โรมาเนีย
75		Spain	ราชอาณาจักรสเปน
76	1956	Japan	ญี่ปุ่น
77		Morocco	ราชอาณาจักรโมร็อกโก
78		Sudan	สาธารณรัฐซูดาน
79		Tunisia	สาธารณรัฐตูนิเซีย

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

80	1957	Ghana	สาธารณรัฐกานา
81		Federation of Malaya	สหพันธ์คาบสมุทรมลายู
82	1958	Guinea	สาธารณรัฐกินี
83	1960	Cameroun	สาธารณรัฐแคเมอรูน
84		Central African Republic	สาธารณรัฐแอฟริกากลาง
85		Chad	สาธารณรัฐชาด
86		Congo (Brazzaville)	สาธารณรัฐคองโก รัฐบาลราชชาวิด
87		Congo (Leopoldville)	สาธารณรัฐคองโก
88		Cyprus	สาธารณรัฐไซปรัส
89		Dahomey	สาธารณรัฐเบนิน (ดาโฮเมย์)
90		Gabon	สาธารณรัฐกาบอง
91		Ivory Coast	สาธารณรัฐโกตดิวัวร์ (ไอวอรีโคสต์)
92		Malagasy Republic (Madagascar)	สาธารณรัฐมาลากาซี
93		Mali	สาธารณรัฐมาลี
94		Niger	สาธารณรัฐไนเจอร์
95		Nigeria	สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย
96		Senegal	สาธารณรัฐเซเนกัล
97		Somalia	สาธารณรัฐประชาธิปไตยโซมาลี (โซมาเลีย)
98		Togo	สาธารณรัฐโตโก
99		Upper Volta (Burkina Faso)	สาธารณรัฐอัปเปอร์โวลตา (บูร์กินาฟาโซ)
100	1961	Mauritania	สาธารณรัฐอิสลามมอริเตเนีย
101		Mongolia	มองโกเลีย
102	1961	Sierra Leone	สาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน
103		Tanganyika	แทนกันยีกะ
104	1962	Algeria	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน แอลจีเรีย
105		Burundi	สาธารณรัฐบुरुнді
106		Jamaica	จาเมกา

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

107		Rwanda	สาธารณรัฐรวันดา
108		Trinidad and Tobago	สาธารณรัฐตรินิแดดและโตเบโก
109		Uganda	สาธารณรัฐยูกันดา
110		Malawi	สาธารณรัฐมาลาวี
111		Malta	สาธารณรัฐมอลตา
112		Zambia	สาธารณรัฐแซมเบีย
113	1965	The Gambia	สาธารณรัฐแกมเบีย
114		Maldiv Islands	สาธารณรัฐมัลดีฟส์
115		Singapore	สาธารณรัฐสิงคโปร์
116	1966	Barbados	บาร์เบโดส
117		Botswana	สาธารณรัฐบอตสวานา
118		Guyana	สาธารณรัฐสหกรณ์กายอานา
119		Lesotho	ราชอาณาจักรเลโซโท
120	1967	Yemen	สาธารณรัฐเยเมน
121	1968	Equatorial Guinea	สาธารณรัฐอิเควทอเรียลกินี
122		Mauritius	สาธารณรัฐมอริเชียส
123		Swaziland	ราชอาณาจักรสวาซิแลนด์
124	1970	Fiji	สาธารณรัฐหมู่เกาะฟีจี
125	1971	Bahrain	ราชอาณาจักรบาห์เรน
126		Bhutan	ราชอาณาจักรภูฏาน
127		Oman	รัฐสุลต่านโอมาน
128		Qatar	รัฐกาตาร์
129		United Arab Emirates	สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์
130	1973	Bahamas	เครือรัฐบาฮามาส
131		Federal Republic of Germany	สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
132		German Democratic Republic	เยอรมนีตะวันออก
133	1974	Bangladesh	สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ
134		Grenada	เกรเนดา
135		Guinea-Bissau	สาธารณรัฐกินี-บิสเซา

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

136	1975	Cape Verde	สาธารณรัฐเคปเวิร์ด
137	1975	Comoros	สหภาพคอโมโรส
138		Mozambique	สาธารณรัฐโมซัมบิก
139		Papua New Guinea	ปาปัวนิวกินี
140		Sao Tome and Principe	สาธารณรัฐประชาธิปไตยเซาโตเมและ ปรินซิเป
141		Suriname	สาธารณรัฐซูรินาม
142	1976	Angola	สาธารณรัฐแองโกลา
143		Samoa	รัฐเอกราชซามัว
144		Seychelles	สาธารณรัฐเซเชลส์
145	1977	Djibouti	สาธารณรัฐจิบูตี
146		Viet Nam	สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
147	1978	Dominica	เครือรัฐโดมินีกา
148		Solomon Islands	หมู่เกาะโซโลมอน
149	1979	Saint Lucia	เซนต์ลูเชีย
150	1980	Saint Vincent and the Grenadines	เซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์
151		Zimbabwe	สาธารณรัฐซิมบับเว
152	1981	Antigua and Barbuda	แอนติกาและบาร์บูดา
153		Belize	เบลีซ
154		Vanuatu	สาธารณรัฐวานูอาตู
155	1983	Saint Christopher and Nevis	สหพันธรัฐเซนต์คริสโตเฟอร์และเนวิส
156	1984	Brunei Darussalam	รัฐบรูไนดารุสซาลาม
157	1990	Liechtenstein	ราชรัฐลิกเตนสไตน์
158		Namibia	สาธารณรัฐนามิเบีย
159	1991	Democratic People's Republic of Korea	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน เกาหลีเหนือ
160		Estonia	สาธารณรัฐเอสโตเนีย
161		Democratic Republic Latvia	สาธารณรัฐลัตเวีย
162		Lithuania	สาธารณรัฐลิทัวเนีย

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

163		Marshall Islands	หมู่เกาะมาร์แชลล์
164		Federated States of Micronesia	สหพันธรัฐไมโครนีเซีย
165		Republic of Korea	สาธารณรัฐเกาหลีใต้
166	1992	Armenia	สาธารณรัฐอาร์เมเนีย
167		Azerbaijan	สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน
168		Bosnia and Herzegovina	สหพันธรัฐบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา
169		Croatia	สาธารณรัฐโครเอเชีย
170		Georgia	สาธารณรัฐจอร์เจีย
171	1992	Kazakhstan	สาธารณรัฐคาซัคสถาน
172		Republic of Moldova	สาธารณรัฐมอลโดวา
173		San Marino Slovenia	รัฐซานมาริโนสโลวีเนีย
174		Slovenia	สาธารณรัฐสโลวีเนีย
175		Tajikistan	สาธารณรัฐทาจิกิสถาน
176		Turkmenistan	เติร์กเมนิสถาน
177		Uzbekistan	สาธารณรัฐอุซเบกิสถาน
178	1993	Andorra	ราชรัฐอันดอร์รา
179		Czech Republic	สาธารณรัฐเช็ก
180		Eritrea	รัฐเอริเทรีย
181		Monaco	ราชรัฐโมนาโก
182		Slovakia	สาธารณรัฐสโลวาเกีย
183		The former Yugoslav Republic of Macedonia	สาธารณรัฐมาซิโดเนีย
185	1994	Palau	สาธารณรัฐปาเลา
186	1999	Kiribati	สาธารณรัฐคิริบาส
187		Nauru	สาธารณรัฐนาอูรู
188		Tonga	ราชอาณาจักรตองกา
189	2000	Federal Republic of Yugoslavia	สหพันธ์สาธารณรัฐยูโกสลาเวีย
190		Tuvalu	ตูวาลู
191	2002	Switzerland	สมาพันธรัฐสวิส (สวิตเซอร์แลนด์)

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

192		Timor-Leste	สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต
193	2006	Montenegro	สาธารณรัฐมอนเตเนโกร

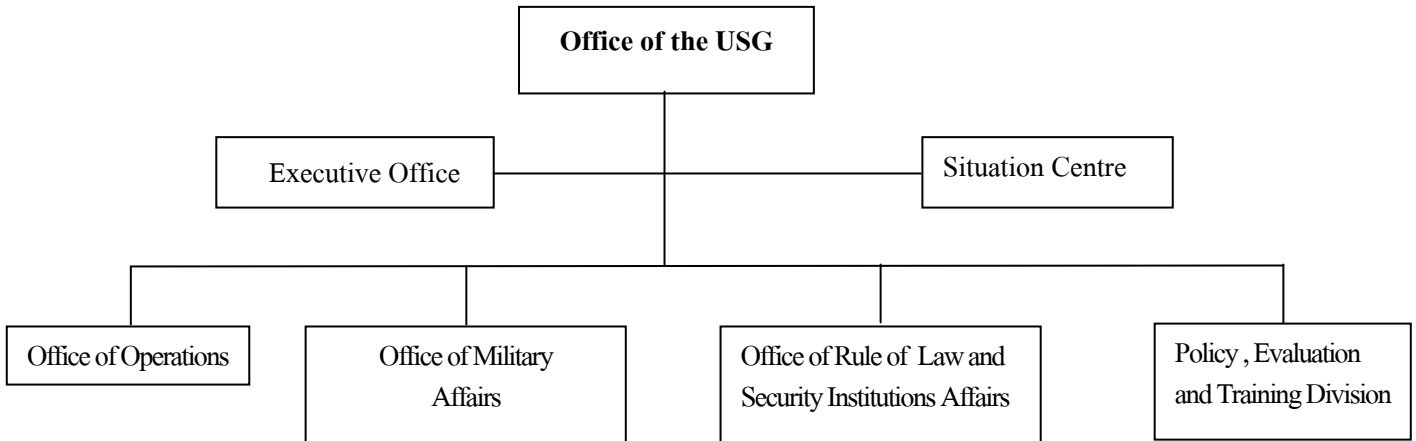
ผนวก ค โครงสร้างและกลไกการปฏิบัติงานของ DPKO

ฝ่ายปฏิบัติการรักษาสันติภาพสหประชาชาติ
(Department of Peacekeeping Operations)

๑. DPKO หน่วยงานหนึ่งใน ๘ หน่วยงานหลักภายใต้สำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ (Executive Office of the Secretary General) (หมายเหตุ : หน่วยงานหลักดังกล่าว ได้แก่ Department of Political Affairs, Department of Disarmament Affairs, Department of Economic & Social Affairs, Department of General Assembly Affairs & Conference Services, Department of Public Information, Department of Management Department of Peacekeeping Operations และ Department of Field Support)

๒. DPKO ทำหน้าที่เสมือนฝ่ายปฏิบัติการสำหรับเลขาธิการสหประชาชาติ ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ โดยการวางแผน ระดมทรัพยากร ส่งกำลังเข้าปฏิบัติการ ส่งกำลังบำรุง ให้คำแนะนำ และการสนับสนุนกับการกิจรักษาสันติภาพต่างๆ ของ UN ในสนาม ในภารกิจต่าง ๆ เช่น ภารกิจทำให้เกิดสันติภาพ (Peace-making Missions), ภารกิจเสริมสร้างสันติภาพ (Peace-building Missions), ภารกิจตรวจสอบสิทธิมนุษยชน (Human Rights Verification Missions และภารกิจช่วยเหลือการเลือกตั้ง (Electoral Assistance Mission) เป็นต้น และทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานขององค์กรต่างๆที่ทำงานร่วมกันใน ภารกิจสหประชาชาติในหลายมิติ (UN Multi -dimensional Operations)

๓. โครงสร้าง DPKO

แผนปฏิบัติการรักษาสันติภาพ (DPKO) มีรองเลขาธิการสหประชาชาติ เป็นหัวหน้าสำนักงาน รองเลขาธิการฯ (Office of the Under Secretary General) มีหน่วยรองหลัก ประกอบด้วย

- ฝ่ายเลขานุการ (Executive officer)
- ศูนย์ติดตามสถานการณ์ (Situation Centre)
- ฝ่ายปฏิบัติการ (Office of Operations)
- ฝ่ายทหาร (Office of Military Affairs)
- ฝ่ายกฎหมายและความมั่นคง (Office of Rule of Law and Security Institutions Affairs)
- ฝ่ายนโยบาย ประเมินค่า และการฝึก (Policy, Evaluation and Training Division)

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๓.๑ ฝ่ายปฏิบัติการ (Office of Operations) ทำหน้าที่ติดตามสถานการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อสันติภาพในภูมิภาคต่างๆ ของโลกตลอด ๒๔ ชั่วโมงประกอบด้วย

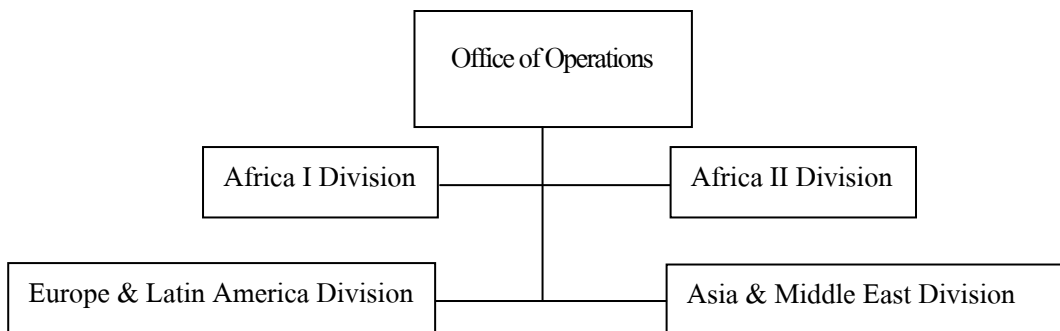
๓.๑.๑ กองแอฟริกาที่ ๑ คลอบคลุม ๓ ภารกิจ ได้แก่ UNAMID ในแคว้นดาร์ฟูร์ ประเทศซูดาน UNMIS ในประเทศซูดาน และ MINURCAT ในซาอุดีอาระเบียและแอฟริกากลาง

๓.๑.๒ กองแอฟริกาที่ ๒ คลอบคลุม ๔ ภารกิจ ได้แก่ ONUCI ในไอวอรีโคสต์ UNMIL ในไลบีเรีย MONUC ในคองโก และ BINUB ในบุรุนดี

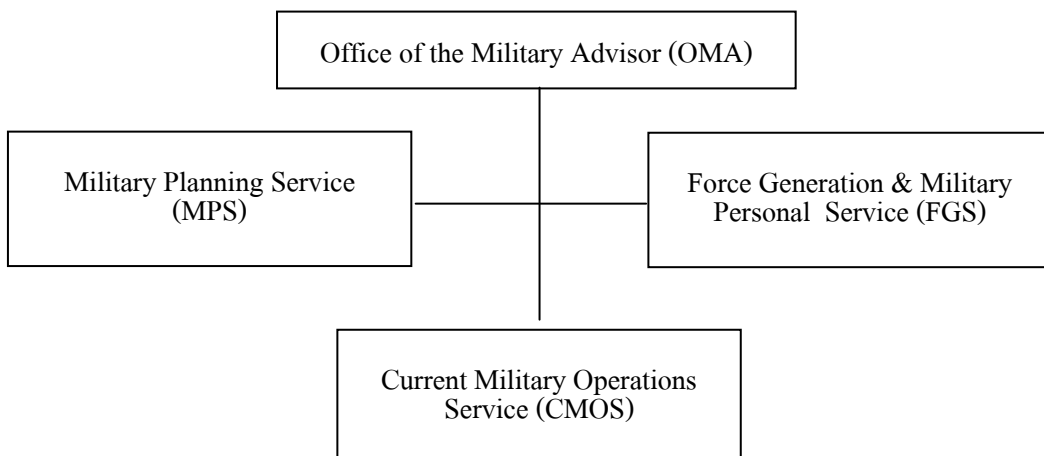
๓.๑.๓ กองเอเชีย และตะวันออกกลาง คลอบคลุม ๗ ภารกิจ ได้แก่ UNAMA ในอัฟกานิสถาน UNMISSET ในติมอร์เลสเต UNMOGIP ในแคชเมียร์ UNIFIL ในเลบานอน MINURSO ในซาฮาราตะวันตก UNDOF ในที่ราบสูงโกลาน และ UNTSO ในเยรูซาเล็ม

๓.๑.๔ กองยุโรป และลาตินอเมริกา คลอบคลุม ๔ ภารกิจ ได้แก่ MINUSTAH ในไฮติ UNMIK ในโคโซโว UNOMIG ในจอร์เจีย และ UNFICYP ในไซปรัส

มีการจัดภายในองค์กร ดังนี้

๓.๒ ฝ่ายทหาร (Office of Military Affairs) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการทางทหาร เพื่อสนับสนุนภารกิจรักษาสันติภาพที่กำหนดโดยสหประชาชาติ โดยมีสำนักงานที่ปรึกษาทางทหาร (OMA-Office of the Military Advisor) เป็นผู้รับผิดชอบ มีการจัดภายในองค์กร ดังนี้

๓.๒.๑ สำนักงานที่ปรึกษาทางทหาร (OMA) ทำหน้าที่ด้านการบริหารฝ่ายทหาร ประกอบด้วย ที่ปรึกษาทางทหาร (ชั้นยศ พลตรี) รอง ๑ (ชั้นยศ พลจัตวา) และเสนาธิการ (ชั้นยศ พันเอก) และเจ้าหน้าที่อีกจำนวนหนึ่ง ได้แก่ นายทหารติดต่อ ๒ นาย (Liaison Officers), นายทหารประเมินผล (Evaluation Officer), นายทหารจัดการการบริหาร (Administrative Management Officer) และ ผู้ช่วย นายทหารฝ่ายบริหาร จำนวน ๓ นาย (Administrative Assistants Officer)

๓.๒.๒ กองสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารในปัจจุบัน (CMOS) ทำหน้าที่เฝ้าติดตามสถานการณ์ทางทหารในทุกภารกิจรักษาสันติภาพ ให้คำแนะนำและการสนับสนุนกับกองบัญชาการภารกิจรักษาสันติภาพต่างๆ และส่วนอื่นๆ ของ DPKO รวมทั้งประเทศที่ส่งกำลังเข้าร่วม (TCC-Troop Contributing Countries) การจัดภายในประกอบด้วย หัวหน้ากอง ชุดปฏิบัติการด้านเอเชีย และตะวันออกกลาง และชุดปฏิบัติการด้านยุโรปและลาตินอเมริกา

๓.๒.๓ กองสนับสนุนการวางแผนทางทหาร (MPS) ทำหน้าที่กำหนดแนวความคิดในการปฏิบัติ และการวางแผนทางทหารสำหรับการปฏิบัติการรักษาสันติภาพที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบันและที่กำลังจะเริ่มภารกิจใหม่ และทำหน้าที่ผลิตเอกสารสำคัญสำหรับการปฏิบัติการ อันได้แก่ กฎการใช้กำลัง (ROE-Rule of Engagement) และแนวทางการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาในสนาม (Directive to the Head of the Military Component) การจัดภายในประกอบด้วย หัวหน้ากอง ชุดวางแผนด้านยุโรปเอเชีย ตะวันออกกลาง และลาตินอเมริกา ชุดวางแผนด้านแอฟริกากลางและแอฟริกาใต้ และชุดวางแผนด้านแอฟริกาตะวันตก และแอฟริกาเหนือ

๓.๒.๔ กองสนับสนุนการจัดหน่วยและกำลังพลทางทหาร (FGS) ทำหน้าที่ประกอบกำลังหน่วยจากประเทศที่ส่งกำลังเข้าร่วม (TCC) รวมทั้งเจ้าหน้าที่บุคคลต่างๆ เช่น ผู้สังเกตการณ์ทางทหาร (UNMO) และฝ่ายเสนาธิการในกองบัญชาการกองกำลัง จัดการด้านระบบกำเตรียมพร้อมสหประชาชาติ (UNSAS-UN Standby Arrangements System) จัดการด้านอัตรการจัดและยุทโธปกรณ์ (TOE- Table of Organization & Equipment) และดูแลกิจการอื่นๆ เช่น การรักษาวินัย การให้เหรียญรางวัล (Medal) การผลัดเปลี่ยนกำลังพลของหน่วยทหาร ผู้สังเกตการณ์ทางทหาร (UNMO) และฝ่ายเสนาธิการในกองบัญชาการกองกำลัง

การจัดภายในประกอบด้วย หัวหน้ากอง ชุดปฏิบัติการด้านการจัดหน่วยทหาร (Force Generation Team) ชุดปฏิบัติการด้านกำลังพลทหาร (Military Personnel Team)

ผนวก ง อภิธานศัพท์

ส่วนที่ ๑ - คำย่อ

BZ	buffer zone / เขตกันชน
C2	command and control / การบังคับบัญชาและการควบคุม
CIVPOL	Civilian Police / ตำรวจพลเรือน
CMCoord	Civil Military coordination / การประสานความร่วมมือระหว่างทหารและพลเรือน
CONOPS	concept of operations / แนวความคิดในการปฏิบัติ
CSCWG	Civil Society Coordinator Working Group / กลุ่มทำงานประสานงานกับฝ่ายพลเรือน
DDR	Disarmament Demobilization and Reintegration การปลดอาวุธ การสลายกำลัง และการกลับคืนสู่สังคม
DMZ	demilitarized zone / เขตปลอดทหาร
DPKO	Department of Peacekeeping Operations / ฝ่ายปฏิบัติการรักษาสันติภาพ
DPA	Department of Political Affairs / ฝ่ายกิจการการเมือง
DSRSG	Deputy Special Representative of the Secretary-General / รองผู้แทนพิเศษของ เลขาธิการสหประชาชาติ
D&D	death & disability / การเสียชีวิตและความทุพพลภาพ
CAO	Chief Administrative Officer / หัวหน้าฝ่ายบริหาร
COE	Contingent owned equipment / ยุกโธปกรณ์ที่ครอบครองโดยกำลังของประเทศที่เข้า ร่วมปฏิบัติการ
DFS	Department of Field Support / ฝ่ายสนับสนุนภารกิจในสนาม
ECOWAS	Economic Community of West African States / ประชาคมทางเศรษฐกิจแห่งแอฟริกา ตะวันตก
ECPS	Emergency Committee on Peace and Security / คณะกรรมการฉุกเฉินด้าน สันติภาพและความมั่นคง
EIPC	Enhanced International Peacekeeping Capabilities / โครงการเพิ่มขีดความสามารถ ด้านการรักษาสันติภาพระหว่างประเทศ
EU	European Union / สหภาพยุโรป
FP	force protection / การพิทักษ์กำลังรบ
GA	General Assembly / การประชุมสมัชชาใหญ่(แห่งสหประชาชาติ)
GPOI	Global Peace Operations Initiative / โครงการริเริ่มดำเนินปฏิบัติการเพื่อสันติภาพโลก
HA	Humanitarian Assistance / การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
HF	High Frequency / คลื่นความถี่สูง

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

HN	Host Nation / ประเทศเจ้าบ้าน
HOM	Head Of Mission / หัวหน้าภารกิจ
IMF	International Monetary Fund / กองทุนการเงินระหว่างประเทศ
INTERFET	International Force for East Timor / กองกำลังนานาชาติในติมอร์ตะวันออก
IO	Information Operations / การปฏิบัติการข่าวสาร
JMAC	Joint Mission Analysis Cell / กลุ่มวิเคราะห์ภารกิจร่วม
LNO	Liaison Officer / นายทหารติดต่อ
LOA	Letter of Arrangement / บันทึกความตกลงเพิ่มเติม
LOAC	Law of Armed Conflict / กฎหมายว่าด้วยการขัดกันด้วยอาวุธ
UNMO	United Nations Military Observer / ผู้สังเกตการณ์ทางทหารแห่งสหประชาชาติ
MNF	Multinational Force / กองกำลังหลายชาติ
MOU	Memorandum Of Understanding / บันทึกความเข้าใจ
NATO	North Atlantic Treaty Organization / องค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ
NGO	Nongovernmental Organization / องค์กรเอกชน
OAU	Organization of African Unity / องค์กรเอกภาพแอฟริกัน
OCHA	Office for the Coordination of Humanitarian Affairs / สำนักงานประสานกิจการด้านมนุษยธรรม
OLA	Office of Legal Affairs / สำนักงานด้านกฎหมาย
OMS	Office of Mission Support / สำนักงานสนับสนุนภารกิจ
ONUB	United Nations Operation in Burundi / ภารกิจสหประชาชาติในบुरुнді
OPCON	Operational Control / การควบคุมทางยุทธการ
PA	Public Affairs / การประชาสัมพันธ์
PB	Peacebuilding / การเสริมสร้างสันติภาพ
PBC	Peacebuilding Commission / คณะกรรมาธิการเสริมสร้างสันติภาพ
PEO	Peace Enforcement Operations / การปฏิบัติการบังคับให้เกิดสันติภาพ
PKO	Peacekeeping Operations / การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ
PM	Peacemaking / การทำให้เกิดสันติภาพ
PO	Peace Operations / การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ
PSO	Peace Support Operations (NATO) / การปฏิบัติการสนับสนุนสันติภาพ (NATO)
RDL	Rapid Deployment Level / ระดับความพร้อมการสนับสนุนกำลังอย่างรวดเร็ว
ROE	Rules of Engagement / กฎการใช้กำลัง
SOFA	Status of Forces Agreement / ข้อตกลงสถานะกองกำลัง
SOMA	Status of Mission Agreement / ข้อตกลงสถานะภารกิจ

หลักนิยามกองทัพไทยสายยุทธการด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

SOP	Standing Operating Procedure / ระเบียบปฏิบัติประจำ
SRSG	Special Representative of the Secretary-General / ผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติ
TCC	Troop Contributing Country / ประเทศผู้ให้การสนับสนุนกองกำลัง
UHF	Ultra High Frequency / คลื่นความถี่สูงพิเศษ
UN	United Nations / สหประชาชาติ
UNAMET	United Nations Mission in East Timor / ภารกิจสหประชาชาติในติมอร์ตะวันออก
UNAMID	African Union / United Nations Hybrid Operation in Darfur / ภารกิจรักษาสันติภาพผสมระหว่างสหภาพแอฟริกาและสหประชาชาติในดาร์ฟูร์
UNDP	United Nations Development Programme / โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
UNDPKO	United Nations Department for Peacekeeping Operations / ฝ่ายปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ
UNEF	United Nations Emergency Force / กองกำลังฉุกเฉินแห่งสหประชาชาติ
UNHCR	United Nations Office of the High Commissioner for Refugees / สำนักข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ
UNICEF	United Nations Children's Fund / กองทุนสงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติ
UNIFIL	United Nations Interim Force in Lebanon / กองกำลังเฉพาะกาลแห่งสหประชาชาติประจำเลบานอน
UNMISSET	United Nations Mission of Support in East Timor / ภารกิจแห่งสหประชาชาติในการสนับสนุนติมอร์ตะวันออก
UNMIT	United Nations Integrated Mission in Timor-Leste / ภารกิจบูรณาการสหประชาชาติในติมอร์ตะวันออก
UNHCR	Office of the United Nations High Commissioner for Refugees / สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ
UNRWA	United Nations Relief and Works Agency / องค์กรช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์แห่งสหประชาชาติ
UNSAS	United Nations Standby Arrangements System / ระบบกำลังเตรียมพร้อมแห่งสหประชาชาติ
UNSC	United Nations Security Council / คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ
UNSCR	United Nations Security Council Resolution / มติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ
UNSG	United Nations Secretary-General / เลขาธิการสหประชาชาติ
UNTAC	United Nations Transitional Authority in Cambodia / ภารกิจสหประชาชาติในการถ่าย

	โอนอำนาจในกัมพูชา
UNTAET	United Nations Transitional Administration in East Timor / ภารกิจสหประชาชาติในการถ่ายโอนการบริหารในติมอร์ตะวันออก
UNTSO	United Nations Truce Supervision Organization / ภารกิจสหประชาชาติในการดูแลการสงบศึก
USAID	United States Agency for International Development / องค์กรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา
USG	Under-Secretary-General / รองเลขาธิการสหประชาชาติ
VHF	Very High Frequency / คลื่นความถี่สูงมาก
WFP	World Food Programme (UN) / สำนักงานโครงการอาหารโลก (UN)
WHO	World Health Organization (UN) / องค์การอนามัยโลก (UN)

ส่วนที่ ๒ - คำและความหมาย

Buffer Zone -- เขตกันชน

พื้นที่ที่กำหนดควบคุมโดยกำลังรบปฏิบัติการด้านสันติภาพ เพื่อแยกกำลังรบที่กำลังพิพาทกันหรือสู้รบกันออกไป เขตกันชนถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นพื้นที่แบ่งแยกระหว่างกำลังรบที่กำลังพิพาทหรือสู้รบกัน และเพื่อลดความเสี่ยงของความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นอีก ในการปฏิบัติการของสหประชาชาติ เรียกว่า area of separation ด้วย เรียกว่า buffer zone หรือ BZ ด้วย

Demilitarized Zone -- เขตปลอดทหาร

พื้นที่กำหนดขอบเขต ซึ่งห้ามกำลังทางทหารมาตั้งอยู่หรือมารวมกันอยู่ และห้ามการคงไว้หรือการสถาปนาสถานที่ตั้งทางทหารไม่ว่าในลักษณะใดๆ

Peace-building – การเสริมสร้างสันติภาพ

มีความสำคัญยิ่งต่อช่วงระยะหลังความขัดแย้ง การเสริมสร้างสันติภาพนี้ ครอบคลุมถึงการกำหนด และสนับสนุนมาตรการหรือโครงสร้างต่างๆ เพื่อส่งเสริมสันติภาพ ลดความหวาดระแวง และสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างอดีตคู่พิพาทฝ่ายต่างๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการย้อนกลับไปสู่ความขัดแย้งที่เคยมีมาในอดีต

Peace-enforcement -- การบังคับให้เกิดสันติภาพ

อาจมีความจำเป็น เมื่อความพยายามอื่นๆ ล้มเหลว อำนาจในการบังคับใช้นี้เป็นผลมาจาก มาตราที่ ๗ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ และรวมไปถึงการใช้กองกำลัง ในการรักษาหรือฟื้นฟูสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ ดังที่คณะมนตรีความมั่นคงฯ ได้พิจารณาความมีอยู่ของภัยคุกคาม หรือการล่วงละเมิดต่อสันติภาพ รวมถึงการกระทำอันรุกรานใดๆ

Peace-keeping -- การรักษาสันติภาพ

คือการปฏิบัติงานของสหประชาชาติในส่วนภาคสนาม (โดยประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่จากทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน) การปฏิบัติการทางทหารภายใต้ความยินยอมของคู่พิพาทหลักทั้งปวง ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อเฝ้าตรวจ และส่งเสริมการดำเนินการตามความตกลง (การหยุดยิง การสงบศึก หรือความตกลงอื่น ๆ) และสนับสนุนมติ และรักษาความปลอดภัยในการจัดส่งสิ่งบรรเทาทุกข์เพื่อมนุษยธรรม

Peace-making -- การทำให้เกิดสันติภาพ

เป็นกระบวนการทางการทูต ซึ่งนำคู่กรณีที่ขัดแย้งกันมาสู่การเจรจาต่อรอง โดยวิธีทางแห่งสันติ ดังที่ปรากฏภายใต้ มาตราที่ ๖ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ

Peace-operations -- การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

ตามนิยามของสหประชาชาติเป็นคำจำกัดความที่หมายรวมถึง การทูตเชิงป้องกัน การทำให้เกิดสันติภาพ การรักษาสันติภาพ การบังคับให้เกิดสันติภาพ และการเสริมสร้างสันติภาพ หรือเรียกอย่างย่อเป็นภาษาอังกฤษ ว่า POs

Preventive Diplomacy – การทูตเชิงป้องกัน

คือการกระทำเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อพิพาทขึ้นระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ป้องกันไม่ให้ข้อพิพาทที่มีอยู่พัฒนาตัวจนกลายเป็นความขัดแย้ง รวมทั้งจำกัดการแพร่กระจายของความขัดแย้งหากเกิดขึ้นแล้ว